

ΤΕΥΧΟΣ Β.
ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗΝ ΚΑΙ ΕΚΤΗΝ ΤΑΞΙΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΤΗ. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ.
ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΟΙ ΠΟΝΗΣΑΝΤΕΣ
Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ, Ε. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ, Μ. ΡΟΚΟΣ, Γ. ΣΑΜΑΡΑΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΜΙΧ. ΖΗΚΑΚΗ
ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

1926

ΤΕΥΧΟΣ Β'.
ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗΝ ΚΑΙ ΕΚΤΗΝ ΤΑΞΙΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΤΗ. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ.

ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΟΙ ΠΟΝΗΣΑΝΤΕΣ

Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ, Ε. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ, Μ. ΡΟΚΟΣ, Γ. ΣΑΜΑΡΑΣ

Αρ. Ε10. 17694

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΜΙΧ. ΖΗΚΑΚΗ
ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

1926

Τοῖς φίλοις συναδέλφοις

Ἄποφεύγοντες τοὺς συνήθεις ἐν τοῖς διδακτικοῖς βιβλίοις προλόγους, διὸ ὡν σκοποῦσιν οἱ γράφοντες τὸ μέν, ἵνα ὑποδείξωσι τὰς ἀρετὰς τοῦ βιβλίου, τὸ δέ, ἵνα παράσχωσιν ὀδηγίας πρὸς κατάλληλον χρῆσιν αὐτοῦ, περιοριζόμεθα μόνον εἰς ἀναγκαίας διασαφήσεις, φρονοῦντες, ὅτι ἐκεῖνο μὲν τοῖς διδάσκουσιν ἀπόκειται, τοῦτο δὲ ἴδιους τεύχους δεῖται χρησίμου μόνοις τοῖς διδασκάλοις.

Τὸ ἀνὰ χεῖρας τεῦχος ὥρισται διὰ τὴν Ε' καὶ ΣΤ' τάξιν. Καὶ ἐν μὲν τῇ Ε' διδακτέα ἡ μέχρι τοῦ παραγωγικοῦ περιεχομένη ὥλη, ὡς καὶ τὸ συντακτικόν, παραλειπομένων τῶν διὸ ἀστερίσκου σεσημασμένων καὶ τῶν ἐκ τοῦ ὄγκου ἀναφερομένων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, ἐν δὲ τῇ ΣΤ' διδακτέα ἀπισα ἡ ἐν τῷ τεύχει τούτῳ περιεχομένη ὥλη.

Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ὄγκων διδάσκαλος ὀφεῖται νὰ διδάσκῃ τοὺς τύπους τῆς ἀρχαίας πάντοτε ἐν παραλληλισμῷ πρὸς τοὺς τῆς νέας, διὸ ὁν ἀκριβῶς σκοπὸν διετάχθη οὕτω τὸ περὶ ὄγκου.

Παραδίδοντες οὕτω εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν ἀξιοτίμων συναδέλφων καὶ τὴν νέαν ταύτην ἔκδοσιν ἐτημημένην διὰ πολλῶν καὶ καταλλήλων γυμνασμάτων καὶ ἐν πολλοῖς ἐπιδιωρυθμωμένην πεποίθαμεν ὅτι θὰ τύχη τῆς αὐτῆς ὡς καὶ αἱ προηγούμεναι δεξιώσεως.

ΟΙ ΠΟΝΗΣΑΝΤΕΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Όμιλοῦμεν καὶ γράφομεν, διὰ νὰ ἐκφράσωμεν τὰς σκέψεις μας.
Σημ. Η ἐκφρασις τῶν σκέψεων ἡμῶν λέγεται λόγος καὶ εἶναι εἰτε προφορικὸς εἰτε γραπτός.

2. Η ἑλληνικὴ γραμματικὴ διδάσκει νὰ ὅμιλθμεν καὶ νὰ γράψωμεν ὁρθῶς τὴν ἑλληνικὴν γλώσσαν.

3. Διὰ νὰ ὅμιλθμεν μεταχειρίζόμεθα λέξεις, διὰ νὰ γράψωμεν δὲ τὰς λέξεις, μεταχειρίζόμεθα σημεῖα τινα, τὰ δποτα δνομάζονται γράμματα.

4. Τὰ γράμματα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης είναι τὰ ἔξης 24: α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ, (ς), τ, γ, υ, φ, χ, ψ, ω.

5. Ἐκ τῶν 24 τούτων γραμμάτων τὰ μὲν ἔξης ἔπτα

α, ο, η, ι, ο, υ, ω.

λέγονται φωνήεντα, διότι καὶ μόνα των ἀποτελοῦσι φωνήγ.

Τὰ δὲ ἔξης δέκα ἔπτα

β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ.

λέγονται σύμφωνα, διότι μακρά μὲ τὰ φωνήεντα δύνανται ν' ἀποτελέσωσι φωνήγ.

6. Ἐκ τῶν ἔπτα φωνηγέντων

τὰ μὲν ε καὶ ο λέγονται βραχέα

τὰ δὲ γη καὶ ω » μακρά

τὰ δὲ α, ι, καὶ υ » δέχρονα

Σημ. Τὰ δίχρονα, δταν είναι μακρά σημειοῦνται διὰ τοῦ σημείου —. δταν είναι:

βραχέα διὰ τοῦ σημείου — πτλος, μοῦσα.

7. Ἐκ τῶν δέκα ἔπτα συμφώνων

τὰ μὲν ἐννέα π, β, φ, κ, γ, χ, τ, δ, θ, λέγονται ἄφωνα, τὰ δὲ λοιπὰ ὅκτὼ λ, μ, ν, ρ, σ, ζ, ξ, ψ ήμιφωνα.

8. Τὰ ἄφωνα ώς πρὸς τὸ κυριώτερον φωνητικὸν ὅργανον μὲ τὸ ὅποιον προφέρονται διαιροῦνται εἰς

οὐδανισκόφωνα κ, γ, χ,

χειλεόφωνα π, β, φ,

δδοντόφωνα τ, δ, θ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

‘Ως πρὸς τὴν λεπτὴν δὲ ἡ τραχεῖαν προφορὰν μὲ τὴν ὄποιαν τὰ πρέφερομεν διαιροῦνται εἰς

ψιλὰ	κ, π, τ,
μέσα	β, γ, δ,
δασέα	θ, χ, φ,

Σημ. “Οσα προφέρονται μὲ τὸ ίδιον φωνητικὸν σργανον λέγονται διμέσφωνα, ὡς τὸ κείναι διμέσφωνον μὲ τὸ γ καὶ χ.

9. Έκ τῶν ἡμιφώνων

τὰ μὲν λ, μ, ν, ρ, λέγονται ύγρα
τὰ δὲ ξ, ξ, ψ, λέγονται διπλά.

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

10. Δύο φωνήεντα λέγονται δίφθογγος, ὅταν προφέρωνται μὲ μίαν φωνήν.

Αἱ δίφθογγοι είναι αἱ ἔξης:

αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ηυ, ου, α, η, ω.

11. “Ολαι αἱ δίφθογγοι είναι μακραὶ πλὴν τῆς αι καὶ οι αἱ ὄποιαι είναι βραχεῖαι, ὅταν εὑρίσκωνται εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως, ὡς οἱ καπποι, αἱ χῶραι.

Σημ. “Οπου δύο φωνήεντα δύνανται νά ἀποτελέσωσι δίφθογγον καὶ διμερές πρέφερονται χωριστά, τίθενται ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος δύο στιγμαῖς . . αἱ ὄποιαι λέγονται διαλυτικὰ σημεῖα· ὡς καταπραῦνω, εὐφύτα.

ΣΥΛΛΑΒΑΙ

12. “Οταν προφέρωμεν μίαν λέξιν, ἀκούομεν μίαν ἡ περιεσσοτέρας φωνάς, ὡς πῦρ, ξύλον, σίδηρος.

Τὰ γράμματα τὰ δποια ἀποτελοῦσι μίαν φωνὴν λέγονται συλλαβῇ.

13. Πᾶσα λέξις ἡ ὄποια γίνεται ἀπὸ μίαν συλλαβὴν λέγεται μονοσύλλαβος, ἀπὸ δύο δισύλλαβος, ἀπὸ τρεις τρισύλλαβος καὶ ἀπὸ περιεσσοτέρας πολυσύλλαβος· ὡς μῆς, γαλῆ, πρόσατον, σιδηρόδρομος.

14. Η τελευταία συλλαβὴ ἑκάστης λέξεως λέγεται λήγουσα, ἡ πρὸ τῆς ληγούσης παραληγουσα καὶ ἡ πρὸ τῆς παραληγούσης προπαραληγουσα.

ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ

πό-λειμος	ἄρ-τος
μέ-τρον	ἶπ-πος
ἄ-στρον	ἄνθρω-πος

15. Συλλαβισμὸς λέγεται ὁ χωρισμὸς τῶν λέξεων εἰς συλλαβάς.

16. Ὁ συλλαβισμὸς γίνεται κατὰ τοὺς ἔξης κυριωτέρους κανόνας.

α'.) Σύμφωνον εὑρίσκομενον μεταξὺ δύο φωνηγέντων συλλαβίζεται μὲ τὸ ἀκόλουθον φωνῆν· ὡς πό-λε-μος.

β'.) Δύο η τρία σύμφωνα εὑρίσκομενα μεταξὺ δύο φωνηγέντων συλλαβίζονται μὲ τὸ ἀκόλουθον φωνῆν, ἐὰν εὐρίσκωνται ἐν ἀρχῇ λέξεως· ὡς μέ-τρον, ἄ-στρον· χωρίζονται δέ, ἐὰν δὲν εὐρίσκωνται ἐν ἀρχῇ λέξεως· ὡς ἵπ-πος, ἄρ-τος, ἄνθρω-πος.

Σημ. α'. Τὰ σύμφωνα χι., θι., τι., φι., γι., δὲν χωρίζονται κατὰ τὸν συλλαβισμόν, ἀν καὶ δὲν εὐρίσκωνται ἐν ἀρχῇ λέξεως· ὡς δρα-χμή, στα-θμός, φά-την, αἱ-φνης, πρᾶ-γμα.

Σημ. β'. Τρία σύμφωνα συλλαβίζονται μὲ τὸ ἀκόλουθον φωνῆν καὶ ὅταν μόνον τὰ δύο πρῶτα εὐρίσκωνται ἐν ἀρχῇ λέξεως· ὡς ἑ-χθρός (χθές).

Τύμν. 1. Ἀντίγραφον τὰς ἔξης λέξεις χωρίζων αὐτὰς εἰς συλλαβάς.

Ἄργος, πλέκω, ἐφύλαξα, σύββατον, ἄγγελος, ἄμμος, ἄγριος, ἀδρός, ἐκαλύφθην, ἀπνους, ἀστραπή, ἀρτιος, ἀνδρεῖος, αἰσχρός, "Αδηρα, "Αλβιών, δεσπότης, θάρρος, τιμή, ἥσυχος, ἄξιος, ἑτοιμάζω, λάκκος, στέλλω, ἀσπρος, ἀφρός, χονδρός, ἐργάτης, ἀκμή, πλέγμα, πορθμός, σταθμός, ισθμός, ἀτμός, λαμπρός, αἰφνιδίως, χείμαρρος, γλῶσσα, ὁδός, πένης, ἄλας, ἐκάλυψω, καλύπη, κόπος, πονηρός, ἄχυρον, γλῶσσα, φυλάττω, πλεκτός, ἀκριβής, "Ηρακλῆς, ἀπλυτος, πάχνη, ἀθροίζω, ὑερίζω, ἀχρεῖος, ὅπνος, κόπρος, κοντός, τύπτω, ἐλύθην, στρέφω, ἄγθραξ, στιλπνός, δρκος.

ΜΑΚΡΑΙ ΚΑΙ ΒΡΑΧΕΙΑΙ ΣΥΛΛΑΒΑΙ

Δ

17. Ἡ συλλαβὴ λέγεται **βραχεῖα**, ὅταν ἔχῃ δραχὺ φωνῆν ὡς νέ-ος, δρέ-φος.

18. Ἡ συλλαβὴ λέγεται **μακρά**, ὅταν ἔχῃ μακρὸν φωνῆν η δίφθογγον, ὡς ἦ-ρως, παι-δεύ-ω, ὥ-ρα.

Τύμν. 2. Ἀντίγραφον ὀρθῶς τὰς ἐπωμένας λέξεις καὶ συμμείωσον τὰς δραχείας καὶ μακράς συλλαβάς.

Οίκος, στρέφω.. αὐτός, αὐτοί, αὐταί, πετειγός, φωτειγός, εὐχή, πά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τερού ήμων δὲν τοῖς οὐρανοῖς, αἱ μοῦσαι, υἱός, μυῖαι, λέγω, εἰκών, εἰκόνεις, χάριω, ἑορτή, ωμός, κώδων, πτηγόν, γέρων, γέροντες, ἡ γῆ, ἡ μούσα, ἡ ὥρα, ἡ γλωσσα.

ΠΝΕΥΜΑΤΑ

19. "Οσαι λέξεις ἀρχίζουν ἀπὸ φωνῆς λαμβάνουσιν ἐπὶ αὐτοῦ ἡ ψιλὴν (¹) ἢ δασεῖαν (²). Τὰ δύο ταῦτα σημεῖα λέγονται πνεύματα

20. Αἱ περισσότεραι λέξεις, αἱ ὅποιαι ἀρχίζουν ἀπὸ φωνῆς λαμβάνουσιν ψιλὴν.

21. Δασεῖαν λαμβάνουν, ζσαι ἀρχίζουν ἀπὸ ν ἢ ο· ώς ὅπνος, ὅδωρ, ρήτωρ, ρεῦμα.

Γύμν. 3. Ἀντιγραψον δριθῶς τὰς ἔξτις δασινωμένας λέξεις:

'Αδρός, ἄγιος, ἀγνός, ἀδητός, αἴμα, ἄλας, ἀλμυρός, ἀλυσίς, ἀλώνιον, ἄμα, ἄμαξα, ἀρμόζω, ἀρπάζω.

"Ἐδρα, εἰρητή, εἶλως, ἔκαστος, ἔτερος, ἔκουσίως. Ἐλένη, ἐλκύω, Ἑλλην, ἔλκος, ἔνεκκα, εἰς, ἔν, ἔξ, ἔπτά, ἔκατόν, ἔβδομάς, ἔξτις, ἔξις, ἔστητή, ἔρμηνεύω, ἔρπετόν, ἔσπέρα, ἔτοιμος, εὔρισκω, ἔως.

"Ηγεμών, ἥδονή, ἥδυς, ἥλικία, ἥλιος, ἥμέρα, ἥμερος, ἥμισυς, ἥπαρ, Ἡρα, ἥρως, ἥσυχος, ἥττα.

"Ἴδρυω, ἴδρως, ἵερός, ἴκανός, ἴκέτις, ἴλαρός, ἴμάς, ἴνα, ἴππος, ἴστος, ἴστορία.

"Οδός, ὄλος, ὄμαλός, ὄμηρος, ὄμιλος, ὄμοιος, ὄμος ὄμως, ὄπλον, ὄρκος, ὄρμή, ὄριον, ὄσιος, ὄτι.

"Ὦρα, ώς, ώρατος.

TONOI

22. Εἰς ἔκάστην λέξιν μίαν ἀπὸ τὰς συλλαβὰς προφέρομεν μὲν δυνατωτέραν φωνήν, παρὰ τὰς ἀλλαχ. Ἡ συλλαβὴ αὐτη, ἡ ὅποια προφέρεται μὲν δυνατωτέραν φωνήν, λέγεται τονιζομένη συλλαβὴ.

23. Ἐπὶ τῆς τονιζομένης συλλαβῆς τίθενται σημεῖά τιγα τὰ δύοια λέγονται τόνοι. Είνε δὲ οἱ τόνοι τρεῖς, ἡ δξεῖα (¹), ἡ βαρεῖα (²), καὶ ἡ περισπωμένη (³).

24. Οἱ τόνοι τίθενται ἐπὶ τοῦ φωνήντος τῆς τονιζομένης συλλαβῆς. Εἰς τὰς διφθόγγους οἱ τόνοι καὶ τὰ πνεύματα τίθενται ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήντος.

25. Οἱ τόνοι τίθενται: ἡ ἐπὶ τῆς ληγούσης ἡ, ἐπὶ τῆς παρηληγούσης ἡ ἢ ἐπὶ τῆς προπαραχληγούσης.

26. Ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν ἡ λέξις λέγεται:

α'.) **Προπαροξύτονος**, ὅταν ἔχῃ δξεῖαν εἰς τὴν προπαραχλήγουσαν· ὡς **ἀνθρώπως**.

β'.) **Παροξύτονος**, ὅταν ἔχῃ δξεῖαν εἰς τὴν παραχλήγουσαν· ὡς **μῆτηρ, λόφος**.

γ'.) **Οξύτονος**, ὅταν ἔχῃ δξεῖαν εἰς τὴν λήγουσαν· ὡς **καλός, πατήρ**.

δ'.) **Προπερισπωμένη**, ὅταν ἔχῃ περισπωμένην εἰς τὴν παραληγούσαν· ὡς **ῳδαῖος, αἴπος**.

ε'.) **Περισπωμένη**, ὅταν ἔχῃ περισπωμένην εἰς τὴν λήγουσαν· ὡς **δμιλῶ**.

27. Γενικοὶ κανόνες περὶ τονισμοῦ εἰναι: οἱ ἑξῆς:

α'.) Ἡ προπαραχλήγουσα τονιζομένη δέχεται πάντοτε δξεῖαν· ὡς **ἄριμος**.

β'.) Ἡ δραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη δξεῖαν δέχεται· ὡς **λόγος, τρέχε**.

γ'.) Ἡ μακρὰ λήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη δξεῖαν δέχεται· ὡς **ἥρως, μῆτηρ**.

δ'.) Ἡ μακρὰ παραλήγουσα πρὸ δραχείας ληγούσης τονιζομένη περισπωμένην δέχεται· ὡς **μῆτερ, ὠδαῖος**.

ε'.) Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρὰ ἡ προπαραχλήγουσα δὲν τονιζεται· ὡς **τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἀγίου**.

ζ'.) Πᾶσα λέξις λήγουσα εἰς εὐ ἥ ου καὶ τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης δέχεται περισπωμένην, πλὴν τοῦ ἐπιρρ. ἰδού, ὡς **πανταχοῦ βασιλεῦ**.

Γύμν. 4. Ἀντίγραφον τοῦς ἄνω κανόνας γράψων εἰς τὸ τέλος ἐκάστου δέκα παραδείγματα.

28. Αἱ ἑξῆς δέκα λέξεις

δ, ἡ, οἱ, αἱ, ἐν, εἰς, ἐκ, (ἐξ,) ὡς, εἰ, οὐ

δὲν δέχονται τόνον καὶ λέγονται **ἄτονοι**.

Γύμν. 5. Νὰ τονισθῶσι τὰ ἑξῆς καὶ νὰ διοθῇ ὁ λόγος τοῦ τονισμοῦ προσφορικῶς.

Κυριε καὶ Θεε βασιλεὺ τοῦ οὐρανού. Κυριε υὲ μονογενεῖ Ἰησοῦ
Χριστὲ καὶ ἀγίον Πνεύμα. Τὸ ὑδωρ εἰνε προτιμότερον τοῦ οἴγου. Φευγε
γῆθος πονηρού καὶ καρδεούσιον. Παντρεύομενος ἀποδούλωτον γε-

νογταὶ καλοὶ. Κηποὶ ὥραιοις πληρηῖς δευδρῶν καρποφορῶν. Παντάχου καὶ πρυτοτε γί σιωπῇ εἰνε στολισμὸς εἰς τὸν γεον. Οὐδὲν του κούμου τιμωνταὶ οἱ προδοταὶ. Ὁ όνος εἰνε ζῷον ὡφελιμὸν, Αἱ ὥραιαι καὶ πλατεῖαι ὅδοι. Αἱ μὲν ἡδοναι εἰνε θηγται, αἱ δὲ ἀρεται εἰνε ἀθαγατοι. Δειλοὶ στρατιωται νικωνται εὔκολως. Βραδειαι καμηλοι. Χοιροὶ ρυπαροι. Το ροδον εἰνε ὥραιοι καὶ εὐωδες ἀνθος.

ΕΚΘΛΙΨΙΣ

Κατ' ἔτος (κατὰ ἔτος)

καθ' ἐκάστην (κατὰ ἐκάστην)

διπ' αὐτοῦ (ὑπὸ αὐτοῦ)

ὑφ' ἡμῶν (ὑπὸ ἡμῶν)

μετέρχομαι (μετὰ ἔρχομαι)

μεθόριον (μετὰ δριον).

Ως βλέπομεν πελλάκις τὸ τελικὸν δραχὺ φωνήεν τῆς προηγουμένης λέξεως ἀποβάλλεται, ὅταν ἡ ἐπομένη ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν.

29) Ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ δραχέος φωνήεντος τῆς προηγουμένης λέξεως πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ τῆς ἐπομένης λέγεται ἔκθλιψις. Σημεῖον δὲ τῆς ἔκθλιψεως εἰνε ἡ ἀπόστροφος (').

Σημ. Ἡ ἀπόστροφος τίθεται ἀνωθεν τοῦ ἀποβληθέντος φωνήεντος. ὅταν αἱ δύο λέξεις γράφονται χωριστά. ὅταν δμως γράψωνται ἡνωμέναι (ἐν συνθέσει) δὲν τίθεται..

30. Ὅταν πρὸ τοῦ ἀποβληθέντος φωνήεντος ὑπάρχῃ ψιλὸν (κ.π.τ.) γ, δὲ ἐπομένη λέξις δασύνεται, τότε τὸ ψιλὸν τρέπεται εἰς τὸ δμόφωνόν του δασὺ (φ. χ. θ.).

Σημ. Αἱ προθέσεις πάντοτε μὲ τὰ ρήματα καὶ μὲ τὴν ὀνομαστικὴν γράφονται ἡνωμέναι (ἐν συνθέσει) μὲ τὴν ἔκθλιψιν.

Γύμν. ♀ Νὰ γείνῃ ἡ ἔκθλιψις εἰς τὰ ἐπόμενα.

Αὐτὶ ἔκείνου, μετὰ ἐμοῦ, κατὰ ἔαυτόν, ἀλλὰ ἐγώ, κατὰ ἐκάστην, ἀπὸ οὐ, ἐπὶ ἡμῶν, κατὰ ὑπνον, κατὰ Ὁμηρον, κατὰ ἔλου, κατὰ δτι, κατὰ δσον, κατὰ ἔξαμηνίαν, μάλιστα ἐγώ, τοῦτο δπερ, δὲν μὲ ἀγαπᾶ, ἀλλὰ ἡμεῖς, παρὰ αὐτοῦ, κατὰ δνομα, ἀντὶ δσων, παρὰ ἐχω, ἀντὶ ἔγραψα, διὰ ἥλθον, ἐπὶ εύρισκω, κατὰ δρίζω, ἀπὸ δρίζω, ἐπὶ εὔρεσις, ἀπὸ δπλι- σμός, ἀπὸ αἴρω, διὰ αἴρω, κατὰ ἔδρα, ἀπὸ ἱερῶ, κατὰ ἔξῆς, ἀπὸ δριή, ἀπὸ αἴρεσις, ἀντὶ-ἐπὶ-ἐκ ἔρχομαι ἐὰν δ Θεὸς μετὰ ἡμῶν, σὺδεις κατὰ ἡμῶν.

ΣΥΝΑΙΡΕΣΙΣ

Συκῆ (συκέα)

διπλοῦς (διπλός)

πόλεις (πόλεεις)

γαλαῖ (γαλέαι)

νικῶ (νικάω)

τιμῶμεν (τιμάοιεν)

31. Ἡ συγχώνευσις δύο ἀλλεπαλλήλων φωνηγέντων ή φωνήντος καὶ διφθόγγου τῆς ιδίας λέξεως εἰς ἐν μακρὸν φωνήν ηεὶς μίαν διφθογγού λέγεται συναίρεσις.

32. Ή ἐκ τῆς συναιρέσεως προερχομένη συλλαβὴ τονίζεται, ἐὰν πρὸ τῆς συναιρέσεως ἐτονίζετο ἐν ἐκ τῶν συναιρεθέντων φωνήγεντων· ὡς συκῆ (συκέα), τιμῶμεν (τιμάσμεν). ἀλλὰ πόλεις (πόλεες).

33. Ἡ συνηρημένη λήγουσα τούτοις ομένη περισπάται· ώς γῆ (γέα), σιδηρᾶ (σιδηρέα), ἐρωτῶ (ἐρωτάω),

Σημ. Ἡ συνγραμμένη λήγουσα ὅδύνεται μόνον δια τὸ ἀσυναίρετον τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν· ὡς οὖτε (διατε) ἐνεστῶς (ἐνεσταώς).

ΚΡΑΣΙΣ

Τὸ ἐλάχιστον—τοῦ λάχιστον καὶ ἐγὼ—κἀγώ.

34. Ἐνίστε τὸ τελικὸν φωνῆεν η̄ ή δίφθογγος τῶν ἀρθρῶν, τῆς προθέσεως πρό, τοῦ συνδέσμου καὶ καὶ τινῶν ἄλλων λέξεων συγχώνευται μετὰ τοῦ ἀρχικοῦ φωνήεντος τῆς ἐπομένης εἰς ἓν μακρὸν η̄ εἰς μίαν δίφθογγον. Η συγχώνευσις αὕτη λέγεται κρᾶσις. Σημεῖον δὲ τῆς κράσεως εἶνε η κορωνίς (¹), η δποία τίθεται ἐπὶ τοῦ φωνήεντος, τὲ δποίον προέρχεται ἐκ τῆς κράσεως.

Γύμν. 7. Νὰ γείνῃ ἡ κρᾶσις εἰς τὰ ἔξης.

Τὸ ἐναντίον, τὸ ἀνάπαλιν, τὰ ἀγαθά, καλός καὶ ἀγαθός, τὰ ξέλλα,
τοῦ οὐρανοῦ, τὰ αὐτά, τὸ ὄνομα, καὶ ἔκει; καὶ ἔκεινος.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΥΠΙΚΟΝ

ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

35. Τὰ διάφορα εἴδη τῶν λέξεων, τὰ ἐποίκα ἀποτελοῦσι τὸν λόγον, λέγονται μέρη τοῦ λόγου. Εἶναι δὲ ταῦτα τὰ ἔξης δέκα.

- 1) ἄθρον . . . . . δ, ἥ, τό, τοῦ, τῆς.
- 2) δνομα ούσιαστικὸν πατήρ, λέων, σῖτος, καλύπη.
- 3) δνομα ἐπίθετον. . καλός, ἴσχυρός, ὥριμος.
- 4) ἀντωνυμία . . . . ἐγώ, αὐτός, τίς, ποῖος.
- 5) φῆμα . . . . γράψω, τρέχω, κοιμῶμαι.
- 6) μετοχή. . . . δ γράψων, δ τρέχων, δ κοιμώμενος.
- 7) πρόθεσις. . . . εἰς, ὑπό, παρά.
- 8) ἐπίθετημα. . . . καλῶς, χθές, ἐνταῦθα, πολλάκις.
- 9) σύνδεσμος . . . . καί, μέν, δέ, ἀλλά.
- 10) ἐπιφώνημα . . . . ώ! ώ, ἀλλοίμονον.

ΚΛΙΤΑ ΚΑΙ ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

36. Ἐκ τῶν δέκα τούτων μερῶν ἀλλα μὲν μεταβάλλονται, δηλ. λαμβάνουσι διαφόρους τύπους καὶ λέγονται κλιτά, ἀλλα δὲ δὲν μεταβάλλονται, δηλ. ἔχουσι πάντοτε τὸν ἴδιον τύπον καὶ λέγονται: **ἀκλιτά**: **ώς παῖς, παιδός, παῖδες, κ. λ. π.** — χθές, σωρηδόν, λιαν, πρός, καὶ **κ. λ. π.** καὶ

Κλιτά μὲν εἶναι τὰ ἔξης ἔξ: ἀρθρον, ούσιαστικόν, ἐπίθετον, ἀντωνυμία, ρῆμα καὶ μετοχή.

"Ακλιτα δὲ τὰ ἔξης τέσσαρα: πρόθεσις, ἐπίθετημα, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

Γύμν. 8. Ἀντίγραφον τὰ ἔξης γράψων εἰς μίαν στήλην τὰ κλιτά καὶ εἰς ἄλλην τὰ ἀκλιτα.

‘Ημέραν τινὰ νέος στρατιώτης παθὼν νοσταλγίαν δραπετεύει ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν εὑρισκο-
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μένην ἐν τινι χωρίῳ. Κρούει τὴν θύραν πτωχικής καλύθης. «Ποιὸς εἰσαι» ἔρωτῷ ή μήτηρ ἐγερθεῖσα αἰφνιδίως τῆς κλίνης. «Ἄνοιξε», ἀπεκρίθη «εἶμαι ἐγὼ ὁ υἱός σου». «Ἄντι! σὺ ὁ υἱός μου! Ψεύδεσαι τελείως». ἀπεκρίθη ή μήτηρ. «ὅ υἱός μου πολεμεῖ τώρα εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ὑπὲρ τῆς πατρίδος».

ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Α'. ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

37. Αἱ ἑξῆς δέκα δικτύων λέξεις:

Ἐγ, εἰς, ἐκ καὶ ἐξ, σύν, πρός, πρό. ἀνά, κατά, διά, μετὰ καὶ μέ, παρά, ἀντί, ἐπί, περί, ἀμφί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ.

Λέγονται προθέσεις, διότι τίθενται πρὸ τῶν ἄλλων λέξεων.

28. Εἰς τὰς προθέσεις ἀγήκουσι καὶ αἱ ἑξῆς λέξεις· ἀνευ, χωρίς, ἔνεκα καὶ ἔνεκεν, ἀχρι, μέχρι, χάριν, πλήν, μά, αἱ ὅποιαι λέγονται καταχρηστικαὶ προθέσεις.

39. Αἱ προθέσεις ἡ εὐρίσκονται ἡγωμέναι μετὰ τῆς ἐπομένης λέξεως (συντίθενται) ἡ κεχωρισμέναι (συντάσσονται)· ὡς προθάλλω, ἀναβάνω, πρὸς τὸν πατέρα, ὑπὸ τοῦ πατρὸς κ.λ.π.

Σημ. α'. Αἱ προθέσεις οὐδέποτε γράφονται χωριστὰ ἀπὸ τὸ γῆμα καὶ ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς δηλ. πάντοτε συντίθενται.

Σημ. β'. Κατὰ τὴν Ἑκκληψιν τὸ τελικὸν φωνῆγεν τῶν προθέσεων ἀποθάλλεται· πλὴν τῆς πρὸ καὶ περὶ.

ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΤΟΥ Ν ΕΝ ΣΥΝΘΕΣΕΙ

συν-πολίτης=συμπολίτης	ἐν-διάνω=ἐμβαίνω
συν-κρίνω=συγκρίνω	ἐν-καταλείπω=ἐγκαταλείπω
συν-λαμβάνω=συλλαμβάνω	ἐν-λόγιμος=ἐλλόγιμος
συν-μαθητής=συμμαθητής	ἐν-μένω=ἐμμένω
συν-ξέω=συγξέω	ἐν-ψυχώνω=ἐμψυχώνω
συν-ψάλλω=συμψάλλω	ἐν ξέω=ἐγξέω
συν-ροή=συρροή	

40. Τὸ ν πρὸ τῶν χειλεοφώνων (π. δ. φ.) καὶ πρὸ τοῦ ψ τρέπεται εἰς μ.

Πρὸ τῶν οὐρανισκοφώνων (χ. γ. χ.) καὶ πρὸ τοῦ ξ τρέπεται εἰς γ.

Πρὸ τῶν ὑγρῶν (λ. μ. ρ.) ἀφομοιώνεται.

Σημ. α'). Τό ν τῆς ἐν πρὸ τοῦ ρ μένει ἀμετάθλητον· ὡς ἐν-ρίπτω.

Σημ. β'). Τό ν τῆς σὸν τρέπεται εἰς σ, διταν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχίζει ἀπὸ σ καὶ ἀκολουθῇ εὐθὺς φωνῆεν· ὡς συν-σωρεύω=συσωρεύω. Ἀποδάλλεται δὲ διταν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ἀπὸ σ καὶ ἀκολουθῇ εὐθὺς ἀλλο σύμφωνον· ὡς συν-στέλω=στέλλω.

Γυμν. ~~Ν~~ Νὰ συντεθῇ ἔκαστη πρόθεσις μετὰ τῆς ἐπομένης αὐτῇ λέξεως.

Παρά-γρω, ἐν-θαπτίζω, ἐν-μένω, ἐκ-θέτω, ἐξ-ορίζω, σύν-τρέχω σύν-πλοκή, σύν-διηθός, σύν-καλύπτω, σύν-μαθητής, σύν-στρατεύω, σύν-λαμ-βάνω, σύν-χωρῶ. σύν-κρίνω, σύν-μερίζομαι, πρὸς-διά-δριζω, ἀνά-ΐσταμαι, κατά-διώκω, μετὰ-κινῶ, παρά-δξύνω, ἀντί-στρατεύομαι, ἀντί-ΐσταμαι, κατά-ΐσταμαι, ὑπὸ-ῆλιος, ὑπὲρ-έχω, κατά-δριζω, ἀπὸ-όρμή, σύν-κυρός, σύν-σκέπτομαι, σύν-λόγος, Συ-παῖςω, σύν-ράπτω, σύν-γραφεύς ἀντί-έπι-έκ-έρχομαι, σύν-ζητῶ.

Γυμν. ~~Ν~~ Νὰ γραφθῇ χωριστὰ αἱ ζῳ λέξεις, ἐκ τῶν ἅποιων ἔγιναν αἱ ἐπόμεναι

"Ἐμπορος, συλλυποῦμαι, συμμετέχω, συγκρατῶ, ἔλλειψις, συγκολλῶ συγχαίρω, συζήτησής συρρέω, ἐγκλείω, ἔγγονος, ἐμπαχίζω, ἐμφωλεύω ἐμιφροδίος, ἐμπορεύομαι, ἐμμισθος; συσπουδαστής, σύστασις, σύσσωμος συσσίτιον, ἐμβάπτω, παρέχω, ἀπάνθρωπος, διέρχομαι, ἀναπνέω, σύγ-γραμμα, συμφωνῶ, διατρέχω, ἀναφορά, μετέχω, προσδιορίζω, ἀπεύχομαι. καταρροή.

B'. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

'Ο Θεὸς ὑπάρχει π α ν τ α χ ο ϖ.

'Ο Θεὸς κρίνει δικαίως,

'Ο καλὸς παῖς λέγει τὴν ἀλήθειαν πάντοτε.

'Ἐπανέλαθον τὸ μάθημα πολλά κις.

41. Αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὄποιαι προσδιορίζουσι τὸ ρῆμα κατὰ τόπου τρόπον, χρόνον καὶ ποσὸν λέγονται ἐπιρρήματα· εἰνε δὲ τοπικά, τροπικά, χρονικά καὶ ποσδιητος σημαντικά.

α'). *Τοπικὰ* λέγονται δια σημαίνουσι τόπου καὶ τί ενται· ὡς ἀπό-κρισις εἰς τὸ ἐρώτημα ποῦ; πόθεν: (ἀπὸ ποῦ;) καὶ εἰς ποῖον μέρος; (ποῖ;)

ποῦ;

πόθεν;

εἰς ποῖον μέρος; (ποῖ;)

πανταχοῦ

πανταχόθεν

πανταχός

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀλλαχοῦ	ἀλλαχέθεν	ἀλλαχόσε
οὐδαμοῦ	οὐδαμόθεν	οὐδαμόσε
οἶκοι	οἶκοθεν	οἶκοδε
ἐκεῖ	ἐκεῖθεν	ἐκεῖσε

θ') **Τροπικὰ** λέγονται ὅσα σημαίνουσι τρόπον καὶ τίθενται ώς ἀπόχρισις εἰς τὸ ἐρώτημα πῶς:

‘Ως πῶς; καλῶς, οὕτω(ς), ἐλληγηστί, ἐναλλάξ, σωρηδόν, εὐγενῶς, ἀναμίξ, λάθρος, δῆθεν κ. λ. π.

γ') **Χρονικὰ** λέγονται ὅσα σημαίνουσι χρόνον καὶ τίθενται ώς ἀπόχρισις εἰς τὸ ἐρώτημα πότε:

Τότε, ποτέ, σήμερον, αὔριον, χθές, νῦν, πέρυσι, πρίν, εὐθύς, ἀεί, ἔπειτα κ. λ. π.

δ') **Ποσότητος σημαντικὰ** λέγονται ὅσα σημαίνουσι ποσὸν καὶ τίθενται ώς ἀπόχρισις εἰς τὸ ἐσώτημα πόσον γή ποσάκις.

‘Ως δλέγον, λίαν, ἄγαν, σφόδρα, πάνυ, ἀπεξ, δίς, τρίς, πολλάκις τοσάκις.

Σημ. Τὰ ποσότητος σημαντικὰ ἐπιφρήματα προσδιορίζουσιν ἐνίστε καὶ ἐπίθετα γή ἀλλα ἐπιφρήματα: ώς λίαν ταχύς, λίαν ταχέως, πάνυ ὁρθῶς.

Γύμν. Ἀντίγραφον τὰ ἑξῆς ἐπιφρήματα γράψων καὶ τὸ ἀντίθετον ἐκάστῳ καὶ σημειώνων τὸ εἰδος αὐτῶν ώς

καλῶς ἀντίθετον	κακῶς τροπικόν.
πάντοτε »	οὐδέποτε χρονικόν.

Καλῶς, εὐγενῶς, δπισθεν, εύτυχῶς, πολύ, ἐντός, ἀνω, ωφελίμως, οὐδαμοῦ, θερμῶς, ναί, ταχέως, μακράν, ευκόλως, ισχυρῶς, πρότερον, ἀνωθεν, ἐγκαίρως, ἑκουσίως, ἐπιμελῶς, εύσεβῶς, ἀληθῶς, ἐνδόξως, εὐπειθῶς, ἔσωθεν, δεξιόθεν, ἀμέσως, ἀδίκως.

Γ'. ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Αἱ Ἀθῆναι καὶ γή Σμύρνη εἰνε πόλεις.

Τὸν μὲν καλὸν ἀγαπῶσι πάντες, τὸν δὲ κακὸν ἀποστρέφονται.

42. Αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι συνδέουσι λέξιν μὲ ἀλληγν λέξιν γή φράσιν μὲ ἀλληγν φράσιν, λέγονται σύνδεσμοι. Ἐκ τῶν συνδέσμων τὰ κυριώτερα εἰδῆ εἰνε τὰ ἑξῆς:

α'. **συμπλεκτικοί:** καί, τε-καί οὕτε-οὕτε, μήτε-μήτε, οὐδέ, μηδ.

δ'. Διαξευτικοί: γή, εἴτε-εἴτε, έάντε-έάντε.

γ'. Αντιθετικοί: μέν, δέ, ἀλλά, δημως, ἄν καὶ, καίτοι-καί περ, καὶ μήν, οὐ μὴν-ἀλλά.

δ'. Συλλογιστικοί ή συμπερασματικοί: λοιπόν, ώστε, θερευ., όρα, οὖν, τούτου, οὐκοῦν.

ε'. Αιτιολογικοί: διότι, ἐπειδή-γάρ, ώς, δῆτι, ἐπεί.

ζ'. Υποθετικοί: ἔτιν, ἄν-εἰ, γῆν.

ζ'. Χρονικοί: δε, δταν, δπόταιν, πρίν, ἔως, ἀφ' οὐ, ἐν τῷ, ἅμα, μέχρις δτου, μέχρις οὐ, ἀφ' δτου,-ήνικα, ἐπεί, ἐπειδή.

η'. Τελικοί: ἵνα, δπως. νά, διά, γά,-ώς.

θ'. Εἰδικοί: δτι,-ώς.

Σημ. Οἱ μετὰ τήν—σύνδεσμοι εἰναι ἐν χρήσει μόνον ἐν τῇ ἀρχαιᾳ.

Δ'. ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

43. **Ἐπιφωνήματα** λέγονται λέξεις η φωναί, διὰ τῶν ὀποίων ἐκφράζομεν θαυμασμόν, χαράν, λύπην, ἐκπληξίν κ. λ. π. Είναι δὲ τὰ κυριώτερα τὰ Ἑξῆς.

α'. Θαυμαστικόν: ω!

β'. Γελαστικά: ᾁ, ᾁ, ᾁ.

γ'. Σχετλιαστικά: ἀλλοίμονον, οἵμοι.. φεῦ, οὐαί.

δ'. Κλητικὸν: ω.

Γύμν. 12. Αντίγραφον τὸ 8ον γύμνασιμα χωριζόντων τάξις λέξεις εἰς μέρη τοῦ λόγου εκκατοντα χωριστά.

ΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

“Ονομα οὐσιαστικὸν καὶ ἐπίθετον

‘Ο μικρὸς Γεώργιος εἶνε φρόνιμος

‘Ο λέων εἶνε ἴσχυρός.

‘Ο μαῦρος πίναξ ἐθραύσθη.

‘Η κλοπὴ εἶνε πρᾶξις αἰσχρά.

‘Η φιλοπονία εἶνε θησαυρός.

‘Η ἀσθέτεια εἶνε δυσάρεστος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

44. Αἱ λέξεις μὲ τὰς ὁποίας ὄνομάζομεν πρόσωπα, ζῷα καὶ πράγματα ἡ ἴδιότητα, κατάστασιν ἡ πρᾶξιν λέγονται ὄνόματα οὐσιαστικά.

45. Αἱ λέξεις, αἱ ὅποιαι σημαίνουσι τὴν ποιότητα ἡ ἴδιότητα τῶν οὐσιαστικῶν, λέγονται ἐπίθετα.

46. Ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν ὅσα φανερώγουσι πρόσωπα, ζῷα ἡ πράγματα λέγονται: **συγκεκριμένα**: ὡς ἔνήρ, λέων, πόλις ὅσα δὲ φανερώ-
γουσι πρᾶξιν, κατάστασιν ἡ ἴδιότητα λέγονται **ἀφηρημένα**: ὡς κλοπή,
εὐδαιμονία, φιλοπονία.

47. Τὰ οὐσιαστικὰ εἰνε **κύρια** ἡ **προσηγορικά**.

α'. **Κύρια** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, μὲ τὰ ὅποια ὄνομάζομεν ἐν ὥρι-
σμένον πρόσωπον ἡ ζῷον ἡ πράγματα ὡς Γεώργιος Βουκέφαλος, Σμύρνη.

β'. **Προσηγορικά** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, μὲ τὰ ὅποια ὄνομάζομεν
δλέκληρον τάξιν ὁμοιειδῶν προσώπων, ζῷων ἡ πραγμάτων ὡς ἀνήρ
λέων, δρός.

Γύμν. 13. Ἀντίγραφον τὰ ἐπόμενα γράψιν εἰς ἴδιαιτέραν στήλην τὰ συγκε-
χριμένα καὶ εἰς ἄλλην τὰ ἀφηρημένα.

"Ανθρωπος, ἔδρα, παιδίον, κάρμινος, ἐλευθερία, θρανίον, ἐρίφιον, δει-
λία, σοφία, εὐτυχία, ἀσθένεια, ποταμός, ἵχθυς, εὐεργεσία, ταξίδιον,
φόνος, ἔλαφος, στρατιώτης, δικαιοσύνη, ὅρνις, πέπων, ἐλεγμοσύνη, ἀρ-
τρον, κοχλίας, πίλος, μάχαιρα, Ἀριστείδης, Πλάτων, Ἡρακλῆς, σίδη-
ρος, λευκότης, μέλισσα, φιττακός, φιλαργυρία, εὔσέθεια, Σμύρνη, Ἀθη-
ναι, Δούναβις, ρόδον, ἴον, δροχή, χιτών, καθαριότης, δυσαρέσκεια.

Γύμν. 14. Ἀντίγραφον τὰ ἔξης ἀφηρημένα σημειώνων καὶ τὸ ἀντίθετον
ἔκαστων ὡς

Ἐπιμέλεια—ἀμέλεια.

Εὐτυχία, εὐσέθεια, εὐγνωμοσύνη, ἀγάπη, ἀρετή, ιάρρος, ἐλευθερία,
πλούτος, δικαιοσύνη, εὐαισθησία, εἰρήνη, θάνατος, ψεῦδος, πίστις, νίκη,
ώραιότης, φιλία, εὐγένεια, ήσυχία, εὐπείθεια, εὐχή, φιλοπονία, εὐφημία,
χαρά, τιμή, εὐταξία, ἐπίτις, λῃξις, φιλανθρωπία, μεγαλοψυχία, καθα-
ριότης, θερμότης, σίκονομία.

Γύμν. 15. Ἐν τοῖς ἔξης νὰ διακριθῶσι τὰ οὐσιαστικὰ τῶν ἐπιθέτων.

Ἡ καλὴ ἐργασία ἔχει ἀνάγκην μεγάλης προσοχῆς καὶ ὑπομονῆς.
Οἱ δειλοὶ στρατιώται εἰνε προδόται τῆς πατρίδος. Πολλὰ ἔντομα εἰνε ἐπι-
βλαστὴ εἰς τὴν γεωργίαν. Ἡ δραδεῖα χελώνη ἔνικησε τὸν ταχύποδα
λαγών. Οἱ δκνηροὶ ἀνθρωποι εἰνε δυστυχεῖς. Ἡ ὑπερβολικὴ χαρὰ ἡ
λύπη προξενεῖ πολλάκις θάνατον. Ὁ ποιμενικὸς κύων φυλάττει τὸ ποι-

Ἐλληνικὴ Γραμματικὴ

μνιον ἀπὸ τοὺς αἱμοθόρους λύκους. "Γέωρκας καθαρὸν καὶ δροσερὸν ρέει εἰς τῆς πηγῆς.

Γύμν. Ι. Αντίγραφον τὰ ἔξης ἐπίθετα γράφων καὶ τὸ ἀντίθετον ἐκάστῳ ὡς εὐαεβής—ἀσεβής.

Ωφέλιμος, πιωχός, εὐφυής, φευδής, ἄγνωστος, κενός, ὀλίγος, μικρός, δραδύς, ἀτακτος, καθαρός, γενναῖος, φωτεινός, εὐρύς, φυγόπονος, δίκαιος, θηγτός, ὑψηλός, γλυκύς, ἀλιμυρός, ἴσχυρός, ἐπιμελής, ἐλαφρός, ἀγώμαλος, θερμός, μέλαχς, ὑγρός, ἔνδοξος, ὥριμος, χρήσιμος, ἀσωτος.

Γύμν. ΙΙ. Αντίγραφον τὰ ἔξης οὐσιαστικὰ γράφων πλησίον ἐκάστοι καὶ κατάλληλον ἐπίθετον ὡς

πόλις—ώραια.

Ποταμός, στρατιώτης, λίθος, πλοιάρχος, ἔδαφος, ὁδός, πεδιάς, βδωρ, θάλασσα, αἴθουσα, ἀλώπηξ, τέκνον, μαθητής, πατήρ, μήτηρ, καρπός, δρος, ἵππος, κύων, μέλισσα, ἐργάτης, δένδρον, ἄνθος, γαλῆ, χιών, ἀνήρ, θιβλίον, τροφή, ίμάτιον, χειλώνη, λέων, ὅφις, χάρτης, ἀνθρωπος, γυνή, γέριων, φρέαρ, θαυμάζεις.

ΓΕΝΟΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

48. Τὸ γένος τῶν ὀνομάτων είνε τῇ **δρσενικὸν** τῇ **θηλυκὸν** τῇ **οὐδέτερον** ὡς ἀνήρ, γυνή, δένδρον.

49. Πρὸ τῶν ἀρσενικῶν τίθεται τῇ λέξις δ, πρὸ τῶν θηλυκῶν τῇ λέξις η, καὶ πρὸ τῶν οὐδετέρων τῇ λέξις τό.

50. Αἱ λέξεις δ, η, τό, αἱ ὥποις τίθενται πρὸ τῶν ὀνομάτων, λέγονται **ἄρθρα**.

Σημ. Μερικὰ οὐσιαστικὰ ἔχουσι: δύο γένη, ὡς ἡ παῖς, τῇ παῖς, ὁ θιδάσκαλος, τῇ θιδάσκαλος.

51. Τὰ ἐπίθετα ἐκτὸς ὀλίγων ἔχουσι τρία γένη: ὡς ὁ καλός, τῇ καλή, τὸ καλόν: δ ἀληθής, τῇ ἀληθής, τὸ ἀληθές.

ΑΡΙΘΜΟΣ, ΗΤΩΣΙΣ, ΘΕΜΑ, ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ

Ἐνικὸς

πληθυντικὸς

ἀνθρωπος,

ἀνθρωποι

περιστερά

περιστεραί

δένδρον

δένδρα

Ψηφιστοί ιθήκης από το Ινστιτούτο Εκπαιδεύτικής Πολιτικής

52. Ὄταν τὸ ὄνομα φανερώνη ἐν μόνον πρόσωπον ἡ ζῷον ἢ πρᾶγμα, εἶναι ἀριθμοῦ ἐνικοῦ, δταν δὲ φανερώνη πολλά, εἶνε ἀριθμοῦ πληθυντικοῦ. Οἱ ἀριθμοὶ εἰνε δύο: ὁ ἐνικὸς καὶ ὁ πληθυντικός.

53. Εἰς ἔκαστον ἀριθμὸν τὰ ὄνόματα λαμβάνουσι διαφόρους μορφὰς ἢ τύπους. Οἱ τύποι οὗτοι δυομάζονται πτώσεις καὶ εἰνε αἱ ἑξῆς πέντε:

Όνομαστική, Γενική, Δοτική, Αίτιατική καὶ Κλητική.

54. Ἐκ τῶν πτώσεων ἡ μὲν ὄνομαστικὴ καὶ κλητικὴ λέγονται δρατικαὶ, αἱ δὲ ἄλλαι πλάγιαι.

55. Κατὰ τὴν κλίσιν τῶν τὰ ὄνόματα μεταβάλλουσι μόγον τὰ τελευταῖα γράμματα. Τὸ μεταβαλλόμενον μέρος τῆς λέξεως κατὰ τὴν κλίσιν λέγεται κατάληξις, τὸ δὲ ἀμετάβλητον λέγεται θέμα, τὸ δὲ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος λέγεται χαρακτήρ, ὡς κῆπος, θέμα κῆπος, κατάληξις ος, χαρακτήρ π).

Σημ. Τὸ πρό τοῦ χαρακτήρος φωνῆν λέγεται θεματικὸν φωνῆν, ὡς κῆπος κῆπος. θέμα. η θεματικὸν φωνῆν. Ὄταν δὲ ὁ χαρακτήρ εἴνε φωνῆν, τότε αὐτὸς εἴνε καὶ θεματικὸν φωνῆν· ὡς κακία. θέμα κακοῦ, χαρακτήρ καὶ θεματικὸν φωνῆν ε.

Γύμν. 18. Νὰ γραφῶσι τὰ κατωτέρω ὄνόματα ιδιαιτέρως τὰ ἀρσενικά, ιδιαιτέρως τὰ θηλυκά καὶ ιδιαιτέρως τὰ οὐδέτερα.

Ἡ ἐλαία, ὁ σίτος, τὸ ῥόδον, ἡ σταφυλή, ὁ λέων, ἡ τίγρις, τὸ ἄνθος, ἡ κάρηλος, ὁ ἐλέφας, ὁ κύων, ἡ γαλῆ, τὸ ἔλαιον, ἡ κυπάρισσος, ἡ βάρδιξ, ὁ εὔσεβης, ὁ δίκαιος, ἡ ἐνάρετος, ἡ ἐσία, ὁ μῆς, ἡ μέταξα, τὸ ἔντομον, ἡ βαλασ, τὸ δέρμα. ὁ γαιάνθρωπος, ὁ σάπων, τὸ γένος, τὸ πλήθος, τὸ ζῷον, τὸ ίον.

Γύμν. 19. Νὰ ἀντιγραφῶσι τὰ ἐπόμενα γραφόμενα ἐν ιδιαιτέρᾳ στήλῃ τὰ ἐνικά καὶ ἐν ιδιαιτέρᾳ τὰ πληθυντικά.

Ἡ γαλῆ, οἱ κύνες, ἡ ἔλαφος, τὰ ἄνθη, ἡ χλόη, τὰ δένδρα, οἱ θάμνοι, ὁ σίδηρος, ὁ ἀργυρος, τὰ μέταλλα, ὁ καρπός, ἡ μηλέα, τὰ μῆλα, τὰ μαλλία, αἱ γυναικες, οἱ ἄνδρες τὸ πρόβατον, τὰ ἐνδύματα, ἡ ἀμπελος, τὰ δρυκτά, ἡ ἀράχνη, οἱ ιχθύες, τὰ ὄφασματα, ὁ χρηστοήθης, ἡ γλῶσσα, ἡ ταινία.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

Ένικός ἀριθμός

Αρσενικὸν	Θηλυκὸν	Οὐδέτερον
-----------	---------	-----------

Όν.	δ	ή	τὸ
Γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ
Δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ
Αἰτ.	τὸν	τὴν	τὸ
Κλ.	ῷ	ῳ	ῳ

Πληθυντικὸς ἀριθμός

Όν.	οῖ	αῖ	τὰ
Γεν.	τῶν	τῶν	τῶν
Δοτ.	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Αἰτ.	τοὺς	τὰς	τὰ
Κλ.	ῷ	ῳ	ῳ

Σημ. Τό αρθρον κλητικήν δὲν ἔχει· ἀντ' αὐτοῦ δὲ τίθεται τό κλητικὸν ἐπιφόνινημα ώ.

Γύρων. 20. *Αντίγραφον* της γραμματικής *Θεών* κατάληξον αριθμού.

Μπέντε αισθήσεις φέρουσιν γήμας εἰς σχέσιν πρὸς ἔξωτερικὸν κόσμον. Οὕτω διὰ διφθαλμοῦ, έστις εἶνε — ἔργανον — δράσεως διακρίνομεν — χρώμα καὶ — σχῆμα — διαφόρων ἀντικειμένων διὰ — ωτὸς ὅπερ εἶνε — ὄργανον — ἀκοῆς, ἀκούομεν — ἥχους διὰ — ρινὸς ὄργάνου — διφρήσεως αἰσθανόμεθα — δομήν διὰ — γλώσσης ὄργάνου — γεύσεως — γεῦσιν — τρόφων τέλος διὰ — χειρὸς ὄργάνου — ἀφῆς διακρίνομεν — λεπτότητα γι — σκληρότητα — σωμάτων.

ΚΛΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Όλα τὰ ὄνόματα μεταβάλλουσι τὴν λήγουσαν αὐτῶν κατὰ τρεῖς διαφόρους τρόπους, οἱ ὑποτοι λέγονται *κλίσεις*.

56. Αἱ κλίσεις τῶν ὄνομάτων εἶνε τρεῖς: *Πρώτη, Δευτέρα καὶ Τρίτη.*

ΠΡΩΤΗ ΚΑΙΣΙΣ

Όνόματα δρσευκά

Έπικος ἀριθμός

Όν.	ε	ταμί-ας	Ἄτρειδ-ης	χριτής	χρεοπώλης
Γεν.	τοῦ	ταμί-ου	Ἄτρειδ-ου	χριτοῦ	χρεοπώλου
Δοτ.	τῷ	ταμί-ᾳ	Ἄτρειδ-ῃ	χριτῇ	χρεοπώλῃ
Αἰτ.	τὸν	ταμί-αν	Ἄτρειδ-ην	χριτὴν	χρεοπώλην
Κλ.	ῳ	ταμί-ᾳ	Ἄτρειδ-ῃ	χριτᾷ	χρεοπώλᾳ

Πληθυντικός ἀριθμός

Όν.	οἱ	ταμί-αι	Ἄτρειδ-αι	χριταὶ	χρεοπώλαι
Γεν.	τῶν	ταμί-ῶν	Ἄτρειδ-ῶν	χριτῶν	χρεοπώλῶν
Δοτ.	τοῖς	ταμί-αις	Ἄτρειδ-αις	χριταῖς	χρεοπώλαις
Αἰτ.	τοὺς	ταμί-ας	Ἄτρειδ-ας	χριτὰς	χρεοπώλας
Κλ.	ῳ	ταμί-ᾳ	Ἄτρειδ-ᾳ	χριτᾷ	χρεοπώλᾳ

Όνόματα φηλυκά

Έπικος ἀριθμός

Όν.	ἡ	πλευρ-ᾶ	τράπεζ-α	γλώσσα	δασεῖα
Γεν.	τῆς	πλευρ-ᾶς	τραπέζ-ης	γλώσσης	δασείας
Δοτ.	τῇ	πλευρ-ῷ	τραπέζ-ῃ	γλώσσῃ	δασείᾳ
Αἰτ.	τὴν	πλευρ-άν	τράπεζ-αν	γλώσσαν	δασεῖαν
Κλητ.	ῳ	πλευρ-ᾷ	τράπεζ-ᾳ	γλώσσᾳ	δασεῖᾳ

Πληθυντικός ἀριθμός

Όν.	αἱ	πλευρ-αι	τράπεζ-αι	γλώσσαι	δασεῖαι
Γεν.	τῶν	πλευρ-ῶν	τραπέζ-ῶν	γλώσσῶν	δασεῖῶν
Δοτ.	τοῖς	πλευρ-αις	τραπέζ-αις	γλώσσαις	δασεῖαις
Αἰτ.	τὰς	πλευρ-ας	τραπέζ-ας	γλώσσας	δασεῖας
Κλητ.	ῳ	πλευρ-ᾳ	τραπέζ-ᾳ	γλώσσᾳ	δασεῖᾳ

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Όν.	ἡ	φων-η	δίκη	ἀλήθεια	ώραια
Γεν.	τῆς	φων-ης	δίκης	ἀληθείας	ώραιας
Δοτ.	τῇ	φων-η	δίκη	ἀληθείᾳ	ώραιᾳ
Αἰτ.	τὴν	φων-ην	δίκην	ἀληθειαν	ώραιαν
Κλ.	ῳ	φων-η	δίκη	ἀληθειᾳ	ώραιᾳ

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Όν.	αἱ	φων-αὶ	δίκαιαι	ἀλήθειαι	ώραιαι
Γεν.	τῶν	φων-ῶν	δίκαιων	ἀληθείων	ώραιῶν
Δοτ.	ταῖς	φων-αῖς	δίκαιαις	ἀληθείαις	ώραιαις
Αἰτ.	τὰς	φων-άς	δίκαιας	ἀληθείας	ώραιας
Κλ.	ῳ	φων-ᾳ	δίκαιῃ	ἀληθειᾳ	ώραιᾳ

Συνηρημένα πρωτόκλιτα

57. Μερικὰ ὄνόματα τῆς πρώτης κλίσεως ἔχοντα χαρακτήρα α, ε, ο, συναίροῦσιν αὐτὸν εἰς δλας τὰς πτώσεις μὲ τὸ φωνῆγεν τῶν καταλήξεων τὰ τοιαῦτα καλοῦντα: **συνηρημένα πρωτόκλιτα**.

Παραδείγματα:

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

(ἡ γαλέ-α)	ἡ	σιδηρέ-α)	ἡ	διπλό-η)	(Ο	Ἐρμέ-ας)
Όν.	ἡ	γαλῆ	σιδηρᾶ	διπλῆ		Ἐρμῆς
Γεν.	τῆς	γαλῆς	σιδηρᾶς	διπλῆς	τοῦ	Ἐρμοῦ
Δοτ.	τῇ	γαλῆ	σιδηρᾷ	διπλῇ	τῷ	Ἐρμῇ
Αἰτ.	τὴν	γαλῆν	σιδηρᾶν	διπλῇν	τὸν	Ἐρμῆν
Κλητ.	ῳ	γαλῆ	σιδηρᾶ	διπλῇ	ῳ	Ἐρμῇ

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Όν.	αἱ	γαλαι	σιδηραι	διπλαι	οἱ	Ἐρμαι
Γεν.	τῶν	γαλῶν	σιδηρῶν	διπλῶν	τῶν	Ἐρμῶν
Δοτ.	ταῖς	γαλαῖς	σιδηραῖς	διπλαῖς	τοῖς	Ἐρμαῖς
Αἰτ.	τὰς	γαλᾶς	σιδηρᾶς	διπλᾶς	τοὺς	Ἐρμᾶς
Κλητ.	ῳ	γαλαι	σιδηραι	διπλαι	ῳ	Ἐρμαι

Κανόνες τῶν πρωτοκλίτων

58. Η πρώτη κλίσις περιέχει ὄνόματα ἀρσενικὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λήγουσιν ἐν τῇ ἑνεκῇ ὀνομαστικῇ εἰς ας καὶ εἰς ης καὶ θηλυκά, τὰ δποτα λήγουσιν ἐν τῇ ἑνεκῇ ὀνομαστικῇ εἰς α καὶ εἰς η.

Καταλήξεις

Ἄρσενικῶν

Θηλυκῶν

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Όν.	ας	ης	α	η
Γεν.	ου	ου	ας ḥη ης	ης
Δοτ.	α	η	α ḥη η	η
Αἰτ.	αν	ην	αν	ην
Κλ.	α	η (ᾳ)	α	η

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Όν.	αι
Γεν.	ων
Δοτ.	αις
Αἰτ.	ἢς
Κλ.	αι

59. Ὅσα ὄνόματα τῆς α' κλίσεως λήγουσιν εἰς της, ἀρχης, μέτρης, πώλης, τρίβης, ώρης, καὶ τὰ ἔθνικά εἰς ης σχηματίζουσι τὴν ἑνεκήν κλητικήν εἰς α· ως ὁ πολῖτα, ὁ γυμνασιάρχα, ὁ γεωμέτρα, ὁ κρεπᾶλα, ὁ παιδοτρίβα, ὁ τελῶνα, ὁ Πέρσα.

Γύμν. 21. Νὰ σχηματισθῇ γεν., δοτ., αἰτ., καὶ κλητ. τοῦ ἑνικοῦ τῶν ἑξῆς ὄνομάτων.

Ο νεγνίχε, ὁ Ἡρακλείδης, ὁ προφήτης, ὁ στρατιώτης, ὁ κοχλίχε, ὁ τεχνίτης, ὁ ἀμαξηλάτης, ὁ τραπεζίτης, ὁ πατριάρχης, ὁ δεσπότης (κλ. ὁ δέσποτα) ὁ ἐρημίτης, ὁ πρεσβύτης, ὁ ἀγθοπώλης, ὁ Σκύθης, ὁ Μικρασιάτης.

Γύμν. 22. Νὰ σχηματισθῇ τῶν ἀνωτέρω ὄνομάτων γένοις, γεν. καὶ δοτ. τοῦ πληθυντικοῦ.

60. Ἐκ τῶν εἰς α θηλυκῶν τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ α σύμφωνον πλήν τοῦ φ τρέπουσιν αὐτὸ εἰς η εἰς τὴν γενικήν καὶ δοτικήν τοῦ ἑνικοῦ· ως η γλῶσσα, τῆς γλώσσης, τῇ γλώσσῃ.

Γύμν. 23. Νὰ γραφῇ γεν. καὶ δοτ. τοῦ ἑνικοῦ τῶν ἑξῆς.

Ἡ τράπεζα, η σοφία, η χαρά, η ὡρα, η ἡττα, η φαιδρά, η μάζα, η μέριμνα, η ἀθώα, η δέξια, η ἀργαλία.

α	α
ώρραιά	γλυκεῖα
ώρα	σφαιρα
δουλεία	γλωσσα
σημαία	γραία

61. Τὸ α τῆς ὀνομαστικῆς :ῶν πρωτοχλίτων ἄλλα μὲν τὸ ἔχουν μακρόν, ἄλλα δὲ δραχύ.

62. Ἐχουν τὸ α δραχὶ τὰ ἑξῆς :

α') "Οσα θηλυκὰ ἐπίθετα καὶ μετοχαὶ ἔχουν τὸ ἀρσενικὸν τριτόκλιτον ὡς γλυκεῖα (ἀρσ. γλυκύς).

β'.) "Οσα τρέπουν τὸ α εἰς η εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικήν ὡς γλωσσα, τῆς γλώσσης, τῇ γλώσσῃ.

γ'.) Πάντα τὰ προπαροξύτονα· ὡς ἀλήθεια.

δ'.) Καὶ τὰ ἑξῆς: μοῖρα, πεῖρα, σφαιρα, πρῷρα, στείρα, γραία, γαία, μυία, σφῦρα. *Τυπικαία*

Πάντα δὲ τὰ ἄλλα ἔχουσι τὸ α μακρόν.

Γόμν. *ριζ.* Νὰ τονισθούν ὁρθῶς τὰ ἑξῆς. *τυπικαία*

Ἡ μουσα, ἡ κολλκεια, ἡ θηρα, ἡ συνηθεια, ἡ ήττα, ἡ νεολαια, ἡ πρῳρα, ἡ πηρα, ἡ πειρα, ἡ δειεια, ἡ λαυρα, ἡ σαυρα, ἡ ἐλαια, ἡ βεβαια, ἡ πετωσα μυια, ἡ εύρεια χωρα, ἡ κολυμβωσα γησσα, ἡ γενναια γραια, ἡ ἀναγκαια μαια, ἡ διχρεια σφυρα, ἡ πειγωσα χηρα, ἡ ἀναπηδωσα σφαιρα, ἡ δρισθεια ώρα, ἡ θεια προνοια.

63. Ἡ κατάληξις ας τῆς πρώτης κλίσεως εἶνε μακρά· ὡς ὁ Αἰνείας τὰς χώρας, τοὺς ναύτας.

64. Ἡ αἰτιατικὴ καὶ ἡ ἀλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ ἔχουν τὸν τόνον τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς· ὡς ἡ ὥρα, τὴν ὥραν, ὡς ὥρα· ἡ πεινα, τὴν πεινην, ὡς πεινα· ἡ τιμή, τὴν τιμήν, ὡς τιμή.

65. "Οσα πρωτόκλιτα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ δὲν εἰναι συγγρημένα εἰς μὲν τὴν ὄνομ. αἰτ. καὶ κλητ. δεξύονται, εἰς δὲ τὴν γεν. καὶ δοτ. περισπῶνται· ὡς ἡ τιμή, τῆς τιμῆς, τῇ τιμῇ, τὴν τιμήν, ὡς τιμή, τὰς τιμάς.

66. Τὰ πρωτόκλιτα εἰς τὴν γενικὴν πληθυντικὴν περισπῶνται· ὡς γέφυρα, γεφυρῶν, χώρα, χωρῶν, τεχνίτης, τεχνιτῶν.

67. Τὰ θηλυκὰ ἐπίθετα, τῶν ὅποιων τὸ ἀρσενικὸν εἶνε δευτερόκλιτον, εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν τονίζονται ζωας καὶ τὸ ἀρσενικόν· ὡς αἱ δίκαιαι, τῶν δικαίων, καὶ τὸ σύναιστικὸν οἱ ἐτησίαι· τῶν ἐτησίων.

Γύμν. 25. Νὰ γραφῇ ἡ γεν. τοῦ ἑνίκου καὶ ἡ αἰτ. τοῦ πληγθ. τῶν ἔξης:

Ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀρχαῖα, ἡ ἐλαφρά, ἡ νίκη, ἡ ζύμη, ἡ μέριμνα, ἡ εὐγένεια, ἡ ἀθώα ψυχή, ἡ ἡμίσεια.

Γύμν. 26. Νὰ γραφῇ ἡ αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἑνικ. καὶ ἡ αἰτ. τοῦ πληγθυντ. τῶν ἔξης.

Ἡ ὀργυιά, ~~ἡ χαρά~~, ἡ ψυχή, ~~ἡ χώρα~~, ἡ ὁδεῖα ἀσθένεια, ὁ Αἰγείας, ὁ κοχλίας, ἡ παισεία, ὁ διπωροπώλης, ~~ἡ σφαιρά~~, ὁ κριτής.

Γύμν. 27. Νὰ γραφῇ ἡ γεν. δοτ. καὶ αἰτ. τοῦ ἑνίκου καὶ ἡ γεν. δοτ. καὶ αἰτ. τοῦ πληγθυντικοῦ τῶν ἔξης:

Ἡ φορά, ἡ φαιδρά, ἡ ροή, ἡ ἀλλαγή, ἡ κλοπή, ὁ κριτής, ὁ ποιητής, ὁ ἰδρυτής, ὁ νικητής, ἡ σπουδή.

Γύμν. 28. Νὰ γραφῇ ἡ δύν. καὶ γεν. πληγθυντική τῶν ἔξης:

Ο κοχλίας, ὁ πατραλοίας, ἡ παιδεία, ἡ βεβαία, ἡ ἀγία, ἡ ἀξία (ἐπί-θετον), ἡ ἀξία (οὐσιαστικόν), ἡ εὐθεῖα γραμμή, ἡ σημαία, ἡ ἀναγναία, ἡ ἐλαία, ἡ χήρα, ἡ δσία, ἡ σοφία.

Γύμν. 29. Νὰ κληθῶσι καὶ εἰς τοὺς δύο ἀριθμοὺς τὰ ἔξης:

Ἡ συκῆ, ~~ἡ χρυσῆ~~, ἡ ἀπλῆ, ~~ἡ ἀργυρᾶ~~, ὁ Ἀπελλήτης.

Γύμν. 30. Νὰ τονισθῶσι καταλλήλως τὰ ἔξης.

Τῷ δικαστῇ ἀριθός εἰς δικαιοσύνη.—Οἱ ἀρχαῖοι ἐλατρευον την Ἀθηναῖν ὡς θεαν της σοφίας.—Προτιμωμεν ταξιδηρας κλινικς τῶν ξυλινων.—Μετα την ἀστραπην και την βροντην πιπτει συνηθως ραγδαια βροχη.=Φευγε, ω νκυτα, τὸν βορραν.—Αἱ σιδηροδρομικαι γραμμαι είνε διπλαι.—Ἡ γη είνε στρογγυλη.—Αἱ κυκναι ταινιαι.—Ἡ σφαιρα ἥγοιξε βαθειαν πληγγην.

Γύμν. 31. Αντίγραφον τὰ ἔξης και τόνισον δρθῶς:

Ἡ ἐλαια, ω στρατιωτα, τῳ κριτῃ, την ώραιαν, τὴν σφαιραν, ἡ διπωρα, ὁ μητραλοίας, τὴν ταχειαν ἀστραπην, της δικαιας φωνης, την δεξιαν ἔομφαιαν, τη γλυκεια γλωσση, ἡ χρυση πρωρα, ~~οι πολιται~~, την νεανιων, τὰς μοιρας, αἱ νικαι, αἱ εὐθυναι, αἱ ειρηνοδικαι, αἱ πρεσβυται, τας σουρας, τὰς πηρας, αἱ δμοιαι, αἱ βέβαιαι, τας γλυκειας ἐλαιας, τας ώραιας δπωρας, αἱ σεβασμιαι γραιαι, αἱ ξύλιναι κινηαι, τας σιδηρας σφυρας, τῶν εὐθειων προκυμαιων, των ταλαινων χγρων, αἱ ἀπλαι γραμμαι, τας ἐλληνικας σημαιας, των ώραιων αιθουσων.

Γύμν. 32. Γράφων τὰς λέξεις του 31 γυμνάσιματος εἰς την ἀντοίστουχον πτῶσιν τοῦ ἄλλου ἀριθμοῦ.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

'Όνοματα ἀρσενικά

'Επικός ἀριθμός

Όν.	έ	ἄνθρωπ-ος	κῆπος	ἀδελφός
Γεν.	τοῦ	ἄνθρωπ-ου	κήπου	ἀδελφοῦ
Δοτ.	τῷ	ἄνθρωπ-ῳ	κήπῳ	ἀδελφῷ
Αἰτ.	τὸν	ἄνθρωπ-ον	κήπον	ἀδελφὸν
Κλ.	ώ	ἄνθρωπ-ε	κήπε	ἀδελφὲ

Πληθυντικός ἀριθμός

Όν.	οί	ἄνθρωποι	κῆποι	ἀδελφοί
Γεν.	τῶν	ἄνθρωπων	κήπων	ἀδελφῶν
Δοτ.	τοῖς	ἄνθρωποις	κήποις	ἀδελφοῖς
Αἰτ.	τοὺς	ἄνθρωποις	κήπους	ἀδελφοὺς
Κλ.	ώ	ἄνθρωποι	κήποι	ἀδελφοὶ

'Όνοματα θηλυκά

'Επικός ἀριθμός

Όν.	γή	κάμηλ-ος	νόσος	όδός
Γεν.	τῆς	καμήλ-ου	νόσου	όδου
Δοτ.	τῇ	καμήλ-ῳ	νόσῳ	όδῷ
Αἰτ.	τὴν	κάμηλ-ον	νόσον	όδον
Κλ.	ώ	κάμηλ-ε	νόσε	όδε

Πληθυντικός ἀριθμός

Όν.	αί	κάμηλ-οι	νόσοι	όδοι
Γεν.	τῶν	καμήλ-ων	νόσων	όδῶν
Δοτ.	ταῖς	καμήλ-αις	νόσοις	όδοῖς
Αἰτ.	τὰς	καμήλ-οις	νόσους	όδοὺς
Κλ.	ώ	κάμηλ-οι	νόσοι	όδοι

Όνδματα ούδετερα**Ένικός ἀριθμός**

Όν.	τὸ	πρόβατ-ον	ώραῖον	πτηγὸν
Γεν.	τοῦ	προβάτ-ου	ώραίου	πτηγοῦ
Δοτ.	τῷ	προβάτ-ῳ	ώραίῳ	πτηγῷ
Αἰτ.	τὸ	πρόβατ-ον	ώραῖον	πτηγὸν
Κλητ.	ώ	πρόβατ-ον	ώραῖον	πτηγὸν

Πληθυντικός ἀριθμός

Όν.	τὰ	πρόβατ-α	ώραῖα	πτηγὰ
Γεν.	τῶν	προβάτ-ων	ώραίων	πτηγῶν
Δοτ.	τοῖς	προβάτ-οις	ώρείοις	πτηγοῖς
Αἰτ.	τὰ	πρέβατ-α	ώραῖα	πτηγὰ
Κλ.	ώ	πρόβατ α	ώραῖα	πτηγὰ

Κενόνες τῶν δευτεροκλίτων

68. Η δευτέρα κλίσις περιέχει δύοματα ἀρσενικά και θηλυκά λήγοντα εις τὴν ἐνικήν δνομαστικήν εἰς ος και οὐδέτερα εἰς ον.

Καταλήξεις

Ἄρσενικῶν και θηλυκῶν Οὐδετέρων

Ένικός ἀριθμός

Όν.	ος	ον
Γεν.	ον	ον
Δοτ.	ῳ	ῳ
Αἰτ.	ον	ον
Κλ.	ε	ον

Πληθυντικός ἀριθμός

Όν.	οι	α
Γεν.	ων	ων
Δοτ.	οις	οις
Αἰτ.	ονς	α
Κλ.	οι	α

69. "Οσα δευτερόκλιτα τονίζονται: ἐπὶ τῆς ληγούσης εἰς τὴν ὀνομαστικήν, αἰτιατικήν καὶ κλητικήν δέχονται, ἂν δὲν προέρχωνται: ἐκ συναιρέσεως, εἰς δὲ τὴν γενικήν καὶ δοτικήν περισπῶνται: ώς δὲ οὐδελφός (ἴδε τύπον).

70. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τὴν ὀνομαστικήν, αἰτιατικήν καὶ κλητικήν δομοίας.

71. Τὸ α εἰς τὸ τέλος τῶν οὐδετέρων εἶνε δραχύ, ἐὰν δὲν προέρχεται ἐκ συναιρέσεως.

Γύμν. 33 | Νὰ κλιθῶσι τὰ ἔξι:

Ο εὔσπλαγχνος, ὁ αἰγαλός, ὁ σωρός, ἡ ἡπειρος, ἡ φύρος, ἡ κιβωτός τὸ μέταλλον, τὸ σύκον, τὸ ὥδον· ὁ ἀψίκορος, μαθητής, ἡ εὐάγωγος ὑπηρέτρια.

Γύμν. 34. Νὰ γραφῇ ἡ αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ καὶ γεν. τοῦ πληθυντ. τῶν ἔξι:

Ο πῖλος, ὁ καλός, ὁ θεῖος, ὁ πονός, ἡ βάτος, ὁ γεωργός, ὁ πτωχός, ὁ γενναῖος, ὁ ἀνδρεῖος, ὁ ὑψηλός, ὁ ἵππος, ὁ ἄγαλτός, ο σῖτος, δισχυρός, ὁ εὐάγωγος μαθητής, ἡ εὐφορος χιμπελος, ἡ εὐρεῖα ὁδός, διμήθος, ὁ στύλος, ὁ γῦρος.

Δευτερόκλιτα συνηθημένα

72. Όνόματά τιγα δευτερόκλιτα ἔχοντα χαρακτήρα εἰς τὸ ο συναιροῦσιν αὐτὸν μετὰ τῶν καταλήξεων εἰς δλας τὰς πτώσεις.

Ἐνικὸς ἀριθμός

	(χρύσεος)	(εὔγοος)	(ὅστέον)	(εὔχροον)
Ον.	ὁ χρυσοῦς	εὔγοος	τὸ ὅστεον	εὔχροον
Γεν.	τοῦ χρυσοῦ	εὔγοον	τοῦ ὅστον	εὔχροον
Δοτ.	τῷ χρυσῷ	εὔγοι	τῷ ὅστῃ	εὔχρωφ
Αἰτ.	τὸν χρυσοῦν	εὔγοουν	τὸ ὅστεον	εὔχροουν

Πληθυντικὸς ἀριθμός

Ον.	οἱ χρυσοῖ	εὔγοες	τὰ ὅστεα	εὔχροα
Γεν.	τῶν χρυσῶν	εὔγονες	τῶν ὅστων	εὔχρων
Δοτ.	τοῖς χρυσοῖς	εὔγοις	τοῖς ὅστεοις	εὔχροις
Αἰτ.	τοὺς χρυσοῦς	εὔγοους	τὰ ὅστεα	εὔχροα

73. Ἐκ τῶν συγγρημένων τῆς β'. κλίσεως τὰ μὲν ἀπλὰ περισπῶνται· ώς δὲ χρυσοῦς, δὲ ἀργυροῦς, τὸ δόστοιν κ. λ. π. Τὰ δὲ σύνθετα παροξύνονται· ώς δὲ εὔγους (εὔ-ήνους), εὔγου, εὔνω κ. λ. π.

74. Τὰ παροξύτονα οὐδέτερα δὲν τονίζονται εἰς τὴν ὄνομ. καὶ αἰτ. τοῦ πληθυντικοῦ· ώς τὰ εὔγοα, τὰ ἄχροα, ἀλλὰ τὰ δστᾶ.

75. Ἡ κατάληξις οἱ τῶν παροξύτονων εἰς τὴν πληθ. ὄνομ. λαμβάνεται ώς θραχεῖα, ἀν καὶ προέρχεται· ἐκ συναιρέσεως· ώς οἱ εὔνοι (εὔνοι).

Γύμν. 35. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἔξης.

Ἡ καλλιέρρους πηγή, τὸ ταχύπλουν πλοῖον, ἡ εὔπλους θάλασσα, ὁ κυανοῦς οὐρανός, δὲ εὔρους ποταμός, τὸ ἀργυροῦν κύπελλον, δὲ πορφυροῦς ἐπενδύτης.

**Ἀττικὴ β' κλίσις*

76. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει· καὶ μερικὰ δινόματα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ τὰ δποῖα λήγουσιν εἰς τὴν ἑνικ. ὄνομ. εἰς ως καὶ οὐδέτερα εἰς ων. Ταῦτα λέγονται *ἀττικά*.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.	δ	λαγώς	ἡ	ἀπόκρεως	τὸ	ἄνωγεων
Γεν.	τοῦ	λαγὼ	τῆς	ἀπόκρεω	τοῦ	ἄνωγεω
Δοτ.	τῷ	λαγῷ	τῇ	ἀπόκρεῳ	τῷ	ἄνωγεῳ
Αἰτ.	τὸν	λαγών	τὴν	ἀπόκρεων	τὸ	ἄνωγεων
Κλ.	ώ	λαγώς	ὦ	ἀπόκρεως	ὦ	ἄνωγεων

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.	οῖ	λαγὼ	αῖ	ἀπόκρεῳ	τὰ	ἄνωγεω
Γεν.	τῶν	λαγών	τῶν	ἀπόκρεων	τῶν	ἄνωγεων
Δοτ.	τοῖς	λαγῷς	ταῖς	ἀπόκρεῳς	τοῖς	ἄνωγεῳς
Αἰτ.	τοὺς	λαγώς	τὰς	ἀπόκρεως	τὰ	ἄνωγεω
Κλ.	ώ	λαγῷ	ὦ	ἀπόκρεῳ	ὦ	ἄνωγεῳ

77. Ἐκ τῶν ἀττικῶν τὰ τονίζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης εἰς δλας τὰς πτώσεις δξύνονται· ώς δὲ λαγῷς, τοῦ λαγὼ κ. λ. π. Περισπῶνται

μόνον εἰς ὅλας τὰς πτώσεις τὰ ἔξηγες: ὁ ταῦτα, ὁ δρφως, ἡ Κῶς

Σημ. Εἰς τὰ ἀττικὰ ἡ μακρὰ λήγουσα δὲν ἐμποδίζει τὸν τονισμὸν τῆς προπαραληγούσης· ώς ἡ ἀπόκρεως.

Γύμν. 36. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἔξηγες.

‘Ο ἀξιόχρεως, ἡ ἀγήριως τιμὴ, ὁ νεώς, ὁ βινόκερως, ὁ θλεως, τὸ κατώγεων.

ΤΡΙΤΗ ΚΑΙΣΙΣ

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Όν.	ε	ρήτωρ	ἡρω-ς	η	χάρις	τὸ	σῶμα
Γεν.	τοῦ	ρήτορ-ος	ἡρω-ος	τῆς	χάριτος	τοῦ	σώματ-ος
Δοτ.	τῷ	ρήτορ-ι	ἡρω-ι	τῇ	χάριτι	τῷ	σώματ-ι
Αἰτ.	τὸν	ρήτορ-α	ἡρω-α	τὴν	χάρι-ν	τὸ	σῶμα
Κλ.	ῷ	ρήτορ	ἡρω-ς	ῷ	χάρις	ῷ	σῶμα

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Όν.	οἱ	ρήτορ-ες	ἡρω-ες	αι	χάριτες	τὰ	σώματ-α
Γεν.	τῶν	ρήτορ-ων	ἡρω-ων	τῶν	χαρίτων	τῶν	σωμάτ-ων
Δοτ.	τοῖς	ρήτορ-σι	ἡρω-σι(ν)	ταῖς	χάρισι(ν)	τοῖς	σώμα-σι(ν)
Αἰτ.	τοὺς	ρήτορ-ας	ἡρω-ας	τὰς	χάριτας	τὰ	σώματ-α
Κλ.	ῷ	ρήτορ-ες	ἡρω-ες	ῷ	χάριτες	ῷ	σώματ-α

78. Η τρίτη κλίσις περιέχει δύοματα καὶ τῶν τριῶν γεγῶν, τὰ δύοια ἔχουσι συνήθιως εἰς ὅλας τὰς πτώσεις μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν τῆς ἑνικῆς διογμαστικῆς καὶ κλητικῆς καὶ διὰ τοῦτο λέγονται περιττοσύλλαβα.

79. Τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων συνήθιως εύρισκομεν, ἐὰν ἀπὸ τὴν γενικὴν ἀφαιρέσωμεν τὴν κατάληξιν ος· ώς

κλητῆρ-ος (θέμ. κλητηρ), ηρω-ος (θέμ. ηρω).

80. Ο χαρακτὴρ τῶν τριτοκλίτων εἰνε ἡ σύμφωνον ἡ φωνὴν, διὰ τοῦτο καὶ τὰ τριτόκλιτα διαιροῦνται εἰς συμφωνόληγτα καὶ φωνηντόληγτα.

Καταλήξεις**Έπικος ἀριθμός**

Ἄρσ.	καὶ θηλ.	Οὐδετέρων
Ὄν.	ς ἡ ἔκτασις	—
Γεν.	ος	ος
Δοτ.	ι	ι
Αἰτ.	α ἡ ν	—
Κλ.	—	—

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ες	α
Γεν.	ων	ων
Δοτ.	σι (ν)	σι
Αἰτ.	ας	α
Κλ.	ες	α

Σημ. Ἔκτασις λέγεται ἡ τροπὴ δραχέος φωνής εἰς μακρόν.

81. Τὰ ἄρσενικά καὶ θηλυκά πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐνικῆς ὄνομαστικῆς ἀλλα μὲν λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν ε, ἀλλα δὲ ἔκτείνουσι τὸ πρὸ τοῦ χαρακτήρος φωνήν· ως ἵχθυς (θέμ. ἵχθυ), βῆτωρ (θέμ. βῆτορ), ποιμῆν (θέμ. ποιμεν).

82. Η ἐν.κή ὄνομαστική τῶν οὐδετέρων σχηματίζεται ἀνευ καταλήξεως ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα χωρὶς νὰ μεταβληθῇ συνήθως· ως τὸ ἀληθὲς (θέμ. ἀλγήθες).

Σημ. α'. Εάν χαρακτήρ είναι τὸ ἀποθάλλεται, ἐπειδὴ ζὴν είναι τελικὸν σύμφωνον· ως πρᾶγμα (θέμ. πράγματ).

Σημ. β'. Τὰ τελικὰ σύμφωνα είναι ν, ο, καὶ σ καὶ τὸ κ εἰς τὴν πρόθεσεν ἐκ καὶ ἐπίρρ. οὐκ καὶ τὸ χ εἰς τὸ οὐχ.

83. Αἱ καταλήξεις ε, ας, α καὶ σι τῆς τρίτης κλίσεως είναι δραχεῖαι, ὅταν δὲν προέρχωνται ἐκ συναριέσεως.

84. Η δοτικὴ πληθυντικὴ τῶν τριτοκλίτων λαμβάνει ν, ἔταν εὑρίσκεται πρὸ φωνής εντος, τὸ ὃποιον λέγεται εὐφωνικόν· ως

τὰ τέκνα διπάκοην τοῖς γονεῦσιν δρεῖλουσι;

διπάκοην τοῖς γονεῦσι τὰ τέκνα δρεῖλουσι;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Α'. ΣΤΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

Οὐρανισκοφωνόληκτα, δδοντοφωνόληκτα καὶ χειλεοφωνόληκτα

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

(θεμ. κορακ.)	(θ. χώνωπ.)	(θ. πατρίδ.)	(θ. σωματ.)
Ὄν.	έ κόραξ	κώγωψ	γι πατρίς
Γεν.	τοῦ κόρακος	κώγωπος	τῆς πατρίδος
Δοτ.	τῷ κόρακι:(ν)	κώγωπι	τῇ πατρίδι
Αἰτ.	τὸν κόρακα	κώγωπα	τὴν πατρίδα
Κλ.	ῷ κόραξ	κώγωψ	ῷ πατρίς

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.	οἱ κόρακες	κώγωπες	αἱ πατρίδες	τὰ σώματα
Γεν.	τῶν κοράκων	κωγώπων	τῶν πατρίδων	τῶν σωμάτων
Δοτ.	τοῖς κόραξι	κώγωψι (ν)	τοῖς πατρίσι: (ν)	τοῖς σώμασι:(ν)
Αἰτ.	τοὺς κόρακας	κώγωπας	τὰς πατρίδας	τὰ σώματα
Κλ.	ῷ κόρακες	κώγωπες	ῷ πατρίδες	ῷ σώματα

85. Οὐρανισκόφωνον μὲ τὸ σ συγχωνεύεται εἰς ξ· ὡς κόραξ=κόραξ, κόρακας=κόραξι.

Χειλεόφωνον μὲ τὸ σ συγχωνεύεται εἰς ψ· ὡς κώγωπε=κώγωψ, κώγωποι=κώγωψι.

Οδηγοτόφωνον πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται ὡς πατρίδες—πατρίς, πατρίδαι=πατρίσι.

86. Τὰ εἰς εἰς θαρύτογα δδοντόληκτα καθὼς καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ποὺς σχηματίζουσι τὴν ἑν. αἰτ. καὶ εἰς α καὶ εἰς ν· ὡς η ὅρνις αἰτ. τὴν ὅρνιθα καὶ ὅρνιν, ὁ πολύπους τὸν πολύποδα καὶ πολύπουν.

Σημ. *Βορύτονος* λέγεται πᾶσα λέξις γι ὅποια δὲν ἔχει τόνον εἰς τὴν λήγουσαν. Γύμν. 37. Νὰ κλιθόσι τὰ ἔξης.

Ο μύρμηξ, ὁ κήρυξ, γι λαϊλαψ, ὁ μύωψ, γι ὥλαρότης, γι κηλίς, ὁ εὔελπις, ὁ ὄκυπους, γι ἑβδομάς τὸ κῦμα, ὁ ἴδρως.

Γύμν. 38. Εἰς τὰς ἔξης φράσσεις νὰ τραπῶσι τὰ εἰς ἑνικὸν εἰς πληθυντικὸν καὶ τὰ εἰς πληνθ. εἰς ἑνικόν.

Αἱ πτέρυγες τῶν κοράκων εἶναι μέλαιναι. Ή ἀλώπηξ (θ. ἀλώπεχ)

Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

είναι πανούργον ζῷον, ὁ δὲ μύρμηξ ἐντομον φιλόποιον — Αἱ χάριτες τίκτουσι χάριτας, αἱ δὲ ἔριδες ἔριδας.— Ὁ γῆρας τῆς σάλπιγγος ὁδηγεῖ τὸν στρατιώτην ἐν τῷ πολέμῳ.— Αἱ περικεφαλαῖαι, οἱ θώρακες, καὶ ἀσπίδες καὶ αἱ περικυνημῖδες γῆσαν ἀμυντικὰ τῶν ἀρχαίων ἐπλα.— Ὁ ἰδρώς εἶναι ὑγρὸν σχηματίζόμενον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος.— Ἡ ἐπιδερμὶς τοῦ αἰθίοπος εἶναι μέλαινα.— Ὁ ὀκνηρὸς τέττιξ ἥλθε πρὸς τὸν φιλόποιον μύρμηκα καὶ ἐζήτει τροφήν. Οἱ ἔλικες τῶν ἀτμοπλοίων εἶναι σιδηροί.— Ὁ φοῖνιξ εἶναι δένδρον τοῦ θερμοῦ κλίματος. Ὁ ὅνυξ τοῦ ἱέρακος εἶναι γχιψός.— Οἱ γαιάνθρακες εἶναι χρησιμώτατα ὄρυκτα.— Οἱ Εἴλωτες γῆσαν θεῦλοι τῶν Σπαρτιατῶν.— Οἱ κυνηγοὶ κυνηγοῦσι τοὺς δασύποδας λαγωούς.

Tὰ ἔχοντα θέμα λῆγον εἰς ντ.

Ἐπικὸς ἀριθμὸς

	(θ. γεροντ.)	(θ. ἴμαντ.)	(θ. λεγοντ.)	(λυθεντ.)
Ὄν.	ὁ	γέρων	ἱμάς	λέγων
Γεν.	τοῦ	γέροντος	ἱμάντος	λυθεῖς
Δοτ.	τῷ	γέροντι	ἱμάντι	λυθέντος
Αἰτ.	τὸν	γέροντα	ἱμάντα	λυθέντι
Κλ.	ῷ	γέρον	ἱμᾶς	λυθέντα

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.	οἱ	γέροντες	ἱμάντες	λέγοντες
Γεν.	τῶν	γερόντων	ἱμάντων	λυθέντων
Δοτ.	τοῖς	γέρουσιν(ν)	ἱμάσι:(ν)	λυθεῖσι:
Αἰτ.	τοὺς	γέροντας	ἱμάντας	λυθέντας
Κλ.	ῷ	γέροντες	ἱμάντες	λυθέντες

87. Ἐκ τῶν ἔχοντων χαρακτῆρα ντ ἀλλα μὲν σχηματίζουσι τὴν ὄγομαστικὴν δι^ο ἐκτάσεως τοῦ θεματικοῦ φωνήντος καὶ ἀποβολῆς τοῦ τῷ ὡς ὁ λέγων (λεγοντ), ἀλλα δὲ διὰ τῆς προσθήκης τῆς καταλήξεως σ^η ὡς ὁ ἴμᾶς (ἱμάντες).

88. Τὸ ντ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆν ἐκτείνεται τὸ α εἰς α, τὸ ε εἰς ει καὶ τὸ ο εἰς ου· ὡς τοῖς λέουσι (λέοντοι), τοῖς ἴμάσι (ἱμάντοι), λυθεῖς (λυθέντοι).

89. Ἐκ τῶν ἔχοντων χαρακτῆρα ντ τὰ μὲν δξύτοα καὶ αἱ μετοχαὶ ἔχουσι κλητικὴν δμοίαν μὲ τὴν ὄγομαστικήν, τὰ δὲ βαρύτονα ὄμοίαν μὲ

τὸ θέμα· ὡς ὁ γέρων, = ὁ γέρον· = ὁ λέγων, ὁ λέγων· — ὁ ἴμαξ, ὁ ἴμαξ.

Τύμν. 39. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἔξητα.

‘Ο λέων, ὁ γίγαντος, ὁ ἄνδρες, ὁ ποιήσας, ὁ ὄρεῖων, ὁ ἐλθών, ὁ γεννηθεῖς, ὁ δόσους, τὸ πρέπον, τὸ λεχθέν, ὁ χαρίεις τὸ χαοίεν, (δοτ. πληθ. τοῖς χαρίεσι) ὁμοίως καὶ ὁ φωνήεις τὸ φωνῆεν.

Τύμν. 40. Εἰς τὰς ἔξητας φράσεις τὰ μὲν ἐνικάνα τραπῶσιν εἰς πληθυντικά τὰ δὲ πληθυντ. εἰς ἐνικά.

Οἱ ὅνυχες τῶν λεόντων εἶνε ἰσχυροί. Οἱ σώζοντες τοὺς κιγδυγεύοντας είναι εὐεργέται αὐτῶν.—Αἱ ἐπιδερμίδες τῶν Αἴθιόπων είναι μέλαιναι, οἱ δὲ δδόντες λευκοί.—Ο Σπαρτιάτης τῷ γέροντι ἀπέδιδε τιμῆν.—Διώρυξ είναι τεχνητὸς πορθμός.—Προτιμότερος είναι ὁ κόραξ τοῦ κόλακος.—Ο γνωρίζων καὶ κρύπτων τὴν ἀλήθειαν είναι δειλός.—Οπλα τῶν ἐλεφάντων είναι οἱ χαυλιόδοντες.—Ο λέων τῷ ὅνυχι συλλαμβάνει τὸ θήραμα, τῷ δὲ δδόντι κατασπαράσει αὐτό.—Ο ἀδάμαξ είναι τὸ σκληρότατον σῶμα.

Τυρόκλητα

Ἐπικὸς ἀριθμὸς

	(θ. κλητηρο)	(θ. σωλην)	(θ. κωδων)	(θ. ἀκτίς)
Θν.	ὁ κλητήρ	σωλὴν	κώδων	ἄκτις
Γεν.	τοῦ κλητήρος	σωλῆνος	κώδωνος	ἄκτινος
Δοτ.	τῷ κλητήρι	σωλῆνι	κώδωνι	ἄκτινι
Αἰτ.	τὸν κλητήρα	σωλῆνα	κώδωνα	ἄκτινα
Κλ.	ὦ κλητήρ	σωλὴν	κώδων	ἄκτις

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Θν.	οἱ κλητῆρες	σωλῆνες	κώδωνες	αἱ ἀκτίνες
Γεν.	τῶν κλητήρων	σωλῆνων	κώδωνων	ακτίνων
Δοτ.	τοῖς κλητήρσιν(ν)	σωλῆσι(ν)	κώδωσι	ἀκτίσι
Αἰτ.	τοὺς κλητήρας	σωλῆνας	κώδωνας	ἀκτίνας
Κλ.	ὦ κλητῆρες	σωλῆνες	κώδωνες	ἀκτίνες

Ἐνικὸς ἀριθμός

	(θ. πράκτορ)	(θ. χιον)	(θ. βραχίον)	(θ. ποιμεν)
Ὄν.	ό πράκτωρ	ή χιών	ό βραχίων	ποιμὴν
Γεν.	τοῦ πράκτορος	τῆς χιόνος	τοῦ βραχίονος	ποιμένος
Δοτ.	τῷ πράκτορι	τῇ χιόνι	τῷ βραχίονι	ποιμένι
Αἰτ.	τὸν πράκτορα	τὴν χιόνα	τὸν βραχίονα	ποιμένα
Κλ.	ῷ πράκτορ	ῷ χιών	ῷ βραχίον	ποιμὴν

Πληθυντικὸς ἀριθμός

Ὄν.	οἱ πράκτορες	αἱ χιόνες	οἱ βραχίονες	ποιμένες
Γεν.	τῶν πράκτορων	τῶν χιόνων	τῶν βραχιόνων	ποιμένων
Δοτ.	τοῖς πράκτορσι	ταῖς χιόσι	τοῖς βραχίοσι	ποιμέσι
Αἰτ.	τοὺς πράκτορας	τὰς χιόνας	τοὺς βραχίονος	ποιμένας
Κλ.	ῷ πράκτορες	ῷ χιόνες	ῷ βραχίονες	ποιμένες

Ἐνικὸς ἀριθμός

	(θ. εὐδαιμον)	(θ. εὐδαιμον)
Ὄν.	ό εὐδαιμων	τὸ εὐδαιμον
Γεν.	τοῦ εὐδαιμονος	τοῦ εὐδαιμονος
Δοτ.	τῷ εὐδαιμονι	τῷ εὐδαιμονι
Αἰτ.	τὸν εὐδαιμονα	τὸ εὐδαιμον
Κλ.	ῷ εὐδαιμον	ῷ εὐδαιμον

Πληθυντικὸς ἀριθμός

Ὄν.	οἱ εὐδαιμονες	τὰ εὐδαιμονα
Γεν.	τῶν εὐδαιμόνων	τῶν εὐδαιμόνων
Δοτ.	τοῖς εὐδαιμόσι	τοῖς εὐδαιμόσι
Αἰτ.	τοὺς εὐδαιμόνας	τὰ εὐδαιμονα
Κλ.	ῷ εὐδαιμονες	ῷ εὐδαιμονα

90. Τὰ ὑγρολήγτα σχηματίζουσι τὴν ὁνομαστικὴν δι' ἐκτάσεως τοῦ θεματ. φωνήντος, ἐὰν είναι βραχύ· ὡς ὁ λιμὴν (θ. λιμεν.), ὁ ῥήτωρ (θ. ρητορ), ὁ κλητήρ (θ. κλητηρ).

91. Ἐκ τῶν ὑγρολήγτων τὰ μὲν δξύτονα ἔχουσι κλητικὴν ὄμοιαν

μὲ τὴν ὄνομ. τὰ δὲ βαρύτονα ὅμοίαν μὲ τὸ θέμα· ώς ἡ χιών, ὡς χιών, ὡς βραχίων, ὡς βραχίον.

Σημ. α'. Ἐκ τῶν ὑγρολήχτων προσλαμβάνουσι τὴν κατάληξιν σ μόνον τὰ λήγοντα εἰς *ις*, *ινος* ώς ἀκτίς (θ. ἀκτίν) καὶ τὰ ἐπίθετα μέλας (θ. μελαν) καὶ τάλας (θ.) τάλαν.

Σημ. β'. Τὸν πρὸ τοῦ σ ἀποδάλλεται· ώς λιμέσι (λιμένοι).

Σημ. γ'. Τὰ λήγοντα εἰς *ις*, *ινος* καὶ *αν*, *ινος* ἔχουσι τὸ θεματικὸν φωνῆν μακρόν.

Σημ. δ'. Τὰ εἰς *ων* σύνθετα ἐπίθετα εἰς τὴν ἐνικήν κλητικήν καὶ εἰς τὸ οὐδέτερον ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ώς ὡς εὐδαιμον, τὸ εὐδαιμον. Ἐξαιροῦνται τὰ λήγοντα εἰς φρων καὶ τὰ ἐπιλήσματα καὶ ἐπιστήματα· ὡς εὐδύνφρον, ὡς ἐπιστήμον, ὡς ἐπιλήσμον.

Γύμν. 41. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἔξηρα.

Ο νιπτήρ, δ ωτήρ (κλ. σῶτερ), δ ἀστήρ (δοτ. ἀστράσι), δ μάρτυς (μάρτυρος, μάρτυσι), δ χοσμήτωρ, δ πυρήν, δ λιμήν, δ δελφίς, δ παιάν ων-ωνος, δ πάρων, δ γειμών, δ χιτών ων-ονος, δ γείτων, ἡ εἰκών, δ εὐγνώμων τὸ εὔγνωμον.

Γύμν. 42. Νὰ τραπῶσι τὰ εἰς ἐνικόν εἰς πληθ. καὶ τὰ εἰς πληθυντικόν εἰς ἐνικόν.

Εἰς τὸν κοιτῶνα πρέπει γὰ εἰσέρχηται γλιτακή ἀκτίς.—Ο ἕξων τῆς ἀμάξης κατασκευάζεται ὑπὸ τοῦ σιδηρουργοῦ.—Ἐν τῇ πεδιάδι εὑρίσκεται ἐλαιών καὶ ἀμπελών.—Ἡ εἰκών κατεσκευάσθη κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα.—Κατὰ τοὺς χειμῶνας ἔπεσαν πολλαὶ χιόνες.—Οἱ ὄρφανοι ὑπῆρξαν εὐγνώμονες πρὸς τοὺς κηδεμόνας.—Ο ἥχος τοῦ κώδωνος μὲ ἐξήγειρεν ἐκ τῆς κλίνης.—Ἡ πτέρυξ τοῦ δελφῖνος εἶναι βραχεῖα.—Οἱ δεισιδαιμονες δὲν εἰναι σώφρονες. Σιμὸς λέγεται δ ἔχων τὴν ρίνα πεπιεσμένην. Εἰς τοὺς δλυμπιακοὺς ἀγῶνας οἱ νικηταὶ ἐλάμβανον στεφάγους ἐξ ἀγρίων ἐλαιῶν.—Ω ἰσχυρογνώμονες, ὡ ἐπιλήσμονες τῶν καθηκόντων.—Ω ἐλεήμονες καὶ φιλάνθρωποι Ἐλληνες.

Σιγμόληκτα

Ἐνικός ἀριθμός

	(θ. πληθες)	(θ. ἀληθες)	(θ. ἀληθες)
Ὀν.	τὸ πλήθος	δ καὶ ἡ ἀληθής	το ἀληθες
Γεν.	τοῦ πλήθους (εος)	ἀληθοῦς (εος)	τοῦ ἀληθοῦς
Δοτ.	τῷ πλήθει (εῖ)	ἀληθεῖ (έι)	τῷ ἀληθεῖ
Αἰτ.	τὸ πλήθος	ἀληθή (έα)	τὸ ἀληθες
Κλ.	ὦ πλήθος	ἀληθὲς	ὦ ἀληθὲς

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Οὐ.	τὰ	πλήθη (εα)	οἱ καὶ αἱ ἀληθεῖς (έες)	τὰ ἀληθῆ
Γεν.	τῶν	πληθῶν (έων)	ἀληθῶν (έων)	τῶν ἀληθῶν
Δοτ.	τοῖς	πλήθεσι	ἀληθέσι	τοῖς ἀληθέσι
Αἰτ.	τὰ	πλήθη (εα)	ἀληθεῖς (έας)	τὰ ἀληθῆ
Κλ.	ώ	πλήθη (εα)	ἀληθεῖς (έες)	ώ ἀληθῆ

Ἐπικὸς ἀριθμὸς

(θ. Διογενεῖς)		(θ. Σοφοκλεεῖς)		
Οὐ.	δ	Διογένης	δ	Σοφοκλῆς (έ-ης)
Γεν.	τοῦ	Διογένους (εος)	τοῦ	Σοφοκλέους (έε-ος)
Δοτ.	τῷ	Διογένει (εϊ)	τῷ	Σοφοκλέει (έ-εϊ)
Αἰτ.	τὸν	Διογένη (εα) καὶ Διογένην	τὸν	Σοφοκλέα (έ-εα)
Κλ.	ώ	Διόγενες	ώ	Σοφόκλεις (ε-εις)

Ἐπικὸς ἀριθμὸς

(θ. συνηθεῖς)		(θ. συνηθεῖς)	
Οὐ.	δ καὶ γί συνήθης	το	σύνηθες
Γεν.	συνήθους (ε-ος)	τοῦ	συνήθους
Δοτ.	συνήθει (ε-ι)	τῷ	σύνηθει
Αἰτ.	συνήθη (ε-α)	τὸ	σύνηθες
Κλ.	σύνηθες	ώ	σύνηθες

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Οὐ.	οἱ καὶ αἱ συνήθεις	τὰ συνήθη
Γεν.	συνήθων (έ-ων)	τῶν συνήθων
Δοτ.	συνήθεσι	τοῖς συνήθεσι
Αἰτ.	συνήθεις (ε-ας)	τὰ συνήθη
Κλ.	συνήθεις (ε-εις)	ώ συνήθη

*Ἐπικὸς ἀριθμὸς**Πληθυντικὸς ἀριθμὸς*

(θ. ἀμμώδεις)	
Οὐ.	δ καὶ γί ἀμμώδης
Γεν.	ἀμμώδους (ε-ος)
Δοτ.	ἀμμώδει (ε-ι)
Αἰτ.	ἀμμώδη (ε-α)
Κλ.	ἀμμώδεις (ε-εις)

ἀμμώδειοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαίδευσης [Πανεπιστήμιο]

92. Τὰ σιγμόληκτα ἔχουσι θέμα, τὸ δποῖον λήγει εἰς ες. Καὶ τὰ μὲν ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ σχηματίζουσι τὴν ἐνικήν ὄνομαστικὴν δι^τ ἐκτάσεως τοῦ εἰς η, τὰ δὲ οὐδέτερα, ἐὰν μὲν εἶνε ἐπίθετα, ἐκ τοῦ Ήμερατος ἀμεταβλήτου, ἀν δὲ εἶνε οὐσιαστικὰ διὰ τροπῆς τοῦ ε εἰς ο· ώς δ καὶ η ἀληθῆς (θ. ἀληθες), τὸ ἀληθέές πληθος (θ. πληθες).

93. Σιγμόληκτα είναι α'. τὰ εἰς ος οὐδέτερα οὐσιαστικά· ώς τὸ πληθος β'. τὰ εἰς ης οὐκατάληκτα ἐπίθετα· ώς δ καὶ η ἀληθῆς, τὸ ἀληθὲς καὶ γ'. τὰ εἰς ης σύνθετα κύρια ὄνόματα τὰ λήγοντα εἰς γένης, μῆδης, σθένης, κράτης, φάρνης, τέλης, μένης, λάμπης, νίκης, χάρης καὶ κλῆς.

Σημ. α'. Τὰ σιγμόληκτα ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτῆρα σ εἰς ὅλας τὰς πτώσεις πλήν τῆς ἐνικῆς ὄνομαστικῆς καὶ κλητικῆς καὶ τὰ συμπίπτοντα φωνήεντα συναιροῦνται. Αἱ τοῦτο φαίνονται ώς φωνηεντόληκτα.

Σημ. β'. Τὸ εα συναιρεῖται εἰς α, ὅταν πρὸ αὗτοῦ ὑπάρχῃ ε εἰς δὲ τὰ ἐπίθετα ὑγιῆς καὶ ἐνδεῆς συναιρεῖται εἰς α καὶ εἰς η, ώς τὸν ὑγια καὶ ὑγιῆ, τὸν ἐνδεῖ, καὶ ἐνδεῆ.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς ης κύρια ὄνόματα πλήν τῶν εἰς αλῆς σιγματίζουσι τὴν ἐνικήν αἰτιατικήν καὶ κατὰ τὴν τρίτην καὶ κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν, τὸν δὲ πληθυντικὸν πάντοτε κατὰ τὴν πρώτην· ώς τὸν Δημοσθένη καὶ Δημοσθένη, οἱ Δημοσθέναι κ.λ.π.

94. Τὰς εἰς ης σύνθετα παροξύτονα ἐπίθετα εἰς τὴν ἐνικήν κλητικὴν καὶ εἰς τὸ οὐδέτερον προπαροξύνονται, ὅπως καὶ τὰ εἰς ης κύρια ὄνόματα· ώς δ αὐτάρκης, ὡς αὐταρκες, τὸ αὐταρκες, δ Διογένης, ὡς Διόγενες. Ἐξαιροῦνται τὰ λήγοντα εἰς ὠδης, ὠλης καὶ ήρης· ώς ς εὔωδες, ὡς πανῶλες, ὡς ξιφῆρες.

95. Τὰ εἰς ης σύνθετα παροξύτονα ἐπίθετα εἰς τὴν γενικὴν πληθυντικὴν παροξύνονται ώς καὶ τὸ ἀπλοῦν πληρῆς· ώς τῶν συνήθων (έων) τῶν πλήρων (έων).

Γύμν. 43. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἔξης.
Συντακτικά οὕτως

α'. Τὸ γένος, τὸ γῆρας, τὸ ὄρος, τὸ χειλος, τὸ ἄνθος (γεν. πλ. ὁρέων χειλέων, ἀνθέων· β'). τὸ συγγενές, δεύτερης, δεύτερης, δεύτερης, τὸ εὐγενές, τὸ εὐκλεές· γ'. δ Ἀριστομένης, δ Χαραλάμπης, δ Ξεφάνης, δ Ηρακλῆς, δ Θεμιστοκλῆς· δ'). δ χρηστοήθης, δ ευηθης, τὸ εὐηθες, τριήρης, δ δασώδης, δ αἴματώδης.

Οἰκητῶν

Γύμν. 44. Νὰ γραφῇ η ἐνική κλητ. καὶ η γεν. πληθυν. τῶν ἔξης:

‘Ο αὐτάρκης, δ εὐήθης, η αὐθάδης, δ ποδήρης, δ ἔξωλης, δ εὔωδης, η δασώδης γώρη, τὸ εὐκλεές, ζήνες, η μῆλος, μαθήτρια, ἀνελής, η πανῶλης, δ ἀγαιδής, τὸ ποικιλός εγκληπικός

Γύμν. 45. Νὰ γραφῶσι τὰ ἑντός παρενθέσεως εἰς τὴν κατάλληλον πτώσιν.

Τοὺς (φίλαλήθης καὶ εὐσεβῆς) πάντες τιμῶσι. — Τὸν (ἀγενῆς καὶ αὐθάδης) περιφρονοῦσιν ἔλοι. — Τὰ (εὐπειθῆς καὶ φιλομαθῆς) τέκνα προοδεύουν. — Ὁπου ὑπάρχουσι μέρη (ἔλωδες), ἐκεῖ καὶ νόσοι. — Τὸν (ἀναιδῆς καὶ αὐθάδης) ἀποφεύγετε πάντοτε Ἐπὶ τῶν (ὑψηλὸν ὅρος) πίπτει χιών. — Τὸ γάλα είναι γῇ μόνῃ τροφὴ τῶν (βρέφος) — Ἐκ τῶν (δάσος) λαμβάνομεν ξυλείαν. — Οἱ ἄγριοι μάχονται διὰ τῶν (έλος). — Πιρσίμα
ζημίαν ἀπὸ τὰ ἄδικα (κέρδος) — Οἱ κῆποι είναι πλήρης ἐκ τῶν (εὐῶδες
ἄνθος).¹

B'. Φωνηεντόλητα

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὄγ.	γί	πόλις	δ	πῆχυς
Γεν.	τῆς	πόλεως	τοῦ	πήχεως
Δοτ.	τῇ	πόλει (ε-ι)	τῷ	πήχει (ε-ι)
Ἄλτ.	τὴν	πόλιν	τὸν	πήχυν
Κλ.	ῷ	πόλι	ῷ	πήχυ

Πληγθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄγ.	αῖ	πόλεις (ε-ες)	οῖ	πήχεις (ε-ες)
Γεν.	τῶν	πόλεων	τῶν	πήχεων
Δοτ.	ταῖς	πόλεσι	τοῖς	πήχεσι
Ἄλτ.	τὰς	πόλεις (ε-ας)	τοὺς	πήχεις (ε-ας)
Κλ.	ῷ	πόλεις (ε-ες)	ῷ	πήχεις (ε-ες)

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὄγ.	δ	ἴππεὺς	τὸ	ἄστυ
Γεν.	τοῦ	ἴππέως	τοῦ	ἄστεως
Δοτ.	τῷ	ἴππεῖ (ε-ι)	τῷ	ἄστει (ε-ι)
Ἄλτ.	τὸν	ἴππέα	τὸ	ἄστυ
Κλ.	ῷ	ἴππεῦ	ῷ	ἄστυ

Πληγθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄγ.	οῖ	ἴππεις (έ-ες)	τὰ	ἄστη
Γεν.	τῶν	ἴππέων	τῶν	ἄστεων
Δοτ.	τοῖς	ἴππεσι	τοῖς	ἄστεσι
Ἄλτ.	τοὺς	ἴππεις	τὰ	ἄστη (ε-α)
Κλ.	ῷ	ἴππει (έ-ες)	ῳ	ἄστη (ε-α)

96. Τὰ εἰς ις-εως, τὰ εἰς ευς καὶ τὰ πῆχυς, πέλεκυς, πρέσβυς καὶ ἀστενεῖς τὴν γενικήν τοῦ ἑνικοῦ λαμβάνουσι: τὴν κατάληξιν ως. Τὰ ὄνόματα ταῦτα πλήγη τῶν εἰς ευς γενικήν τοῦ ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ προπαραξένονται παρὰ τὸν κανόγα.

Σημ. Τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ ευς φωνῆεν συνάδεροῦν συνήθως καὶ τὴν γενικήν καὶ αὐτ. καὶ τῶν δύο ἀριθμῶν· ὁ δὲ Εὔδοεις, τοῦ Εὔδοεῖ, τῷ Εὔδοεῖ, τὸν Εὔδοεῖ, ὁ Εὔδοεῖ· οἱ Εὔδοεῖς, τῶν Εὔδοεών, τοῖς Εὔδοεῦσι, τοὺς Εὔδοεῖς τὸ Εὔδοεῖς. Οὕτω καὶ Πειραιεύς.

Γύμν. 46. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἔξις.

Ἡ ἔξις ὁ μάντις, ὁ πρύτανις ἢ ὑπόσχεσις ἢ δηλητηριώδης ὅφις, ὁ ἱερεύς, ὁ γραμματεύς, ὁ πέλεκυς ὁ πρέσβυς.

Γύμν. 47. Νὰ τεθῶσι τὰ ἐν παρενθέσεις εἰς τὴν κατάλληλον πτῶσιν.

Τὸ ἐν ὅγδοον τοῦ (πῆχυς) λέγεται: ῥούπιον.—Οἱ ξυλοκόποι μὲ τοὺς (πέλεκυς) κόρπτουσι τὰ δένδρα.—Τὸ δένδρον ἐκόπη μὲ τὸν (πέλεκυς).—Ἡ λέμβος τοῦ (ἀλιεύς) εἶναι μικρά.—Οἱ ὀδόντες τοῦ (ὅφις) εἶναι ὀξεῖς. —Ἐνεκα τῆς πολλῆς (κόνις) δὲν ἔξηλθον.—Τὰ ἀποτελέσματα πάσης (κακὴ πρᾶξις) εἶναι δυσάρεστα.—Πρέπει νὰ ἐκτελῶμεν τὰς (ὑπόσχεσις) ἡμῶν. — Πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν τὴν αἰφνιδίαν (ψυξίς). — Οφείλομεν νὰ σεβώμεθα τοὺς [γονεύς, διδάσκαλος, κηδεμών καὶ (ἱερεύς)]. — Οφείλομεν νὰ διορθώνωμεν τὰς (ἐλλειψίς) ἡμῶν καὶ νὰ ἀποβάλλωμεν τὰς (κακὴ ἔξις).

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Όν.	ὁ ἰχθύς	γλυκὺς	τὸ	γλυκὺ	ἡ πειθώ (θ. πειθο)
Γεν.	τοῦ ἰχθύος	γλυκέος	τοῦ	γλυκέος	τῆς πειθοῦς (ό-ος)
Δοτ.	τῷ ἰχθύ	γλυκεῖ (έ-ι)	τῷ	γλυκεῖ	τῇ πειθοῖ (ο-ι)
Αἰτ.	τὸν ἰχθύν	γλυκὺν	τὸ	γλυκὺ	τὴν πειθώ (ό-α)
Κλ.	ὦ ἰχθύ	γλυκὺ	ὦ	γλυκὺ	ὦ πειθοῖ

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Όν.	οἱ ἰχθύες	γλυκεῖς (έ-ες)	τὰ	γλυκέα	αἱ πειθοί
Γεν.	τῶν ἰχθύων	γλυκέων	τῶν	γλυκέων	τῶν πειθῶν
Δοτ.	τοῖς ἰχθύσι	γλυκέσι	τοῖς	γλυκέσι	τοῖς πειθοῖς
Αἰτ.	τοὺς ἰχθύς	γλυκεῖς (έ-ας)	τὰ	γλυκέα	τὰς πειθούς
Κλ.	ὦ ἰχθύες	γλυκεῖς (έ-ες)	ὦ	γλυκέα	ὦ πειθοῖ

97. "Οσα ἀπὸ τὰ εἰς υς είναι οὐσιαστικά φυλάττουσι τὸ υ εἰς δλας τὰς πτώσεις, δια δὲ είναι ἐπίθετα, τὸ φυλάττουσι μόνον εἰς τὴν ὄνομα. καὶ κλητ. τοῦ ἑνικοῦ, εἰς δὲ τὰς ἀλλας πτώσεις ἔχουσι χαρακτῆρα ε.

98. Ἡ πληθ. αἰτιατική τῶν εἰς υς δέξιτόνων οὐσιαστικῶν περισπάται· ώς τοὺς ἰχθύς.

Σημ. α'. Ἡ ἑνικὴ αἰτιατικὴ τῶν εἰς ω ὄνομάτων δέξινεται παρὰ τὸν κανόνα (§ 33). ώς τὴν πειθώ (πειθόα).

Σημ. β'. Τὰ εἰς ω ὄνόματα εἰς τὸν πληθυντικὸν σχηματίζονται κατὰ τὴν β' κλίσιν.

Γυμν. 48. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἑξῆς.

Ἡ ἴσχυς, δ στάχυς, ἡ κλιτώς.—Ο δαρύς, δ ἡδύς, τὸ ἡδύ, δ ἡμισυς, ἡ ἡμίσεια, τὸ ἡμισυ, τὰ ἡμίσεια καὶ ἡμίση.—Τὸ εύρυ στάδιον —Ἡ λεχώ, ἡ ἡχώ, ἡ Καλυψώ.

Γυμν. 49. Γράφον τὰ ἑξῆς εἰς τὴν γεν. καὶ αἰτ. τῷ ἑνικοῦ.

Ἡ ἐπιμήκης καμηλοπάρδαλις, δ παχὺς ρηγόκερως, δ πελώριος ἐλέφας, ἡ δλιγαρκής κάμηλος, δ ἀτρόμητος καὶ θρασὺς λέων, ἡ εὐκίνητος ἄρκτος, δ δυσώδης λύκος, δ ἴσχυρογνώμων καὶ ἐγκρατῆς ὄνος, ἡ πανεοργος ἀλώπηξ, ἡ ταχύπους καὶ ώραια ἔλαφος, ἡ γαμψώνυξ γαλῆ, δ δεασύπους λαγώς, δ ἀσπάλαξ καὶ δ κάστωρ.

Γυμν. 50 Γράφον τὰ ἀνωτέρω εἰς τὴν ὄνομ. καὶ γεν. τοῦ πληθ.

Γ' Μονοσύλλαβα.

Ἐπικὸς ἀριθμὸς

	(θ. γυπ)	(θ. μην)	(θ δρυ)
Ὄν.	δ	γὺψ	μὴν
Γεν.	τοῦ	γυπὸς	μηνὸς
Δοτ.	τῷ	γυπὶ	μηνὶ
Αἰτ.	τὸν	γῦπα	μῆνα
Κλ.	ῷ	γὺψ	μὴν

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.	οῖ	γῦπες	μῆνες	αῖ	δρύες
Γεν.	τῶν	γυπῶν	μηνῶν	τῶν	δρυῶν
Δοτ.	τοῖς	γυψὶ	μησὶ	ταῖς	δρυσὶ
Αἰτ.	τοῖς	γῦπας	μῆνας	τὰς	δρῦς
Κλ.	ῷ	γῦπες	μῆνες	ῷ	δρύες

99. Τὰ μονοσύλλαβα τῆς τρίτης κλίσεως εἰς τὴν γενικήν καὶ δοτικήν τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης. Ἐξαιροῦνται:

α'.) Αἱ μονοσύλλαβοι μετοχαῖ· ὡς ὁ ὄν, τοῦ ὅντος, τῷ ὅντι, τῶν δοντῶν, τοῖς οὖσι κλπ.

β'.) Ἡ γενική πληθ. τῶν ἔξης: παῖς (παιδῶν), φῶς (φώτων), οὖς (ὤτων), δάκις (δάδων), θώς (θώων), Τρώς (Τρώων) καὶ πᾶς, πᾶν (πάντων, πᾶσι).

100. Τὰ μονοσύλλαβα οὐσιαστικὰ τῆς τρίτης κλίσεως δέξύνονται εἰς τὴν ἐνικήν δονομαστικήν, ἃν ἔχουν τὴν ἐνικήν αἰτιατικήν εἰς α· ὡς ὁ μῆν (τὸν μῆνα), περισπῶνται δὲ εἰς τὴν ἐνικ. δονομαστ. αἰτ. κλητ. ἃν ἔχουν τὴν αἰτ. εἰς ν· ὡς ἡ δρῦς, τὴν δρῦν, ὡ δρῦ.

Σημ. Περισπῶνται εἰς τὴν ἐνικ. δονομ. καὶ τὰ ἔξης. ἡ γλαῦξ, ὁ πάς, ὁ εἰς, ὁ πᾶς ὁ Θρᾷξ τὸ φῶς, τὸ οὖς τὸ πῦρ, τὸ πᾶν.

Γύμν. 51. Νὰ τοιςθῶσι τὰ ἔξης μονοσύλλαβα.

Ἡ αἰξ, ὁ φθειρ, ἡ βλαξ, ἡ ρίς, ὁ κτεις (κτενός), ὁ συς, ὁ πους, ὁ Κρης (Κρητός), ὁ μυς, ἡ προιξ, ἡ νυξ, ἡ κέντωσα σφῆξ.

Γύμν. 52. Νὰ γραφῇ ἡ ἐνική, γεν., δοτ. καὶ αἰτ. τῶν ἔξης.

Ἡ οὐρανομήκης φλόξ, ἡ καίουσα δάκις, ἡ γλαῦξ, ὁ παῖς, ὁ Θρᾷξ, ὁ πᾶς, τὸ πᾶν, ὁ Τρώς.

Γύμν. 53. Νὰ γραφῇ ἡ πληθυντική δονομ., γεν δοτ. καὶ αἰτιατ. τῶν δονομάτων τοῦ 51 καὶ 52 γυμνάσματος.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

101. **Άνωμαλα** δύνματα λέγονται ὅσα δὲν κλίνονται σύμφωνα μὲ τοὺς προηγουμένους κανόνας. Τὰ κυριώτερα δὲ ἔξ αὐτῶν εἰναι: τὰ ἔξης:

1) Ὁ πατήρ, τοῦ πατρός, τῷ πατρί, τὸν πατέρα, ὡ πατέρες.

Οὕτω κλίνονται καὶ τά: ἡ μήτηρ, ἡ θυγάτηρ, ὁ ἀνήρ (ἀνδρός) ἡ γαστήρ (κλητ. ὡ γαστήρ), Δημήτηρ, Δήμητρας, Δήμητρος, Δήμητρι, Δήμητρα, Δήμητερ.

2) Τὸ γόνυ, τοῦ γόνατος.

3) Τὸ δέρυ, τοῦ δόρατος.

4) Τὸ φρέαρ, τοῦ φρέατος.

5) Τὸ ὕδωρ, τοῦ ὕδατος.

6) Τὸ ἥπαρ, τοῦ ἥπατος.

7) Τὸ φῶς, τοῦ φωτός.

8) Τὸ οὖς, τοῦ ὠτός κ.λ.π. τὰ ὠτα, τῶν ὠτῶν, τοῖς ὠσί.

- 9) Τὸ πῦρ, τοῦ πυρός, τὸ πυρί. τὸ πῦρ, ὁ πῦρ.—Τὰ πυρά, τῶν πυρῶν, τοῖς πυροῖς, τὰ πυρά. ὁ πυρά.

10) Ὁ θοῦς, τοῦ θούς, τῷ θοῖ, τὸν θοῦν, ὁ θοῦ.—Οἱ θέες, τῶν θοῶν, τοῖς θουσί. τοὺς θοῦς, ὁ θόες.

11) Ἡ γραῦς, τῆς γραύς, τῇ γραῖ, τὴν γραῦν, ὁ γραῦ.—Αἱ γρᾶες, τῶν γραῶν, ταῖς γραυσί, τὰς γραῦς, ὁ γρᾶες.

12) Ἡ γαῦς, τῆς γεώς, τῇ γηῖ, τὴν γαῦν, ὁ γαῦ.—Αἱ γῆες, τῶν γεῶν, ταῖς γαυσί, τὰς γαῦς, ὁ γῆες.

13) Ἡ αἰδὼς, τῆς αἰδοῦς, τῇ αἰδοῖ, τὴν αἰδῶ. ὁ αἰδοῖ. Κατὰ τοῦτο κλίνεται ἡ ἥρως. Ἀμφότερα δὲν ἔχουν πληθυντικόν.

14) Τὸ σέλας, τοῦ σέλαος κ.λ.π.

15) Ἡ χείρ, τῆς χειρός, τῇ χειρί, τὴν χειρα, ὁ χείρ.—Αἱ χεῖρες τῶν χειρῶν, ταῖς χερσί, τὰς χειρας, ὁ χεῖρες.

16) Ἡ γυνή, τῆς γυναικός, τῇ γυναικί, τὴν γυναικα, ὁ γύναι.—Αἱ γυναικες, τῶν γυναικῶν, ταῖς γυναικέ, τὰς γυναικας, ὁ γυναικες.

17) Ὁ κύων, τοῦ κυνός, τῷ κυνί, τὸν κύνα, ὁ κύον.—Οἱ κύνες, τῶν κυνῶν, τοῖς κυσί, τοὺς κύνας, ὁ κύνες,

18) Ἡ ἐγχελυς, τῆς ἐγχέλυος, τῇ ἐγχέλυῃ, τὴν ἐγχελυν, ὁ ἐγχελυ.—Αἱ ἐγχέλεις, τῶν ἐγχέλεων, ταῖς ἐγχέλεσι, τὰς ἐγχέλεις, ὁ ἐγχέλεις.

19) Ὁ πρεσβευτής, τοῦ πρεσβευτοῦ κ.λ.π. Πλ. οἱ πρέσβεις, τῶν πρέσβεων, ταῖς πρέσβεσι, τοὺς πρέσβεις, ὁ πρέσβεις.

*20) Ὁ ἀμυδός κατὰ τὴν β'. κλίσιν. ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀρνός, τῷ ἀρνί, τὸν ἄρνα.—Οἱ ἄρνες τῶν ἀρνῶν, τοῖς ἀρνάσι, τοὺς ἄρνας, ὁ ἄρνες.

21) Ἡ τίγρις, τῆς τίγρεως, τίγριος, καὶ τίγριδος κ.λ.π. Πλ. αἱ τίγρεις κ.λ.π.

22) Ὁ νῆστις, τοῦ νῆστιος καὶ νῆστιδος κ.λ.π.

23) Ἡ ἀμπτωτις, τῆς ἀμπώτιδος, καὶ ἀμπώτιος κ λ.π.

24) Ὁ Ἄργης, τοῦ Ἀρεως, τῷ Ἀρει, τὸν Ἀρην, ὁ Ἀρες.

25) Ὁ Ζεύς, τοῦ Διός, τῷ Διτ, τὸν Δία, ὁ Ζεῦ.

26) Ὁ Ἀπόλλων τοῦ Ἀπόλλωνος, τῷ Ἀπόλλωνι, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ Ἀπόλλω; ὁ Ἀπολλον.

27) Ὁ Ποσειδῶν, τοῦ Ποσειδῶνος, τῷ Ποσειδῶνι, τὸν Ποσειδῶνα καὶ Ποσειδῶ, ὁ Πόσειδον.

28) Ὁ θορρᾶς, τοῦ θορρᾶ καὶ ὁ θορέας, τοῦ θορέου. Τὸ δὲ κύριον κλίνεται πάντοτε ἀσυναιρέτως.

29) Ὁ υἱὸς κατὰ τὴν β'. κλίσιν, ἀλλὰ καὶ ὁ υἱός, τοῦ υἱέος, τῷ υἱεῖ, τὸν υἱόν, ὁ υἱός. Οἱ ποιοίσθαι τοῦ οἴνου πτώσης Βιάσθαι τοὺς μετέραις φυέται.

30) Ὁ ὄνειρος κατὰ τὴν β'. κλίσιγ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὄνειρατος, τῷ ὄνειρατι—Τὰ ὄνειρατα, τῶν ὄνειράτων, τοῖς ὄνειρασι, τὰ ὄνειρατα.

31) Δάκρυσιν, δένδρον, κρίνον, (δοτ. πληθ. καὶ τοῖς δάκρυσι, δένδρεσι, κρίνεσι).

32) Ὁ Οἰδίπους, τοῦ Οἰδίποδος καὶ Οἰδίπου, τῷ Οἰδίποδι, τὸν Οἰδίποδα καὶ Οἰδίπουν, ὥ Οἰδίπου.

33) Ὁ σῖτος Πληθ. ἀριθ. οἱ σῖτοι καὶ τὰ σῖτα
ὅ σταθμὸς » » οἱ σταθμοὶ καὶ τὰ σταθμὰ
ὅ δεσμὸς » » οἱ δεσμοὶ καὶ τὰ δεσμὰ
τὸ στάδιον » » οἱ στάδιοι καὶ τὰ στάδια

34) Ὁ πολύς, τοῦ πολλοῦ, τῷ πολλῷ, τὸν πολύν, ὥ πολύ. Πλ. οἱ πολλοί, τῶν πολλῶν, τοῖς πολλοῖς, τοὺς πολλούς.

Ἡ πολλὴ δμαλῶς κατὰ τὴν α'. κλίσιν.

Τὸ πολύ, τοῦ πολλοῦ, τῷ πολλῷ, τὸ πολύ, ὥ πολύ.—Τὰ πολλὰ τῶν πολλῶν, τοῖς πολλοῖς, τὰ πολλά.

35) Ὁ μέγας, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ τὸν μέγαν, ὥ μεγάλε καὶ μέγα.—Οἱ μεγάλοι, τῶν μεγάλων, τοῖς μεγάλοις, τοὺς μεγάλους.

Ἡ μεγάλη δμαλῶς κατὰ τὴν α'. κλίσιν.

Τὸ μέγα, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τὸ μέγα.—Τὰ μεγάλα, τῶν μεγάλων, τοῖς μεγάλοις, τὰ μεγάλα.

36) Ὁ πρᾶος, τοῦ πράου, τῷ πράῳ, τὸ πρᾶον, ὥ πρᾶε.—Ο πρᾶοι (μεταγ. πραεῖς), τῶν πραέων, τοῖς πραέσι, ὥ πρᾶοι.

Ἡ πραεῖχ δμαλῶς κατὰ τὴν α'. κλίσιν.

Τὸ πρᾶον, τοῦ πράου, τῷ πράῳ, τὸν πρᾶον, ὥ πρᾶον.—Τὰ πραέα, τῶν πραέων, τοῖς πραέσι, τὰ πραέα.

37) Ὁ σῶος καὶ σῶς. τοῦ σώου, τῷ σώῳ, τὸν σῶον καὶ σῶν, ὥ σῶε.—Οἱ σῶοι καὶ σῷ, τῶν σώων, τοῖς σώοις, τοὺς σώους καὶ σῶς, ὥ σῶοι

Ἡ σῶα καὶ σῶς, τῆς σώας, τῇ σώᾳ, τὴν σώαν καὶ σῶν, ὥ σώα.—Αἱ σῶαι καὶ σῷ, τῶν σώων, ταῖς σώαις, τὰς σώας καὶ σῶς, ὥ σῶαι.

Τὸ σῶον καὶ σῶν, τοῦ σώου, τὸ σῶον καὶ σῶν. Τὰ σῶα καὶ σᾶ, τῶν σώων, ταῖς σώοις, τὰ σῶα καὶ σᾶ.

Παρατήρησις. "Οσα ἐκ τῶν προηγουμένων καὶ ἐπομένων δέν κρίνονται ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος κατάλληλα διὰ τὴν ε'. τάξιν, ὅπου δέν διδάσκονται οἱ τύποι τῆς ἀρχαίας, παραλείπονται εὐλόγως.

ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ

102. Τὰ ὄνόματα: ὁ ἀήρ, ὁ αἰθήρ, ἡ γῆ, τὰ ἔγκατα, αἱ δυσμαί, οἱ ἔτησίαι: (τῶν ἔτησίων) κλίνονται μόνον εἰς τὸν ἀριθμὸν ποσού εὑρίσκονται καὶ λέγονται **ἔλλειπτα**. Ημεροποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τοιαῦτα είναι τὰ δύναματα τῶν έορτῶν· ώς τὰ Ὀλύμπια, τὰ Θεοφάνεια, κ.λ.π. καὶ τὰ κύρια δύναματα, ώς αἱ Ἀθῆναι, δὲ Θεμιστοκλῆς.

Σημ. Τὰ ἔνικά κέρια ὀνόματα κλίνονται ἐνίστε ^{τῷ} καὶ εἰς τὸν πληθ. ὁσάκις θέλωμεν νὰ δηλώσωμεν πολλὰ ὄντα, τὰ δποτα φέρουσι τὸ ἴδιον ὄνομα, η̄ εἰναι: διμοικ μὲ τὸ κέριον· ώς οἱ Μιλτιάδαι, οἱ Ἀλέξανδροι, οἱ Ἀριστεῖδαι.

Λ)

ΙΔΙΟΚΛΙΤΑ

103. Ὄνόματά τινα ἔχουσιν ἴδιαιτέραν κλίσιν καὶ λέγονται *ἴδιοκλητα*· ώς

Ὄν.	ὅ	Ἰησοῦς	ὅ	Διγενῆς	ὅ	φαγᾶς
Γεν.	τοῦ	Ἰησοῦ	τοῦ	Διγενῆ	τοῦ	φαγᾶ
Δοτ.	τῷ	Ἰησοῦ	τῷ	Διγενῇ	τῷ	φαγᾶ
Αἰτ.	τὸν	Ἰησοῦν	τὸν	Διγενῆν	τὸν	φαγᾶν
Κλ.	ῷ	Ἰησοῦ	ῷ	Διγενῆ	ῷ	φαγᾶ

* Γύμν. 54. Θέξ τὸν κατάλληλον τόνον ἐν τοῖς ἔξης:

Τὴν μουσαν, τῶν μουσῶν, δὲ μην, δὲ πους, δὲ βους, δὲ μυς, η̄ δας, τῆς δᾶδος, τῶν δᾶδων, ταῖς δᾶσι, τὴν ηω, την ἡχω, τὴν βραδειαν χελωνην, τῶν βεδαιων πραξεων, τῶν ἀκμαιων ἐλαιων, αἱ ἀξικι γυναικες, τῶν ἀξιων γυναικων, αἱ ἀξιαι τῶν ἐμπορευματων, η̄ δικαια φωνη, η̄ χρυση πρωρα, η̄ ἐλαστικη σφαιρα, η̄ ἀθωα περιστερα, τα ἀθωα πρόβατα, τα κυανα ἀνθη, αἱ εὐπλοι θαλασσαι, οἱ χρυσαι κιονες, ὡ *ἰσχυρογυνωμον* ζωφον, ὡ εὐγνωμον καὶ χρηστοηθες παιδιον, τας δασειας δρυς, η̄ ήμισεια μερις, τῶν ήμισειων φιαλων, τῶν ήμισεων κερδων, ὡ αὐταρκες γυναι, ὡ ταχεια τριηρες, ὡ ρητορ Δημοσθενες, τῶν χρηστοηθων παιδων, τας χηρας γυναικας, τας παχειας χειρας, τῶν ταλαιγων γυναικων, τῶν εὐθειων γραμμων, τας λαμπουσας ἀκτινας, πολλων τριηρεων πλεουσων αἱ ίνες ἀποτελουσι τους μυς, η̄ Δημητηρ ἐλατρευετο ἐν *Ἐλευσινι*, δὲ παις ἐκρατει δᾶδα, οἱ Θρακες ἀλωπεκην ἐπι τη κεφαλῃ ἐφερον, του λαγω το κρεας είναι ηδυ, κατα τας ἀποκρεως διασκεδαζουσι, *πτοις* ἀριστευουσιν ἀνδρασιν ἐν τοις ἀγωσι δραβεια η̄ πολις διδει και ἀγδριασι τιμα.

* Γύμν. 55. Τρέφον τὰ ἔξης εἰς ἐνικόν.

Αἱ βόες παρέχουσι πολλὰς ὡφελείας πᾶσι καὶ τοῖς γάλαξι καὶ τοῖς δέρμασι.—Τὰ ἀληθῆ είναι πικρὰ καὶ ἀηδη τοῖς ἀνοήτοις, τὰ ψευδῆ ηδέα καὶ προσφιλή.—Πάντα τὰ ἀγαθά καὶ ὡφέλιμα είναι καὶ χρηστὰ καὶ συμφέροντα καὶ λυσιτελή καὶ σπουδαῖα.—Τὰ δρη μακρόθεν μὲν

φαίνονται ἀεροειδῆ καὶ λεῖα, ἐκ τοῦ πληγίου δὲ τραχέα, ἀνώμαλα καὶ δασώδη.—Κέρας καὶ σάλπιγξιν οἱ σαλπιγκταὶ σημαίνουσιν.—Οἱ μὲν χυνηγοὶ θηρεύουσι κυσὶ τοὺς λαγώς, οἱ δὲ κόλακες ἐπαίνοις τοὺς ἀνοήτους.—Αἱ γλαῦκες θηρεύουσι μῦς καὶ σαύρας.—Οἱ κύνες τοῖς ἀνθρώποις ωφελεῖας παρέχουσι.—Αἱ τῶν μαρτύρων μακατυρίαι πολλάκις ἀπιστοι.—Τὰ πρόσδικτα καὶ αἱ αἰγες βάσκονται ὑπὸ τῶν ποιμένων.—Οἱ Ἑλληνες εἶχον ὅπλα τὰς περικεφαλαίας, τοὺς θώρακας, τὰς περικνημῖδας, τὰ τόξα, τὰ βέλη, τὰ ἔιφη, τὰ δόρατα καὶ δξείας μαχαίρας.—Οἱ εὐφυεῖς καὶ φιλαλήθεις παιδες γίνονται ἀγαπητοί.—Οἱ Αἴθιοπες τὰς τρίχας καὶ τὰς ἐπιδερμίδας μελαίνας ἔχουσι.—Τοῖς κτεσὶ τὰς κόμας κτενίζομεν.—Οἱ θῶες εἶναι ὅμοιοι τοῖς κυσὶ καὶ εἶναι ζῷα αἷμοχαρῆ.

 * Γύμν. 56. Τρέφον τὰ ἔπης εἰς πληθ.

Οἱ διλιγαρκής εἶναι καὶ πλούσιοι.—Ἡ ἔγχελυς εἶναι ἵχθυς παχύς.—Τὸ σὸς τοῦ χοίρου εἶναι βραχύ.—Ο πατήρ ἐνδύει τὸν παῖδα ἴμάτιον ποικιλόχρονον.—Γέρων ὅνος δῆγηται εὐμεγέθη καὶ βραδεῖαν κάμηλον.—Ο δηλίτης ἔφερε χαλκῆν ἀσπίδα, σιδηροῦν θώρακα, δξείαν μάχαιραν καὶ ἐπίμηκες δόρυ. Ο φιλόπατρις πείθεται τῷ νόμῳ καὶ ὑπακούει τῷ ἀρχοντὶ—Διὰ τοῦ ὡτὸς ἀκούω.—Διὰ τῆς ρίνδης δισφραίνομαι.—Ο ποιήσας καὶ διδάξας νὰ ὄνομασθῇ μέγας.—Ἡ ἑλληνικὴ σημαία εἶναι κυκνόχρους καὶ λευκόχρους.—Ἡ αἰξ ἔχει οὐράνιον βραχεῖαν.—Ἡ ἐργάτις μέλισσα φονεύει τὸν κηφήνα.—Ο ποὺς τοῦ μυδὸς εἶναι βραχύς.

Γύμν. 57. Τρέφον τὰ ἔπης εἰς ἐνικόν.

Οἱ κύνες ἔχουσι σώματα ἰσχύα, κεφαλὰς μικρὰς καὶ ἐπιμήκεις, ὀφθαλμοὺς ζωηρούς, ὡτα μικρὰ καὶ δέξα, ρίνας προτεταμένας, κοπτῆρας δξεῖς, λαιμοὺς βραχεῖς καὶ παχεῖς, στήθη προέχοντα, οὐρὰς εὔκινήτους, πόδας μετρίους καὶ ἰσχυρούς, ὄνυχας ἀμβλεῖς καὶ δόργας δξεῖς. Τὰ πτηγὰ τρώγουσι κοχλίας, σκώληκας, ἀκρίδας, τέττιγας, μυίας, κώνωπας, μελίσσας καὶ διπώρας.—Τὰ κρίνα εἶναι ἀνθη λευκά, πορφυρᾶ ἢ κυανᾶ, ἔχουν στελέχη στερεὰ καὶ φύλλα ἐπιμήκη καὶ λογχοειδῆ.—Αἱ γαλατεῖς εἶναι ἀπιστοι, δόλιαι, πανοῦργοι καὶ φιλέριδες, ἀλλὰ καὶ χρήσιμα σίκιακὰ ζῷα.—Οἱ ιέρακες εἶναι ἔχθροι τῶν γλαυκῶν.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

104. Τὰ ἐπίθετα φανερώνουσι τὴν ποιότητα ἢ τὴν ἴδιότητα τῶν οὐειστικῶν καὶ ἔχουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τρία γένεις: ἀρσενικόν, θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον: ὡς ὁ ὥρατος, ἡ ὥραίκ, τὸ ὥρα. ἢ ἀληθής, ἢ ἀληθής, τὸ ἀληθές.

Γύμν. 58. Ἀντίγραφον τὰ ἔξι ταῦτα ἐπίθετα γράψων πλαγίως καὶ τὸ ἀντίθετον
ἔκαστωφ· ώς
καλός—κακός
καθαρός—ρυπαρός

Εὔτακτος, πλούσιος, θῆσυχος, λευκός, ώραῖος, φωτεινός, ἀγνώμων,
εὐτυχής, ἔμφρων, ἐπιμελής, ἀληθής, ἐλαφρός, ὑψηλός, ἀξιος, ἵκανός,
ἔνοπλος, εὐκίνητος, παχύς, σκληρός, ἄγριος, ὑγιής, εὔθυμος, δίκαιος,
γενναῖος, ὁξύς, ἀνώμαλος εὔσεβής, ἐλεύθερος, εὐαίσθητος, ἐχθρός,
εὐγενής, φιλόποιος, ταχύπους, γλυκύς, κενός, ψυχρός, ἀθῷος, εὔκολος,
χρήτιμος, εὐάρεστος, εὐώδης, εύρος, βλάξ, ἔνδακρυς.

Τρικατάληκτα ἐπίθετα.

106. "Οσα ἐπίθετα ἔχουν ἴδιαίτερον τύπον δι' ἔκαστον γένος λέγονται
τρικατάληκτα.

106. Τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα λήγουσιν εἰς

ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.	Παραδείγματα
ος	η	ον	σοφός, σοφὴ σοφόν.
ος	α	ον	καθαρός, καθαρά, καθαρόν.
οῦς	ῆ	οῦν	χρυσοῦς, χρυσῆ, χρυσοῦν.
οῦς	ᾶ	οῦν	ἀργυροῦς, ἀργυρᾶ, ἀργυροῦν.
υς	εια	υ	βαρύς, \ βαρεῖα, \ βαρύ.

Γύμν. 59. Γράφον 20 ἐπίθετα ἀντιστοιχοῦντα ἀνὰ τέσσαρα εἰς ἔκαστον τῶν
ἴκινων παραδειγμάτων.

Σημ. Τὰ ἐπίθετα μέλας καὶ τάλας ἔχουν θηλυκὸν μέλαινα, τάλαινα καὶ οὐδέ-
τερον μέλαν καὶ τάλαν· τὸ δὲ πᾶς ἔχει θηλυκὸν πᾶσα καὶ οὐδ. πᾶν· τὸ δὴ χαρίεις
καὶ φωνήεις θηλ. χαρίεσσα φωνήεσσα, οὐδ. χαρήν, φωνήν καὶ τινὰ ἄλλα.

106. Ἐκ τῶν εἰς ος καὶ οῦς τρικατάληκτων ἐπίθετων δοσα ἔχουν πρὸ^{την}
τοῦ ος καὶ οῦς σύμφωνον πλὴν τοῦ ρ σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εἰς η
τὰ δὲ ἄλλα εἰς α· ώς

καλός,	καλὴ	— ἀξιος,	ἀξία,
σοφός.	σοφὴ	— καθαρός,	καθαρά,
διπλοῦς	διπλῆ	— ἀργυροῦς,	ἀργυρᾶ.

Σημ. Τὸ ἐπίθ. ὅγδοος σχηματίζει θηλυκὸν ὅγδόν.

Γύμν. 60. Νὰ γράψῃ τὸ θηλυκὸν τῶν ἔξι ταῦτα παρὰ τὸ ἀρσενικόν. ώς ώραῖος—
ώραια.

Κακός, σφοδρός. πυκνός, δσιος, στενός; ἄγιος. ἴσχυρός, πονηρές, ρωμαλέος, πορφυροῦς, σιδηροῦς, χαλκοῦς, κυανοῦς, ποικίλος, ψυχρός, ἀπλοῦς, λαμπρός, ἴσχνός, μέτριος, ἀθλιος, φοβερός, σιωπηλός, θερμός, τρανός.

Δικατάληκτα ἐπίθετα

107. "Οσα, ἐπίθετα ἔχουν μόνον δύο τύπους, δηλ. ἔνα διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν καὶ ἄλλον διὰ τὸ οὐδέτερον λέγονται **δικατάληκτα**.

108. Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα λήγουσιν εἰς

ἀρσ., θηλ. καὶ οὐδ.

Παραδείγματα

ος	ον	ό	ή	πάνσοφος	τὸ	πάνσοφον
ης	ες	ό	ή	ἀληθῆς	τὸ	ἀληθὲς
ων	ον	ό	ή	σώφρων	τὸ	σώφρον
ους	ουν	ό	ή	εὔνους	τὸ	εὔνουν
ις	ι	ό	ή	φιλόπατρις	τὸ	φιλόπατρι
υς	υ	ό	ή	ἔνδακρυς	οτ	ἔνδακρυ

109. Ἐκ τῶν ος ους καὶ υς ἐπιθέτων τρικατάληκτα μὲν εἶναι τὰ ἀπλᾶ, δικατάληκτα δὲ τὰ σύνθετα· ώς σοφός, ἡ, ὁν, ὁ ἡ πάνσοφος, τὸ πάνσοφον κ.τ.λ.

Σημ. α'. Ἐκ τῶν εἰς ος ἀπλῶν δικατάληκτα εἶναι τὰ ἔντις συνγενέστερα: **βάρβαρος**, **βάναυσος**, **βάσκανος**, **ἐωλος**, **ἥμερος**, **ἥρεμος**, **ἥσυχος**, **κίβδηλος**, **λάβρεος**. τὰ πλεῖστα τῶν ληγόντων εἰς ιμος· ώς ὠφέλιμος φρόνιμος καὶ τινα τῶν ληγόντων εἰς ιος καὶ ειος· ώς ἀτδιος, αιφνίδιος, ἀκούσιος, γενέθλιος, βόρειος, θαυμίειος.

Σημ. β'. Δικατάληκτα εἶναι καὶ τὰ ἐπίθετα τῆς ἀττ. 6'. κλίσεως· ώς ἡ ἀξιόχρεων, τὸ ἀξιόχρεων.

Γύμν. 61. Γράφον 15 ἐπίθετα ἀντιτοιχούντα ἀνὰ τρία εἰς ἔκαστον τῶν παραδειγμάτων τῆς § 108 πλήν τῶν εἰς υς.

Γύμν. 62. Νὰ γραφώσιν εἰς ίδιαιτέραν στήλην τὰ τρικατάληκτα καὶ εἰς ἄλλην τὰ δικατάληκτα τῶν ἔντις ἐπιθέτων.

'Ραγδαῖος, μάχιμος, φαιδρός, σεμνός, ἑξαπλοῦς, εύχρους, λινοῦς, βαθύς, πάνταλος, ἴσοδύναμος, κακοδαίμων, χρηστοήθης, αὐτάρκης, πτερόεις, εὐώδης, νοήμων, ἐλεήμων, τυχαῖος, ἀγνός, ταχύς ἀχαρις ἀπατρις τερπνός,

Μονονατάληητα

110. *Μονονατάληητα* ἐπίθετα λέγονται δσα ἔχουν ἔνα μόνον τύπον καὶ δύο γένη, ἀρσ. καὶ θηλυκόν.

111. Τὰ συνηθέστατα τῶν μονοναταλήητων εἰναι τὰ ἔξης:

‘Ο ή ἄπαις, ὁ ή ἄρπαξ, ὁ ή θλάξ, ὁ ή μάκαρ, ὁ ή μιγάς, ὁ ή νῆστις, ὁ ή πένης, ὁ ή μύωψ καὶ ὁ ή νέγλυς.

Γύμν. 63. Γράφον καὶ τὰ τρία γένη τῶν ἐπίθετων τοῦ 57 γυμν. καὶ τῶν ἀντιθέτων αὐτοῖς.

112. Τὰ ἐπίθετα κλίνονται κατὰ τάς τρεῖς κλίσεις ὡς καὶ τὰ οὐσιαστικά συμφωνοῦν δὲ πρὸς αὐτὰ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν.

Γύμν. 64. Νὰ κλιθῶσι τὰ ἔξης:

‘Ο γενναῖος στρατιώτης, ἥ ήμίσεια μερίς, τὸ χρυσοῦν δῶρον, ὁ δυστυχής ἀνήρ, ἥ σώφρων γυνή, ὁ πολὺς ὅχλος, τὸ βαθὺ φρέαρ, ἥ ποικιλόχρους ἐσθῆτας, ἥ μέλαινα θρίξ, ἥ μεδαίμων χώρα, ἥ σπουδαίκις πρᾶξις.

Γύμν. 65. Αντιγραφον τὰς ἔξης θέτων τὸ ἐν παρενθέσει ἐπίθετον συμφώνως πρὸς τὸ οὐσιαστικόν.

‘Η (καλὸς) πρᾶξις.—‘Η (πονηρὸς) ἀλώπηξ.—Τὴν (βαθὺς) θάλασσαν.
—Τῆς (βραχὺς) ζωῆς.—Τὸ (πολυτελῆς) ἔνδυμα.—Τὸ (παχὺς) κρέας.—
Τῷ (ύψυλὸς) ὅρει.—Τῇ (μέλας) κόμη.—‘Η (διαφανῆς) ςαλος.—Τὴν (εὔθις) γραμμήν.—Τῷ (καθαρὸς) τετραδίῳ. ‘Η (σιδηροῦς) κλίνη.—Τοῦ (φιλόποιος) ἐργάτου.—‘Ω (δυστυχῆς) τέκνον.—Τὴν (ύψυλὸς) κάμηλον.
—Τὸ (εὐώδης) ρόδον.—Τὸν (παχὺς) ιχθύν.—Τοῦ (ἐπιμελῆς) μαθητοῦ.—
Τῇ (εὐδαιμών) πόλει.—Τοῦ (ἀειθαλῆς) δένδρου.—‘Η (εὕτακτος) μαθήτρια.—Τὸν (εἰλικρινῆς) δικαστήν.

Γύμν. 66. Γράψον τὰ ἀνταντά τοις πληθυντικόν ἀριθμόν.

Βαθμοὶ ἐπιθέτων

‘Ο λίθος εἶναι σ κ λ η ρ ὁ σ.

‘Ο οἰδηρος εἶναι σκ ληρότερος τοῦ λίθου.

‘Ο ἀδάμας εἶναι τὸ σκ ληρότατον πάντων τῶν σωμάτων.

‘Ο ἀνήρ οὗτος εἶναι πλουσιώτατος.

113. Τὰ ἐπίθετα ἔχουν τρεῖς βαθμούς, τὸν θετικόν, τὸν συγκειτικὸν καὶ τὸν ὑπερθετικόν.

α.) ‘Ο θετικὸς βαθμὸς φανερώγει· δτι ἔνα οὐσιαστικὸν ἔχει ἀπλῶς μίαν ίδιότητα, ὡς ὁ λίθος εἶναι σκληρός.

β'.) Ό συγκριτικὸς βαθμὸς φανερώνει, ὅτι ἀπὸ ὃύο οὐσιαστικά, τὰ δποῖα ἔχουν μίαν ἰδιότητα κοινήν, τὸ ἔνα ἀπὸ αὐτὰ ἔχει τὴν ἰδιότητα ταύτην εἰς ἄνωτερον βαθμὸν παρὰ τὸ ἄλλο· ώς δὲ σίδηρος εἶναι σκληρότερος τοῦ λίθου.

γ') Ό ὑπερθετικὸς βαθμὸς φανερώνει, ὅτι ἀπὸ πολλὰ οὐσιαστικά, τὰ δποῖα ἔχουν μίαν ἰδιότητα κοινήν, τὸ ἔνα ἀπὸ αὐτὰ τὴν ἔχει εἰς ἄνωταν βαθμόν· ώς δὲ ἀδάμας εἶναι τὸ σκληρότατον πάντων τῶν σωμάτων.

Σημ. α'. Ό ὑπερθετικὸς βαθμὸς φανερώνει ἀκόμη ὅτι ἔνα οὐσιαστικὸν ἔχει μίαν ἰδιότητα εἰς πολὺ μεγάλον βαθμὸν ἄνευ συγκρίσεως· ώς δὲ ἀνήρ οὗτος εἶναι πλουσιώτατος.

Σημ. β'. Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ λέγονται μὲν μίαν λέξιν παραθετικά.

114. Αἱ συνήθεις καταλήξεις τῶν παραθετικῶν εἰναι:

τερος,	τέρα,	τερον	διὰ τὸ συγκριτικὸν
ατος,	τάτη,	τατον	διὰ τὸ ὑπερθετικόν.

Παραθετικὰ τῶν εἰς ος ἐπιθέτων

Θετικὸς	Συγκριτικὸς	Ὑπερθετικὸς
σκληρὸς	σκληρότερος	σκληρότατος
ἀθῷος	ἀθῷότερος	ἀθῷότατος
εὔτεκνος	εὔτεκνότερος	εὔτεκνότατος
ἔνδοξος	ἔνδοξότερος	ἔνδοξότατος
ἴερὸς	ἴερώτερος	ἴερώτατος
σοφὸς	σοφώτερος	σοφώτατος

115. Τὰ εἰς ὁ(ώ)τερος συγκριτικὰ καὶ ὁ(ώ)τατος ὑπερθετικὰ γράφονται διὰ τοῦ ο μέν, ὅταν ἡ πρὸ τοῦ ὁτερος συλλαβὴ, εἶναι φύσει μακρὰ ἢ θέσει μακρά, διὰ τοῦ ω δέ, ὅταν ἡ πρὸ τοῦ ὁτερος συλλαβὴ εἶναι δραχεῖα.

Σημ. α'. Θέσει μακρὰ λέγεται ἡ συλλαβὴ, ὅταν ἔχῃ ἔραχὺ φωνῆν καὶ ἐπωνται δύο ἡ, πλειότερα σύμφωνα ἡ διπλοῦν· ώς λε πτέρ, ἔν-δο-ξος.

Σημ. β'. Τὰ παραθετικὰ σχηματίζονται καὶ περιφραστικῶς, τὸ μὲν συγκριτικὸν μὲ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ θετικόν, τὸ δὲ ὑπερθετικόν μὲ τὸ μᾶλιστα καὶ τὸ θετικόν. ώς φίλος—μαχλὸν φίλος—μᾶλιστα φίλος.

Σημ. γ'. Τὰ ἐπιθέτα, τὰ ὅποτα σημαίνοντα τελείαν ἔννοιαν ἡ ὥλην ἡ χρόνον δέν ἔχουν βαθμόν· ώς θηγυτός, γησιγύρος.

116. Τὰ πλεῖστα τῶν εἰς ος ἐπιθέτων ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης βραχύ· ώς ὠφέλημος, πρακτικός, θστος.

117. Ἀπὸ ἑκείνα τὰ ὅποια ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρόν, συνηθέστερα είναι τὰ ἔξης: *ἰσχυρός*, *ἀνιαρός*, *τρανός*, *λιτός*, *φλύαρος* καὶ τὰ λήγοντα εἰς -θύμος, -κίνδυνος, -λύπης (λύπη), ν. κος (νίκη), -τ μος (τιμή), -ψυχος, (ψυχή), -χυμος (χυμός), -κύρος (κύρος).

Παραθετικά τῶν εἰς υς, ης, καὶ ων ἐπιθέτων

Θετικός	Συγκριτικός	Ὑπερθετικός
γλυκὺς	γλυκύτερος	γλυκύτατος
βαθὺς	βαθύτερος	βαθύτατος
ἀληθῆς	ἀληθέστερος	ἀληθέστατος
ὑγιῆς	ὑγιέστερος	ὑγιέστατος
σώφρων	σωφρονέστερος	σωφρονέστατος
εὐδαίμων	εὐδαιμονέστερος	εὐδαιμονέστατος

Παραθετικά τῶν εἰς ους ἐπιθέτων

Θετικός	Συγκριτικός	Ὑπερθετικός
εὔπνοος	εὐπνοώτερος	εὐπνοώτατος
εὔχροος	εὔχροώτερος	εὔχροώτατος
εὔγοος	εὔνούστερος	εὔνούστατος
ἀπλοῦς	ἀπλούστερος	ἀπλούστατος

Σημ. α'. Ἀπὸ τὰ εἰς ους σχηματίζουν τὰ παραθετικά εἰς ούστερος, ούστατος τὰ οὐνθετα ἐκ τοῦ νοῦς καὶ τὸ ἀπλοῦς.

Σημ. β'. Τὰ ἐπίθετα ἴδιος γεραιός, εῦδιος, δψιος σχηματίζουν τὰ παραθετικά εἰς αἴτερος αἴτατος· ώς γεραιτερος γεραιτατος, τὸ δὲ παλαιός παλαιότερος καὶ παλαιτερος καὶ τὸ φίλος, φίλτερος, φίλτατος.

γ'. Τὰ ἐπίθετα χαρίεις, ἀκρατος, ἀσμενος, ἐρρωμένος καὶ πένης σχηματίζουν τὰ παραθετικά εἰς ούστερος ούστατος· ώς χαριέστερος, πενέστερος κ.λ.π.

Σημ. δ'. Τὰ παραθετικά τοῦ ἄχαρις είναι ἄχαρίστερος, ἄχαρίστατος. Κατὰ τοῦτο σχηματίζονται καὶ τὰ παραθετικά τῶν άπαντα μίλιδος, μάλιστης, μάλιστης, πλεονέκτης· ώς ἀπραγίστερος, βλαχίστερος, λαλίστερος, κλεπτίστερος, πλεονέ-

κτίστερος. Τοῦ δὲ ύβριστής, εἶναι ύβριστότερος, ύβριστότατος. Τοῦ μέλας μελάντερος, μελάντανος. Τοῦ εὐχαριστούς καὶ ἐπίχαρις εὐχαριτώτερος, ἐπιχαριτώτερος.

Sυντάσσω 39

Τύμν. 67. Γράψου πάντα παραθετικά τῶν ἔξης ἐπιθέτων ὃς ἔξης:

Θετικός
συλληρός

Συγκριτικός
συλληρότερος

Υπερθετικός
συλληρότατος

Δίκαιος, ἀξιος, ἐλαφρός, πυκνός, κενός, κακός, ἐρυθρός, ἔντιμος,
δύσσοντος, εὔχρους, πολύτιμος, εὔτεκνος, τρανός, τίμιος, δύχυρός, λισχυρός,
γῆσυχος, ἀγιος, πρόθυμος, εὔπλοος, μεγαλόψυχος, ἔγκυρος, στερεός,
ἀνιαρός, λιτός, συνήθης, χαρίεις, χρήσιμος, ἀφρων, βραδύς, ἀφθονος, με-
γαλοπράγμων, δυσώδης, παραμορφών, ἔνδοξος, εὐφυής, εὐγενής, λάλος,
βλάξ, πένης, αἰργυροῦς, ἀτάνατος, ξύλινος, ἐκρινός,

Τύμν. 68. Νὰ γραψῶσι τὰ παραθετικά τῶν ἔξης ἐπιθέτων εἰς τὴν ίδιαν πτῶσην ποῦ εὑρίσκεται τὸ θετικόν.

Ο ἀπιστος, τὴν ἡμερον, τοῦ κακόνου, τῇ ἀσαφῇ, τῶν δεινῶν, τῷ
τακτικῷ, τοῖς εὐρώστοις, τῶν πλήρων, τῶν νοημόνων, τοὺς βιαίους, τὴν
ταχεῖαν, τὰς θερμάς, τὰ ψυχρά, τὸν εὐγγάμονά, ταῖς τερπναῖς, τὰς αι-
σίας, τὸν βαρύτιμον, τῇ γενναίᾳ, τὴν γλυκέα, τὸν παγοῦργον, τοὺς πλεο-
νέκτας, τὰς εὐδαιμοναζ, τὰς δυσωδεις, τὸν εὐτερήν.

Τύμν. 69. Νὰ γραψῃ τὸ συγκριτικὸν τῶν ἐν παρενθέσει ἐπιθέτων συμφώνως πρὸς τὸ οὖς.

Η κυπάρισσος εἶναι (ύψηλός) τῆς συκῆς.—Οἱ μαθηταὶ οὗτοι εἶναι
(ἐπιμελῆς) ἐκείνων.—Τὸ ἕαρ εἶναι (τερπνός) τοῦ φθινοπώρου.—Οὐδὲν
τῆς πατρίδος (φίλος) —Οἱ υψηλοὶ τόποι εἶναι (ύγιεινός) τῶν χαμηλῶν,
οἱ δὲ μεσόγειοι (ψυχρός) τῶν παραθαλασσίων. Οἱ Σπαρτιάται ήσαν (μά-
χιμος) τῶν Ἀθηναίων.—Η χελώνη εἶναι (βραδύς) τῆς κακῆλου.—Τὸ
γάλα τοῦ προβάτου εἶναι παχύς) τοῦ γάλακτος τῆς αἰγός.

Τύμν. 70. Ἀντίγραψον τὰς ἔξης φράσεις θέτων ἀντὶ τῆς—τὸ ἐλλεῖπον.

Ο Ἀριστείδης ήτο δικαί—τατος, ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς στρατηγικ—
τατος.—Η ὁδὸς πρὸς τὴν ἀρετὴν εἶναι στεγ—τάτη καὶ ἀποκρημν—
τάτη, ἡ δὲ πρὸς τὴν κακίαν εἶναι εὐρ—τάτη, συντομ—τάτη καὶ ὀμαλ—
τάτη.—Ο μέγας Ἀλέξανδρος ήτο μεγαλοδωρ—τατος.—Η παιδεία εἶναι
κτῆμα πολυτιμ—τατον.—Ο Εενοφῶν ήτο νέος κοσμο—τατος, δὲ Ἀλ—
κιβιάδης ωραι—τητραδιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Ανώμαλα παραθετικά ἐν τῇ νέᾳ

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
καλός	καλύτερος	κάλλιστος
κακός	χειρότερος	κάκιστος καὶ χείριστος
μέγας	μεγαλύτερος	μέγιστος
πολὺς	πλειότερος καὶ περισσότερος πλεῖστος	
δλίγος	δλιγότερος	δλίγιστος
ὑψηλός	ὑψηλότερος	ὑψηλότατος καὶ ὑψιστος

'Ανώμαλα παραθετικά ἐν τῇ ἀρχαίᾳ

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
ἀγαθός	ὅ ή ἀμείνων	ἄριστος
»	» βελτίων	βέλτιστος
»	» κρείττων	κράτιστος
καλός	» » καλλίων	κάλλιστος
κακός	» » κακίων	κάκιστος
»	» χείρων	χείριστος
μέγας	» » μεῖζων	μέγιστος
μικρός	» » μείων	—
»	» ἐλάχιστων	ἐλάχιστος
πολὺς	» » πλείων	πλεῖστος
δλίγος	» » γῆττων	δλίγιστος
ταχύς	» » θάττων	τάχιστος
ράδιος	» » ράχων	ράχιστος
ήδης	» » γῆδίων	γῆδιστος
έχθρός	» » ἔχθιων	ἔχθιστος
αἰσχρός	» » αἰσχίων	αἰσχιστος
μακρός	» » μακρότερος	μακρότατος καὶ μήκιστος

Σημ. α'. Τὰ μικρός, αἰσχρός καὶ ἔχθρός σχηματίζουν τὰ παραθετικά των καὶ ἀμαλῶν.

Σημ. β'. Τὰ ἔξης παραθετικά δὲν ἔχουν εαθμόν,

(πρό)	πρότερος	πρῶτος
(ὑπέρ)	ὑπέρτερος	ὑπέρτατος καὶ ὑπατος
—	ὑστερος	ὑστατος.
—	—	ἔσχατος.

118. Τὰ εἰς ὡν συγκριτικὰ είναι δικατάληγκτα ἐπίθετα καὶ εἰς τὴν κλητικήν καὶ εἰς τὸ οὐδέτερον ἀναβιβάζουσι τὸν τόγον· ὡς ἐ βελτίων, ὡς βέλτιον, τὸ βέλτιον.

Κλίνονται δὲ ὡς ἔσθης.

Ο βελτίων, τοῦ βελτίονος, τῷ βελτίονι, τὸν βελτίονα καὶ βελτίων, ὡς βέλτιον.—Οἱ βελτίνες καὶ βελτίους, τῶν βελτιόνων τοῖς βελτίσις τοὺς βελτίονας καὶ βελτίους, ὡς βελτίονες καὶ βελτίους.

Τὸ βέλτιον, τοῦ βελτίονος, τῷ βελτίονι, τὸ βέλτιον, ὡς βέλτιον.—Τὰ βελτίονα καὶ βελτίων, τῶν βελτιόνων, τοῖς βελτίσις, τὰ βελτίονα καὶ βελτίων ὡς βελτίονα καὶ βελτίων.

Γύμν. 71. Κατὰ τὸ ἄνω παράδειγμα νὰ κλιθθῶσι προφορικῶς μὲν ὅλα, γραπτῶς δὲ τὰ ἔξτης:

ό	καλλίων	τὸ	κάλλιον
ό	χείρων	τὸ	χείρον
ή	κρείττων	τὸ	κρείττον
ή	μείζων	τὸ	μείζον
ή	ἡττων	τὸ	ἡττον

Γύμν. 72. Γράψατε τὰ πιρανθενεκά τῶν ἔξτης ἐπιθέτων ἐπαναλαμβάνων καὶ τὸ θύσιαστικόν.

Ο σφοδρός καὶ ψυχρός ἄνεμος.—Ἡ ἔνδοξος καὶ κρίσιμος μάχη.—Τὸ ισχυρὸν καὶ πολύτιμον δπλον.—Τὸ πολυτελές καὶ ώραῖον ἔνδυμα.—Τοῦ γλυκέος καὶ διαυγοῦς ὕδατος.—Ο μέγας καὶ παχὺς ἐλέφας.—Τὸν εἰλικρινῆ, ἀγαθόν, καὶ σεβάσμιον ἱερέα. Ἡ στερεὰ καὶ δξεῖα μάχαιρα.—Ο καλὸς καὶ εὔχυμος καρπός.—Ἡ κακὴ φήμη.—Ἐν τῇ ἐπιμήκει καὶ εὑρεῖα δδῷ.—Ἡ εὐγγώμων καὶ ἀγαθὴ μαθήτρια.—Ο εύγους καὶ συμπαθής ἀρχῶν.

Γύμν. 73. Τρέφον τὸ ἄνω γύμνασμα εἰς πληθ. ἀριθμόν.

Παραθετικὰ ἐπιρρήματα

119. Τὰ τροπικὰ ἐπιρρήματα τὰ λήγοντα εἰς ὡς ἔχουν καὶ παραθετικά, συγκριτικὸν μὲν τὴν ἔνικήν αἰτιατικήν τοῦ συγκριτικοῦ οὐδετέρου, ὑπερθετικὸν δὲ τὴν πληθ. αἰτ., τοῦ ὑπερθετικοῦ οὐδετέρου ὡς δικαιώς — δικαιώτερον = δικαιότατα

Σημ. Πολλάκις ἐν τῇ νέᾳ γλώσσῃ ὡς τροπικὸν ἐπιρρήμα διαθέσις θετικοῦ λαμβάνεται καὶ ἡ πληθ. ὄνομ. τοῦ οὐδετέρου ὡς ἐλεύθερα—ἐλευθέρως, ούντομα.—συντόμως.

Γύμν. 74. Ἐκ τῶν ἔξι τῆς ἐπιθέτων σχημάτισον ἐπιρρήματα μετὰ τῶν παραθετικῶν αὐτῶν· φέντε.

σώφρων—σωφρόνως—σωφρονέστερον—σωφρονέστατα
 Εύτυχής, σκληρός, δόλιος, ἐπιμελής, ἔνδοξος, δμαλός, ύγιής, εὐδαιμων, πλατύς, νωθρός, (χαρίεις,) ἔντιμος, δικρύς, εὔσπλαγχνος, ἀμελής εύτελής, ταχύς, δέσμιος, γῆσυχος, σωοδρός, δέξις, δικρύς, νοήμων, εύθυνος, εἰλικρινής, ήδύς, καλός, κακός.

Σημ. α'. Παραθετικά ἀνώματα, ἐπιρρήματα.

Θετικὸν	Συγχριτικὸν	Τιπερθετικόν.
πολὺ	πλέον	πλεῖστα
»	πλειότερον ἢ περισσότερον	»
διλίγον	τιττον	τικιστα
»	διλιγώτερον	»
μάλια	μᾶλλον	μάλιστα
δραδέως	δραδύτερον ἢ δράδιον	δραδύτατα
εὖ	ἀμεινον, δέλτιον	ἀριστα.

Σημ. β'. Καὶ τοπικά τινα ἐπιρρήματα σχηματίζουσι παραθετικά εἰς τέρῳ καὶ τάτῳ· ὡς

ἄνω	ἄνωτέρω	ἄνωτάτω.
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτω
ἔσω	ἔσωτέρω	ἔσωτάτω.
ἔξω	ἔξωτέρω	ἔξωτάτω.
ἔγγὺς	ἔγγυτερον, ἔγγυτέρω,	ἔγγυτατα, ἔγγιστα.
πόρρω	πορρωτέρω	πορρωτάτω.
πρόσω	προσωτέρω	προσωτάτω.
πέρα	περαιτέρω.	

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

Αντί τριῶν δραχμῶν ἡγόρασα μίαν δωδεκάδα τετραδίων, ἐὰν πληρώσω δίς, τρεῖς δραχμάς, θά ἀγοράσω διπλάσια.

120. Αἱ λέξεις, αἱ ὄποιαι σημαίνουσιν ἀριθμόν, λέγονται **ἀριθμητικά**.

121. Τὰ ἀριθμητικὰ εἶναι α'. **ἐπιθετα** (τρεῖς, μίαν, διπλάσια), β'. **οὐσιαστικά** (δωδεκάδα) καὶ γ'. **ἐπιρρήματα** (δίς).

A'. **Ἐπιθετα**

122. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα διαιροῦται εἰς **ἀπόλυτα**, **τακτικά**, **αελλαπλασιαστικά** καὶ **ἀναλογικά**.

123. Τὰ ἀπόλυτα σημαίνουσιν ἀπλῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὄντων· ως εἰς, τρεῖς, δέκα, εἰκοσιν κ. λ. π,

124. Τὰ τακτικὰ σημαίνουσι τὴν ἀριθμητικὴν τάξιν, τὴν ὅποιαν ἔχει πρᾶγμά τι μεταξὺ τῶν ἀλλων ως πρώτος, δεύτερος, τρίτος, ἑβδομός, ὅγδοος, εἰκοστός κ. λ. π.

125. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ σημαίνουσιν ἀπὸ πόσα μέρη σύγκεται τι καὶ λήγουσιν εἰς πλοῦς· ως ἀπλοῦς, διπλοῦς, τριπλοῦς κ. λ. π,

126. Τὰ ἀναλογικὰ σημαίνουσι πόσας φορᾶς εἶναι ἐν πρᾶγμα μεγαλύτερον ἀλλευ καὶ λήγουσιν εἰς πλάσιος, ως διπλάσιος, τριπλάσιος κ.λ.π.

B'. Οὐσιαστικὰ

127. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικὰ λήγουν εἰς ἀξ, γεν. ἀδος, ως μονάς, τριάς, ἑβδομάς, δεκάς, ἑκατοντάς κ.λ.π.

C'. ἐπιφρενηματα

128. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιφρενηματα φανερώγουν πόσας φορᾶς ἐπαναλαμβάνεται τι καὶ λήγουν εἰς ἀκις πλὴν τῶν τριῶν πρώτων· ως ἀπαξ, δίξ, τρίς, τετράκις, ἑξάκις κ.λ.π.

Σημ. Ἐν τῶν ἀριθμητικῶν τὰ: ἐν, ἐξ, ἐπτά, ἑκατὸν καὶ ὅσα παράγονται ἀπὸ αὐτὰ δασύνονται· ως ἐνικός, ἑγκοστός, ἑβδομάς, ἑκατοντάς.

129. Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιθέτων τὰ μὲν τακτικά, πολλαπλασιαστικὰ καὶ ἀγαλογικὰ κλίνονται δλα ως ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα, ἐκ δὲ τῶν ἀπολύτων κλίνονται μόνον τά: εἰς, μία, ἐν, τρεῖς, τρία καὶ τέσσαρες, τέσσαρα καὶ ἀπὸ τοῦ διακόσιοι, αἱ, α καὶ ἐφεξῆς ως τρικατάληκτα ἐπίθετα εἰς τὸν πληθυντικόν.

Ον.	εἰς	μία	ἐν	τρεῖς	τρία	τέσσαρες	τέσσαρα
Γεν.	ἐνδός	μιᾶς	ἐνδός	τριῶν	τριῶν	τεσσάρων	τεσσάρων
Δοτ.	ἐνὶ	μιᾷ	ἐνὶ	τρισὶ	τρισὶ	τέσσαρσι	τέσσαρσι
Αἰτ.	ἐν	μίᾳ	ἐν	τρεῖς	τρίᾳ	τέσσαρας	τέσσαρα.

Σημ. Κατὰ τὸ εἰς, ἐν μίᾳ, κλίνεται καὶ τὸ οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν, μηδείς, μηδεμία, μηδέν.

Γύμν. 75. Νὰ γράψως τὰ τέσσαρα εἰδη τῶν ἀριθμοῦ. ἐπιθέτων εἰς ιδιαιτέραν στήλην ἀπὸ τοῦ εἰς μέχρι τοῦ εἴκοσοι.

Σημ. Τὸ ἐννέα γράψεται μὲν νν, ἀλλὰ ὅσα παράγονται ἐξ αὐτοῦ γράφονται μὲν ν, ως ἐννατος ἐνενήκοντα κ.λ.π.

Γύμν. 76. Νὰ γραψώσι τὰ οὐσιαστικὰ καὶ τὰ ἐπιρρήματα εἰς ιδιαιτέραν στήλην τῶν ἔξης:

6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 20, 30, 50, 100, 1000,
100000 (μυριάς, μυριάκις).

Γύμν. 77. Κλεινον τὰ ἔξης προσφορικῶς.

Ο δέκατος ἔνατος αἰών (ἄνευ πληθ.).—Διακόσια ἑδδομήκοντα ἔξ
ἔτη.—Οἱ δώδεκα μῆνες.—Εἴκοσι τέσσαρες ὥραι.—Ἡ καθαρὰ ἑδδομάρι.
Οἱ δέκα τρεῖς ναῦται.—Ἡ τριπλῆ ἐσθῆς.—Ἡ δεκάτη ἔκτη ἡμέρα.

130. Τὰ ἀριθμητικὰ σημειοῦνται διὰ τῶν ἀραβικῶν λεγομένων φη-
φίων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0. Οἱ ἀρχαῖοι ἐσημείωνον αὐτὰ διὰ τῶν
24 γραμμάτων τοῦ ἀλφαριθήτου μὲ μίαν κεραίαν ἄνωθεν.

Σημ. Ἐπειδὴ πρὸς παράστασιν τῶν μονάδων δεκάδων καὶ ἔνατοντάδων ἀπαι-
τοῦνται 27 σημεῖα, τὰ δὲ γράμματα εἰναι 24, διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο
καὶ τρία ἄλλα ἀκόμη σημεῖα, τὰ ἔξης: τὸ Γ, (στίγμα)=6, τὸ Η (κόπα)=90 καὶ
τὸ Ω (σαρπί)=90.

Πίναξ ἀριθμητικῶν

Ἄραδ.	Ἐλλην.	Ἀπόλυτα.	Τακτικὰ
1	α'	εἰς, μία, ἐν	πρῶτος
2	β'	δύο	δεύτερος.
3	γ'	τρεῖς, τρία	τρίτος.
4	δ'	τέσσαρες, τέσσαρα	τέταρτος.
5	ε'	πέντε	πέμπτος.
6	ζ'	ἕξ	ἕκτος.
7	ζ'	έπτα	ἕδδομος
8	η'	δκτῶ	Ὀγδοος.
9	θ'	ἐννέα	ἐννατος.
10	ι'	δέκα	δέκατος.
11	ια'	ἔγδεκα	ἐνδέκατος.
12	ιε'	δώδεκα	δωδέκατος.
13	ιγ'	δέκα τρία	δέκατος τρίτος.
14	ιδ'	δέκα τέσσαρα	δέκατος τέταρτος.
15	ιε'	δέκα πέντε	δέκατος πέμπτος.
16	ιε'	δέκα ἕξ	δέκατος ἕκτος
17	ιζ'	δέκα ἑπτά	δέκατος ἕδδομος.
18	ιη'	δέκα δκτῶ	δέκατος Ὀγδοος.

19	ιθ'.	δέκα ἐννέα	δέκατος ἔνατος
20	κ'	είκοσι	είκοστδς
30	λ'	τριάκοντα	τριακοστδς
40	μ'	τεσσαράκοντα	τεσσαρακοστδς
50	ν'	πεντήκοντα	πεντηκοστδς
60	ξ'	έξηκοντα	έξηκοστδς
70	ο'	έβδομήκοντα	έβδομηκοστδς
80	π'	διγδοήκοντα	διγδοηκοστδς
90	ϟ'	ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστδς
100	ρ'	έκατον	έκατπστδς
200	σ'	διακόσια	διακοσιαστδς
300	τ'	τριακόσια	τριακοσιοστδς
400	υ'	τετρακόσια	τετρακοσιοστδς
500	φ'	πεντακόσια	πεντακοσιοστδς
600	χ'	έξακόσια	έξακοσιοστδς
700	ψ'	έπτακόσια	έπτακοσιοστδς
800	ω'	δικτακόσια	δικτακοσιοστδς
900	ϙ'	ἐννεακόσια	ἐννεακοσιοστδς
1000	ᾳ.	χιλια	χιλιοστδς
2000	β.	δύο χιλιάδες (δυσχίλια)	δισχιλιοστδς
3000	γ.	τρεῖς » (τρισχίλια)	τρισχιλιοστδς
10000	ῃ.	δέκα » (μύρια.)	δεκάκις χιλιοστδς ἢ μυριοστδς.

Γιγανταριά 45 τ.ν.

Γύμν. 78. Απαντήσους γραπτῶς διὰ λέξεων ὅχι θι: Ζεύς ἀριθμῷ μὲν ἀρετ. Φημία εἰς τὰς ἑξῆς ἐρωτήσεις. 'Ἐν τῇ ἀπαντήσει νὰ περιέχηται καὶ ἡ ἐρώτησης.

* Έκ πόσων ημερῶν σύγκειται τὸ ἔτος;—Πόσας ὥρας ἔχει τὸ ημερονύκτιον;—Πόσας σελίδας ἔχει ἡ γραμματικὴ σου;—Πρὸ πόσων ἐτῶν ἐγεννήθη δὲ Κύριος ήμιν Ἱησοῦς Χριστός;—Πόσους διδόντας ἔχεις;—Ποίαν ημέραν τῆς ἑβδομάδος καὶ ποίαν τοῦ μηνὸς ἔχομεν σήμερον;—Κατὰ ποίον ἔτος ἐγεννήθης;—Τί μέρος τῆς δικᾶς είναι τὸ δράμιον;—Ποίος είναι κατὰ μήνα τάξιν ὁ Ἰούλιος μήν;—Τί μέρος τῆς ὥρας είναι τὸ λεπτόν;

Γύμν. 79. Τους ἑξῆς ἀριθμοὺς γράψου μὲ γράμματα τοῦ ἀλφαριθμοῦ.

5, 6, 7, 8, 9, 18, 25, 36, 54, 82, 93, 160, 303,
406, 525, 979, 731, 800, 901, 910, 936, 1000, 1500, 1800, 1890,
1895, 1900, 1904, 1920, 1022.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

131. **Αντωνυμίαι** λέγονται αἱ λέξεις, τὰς δποίας μεταχειριζόμεθα ἀντὶ δύομάτων· ώς ἀντὶ γὰ εἰπωμεν

εἶδον τὸν Γεώργιον καὶ ώμίλησα πρὸς τὸν Γεώργιον

λέγομεν

εἶδον τὸν Γεώργιον καὶ ώμίλησα πρὸς αὐτόν.

Προσωπικαὶ.

132. **Προσωπικαὶ** ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι, αἱ δποῖαι φανερώνουν τὰ τρία πρόσωπα τοῦ λόγου, πρῶτον, δεύτερον, καὶ τρίτον.

Καὶ πρῶτον μὲν πρόσωπον εἶναι ἐκεῖνο, τὸ δποῖον ὅμιλετ, δεύτερον ἐκεῖνο, πρὸς τὸ δποῖον ὅμιλετ τις καὶ τρίτον ἐκεῖνο, περὶ τοῦ δποίου γίνεται δ λόγος.

133. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ώς ἔξῆς:

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

α'	πρόσωπον	β'	πρόσωπον	γ'	πρόσωπον
Ὄν.	ἐγὼ	σὺ	αὐτός,	αὐτή,	αὐτό.
Γεν.	ἐμοῦ-μου	σοῦ	αὐτοῦ,	αὐτῆς,	αὐτοῦ.
Δοτ.	ἐμοὶ-μοι	σοὶ	αὐτῷ,	αὐτῇ,	αὐτῷ.
Αἰτ.	ἐμὲ-με	σὲ	αὐτὸν	αὐτήν	αὐτό.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.	ἡμεῖς	ἡμεῖς,	αὐτοί,	αὐταί,	αὐτά.
Γεν.	ἡμῶν	ἡμῶν,		αὐτῶν	
Δοτ.	ἡμῖν	ἡμῖν,	αὐτοῖς,	αὐταῖς;	αὐτά.
Αἰτ.	ἡμᾶς	ἡμᾶς	αὐτούς.	αὐτάς,	αὐτά.

* Σημ. α'. Ἐκτὸς τῆς αὐτός, ή, ὁ οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο καὶ τὴν ἔξῆς ἀντωνυμίαν. ήτις δὲν ἔχει ὄνομαστικὴν τοῦ ἑνικοῦ.

Ἐνικός γεν. οὖ, δοτ. οἱ, αἰτ. ἔ,

Πληθ. ὄνομ. σφεῖς, γεν. σφῶν, δοτ. σφίσι, αἰτ: σφᾶς.

Σημ. β', Η αὐτὸς μετὰ τοῦ ἀρθρου σημαίνει δὲ **ἴδιος**· ώς πάλιν τὰ αὐτὰ ἔχονται = πάλιν τὰ ίδια ἔχομεν.

"Οταν δὲ τὴν μεταχειριζόμεθα διὰ νὰ ἀποφύγωμεν προσλεγθὲν σνομα. λέγεται ἐπαναληπτική ὡς

εἰδον τὸν Γεώργιον καὶ ώμιλησα πρὸς αὐτόν.

Σημ. γ'. Τὰς πλαγίας πτώσεις τῆς αὐτὸς μεταχειριζόμεθα πολλάκις εἰς τὴν λαλουμένην καὶ κατ' ἀποκοπὴν τῆς αὐτῆς ως

ἀρσ.	τοῦ	τῷ	τὸν	—	τῶν	τοῖς	τοὺς
Θηλ.	τῆς	τῷ	τὴν	—	τῶν	ταῖς	τὰς
Οὐδ.	τοῦ	τῷ	τὸ	—	τῶν	τοῖς	τὰ

Σημ. δ'. Αἱ ἀποκεκομέναι πτώσεις τῆς αὐτὸς διακρίνονται ἀπὸ τὰ ἀρθρα, διότι τὰ μὲν ἀρθρα θέτονται πρὸ τῶν ὀνομάτων, αὗται δὲ μετὰ τὰ ὀνόματα ἢ συνοδεύουσι ρήματα· ώς ἔχω τὰ διάλιτα του (αὐτοῦ). — τὸν (αὐτὸν) εἰδα.

Γύμν. 80. Ἀντίγραφον τρις καὶ ἀπομνημόνευσον τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας.

Γύμν. 81. Γράψον τὴν Κυριακὴν προσευχὴν καὶ διάκρινον τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας.

Αὐτοπαθεῖς.

- 1) Ἐγὼ λούω τὸν ἔαυτόν μου = ἐγὼ λούω **ἔμαυτόν**.
- 2) Σὺ λούεις τὸν ἔαυτόν σου = σὺ λούεις **σεαυτόν**.
- 3) Αὐτὸς λούει τὸν ἔαυτόν του = αὐτὸς λούει **ἔαυτόν**.

Εἰς τὰς φράσεις 1,2,3 φαίγεται, δτι τὸ ίδιον πρόσωπον ἐνεργεῖ καὶ ἡ ἐνέργεια ἐπιστρέψει εἰς τὸ ίδιον δηλ. τὸ ίδιον πρόσωπον ἐνεργεῖ καὶ τὸ ίδιον πάσχει. Τοῦτο λέγεται **αὐτοπάθεια**.

134. Αἱ ἀντωνυμίαι **ἔμαυτόν**, **σεαυτόν**, **ἔαυτόν**, αἱ ὅποιαι φανερώνουσι αὐτοπάθειαν λέγονται **αὐτοπαθεῖς** καὶ κλίνονται ως **ἔξηγοι**:

α', πρόσωπον

Ἐνικός

	ἀρσ.	Θηλ.	
Γεν.	ἔμαυτοῦ	ἔμαυτῆς	(=τοῦ ἔαυτοῦ μου)
Δοτ.	ἔμαυτῷ	ἔμαυτῃ	(=εἰς τὸν ἔαυτόν μου)
Αἰτ.	ἔμαυτον	ἔμαυτην	(=τὸν ἔαυτόν μου)

Πληγθυντικός

Γεν.	ἡμῶν	αὐτῶν	ἡμῶν	αὐτῶν	(=τοῦ ἑαυτοῦ μαζ.)
Δοτ.	ἡμῖν	αὐτοῖς	ἡμῖν	αὐταῖς	(=εἰς τὸν ἑαυτόν μαζ.)
Αἰτ.	ἡμᾶς	αὐτοὺς	ἡμᾶς	αὐτὰς	(=τὸν ἑαυτόν μαζ.)

β'. πρόσωπον

Ἐνικός

	ἀρσ.	θηλ.	
Γεν.	σεαυτοῦ καὶ σαυτοῦ, σεαυτῆς καὶ σαυτῆς	(=τοῦ ἑαυτοῦ σου)	
Δοτ.	σεαυτῷ καὶ σαυτῷ, σεαυτῇ καὶ σαυτῇ	(=εἰς τὸν ἑαυτόν σου)	
Αἰτ.	σεαυτὸν καὶ σαυτὸν, σεαυτὴν καὶ σαυτὴν	(=τὸν ἑαυτόν σας)	

Πληγθυντικός

Γεν.	ὑμῶν	αὐτῶν	ὑμῶν	αὐτῶν	(=τοῦ ἑαυτοῦ σας)
Δοτ.	ὑμῖν	αὐτοῖς	ὑμῖν	αὐταῖς	(=εἰς τὸν ἑαυτόν σας)
Αἰτ.	ὑμᾶς	αὐτοὺς	ὑμᾶς	αὐτὰς	(=τὸν ἑαυτόν σας)

γ'. πρόσωπον

Ἐνικός

	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.
Γεν.	ἐαυτοῦ (αὐτοῦ)	ἐαυτῆς (αὐτῆς)	ἐαυτοῦ (αὐτοῦ) (=τοῦ [ἐαυτοῦ του, της, του])
Δοτ.	ἐαυτῷ (αὐτῷ)	ἐαυτῇ (αὐτῇ)	ἐαυτῷ (αὐτῷ) (=εἰς [τὸν ἑαυτόν του, της, του])
Αἰτ.	ἐαυτὸν (αὐτὸν)	ἐαυτὴν (αὐτὴν)	ἐαυτὸ (αὐτὸ) (=τὸν [ἐαυτόν του, της, του])

Πληγθυντικός

Γεν.		ἐαυτῷ (αὐτῷ)	(=τοῦ [ἐαυτοῦ των])
Δοτ.	ἐαυτοῖς (αὐτοῖς)	ἐαυταῖς (αὐταῖς)	ἐαυτοῖς (αὐτοῖς) (=εἰς τὸν [ἐαυτόν των])
Αἰτ.	ἐαυτούς (αὐτούς)	ἐαυτὰς (αὐτὰς)	ἐαυτὰ (αὐτὰ) (=τὸν [ἐαυτόν των])

***Σημ. α'**. Τὸ γ' πρόσωπον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν εἰς τὴν ἀρχαῖαν σχηματικὴν καὶ περιφραστικῶς· ὡς ἔξῆς:

σφῶν αὐτῶν, σφίσιν αὐτοῖς, σφίσιν αὐταῖς, σφᾶς αὐτούς, σφᾶς αὐτάς.

Γύμν. 82. Ἀντίγραψον διεις καὶ ἀπομνημόνευσον τὰς αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίας.

Αλληλοπαθεῖς

*Αγαπᾶτε ἀλλήλους = νὺν ἀγαπᾶτε ἀγαμεταξύ σας

*Ἐδῶ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἑνὸς δέχεται: ὁ ἀλλος, ἀμοιβαίως, δηλ. ὁ πρώτος ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ δευτέρου καὶ δ δεύτερος ἐπὶ τοῦ πρώτου. Τοῦτο, δηλ. ἡ ἀμοιβήκια ἐνέργεια δύο ἦ πολλῶν ὑποκειμένων, λέγεται **ἀλληλοπάθεια**.

135. *Ἡ ἀντωνυμία, διὰ τῆς ἐποίας δηλοῦται ἡ ἀλληλοπάθεια, λέγεται **ἀλληλοπαθής**.

	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.
Γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτ.	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
Αἰτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλληλα

Κτητικαὶ

136. **Κτητικαὶ** ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι σημαίνουσαι τὸν κτήτορα δηλ. τὸ ὅν εἰς τὸ δποίον ἀγήκει τι. Εἶναι δὲ αὗται αἱ ἔξῆς:

1) "Οταν δὲ κτήτωρ εἴνε εἰς.

α'. πρόσωπον

β'. πρόσωπον

*Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Όν.	ἐμὸς	ἐμὴ	ἐμὸν	σὸς	σὴ	σὸν
Γεν.	ἐμοῦ	ἐμῆς	ἐμοῦ	σοῦ	σῆς	σοῦ
Δοτ.	ἐμῷ	ἐμῇ	ἐμῷ	σῷ	σῇ	σῷ
Αἰτ.	ἐμὸν	ἐμὴν	ἐμὸν	σὸν	σὴν	σὸν
Κλ.	ἐμὲ	ἐμὴ	ἐμὸν	—	—	—

*Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Όν.	ἐμοὶ	ἐμαὶ	ἐμὶ	σοὶ	σαὶ	σὰ
Γεν.	ἐμῶν	ἐμῶν	ἐμῶν	σῶν	σῶν	σῶν
Δοτ.	ἐμοῖς	ἐμαῖς	ἐμοῖς	σοῖς	σαῖς	σοῖς
Αἰτ.	ἐμοὺς	ἐμὰς	ἐμὶ	σοὺς	σαὶς	σὰ
Κλ.	ἐμοὶ	ἐμαὶ	ἐμὶ	—	—	—

2) Ὅταν οἱ κτήτορες εἶναι πολλοί.

α'. πρόσωπον

β'. πρόσωπον

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.	ἡμέτερος,	α,	ον	ἡμέτερος,	α,	ον
Γεν.	ἡμετέρου,	ας,	ου	ἡμετέρου,	ας,	ου
Δοτ.	ἡμετέρῳ,	ᾳ,	ῳ	ἡμετέρῳ,	ᾳ,	ῳ
Αἰτ.	ἡμέτερον,	αν,	ον,	ἡμέτερον,	αν,	ον
Κλ.	ἡμέτερε,	α,	ον	—	—	—

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.	ἡμέτεροι,	αι,	α	ἡμέτεροι,	αι,	α
Γεν.	ἡμετέρων,	ων,	ων	ἡμετέρων,	ων,	ων
Δοτ.	ἡμετέροις,	οις,	οις	ἡμετέροις,	οις,	οις
Αἰτ.	ἡμετέρους,	ας,	α	ἡμετέρους,	ας,	α
Κλ.	ἡμέτεροι,	αι,	α	—	—	—

Γύμν. 83. Γράφον δις τὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας καὶ αὐτίνον αὐτὰς προφορικῶς.

137. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι τρίτον πρόσωπον δὲν ἔχουν· ώς κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου χρησιμεύει ἡ γενικὴ τῆς αὐτὸς ἡ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμία· ώς

ὅ ἐαυτοῦ πατήρ

οἱ ἐαυτῷ γονεῖς

ὅ κῆπος αὐτοῦ

τὰ ἐνδύματα αὐτῷ

Οἱ ἀρχαῖοι ἔπι πολλῶν κτητόρων ώς κτητικὴν ἀντωνυμίαν εἶχον τὴν σφέτερος, σφετέρα, σφέτερον.

138. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι ἵσσοδυναμισσι πρὸς τὰς γενικὰς τῶν προσωπικῶν· ώς ὁ ἐμὸς πατήρ=δ πατήρ μου.

Σημ. Εἰς τὴν δημιόδη γλωσσαν ώς κτητικαὶ ἀντωνυμίαι χρησιμεύουν αἱ γενικαὶ πτώσεις τῶν προσωπικῶν μὲ τὸ ἐπίθετον ἰδικός.

ὁ ἐμὸς	πατήρ=δ πατήρ μου	=δ ἰδικός μου πατήρ
ὁ σὸς	πατήρ=δ πατήρ σου	=δ ἰδικός σου πατήρ
ὁ ἔαυτοῦ	πατήρ=δ πατήρ αὐτοῦ (τοῦ)=δ ἰδικός του πατήρ	
ὁ ἡμέτερος	πατήρ=δ πατήρ ὑμῶν (μας)=δ ἰδικός μας πατήρ	
ὁ ὑμέτερος	πατήρ=δ πατήρ ἡμῶν (σας)=δ ἰδικός σας πατήρ	
ὁ ἔαυτῶν	πατήρ=δ πατήρ αὐτῶν (τῶν)=δ ἰδικός των πατήρ	

Γύμν. 84. Κατὰ τὸν ἄνω πίνακα γράψον καὶ τὰ ἔξης.

Τὸ σὸν τέκνον·—τὸ ἑαυτοῦ βιβλίον·—τοῦ ἡμετέρου πατρός·—οἱ ἐμοὶ συμμαθηταί·—αἱ ἐμαὶ συμμαθήτριαι·—τὰ ἐμὰ σκεύη·—τοὺς ἡμετέρους γονεῖς·—τὰ ἡμέτερα δπλα·—ἡ σὴ θυγάτηρ·—τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν·—τοὺς ἑαυτοῦ γονεῖς· πάντα τὰ ἐμὰ σὰ καὶ τὰ σὰ ἐμά·—αἱ ἡμέτεραι φροντίδες·—οἱ σὸς υἱός·—τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα·—ἡ ἡμετέρα θρησκεία· ὁ ἡμέτερος φίλος·—τὰ ἐμὰ ἀμαρτήματα·—τῶν ὑμετέρων πράξεων·—τῶν ἡμετέρων δεήσεων·—τῆς ἑαυτοῦ φίλιας.

Γύμν. 85. Γράψον τὰς ἔξης προτάσεις θέτον ἀντὶ τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν τὰς καταλλήλους κτητικάς· ὡς

ἢ ψυχὴ ἡμῖν εἰναι ἀθάνατος·—ἢ ἡμετέρα ψυχὴ εἰναι ἀθάνατος.

Τίμα πρῶτον τὸν Θεὸν καὶ δεύτερον τοὺς γονεῖς σου. —Οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐκόσμουν τὸν γαὸν τοῦ Θεοῦ μὲ εὐσέβειαν, τοὺς δὲ οἴκους τῶν μὲ δόξαν. —Ἐπιμελεῖσθε, ὡς γονεῖς, τῶν τέκνων ὑμῶν. —Τὸ νὰ προγινώσκωμεν τὰ μέλλοντα δὲν εἶναι ἵδιον τῆς φύσεως ἡμῶν. —Ἐκτέλει πάντοτε μετ' ἀκριβείας τὰ καθήκοντά σου. —Φύλαττε, ὡς παῖ, τοὺς λόγους μου καὶ τὰς συμβουλάς μου.

Γύμν. 86. Γράψον τὰς ἔξης προτάσεις ἀντικαθιστῶν τὰς κτητικάς ἀντωνυμίας τῆς δημόσου διὰ τῶν κτητικῶν τῶν παλαιῶν· ὡς

χθὲς ἥλθον εἰς τὴν ἴδιαν σου σικιαν·—χθὲς ἥλθον εἰς τὴν σικιαν.

Τὰ ἴδια σου βιβλία εἰναι καθαρώτερα τῶν ἴδιων μου. —Ἐκαστος δφεῖλει γὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἴδιας του ὑγείας. —Ἡ ἴδια μου μελάνη εἰναι ἔρυθρα, ἡ ἴδια σου εἰναι κυανή. —Οἱ ἴδιοι μου φίλοι εἰναι εἰλικρινέστεροι τῶν ἴδιων σας. —Ἐγὼ μὲν νομίζω τὰς ἴδιας μου ἴδεας δρθάς, σὺ δὲ τὰς ἴδιας σου ἐν γένει εκαστος νομίζει τὰς ἴδιας του ἴδεας δρθάς. —Ἡ θρησκεία τῶν ἀρχαίων ἦτο διάφορος τῆς ἴδιας μας.

Γύμν. 87. Αντίγραψον τὴν Κυριακὴν προσευχὴν ἀντικαθιστῶν τὰς γενικὰς· τῶν προσωπικῶν διὰ τῆς καταλλήλου κτητικῆς.

Δεικτικαί.

139. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι, τὰς ὅποιας μεταχειρίζομεθα, ὅταν δειχνύωμεν τις εἰναι δὲ αἱ ἔξης:

οὔτος	αὕτη	τοῦτο
ἐκεῖνος	ἐκεῖνη	ἐκεῖνα

140.— Η μὲν ἐκεῖνος κλίνεται ὁμαλῶς ὡς τρικατάλγητον ἐπίθετον, ἡ δὲ οὗτος καὶ ὅδε κλίνονται ὡς ἔξης:

Ἐπικὸς ἀριθμὸς

Οὐ.	οὔτος	αὕτη	τοῦτο	ὅδε	γῆδε	τόδε
Γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου	τοῦδε	τῆσδε	τοῦδε
Δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τῷδε	τῇδε	τῷδε
Alt.	τοῦτον	ταύτην	τοῦτο	τόνδε	τήνδε	τόδε
Κλ.	* ὡς οὗτος	αὕτη				

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Οὐ.	οὔτοις	αὐταῖς	ταῦται	οἵδε	αἷδε	τάδε
Γεν.		τούτων			τῶνδε	
Δοτ.	τούτοις	ταύταις	τούτοις	τοῖσδε	ταῖσδε	τοῖσδε
Alt.	τούτους	ταύτας	ταῦτα	τούσδε	τάσδε	τάδε

Σημ. Η ἀντωνυμία ὅδε. Ήδε, τόδε εἴγινεν ἐκ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ ἐγκλητικοῦ προτοῦ δέ.

141. Εἰς τὰς δεικτεικὰς ἀντωνυμίας ἀνήκουσι καὶ αἱ ἔξης:

Τοιοῦτος,	τοιαύτη,	τοιοῦτο(ν)		πρὸς δεῖξιν ποιότητος
(τοιόσδε,	τοιάδε,	τοιόνδε)		

Τόσος,	τόση,	τόσον,		πρὸς δεῖξιν ποιότητος
(τοσόσδε,	τοσάδε,	τοσόνδε)		

Τηλικοῦτος.	τηλικαύτη,	τηλικοῦτο(ν)		πρὸς δεῖξιν μεγέθους καὶ τηλικίας
(τηλικόσδε,	τηλικήδε,	τηλικόνδε)		

Γύμν. 88. Κλίνον τὰ ἔξης:

Οὗτος ὁ παῖς, τοῦτο τὸ βιβλίον, αὕτη ἡ σχολή, τοσοῦτον πληθυς τοιχύτη κατάστασις, τόδε τὸ ρήμα, τοσαύτη συρροή, τοσοῦτος πλούτος τοιοῦτο καὶ τηλικοῦτον ἀποτέλεσμα.

Γύμν. 89. Γράφον τὰς ἑπτάντα δεικτικὰς ἀντωνυμίας συμφώνως μὲ τὸ σύστασικόν τὸ ὅποιον δεικνύουσι.

Οἱ ἀνδρεῖς (οὗτος) εἰναι ἀγαθοί. (Οὗτος εἰναι τὸ βιβλίον μου, τὸ ἐποίην ἔχασα. Τὰ ρόδα (ἐκεῖνος) εἰναι ὥραια. (Οὗτος) αἱ γνῶμαι εἰναι δρῦαι. Τὰ τέκνα (οὗτος) τῶν γυναικῶν (ἐκεῖνος) εἰναι φρόνιμα. Οἱ διδάσκαλος εἰπε (ὅδε τὸν λόγον. (Τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος) μαθήματα ἀκούσας

προεδιβάσθην εἰς (οὗτος) τὴν τάξιν. Ὁποῖοι οἱ γονεῖς (τοιοῦτος) καὶ τὰ τέκνα. Κατὰ (οὗτος) τὴν ὥραν γράφω μετὰ (τόσος) προσοχῆς τὸ γύμνασμα (οὗτος), ὅπου δὲν ήταν ὑποπέσω εἰς λάθη. (Τηλικοῦτος) δένδρα οὐδέποτε εἶδον.

Ἐρωτηματικαὶ

142. *Ἐρωτηματικαὶ* ἀντωνυμίαι: λέγονται ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθαί εἰς τὰς ἐρωτήσεις είναι δὲ αἱ ἔξηγες:

τίς	τίς	τί
ποίος	ποία	ποίον
πόσος	πόση	πόσον

καὶ ή μὲν ποίος καὶ πόσος κλίνονται διμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάλγητα, ή δὲ τίς ὡς ἔξηγες:

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.

τίς

τί

τίνες

τίνα

Γεν.

τίνος (τοῦ)

τίνος (τοῦ)

τίνων

τίνων

Δοτ.

τίνι (τῷ)

τίνι (τῷ)

τίσι

τίσι

Αἰτ.

τίνα

τί

τίγας

τίνα

Πληθυντικὸς ἀριθμός

τίνες

τίνα

τίνων

τίνων

τίσι

τίσι

τίγας

τίνα

Σημ. Η ἀρχαῖα ἔχει καὶ τὰς ἔξηγες ἐρωτηματικὰς ἀντωνυμίας, **πηλίκος**, (=πόσον μέγας ή ποίας φύσις), **ποδαπός** (=ἐκ τίνος τόπου) καὶ **πότερος** (=τίς ἐκ τῶν δύο).

Ἀσριστοι

143. *Ἀσριστοι* ἀντωνυμίαι: λέγονται ἐκεῖναι, τὰς ἐπεικὰς μεταχειρίζομεθαί, ὅταν δὲν θέλωμεν ή δὲν δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν τι είναι δὲ αἱ ἔξηγες: τίς, τί,—ἔνιοι, ἔνιαι, ἔνια.—δεῖνα καὶ ή μὲν τίς, τί, κλίνεται ὡς ἔξηγες.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

ἀρσ. καὶ θηλ..

οὐδ.

ἀρσ. καὶ θηλ.

οὐδ.

Ὄν τίς

τί

τίνες

τίνα

Γεν. τίνος (τοῦ)

τίνος (τοῦ)

τίνων

τίνων

Δοτ. τίνι (τῷ)

τίνι (τῷ)

τίσι

τίσι

Αἰτ. τίγα

τί

τίγας

τίνα (ἄττα)

ἡ δὲ ἔνιοι ὡς ἐπίθετον τριγενὲς καὶ τρικατάληχτον, ἡ δὲ ὁ δεῖνα, ἡ δεῖνα, τὸ δεῖνα εἶναι ἄκλιτος συνήθως εύρισκεται: ὅμως καὶ γενικὴ δεῖνος, δοτ., δεῖνι, πληθ. ὀνομ. δεῖνες, γεν. δεῖνων. αἰτ. δεῖνας.

144. Εἰς τὰς ἀορίστους ἀντωνυμίας κατατάσσονται καὶ τὰ ἑξῆς **ἀντωνυμικὰ ἐπίθετα** ἔτερος, ἑκάτερος, ἑκκατος, ἄλλος, ἀμφότεροι, οὐδεῖς, μηδείς, οὐδέτερος, μηδέτερος. //

Σημ. Ὁ ἔτερος = ὁ ἔνας ἀπὸ τοὺς δύο. Ἐκάτερος = καθεὶς ἐκ τῶν θύρων. Ἐκατοντας = καθεὶς ἀπὸ τοὺς πολλοὺς. Ἀμφότεροι = καὶ οἱ δύο μαζὶ. Οὐδέτερος = οὗτε ὁ ἔνας, οὗτε ἄλλος ἀπὸ τοὺς δύο.

Ἀναφορικαὶ

145. **Ἀναφορικαὶ** ἀντωνυμίαι λέγονται ἔκειναι μὲ τὰς ὁποίας ἀναφέρομεν προλεχθέντα. Εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς.

ὅς	ἢ	ὁ	ὅστις	ἥτις	ὅ, τι
οἷος	οἵα	οἷον	ὅποιος	οποίᾳ	ὅποιον
ὅσος	ὅση	ὅσον	ὅπόσος	ὅποσῃ	ὅπόσον

καὶ ἡμὲν ὅς, οἷος καὶ ὅσος ἀναφέρουσιν ὥρισμένα θυτα, ἡ, δὲ ὅστις, ὅποιος καὶ ὅπόσος ἀόριστα.

Σημ. Ἡ ὅποιος μὲ τὸ ἄρθρον (ὁ ὅποιος, ἡ ὅποια, τὸν ὅποιον), ισοδυναμεῖ μὲ τὴν δὲ εἰς τὴν λαλουμένην.

146. Ἡ ὅς καὶ ὅστις κλίνονται ὡς ἑξῆς:

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.	ὅς	ἢ	ὁ	ὅστις	ἥτις	ὅ, τι
Γεν.	οὖ	ἥς	οὖ	οὔτινος	ἥτινος οὔτινος	οὔτινος
Δοτ.	ῷ	ἥ	ῷ	ἥτινι	ἥτινι	ἥτινι
Αἰτ.	ὅγ	ἥν	ὅ	ἥτινα	ἥτινα	ὅ, τι

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄν.	οἵ	αἵ	ἄ	οἵτινες	αἵτινες	ἄτινα καὶ ἄττα
Γεν.	ῶν			ῶντινων	ῶντινων	ῶντινων
Δοτ.	οἵς	αἵς	οἵς	οἴστισι	αἴστισι	οἴστισι
Αἰτ.	οὕς	ἄς	ἄ	οὕτινας	ἄτινας	ἄτινα καὶ ἄττα.

Σημ. Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον καὶ τὰς ἑξῆς ἀναφορικὰς: ἥλικος, ὀπηλίκος, ὀπότερος καὶ ὁ ποδαπός. Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Γύμν. 90. Άντιγραφον όρθως τρίς τήν δστις, ητις, δ, τι και ἀπομνημόνευσον αὐτήν ὁνομάζοντας και τὸν τόνον ἐκάστης πτώσεως.

Γύμν. 91. Γράφον τὰς ἔξης φράσεις θέτων ἀντὶ τῆς—τὴν κατάλληλον ἀναφοράκην ἀντωνυμίαν.

~~X~~ Ό μαθητής,—έκτελει τὸ καθήκον του,—ἐπαινεῖται καὶ ἀγαπᾶται. Τοὺς καλοὺς βλάπτει,—λυπεῖται τοὺς κακούς. Ό ἄγρος,—ἀναπνέομεν εἰναι καθαρός. Εἰς πᾶν,—πράττεις, ἔχε παράδειγμα τὸν Ἰησοῦν. Λαμβάνει τις τὰ ηθη ἐκείνων,—συναναστρέφεται. Ζήτει τιμήν,—εἰσαι ἀξιος. Άνασχυντος εἰναι,—δὲν ἐντρέπεται διὰ τὸ ἐλάττωμά του. Ό ἀνθρωπος οὗτος μοὶ εἰπε πάντα,—ἐποίησα.—δὲν ἔμαθε νὰ ὑπακούῃ, δὲν εἰναι ἵκανος καὶ νὰ προστάτηῃ.—σὺ μισεῖς, ἔτέρῳ μὴ ποιήσῃς. Μὴ λησμόνει τὴν εὐεργεσίον,—ἔλαβες παρ' ἄλλου. Λυποῦμαι τοὺς νέους,—ἡ διαγωγὴ εἰναι κακή. Οἱ γονεῖς,—τὰ τέκνα εἰναι καλά, εἰναι εὐτυχεῖς. Κερδίζω τόσα—~~ἔχω~~ ἀνάγκην ~~X~~

Γύμν. 92. Άντικατάστησον τὴν διὰ τῆς ὅποιος εἰς τὰς ἔξης φράσεις.

Άπόφευγε ἀνθρώπον, ὃν νομίζεις φαῦλον.—Άπόφευγε ἀνθρώπους, ὧν αἱ πράξεις εἰναι κακαί.—Πληγούας ἀνθρώπους, ὧν τὰ αἰσθήματα εἰναι εὐγενῆ.—Αγάπα τὸν φίλον ὃν εὑρες πιστόν.—Οἱ ποταμοί, ὧν τὸ ρεῦμα εἰναι ὄρμητικὸν δὲν εἰναι πλευστοί.—Η μήτηρ, ἡς τὰ τέκνα εἰναι καλά, εἰναι εὐτυχής.—Ηκολούθησα τὴν συμβουλήν, ἢν μοὶ ἔδωκας.

* 147. Αἱ ἔρωτηματικαὶ, ἀόριστοι, δεικτικαὶ καὶ ἀναφορικαὶ, ἐπειδὴ κατὰ τὴν σημασίαν των συσχετίζονται πρὸς ἄλλήλας, λέγονται μὲ μίαν λέξιν συσχετικαὶ. Η σχέσις αὕτη φρίνεται ἀπὸ τὸν ἀκόλουθον πίνακα:

Ἐρωτηματικαὶ	Ἄόριστοι	Δεικτικαὶ	Ἀναφορικαὶ
τίς :	τίς, δεῖνα, ἔνια, ἄλλος, ἔκαστος, οὐδεὶς, μηδεὶς	ἐκεῖνος οὗτος ὅδε	ὅς, δστις
πότερος :	ἔτερος, ἐκάτερος διμφότερος, οὐδέτερος		ἕπότερος
ποτος :		τοιοῦτος τοιότδε	οῖος, ὅποιος
πέσος :		τόσος, τοσοῦτος τοσόσδε	ὅσος, ὅπόσος
πγλίκος :		τηλικοῦτος τηλικόδε	ἥλίκος

Τύμν. 93. Διάκρινον τὰς ἐν τῇ ἔξῃ περικοπῇ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἀντωνυμίας κατ' εἰδος.

Ἐγώ εἰμι η̄ ἀμπελος η̄ ἀληθινή καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. Ήλαν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν αἱρεῖ αὐτὸς καὶ πᾶν καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτός, ἵνα πλείστα καρπὸν φέρῃ. Ἡδη διεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον, ὃν λελάληκα διμήν μείναται ἐν ἐμοί, κάχῳ ἐν διμήν. Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτω οὐδὲ διμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. Ἐγώ εἰμι η̄ ἀμπελος, διμεῖς τὰ κλήματα. Οἱ μένων ἐν ἐμοὶ, κάχῳ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν, διτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. Ἐὰν μὴ τις μείνῃ ἐν ἐμοὶ, ἑδλήθη ἔξιν ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἔξηράνθη καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς πῦρ βάλλουσι καὶ καίσται. Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ρήματά μου ἐν διμήν μείνῃ, διὰν θέλητε, αἰτήσεσθε καὶ γενήσεται διμήν. Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. Καθὼς ἥγαπτησέ με ὁ πατήρ, κάχῳ ἥγαπησα διμᾶς μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. Ἐὰν τὰς ἐντολὰς μου τηρήσητε μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἔγώ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρὸς τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα διμήν, ἵνα η̄, χαρὰ διμῶν πληρωθῇ. Αὕτη ἐστὶν η̄ ἐντολὴ η̄ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἥγαπησα διμᾶς μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. Γιμεῖς φίλοι μου ἔστε, ἐὰν ποιήτε, δισα ἔγώ ἐντέλλομαι διμήν. Οὐκέτι διμᾶς λέγω διούλους, διτι ὁ διούλος οὐκ εἰδε τί ποιεῖ ὁ κύριος, διμᾶς δὲ εἰρηκα φίλους, διτι πάντα, ἢ ηκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα διμήν. Ο. τι ἀν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει διμήν. Ταῦτα ἐντέλλομαι διμήν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

Ε Γ Κ Λ Ι Τ Ι Κ Α

148. Μερικαὶ λέξεις μονοσύλλαβοι: η̄ δισύλλαβοι: εύρισκονται εἰς τὸν λόγον καὶ χωρὶς τόνον· ὡς

Ἄλωπης τις συνελήψθη

Ἐμάνθιανόν ποτε γράμματα.

Τοῦτο συμβαίνει, διότι αἱ λέξεις αὐται προφέρονται τέσσον στενὰ μὲ τὴν προηγουμένην λέξιν, ώστε συνήθως η̄ ἀποβάλλουσι τὸν τόνον η̄ μεταβιβάζουσιν αὐτὸν εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης ὡς διέτειν.

Αἱ τοιαῦται λέξεις λέγονται ἔγκλειτικά καὶ εἶναι αἱ ἔξτις:

α'.) Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι: μοῦ, μού, μέ, σοῦ, σού, σέ.

β'.) Ἡ ἀσριστας ἀντωνυμία τις καὶ τι εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.

γ') Τὰ ἀόριστα ἐπιρρήματα πόθεν, ποῦ, πῶς, πότε.

δ'.) Τὰ μόρια γε, τε, τοι, νῦν, περ, δέ.

ε') Τὰ ρήματα ειμὶ (εἰμαι) καὶ φημὶ (λέγω) εἰς τοὺς ἔξῆς τύπους:

εἰμί, ἔστι, ἐσμέν, ἔστε, εἰσί.

φημί, φησί, φαμέν, φατέ, φασί.

Σημ. Εἰς τὴν νέαν γλώσσαν ἐγκλίνονται συγχθωτικά καὶ ἀποκεκομμένα πτιώσεις τῆς αὐτὸς καὶ τὸ μας καὶ σας.

149. Τὰ ἐγκλιτικά

α'.) Ἀποβάλλουσι τὸν τόνον ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι ὀξύτονος ἢ περισπωμένη καὶ ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι παροξύτονος καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν μονοσύλλαβον· ώς

Ο πατήρ μου ἦλθε.

Ἄγαπῶ τινα πολύ.

Ὕγρασα τὰ βιβλία μου.

β'.) Μεταβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ώς ὀξεῖαν, ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη ἢ ἄτονος· ώς

Ἐλέγον με δὲ θεός.

Ἡλθόν τινες φίλοι.

Εἴς τινα πόλιν συνέδη πυρκαϊά.

γ'.) Φυλάζονται τὸν τόνον, ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι παραξύτονος καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν δισύλλαβον· ώς

λόγοι τιγές διεδέθησαν.

Σημ. α'. Ὄταν πολλὰ ἐγκλιτικὰ τύχουν κατὰ σειράν, τὸ κακέν μεταβιβάζει τὸν τόνον του εἰς τὸ προηγουμένον καὶ τὸ τελευταῖον μένει ἄτονον· ώς

ἔδωκέ μοι ποτέ τις χρήματα

Σημ. β'. Αἱ λέξεις οὕτε, εἴτε, μήτε, ὥστε, ὥσπερ, καίτοι, καίπερ, εἴθε, εἴπε, ητοι, προέρχονται ἐκ τῆς ἐνόσεως ἣν λέξεων καὶ τονιζονται ώς ἔαν ήσαν γλωρισμένα.

Γύμν. 94. Κλίνον τὰ ἔξης προσέχων εἰς τὸν τονισμόν.

Ἡ φωνή μου, βιβλίον τι, πρᾶγμά τι, πλούσιός τις, τὸ γύμνασμά του, ο σωτήρ μου, δῶρόν τι.

Γύμν. 95. Ἀντίγραφον τοὺς περὶ ἐγκλίσεως κανόνας μὲ τοσαρα παραδείγματα εἰς ἔκαστον ἑκτὸς τῶν ὑπαρχόντων.

Γύμν. 96. Νὰ τονισθῶσι τὰ ἔξῆς:

Εἰσηγλθον ποτε τινες εἰς τινα κηπον.—Ο κηπος μου εἶναι ὥραιος.—Ζωα τινα εἶναι ἀδυνατον γα ἔξημερωθωσι.—Ἐκτελει προθυμως τα καθηκοντα σου.—Ἐν τινι πολει συνερη σεισμος.—Ἄκουε τας συμβουλας των γονεων σου.—Ο Ἀριστειδης ἔξωρισθη ποτε ὑπο των συμπολιτων του.—Ἐχω τοσην ἐργασιαν, ώστε δεν δυναμαι νὰ ἐλθω προς συγαντησιγ σου καιτοι πολυ ἐπιθυμω.—Μητε νὰ λεγης μητε νὰ πραττης ποτε το κακον.—Είθε νὰ βρεξη.—Είτε ἐλθης είτε ὅχι, δεν με μελει.

Γύμν. 97. Θές τὸν κατάλληλον τόνον ἐν τοῖς ἔξης:

Ἄγιασθητω το ὄνομα σου, ἐλθετω γι βασιλεια σου.—Κυριε, μη με παριδης τον δουλον σου.—Μεγαλυνει γι ψυχη μου τον Κυριον και ηγαλλιασε το πνευμα μου ἐπι τῳ Θεῳ τῳ σωτηρῃ μου.—Τμίουμεν σε, εὐλογουμεν σε, προσκυνουμεν σε, δοξολογουμεν σε, εὐχαριστουμεν σοι δια την μεγάλην σου δοξαν.—Κυριε, εἰσακουσον της προσευχης μου, ἐνωτισαι την δεησιν μου ἐν τῃ ἀληθειᾳ σου, εἰσακουσον μου ἐν τῃ δικαιοσύνῃ σου.—Ἐλεησον με δ Θεος κατα το μεγα ἐλεος σου και κατα το πληθος των οἰκτιρμων σου ἔξαλειψον το ἀνομημα μου.—Ἀποστρεφον τὸ πρωσπον σου ἀπο των ἀμαρτιων μου και πασας τας ἀνομιας μου ἔξαλειψον.—Οτι την ἀνομιαν μου ἔγω γιγνωσκω και γι ἀμαρτια μου ἐστι δια παντος.—Πατερ ἡμαρτον εἰς τον Οὐρανον και ἐνωπιον σου και οὐκ εἰμι ζειος κληθηναι μησ σου.—Ο ποιων τὴν ἀμαρτιαν δουλος ἐστι τῆς ἀμαρτιας.—Εις τις ἀγκαπα τον Θεον ούτος ἐγνωσται ὑπ' αὐτου. Ἔγω εἰμι γι ἀμπελος γι ἀληθινή, και ε πατηρ μου δ γεωργος ἐστι.

ΑΠΛΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

- Ο γεωργὸς σπείρει
- Η ἀλώπηξ συνελήφθη.
- Ο λόφος πρασινίζει.

150. Η διὰ λέξεων ἔκφρασις μιᾶς τελείας σκέψεως λέγεται **πρότασις**.

151. Η λέξις, γι ὅποια φανερώνει τὸ πρόσωπον γι τὸ ὕψον γι τὸ πράγμα, περὶ τοῦ ὅποιου γίνεται ε λόγος, λέγεται **ὑποκείμενον** ὡς γεωργός, ἀλώπηξ, λόφος.

152. Η λέξις, γι ὅποια φανερώνει τὴν διάθεσιν τοῦ ὑποκειμένου

δηλ. τι κάμνεις η τι πάσχεις η εἰς ποίαν κατάστασιν εύρισκεται τὸ ὑποκείμενον λέγεται **ἔῆμα** ὡς σπείρει, συνελήφθη, πρασινίζει.

153. Ἡ πρότασις ή δρώσις ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ ὑποκείμενον καὶ ῥῆμα, λέγεται ἀπόληπτα σις.

Ἡ ἀπλῆ πρότασις ἐκφράζεται πολλάκις καὶ μὲ τρεῖς λέξεις· ὡς

‘Ο λόφος εἶναι πράσινος

‘Η οἰκία ἔγεινεν ὑψηλή.

154. Ἡ λέξις, η δρώσις φανερώνει τὴν ποιότητα η ἴδιότητα του ὑποκείμενου, λέγεται **κατηγορούμενον** (πράσινος, ὑψηλή).

155. Ἡ λέξις, η δρώσις συνδέει τὸ ὑποκείμενον μὲ τὸ κατηγορούμενον, λέγεται **συνδετικόν** (εἶναι, ἔγεινε).

Γύμν. 98. Ἀπάντησον εἰς τὰς ἑξῆς ἐρωτήσεις κατασκευάζων ἀπλᾶς προτάσεις· ὡς τις μαθάνει; — ὁ μαθητής μανθάνει.

Τίς διδάσκει; τίς θόρκει; τίς ψυλάττει; τίς πολεμεῖ; τίς φυτίζει; τίς κηρύσσει; τίς σκάπτει; τίς ὑφαίνει; τίς κυνηγεῖ; τίς γυμνάζει; τίς βασιλεύει; τίς λειτουργεῖ; τίς κλέπτει;

Γύμν. 99. Ἀπάντησον εἰς τὰς ἑξῆς ἐρωτήσεις δι’ ἀπλῶν προτάσεων· ὡς τι κάμνει ὁ μαθητής; — ὁ μαθητής μανθάνει.

Τι κάμνει ὁ κτίστης, ὁ ράπτης, ὁ ἥλιος, η ἀηδών, ὁ ιατρός, ὁ φύλαξ, ὁ κῆρος, ὁ ἀγωνιστής, ὁ στρατιώτης, τὸ πλοῖον, ὁ κυβερνήτης;

Γύμν. 100. Εἰς τὰς ἑξῆς προτάσεις νὰ σημειωθῶσι διὰ γραμμῆς κάτωθεν τὰ ὑποκείμενα καὶ τὰ ρῆματα.

Ἡ ἀλώπηξ πνίγει τὰς ὅρνιθας — Οἱ ἀλειεῖς συλλαμβάνουσι τοὺς ἵχθυς. — Ο πατήρ φροντίζει διὰ τὰ τέκνα του. — Ο μοχθηρὸς μισεῖται ὑπὸ τῶν καλῶν. — Ο ἀλέκτωρ φωνάζει. — Η γαλῆ λούεται. — Η ἀγελάς θηλάζει τὸν μέσχον. — Ο διδύσκαλος τιμωρεῖ τοὺς ἀτάκτους.

Γύμν. 101. Εἰς τὰς ἑξῆς προτάσεις νὰ σημειωθῶσι διὰ γραμμῆς κάτωθεν τὰ κατηγορούμενα.

Τὸ ἄγθος εἶναι εὐώδες. — Ο γύψος εἶναι πτηνόν. — Η γῆ εἶναι στρογγύλη. — Η πεδιάς ητο καταπράσινος. — Η δροσὴ ὑπῆρξεν ὠφέλιμος. — Ο οὐρανὸς φρίγεται κυανοῦς. — Ο μύρμηξ εἶναι φιλόπονος. — Η Σάμος εἶναι νῆσος. — Αἱ Ἀθῆναι εἶναι πόλις.

Γύμν. 102. Νὰ κατασκευάσῃς 10 ἀπλᾶς προτάσεις μόνον μὲ ὑποκείμενον καὶ ρῆμα καὶ 10 μὲ ὑποκείμενον, συνδετικόν καὶ κατηγορούμενον.

PHMATA

Ἡ γαλῆ διώκει τὸν μῦν	Τὸ ὑποκ. ἐνεργεῖ.
Ἡ γαλῆ διώκεται ὑπὸ τοῦ κυνός.	Τὸ ὑποκ. πάσχει.
Ἡ γαλῆ λούεται	Τὸ ὑποκ. ἐνεργεῖ καὶ πάσχει.
Ἡ γαλῆ κοιμᾶται	Τὸ ὑποκ. οὕτε ἐνεργεῖ οὕτε πάσχει.

156. Τὸ δῆμα, τὸ ὅποιον φανερώνει, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ, λέγεται: ἐνεργητικὸν γῆ ἐνεργητικῆς διαθέσεως· ὥς διώχει.

157. Τὸ ὄχημα τὸ ὅποιον φανερώνει, ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει τι
ὑπὸ ἄλλου, λένεται παθητικὸν ἢ παθητικῆς διαθέσεως· ώς διώκεται.

158. Τὸ ρῆμα τὸ ὅποιον φατερώνει, ἔτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ τὸ ἴδιον πάσχει, λέγεται μέον *ἢ* μέσης διαθέσεως ὡς λούεται.

159. Τὸ ἔγχμα τὸ δόπιον φανερώνει ὅτι τὸ ὑποκείμενον οὐτε ἐνεργεῖ οὐτε πάσχει, ἀλλὰ ἀπλῶς εὑρίσκεται εἰς μίαν κατάστασιν, λέγεται οὐδέτερον ἢ οὐδετέρας διαθέσεως.

160. Αἱ διαθέσεις λοιπὸν εἰναι τέσσαρες· ἐνεργητική, παθητική,
μέση καὶ οὐδετέρα.

Γύμν. 103. Διάχρινον τὴν διάθεσιν τῶν ῥημάτων τῶν ἔξι γραμμών προτάσσεων:

Ο γεωργὸς σπείρει σῖτον.—Ο λύκος κατέφαγε τὸ πρόβατον.—Οι ἀσθενεῖς θεραπεύονται ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ.—Ἐγὼ ἀγαπῶ καὶ καλλιεργῶ τὰ ἄνθη.—Ο Ἡλιος φωτίζει τὴν γῆν.—Τὰ νέφη ὥθουνται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.—Ο ὁκνηρὸς κοιμάται πολύ, δὲν ἀγαπᾷ τὴν ἐργασίαν καὶ μισεῖται ὑπὸ τῶν ἄλλων.—Τὴν πρωτίαν, ὅταν ἐγερθῆται, νίπτου καὶ ἐνδύου ταχέως.—Οι μαθηταὶ κάθηγονται ἐπὶ θρανίων.—Τρικάινετε.—Ο σῖνος κυλίεται ἐπὶ τῆς χλόης.—Κατὰ τὴν νύκτα τὰ πάντα ἡσυχάζουσιν.—Οι ιχθύες ζῶσιν ἐν τῇ θαλάσσῃ.

161. Τὸ δῆμος ὡς κλιτὸν μέρος τοῦ λόγου πάσχει διαιφόρους μεταβολάς· καὶ

Α'. Μεταβάλλεται κατά χρόνον· δηλ. λαμβάνει διαφόρους τύπους, διὰ νὰ φανερώσῃ τὸν χρόνον, κατά τὸν ὅποιον γίνεται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου· εἶναι δὲ οἱ χρόνοι οἱ ἔξης ὀκτώ.

1 Ὁ ἐνεστῶς γράψω—φανερώνει πρᾶξιν, ή ὅποια γίνεται τώρα καὶ διαρκεῖ.

2 Ο παρατατικὸς ἔγραφον — φανερώνει πρᾶξιν, ή διοία
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

3. *Ο ἀδοριστος* έξηχολούθει: νὰ γίνεται εἰς τὸ παρελθόν
ἔγραψα—φανερώνει πρᾶξιν, ή ὅποια ἔγει-
νει εἰς τὸ παρελθὸν ἀπλῶς.
4. *Ο Παρακείμενος* ἔχω γράψει—φανερώνει πρᾶξιν, ή ὅποια
εἶγαι: τετελεσμένη τώρα.
5. *Ο ὑπερσυντέλικος* είχον γράψει—φανερώνει πρᾶξιν, ή ὅποια
εἴχε γείνει πρότερον μιᾶς ἄλλης παρελθού-
σης: ώς ὅτε ἦλθες, ἢ κάθισμα εἶχε κρούσει
6. *Μέλλων διαρκῆς* Ήταν γράψω—φανερώνει, ὅτι ἡ πρᾶξις θὰ
γίνεται εἰς τὸ μέλλον εἴτε διαρκῶς εἴτε
κατ' ἐπανάληψιν.
7. *Μέλλων στιγμιαῖος* Ήταν γράψω—φανερώνει, ὅτι ἡ πρᾶξις θὰ
γείνῃ μίαν φοράν εἰς τὸ μέλλον.
8. *Μέλλων τετελεσμένος* Ήταν ἔχω γράψει—φανερώνει, ὅτι ἡ πρᾶξις
ήταν τελειωμένη εἰς τὸ μέλλον.

*Σημ. α'. Εἰς τὴν ἀρχαὶν οἱ χρόνοι εἰναι οἱ, διότι ὁ μέλλων διαρκῆς καὶ
στιγμιαῖος ἐκφέρονται δι' ἑνὸς καὶ τοῦ ἕτερου τύπου.

Σημ. β'. Οἱ χρόνοι διαιροῦνται εἰς ἀρκτικοὺς καὶ παραγομένους ἢ ἴστορε-
κούς. Καὶ ἀρκτικοὶ μὲν εἰναι ὁ ἑνεστώς, ὁ μέλλων καὶ ὁ παρακείμενος: Ἰστορικοὶ
δὲ ὁ παρατατικός, ὁ ἀριστος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος.

Β'. Μεταβάλλεται κατ' ἔγκλισιν: δηλ. λαμβάνει διαφόρους τύπους,
διὰ νὰ φανερώσῃ τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὅποιον ἐκδηλοῦται ἡ διάθεσις τοῦ
ὑποκειμένου. Εἶναι: δὲ αἱ ἐγκλίσεις αἱ ἔξι γένη τέσσαρες:

1. *Η ὀδοιποιική* ὁ Πέτρος γράψει: τὸ γύμνασμά του—φανε-
ρώνει τὴν πρᾶξιν ώς ὥρισμένην καὶ βεβαίαν.
2. *Η ὑποτακτική* ὁ Πέτρος, ἐὰν γράψῃ τὸ γύμνασμά του, θὰ
ἐξέλθῃ—φανερώνει τὴν πρᾶξιν ώς προσδο-
κωμένην καὶ ἐπιθυμητήν.
3. *Η εὐκτική* εἴθε νὰ γράψω τὸ γύμνασμά μου,—σημαίνει
συνήθως εὐχήν.
4. *Η προστακτική* Πέτρε, γράψε τὸ γύμνασμά σου—σημαίνει
προσταγήν, προτροπήν ἢ δέησιν.

Γ'. Μεταβάλλεται κατ' ἀριθμόν· είναι: δὲ οἱ ἀριθμοὶ δύο
δέ ενικὸς γράφω

καὶ δέ πληθυντικὸς γράφομεν

Δ'. Μεταβάλλεται κατὰ πρόσωπον· είναι δὲ τὰ πρόσωπα τρία

α'	πρόσωπον.	γράφω
β'	»	γράφεις
γ'	»	γράφει

Ἀπαρέμφατον

Τὸ σιωπᾶν εἶναι καλόν.

Τὸ ἀμαρτάνειν εἶναι ἀνθρώπινον.

162. Τὸ ρῆμα λαμβάνει καὶ ἄλλον τύπον, ὁ δποῖος χρησιμεύει καὶ
ώς οὐσιαστικὸν ἀκλιτον· ὁ τύπος οὗτος, ἐπειδὴ δὲν παρεμφάνει (= φανε-
ρώνει) οὕτε πρόσωπον οὕτε ἀριθμόν, λέγεται: **ἀπαρέμφατον**· ώς τὸ σιω-
πᾶν = τὸ νὰ σιωπᾶς, τὸ νὰ σιωπᾶ, τὸ νὰ σιωπῶμεν κ.λ.π.

Μετοχή.

Ο γράφων, ή γράφουσα, τὸ γράφον,

τοῦ γράφονος, τῆς γραφούσης, τοῦ γράφοντος.

163. Ο τύπος τοῦ ρήματος, ὁ δποῖος σχηματίζεται: καὶ ώς ἐπίθετον
τριγενὲς καὶ τρικατάλγητον, λέγεται **μετοχή**.

Σημ. Η μετοχή ὀνομάζεται οὕτω, διότι μετέχει καὶ τοῦ ὄντος καὶ τοῦ
ρήματος.

Φωνα:

γράψω — γράψομαι

λούω — λούομαι

ὑπάρχω — ἐργάζομαι

164. Τὸ α'. πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὀριστικῆς λήγει η εἰς ω
η εἰς μαι. Τὰ λήγοντα εἰς ω λέγονται: ἐνεργητικῆς φωνῆς, τὰ δὲ
λήγοντα εἰς μαι λέγονται παθητικῆς φωνῆς.

Σημ. α'. Όσα ρήματα δὲν ἔχουν ἐνεργητικὴν φωνὴν λέγονται: **ἀποθετικά**. ώς
ἐργάζομαι, κοιμῶμαι.

Σημ. β'. "Οσα ρήματα εἰς τὸ α' ἐνεκόν πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὄρυζης παροξύνονται, λέγονται: **βαρύτονα**· ώς γράφω, λούω, δσα δὲ περισπώνται: λέγονται **περισπώμενα** ή **συγγρημένα**· ώς σιωπή, φιλθ.

Σχηματισμὸς τοῦ ρήματος

παιδεύω

(ἰδε πίνακα Α')

Αὐξησις

Ἐνεστῶς παιδεύω,	Παρατ. ἐπαιδευον.	Άρρ. ἐπαιδευσα.
» παιδεύσιμαι.	» ἐπαιδευόμην.	» ἐπαιδεύθην.

165. "Οσα ρήματα ἀρχίζουν ἀπὸ σύμφωνον, εἰς τὸν παρατατικὸν καὶ ἀδριστὸν τῆς δριστικῆς ἐν ἀρχῇ λαμβάνουν ἔν ε, τὸ ὅποιον λέγεται **αὐξησις συλλαβική**.

Σημ. "Οσα ρήματα ἀρχίζουν ἀπὸ ρ διπλασιάζουσι τοῦτο κατὰ τὴν αὐξησιν ὡς ρέω, ἔρρεον, ἔρρευσα.

Ἐνεστ. ἀκούω,	Παρατ. ἥκουον,	Άρρ. ἥκουσα.
» ἐλπίζω,	» ἥλπιζον,	» ἥλπισα.

166. "Οσα ρήματα ἀρχίζουν ἀπὸ φωνῆς εἰς τὸν παρατατικὸν καὶ ἀδριστὸν τῆς δριστικῆς τρέπουσι τὸ ἀρκτικὸν φωνῆν ώς ἔξης:

Τὸ α εἰς η ἀγοράζω	ἥγροραζον
» ε » η ἐλπίζω	ἥλπιζον
» ο » ω ὀνομάζω	ωνόμαζον
» αι » γη αἰσθάνομαι	ἥσθανόμην
» οι » φοίκτειρω	φόκτειρον
» αυ » ηυ αὐξάνω	ηὕξαγον

"Η τροπὴ αὕτη λέγεται **αὐξησις χρονική**.

Σημ. α'. Τὸ ς καὶ ς γίνεται κατὰ τὴν αὐξησιν καὶ ς, τὸ εν σπανίως εἰς ην καὶ τὸ ει σπανιώτατα εἰς γ.

167. Τὰ ἔξης ρήματα μεταβάλλουσι κατὰ τὴν αὐξησιν τὸ ε εἰς ει
ἔχω (εἰχον), ἔλκω (εἰλχον), ἔλκω (εἴλχυσον), ἔθιζω (εἴθιζον), ἔρπω
Ψηφιοποιηθῆκε από το Ινστιτούτο Εκπαίδευτικής Πολιτικής

(εἰρπον), ἔπομαι (εἰπόμην), ἐργάζομαι (εἰργαζόμην), ἔχω (εἰχον), ἔστιάώ (εἰστίχον).

Σημ. Τὸ ρῆμα ἑορτάζω ἔχει παρατ. ἑώρτακον καὶ ἀρ. ἑώρτασσα· τὰ δὲ ρήματα βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω λαμβάνουσιν αὐξησιν ὡς ἕξῆς· ἑβουλόρην καὶ ἡβουλόμην, ἔδυνάμην καὶ ἡδυνάμην, ἐμέλλον καὶ ἡμελλόν.

προσ-τρέχω	προσ-έτρεχον	παρα-τρέχω	παρ-έτρεχον
εἰσ-ακούω	εἰσ-ήκουον	ὑπ-ακούω	ὑπ-ήκουον
περι-γράφω	περι-έγραφον	προ-λέγω	προ-έλεγον

168. "Οσα ρήματα εἶναι σύνθετα μὲ πρόθεσιν, λαμβάνουν τὴν αὐξησιν ἔσωθεν, δηλ. μετὰ τὴν πρόθεσιν.

169. Τὸ τελικὸν φωνῆν τῶν προθέσεων πρὸ τῆς αὐξήσεως ἐκθλί-
θετὰ πλὴν τῆς πρόθεσης.

Σημ. α'. Τὰ σύνθετα ρήματα ἐνοχλῶ, ἀνορθῶ, ἀνέχομαι, ἀμφισβητῶ, καὶ τίνα ἄλλα λαμβάνουσιν αὐξησιν καὶ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· ὡς ἡνώχλησα, ἡνώρθωσα,
ἡνειχόμην, ἡμφεσβήτουσα.

Σημ. β'. Τὰ ἐκ τοῦ ευ καὶ δυς παρασύνθετα ρήματα λαμβάνουν τὴν αὐξησιν
μετὰ τὸ ευ, ἐάντας ἀκολουθῇ φωνῆν θραχὺ· ὡς εὐαρεστῶ, εὐηρέστουσα, δυσαρεστῶ,
δυσηρέστουσα.

Γύμν. 104. Γράψον τὸ α'. πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τῶν ἕξῆς ρήματων.

+ Στρέφω, βρέχω, βίπτω, ἀγωνίζομαι, μεταβάλλω, διαχωρίζω, ἔξαφα-
νίζω, περιεργάζομαι, ὀνυμάζομαι, αἰσθάνομαι, προγυμνάζω, ἡσυχάζω,
προοδεύω, συγχάρω. κατοικίζω, συλλέγω. συρράπτω, συγκρίνω, ἐγκα-
ταλείπω, ἐκλέγομαι, προσέχω, ἑστάζω, διανείζω, κυλίσμαι, ἀπελπίζω,
ἐρᾶται, αἰχμαλωτίζομαι, παρακούω, διαρρέω, ἔξαλείφω, αὐθαδιάζω,
προστελκύω, ἐλέγχομαι, συγαίροιζω, ἔπομαι, ὑπακούω, συστρατεύω,
ἐπιποιηθεύομαι, συγκατανεύω, ἐμπεριέχω, περιτρέχω, προτείνω, ἀπο-
στέλλω, διανέμω, ἐγκύπτω. +

Άναδιπλασιασμὸς

'Ο ἀναδιπλασιασμὸς ἐν τῇ νέᾳ

παιδεύομαι — πεπαιδευμένος

γράφομαι — γεγραμμένος

170. "Οσα ρήματα ἀρχίζουν ἀπὸ ἐν ἀπλοῦν σύμφωνον πλὴν τοῦ
ἢ ἢ ἀπὸ δύο σύμφων, ἐκ τῶν ὅποιών τὸ πρῶτον γὰρ εἴναι ἀφωγὸν
Ψηφιοποιηθῆκε από τὸ Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

καὶ τὸ δεύτερον ὑγρὸν εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ἐπαναλαμβάνουν τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον μεθ' ἐνὸς ε.

Ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μεθ' ἐνὸς ε λέγεται ἀναδιπλασιασμός.

171. Πάντα τὰ ἄλλα ρήματα, δια ἀρχίζουν ἀπὸ σύμφωνον λαμβάνουν αὐξῆσιν συλλαβικήν· ώς

ρίπτω - ἐρριμμένος, κτίζω - ἐκτισμένος, ξηραίνω - ἐξηραμένος.

Οσα δὲ ἀρχίζουν ἀπὸ φωνῆς λαμβάνουν αὐξῆσιν χρονικήν· ώς
ἔπλιζομαι - ὡπλισμένος, ἀγαπῶμαι - ἡγαπημένος.

Σημ. α'. Οσα ἀρχίζουν γν δὲν λαμβάνουν ἀναδιπλασιασμόν.

Σημ. β'. Κατ' ἔξαρτεσιν λαμβάνουν ἀναδιπλασιασμὸν τὰ ἔξης δύο: μεμνηστευμένος καὶ κεκτημένος.

172. Τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον τοῦ ρήματος, δταν εἶνε δασὺ (χ. φ. θ.) ἀναδιπλασιαζόμενον τρέπεται εἰς φιλὸν (κ. π. τ.) ώς χωρίζω - κεχωρισμένος, φονεύω - πεφονευμένος, θάπτω - τεθημένος.

173. "Οσα ρήματα εἶναι σύνθετα ἀπὸ πρόθεσιν λαμβάνουν τὸν ἀναδιπλασιασμὸν δπως καὶ τὴν αὐξῆσιν ἔσιωθεν· ώς

περιγράψω — περιγεγραμμένος.

Γύμν. 105. Έκ τῶν ἔξης ρημάτων νὰ γραφοῦν εἰς ιδιαιτέραν στήλην, δος λαμβάνουν ἀναδιπλ. καὶ εἰς ἄλλην ὅσα δὲν λαμβάνουν.

Πλέκω, ὀνομάζω, στρέφω, στρατεύομαι, τάττω, πράττω, φυλάττω, πείθω, ἀπαγγέλλω, συστέλλω, ρίπτω, φάλλω, ζητώ, ~~ἔρχομαι~~, βλάπτω, βρέχω, δέρω, συγκρίνω, κλίνω, ~~πέντε~~, διεισέμω, συρράπτω, σώζω, στίζω, τρέφω, χωρίζω, αἰσθάνομαι, κατοικῶ, ἀγαπῶ, φωτίζω, θλίδω, διαφθείρω.

Ο ἀναδιπλασιασμὸς ἐν τῇ ἀεκαίᾳ

Ἐνεστώς	Ἐνεργ. παραχ.	Παθ. παραχ.
πεῖθεύω	πεπαίθευκα	πεπαίθευμαι
ἔπλιζω	ἔπλικα	ἔπλισμαι

174. Ο ἐνεργ. καὶ παθ. παρακειμένος λαμβάνει ἀναδιπλασιασμὸν ἡ αὐξῆσιν, δπως ἐν τῇ νέᾳ ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου.

175. Τὸν φανατικὸν σταθερόν τῷ αὐξήσει φυλάττει ὁ παρακει-

μεγος εις ολας τας ἐγκλίσεις και εις τὸ ἀπαρέμφατον και τὴν μετοχήν ώς

Ἐνεργ.		Παθητ.
(παιδεύω)		(ὅπλιζομαι)
Ὀριστ.	πεπαιδευκα	Ὥπλισμαι
Υποτ.	πεπαιδεύω	Ὥπλισμένος ὡ
Εύκτ.	πεπαιδεύομι	Ὥπλισμένος εἴην
Προστ.	—	Ὥπλισο
Ἀπ.	πεπαιδευκέναι	Ὥπλισθαι
Μετ.	πεπαιδευκώς	Ὥπλισμένος.

176. Τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ἡ τὴν αὔξησιν λαμβάνει και δ ὑπερσυντέλικος πρὸ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ δὲ λαμβάνει και αὔξησιν συλλαβικήν ώς ἐπεπαιδεύκειν, ὥπλίκειν.

Σημ. Ρήματα τίνα τὰ ἀποτὰ ἀρχίζουν ἀπό α, ε, ο εἰς τὸν παρακείμενον και ἑπερσυντέλικον ἐπαναλαμβάνουσι τὰ δύο ἀρχτικὰ γράμματα τοῦ θέματος πρὸ τῆς χρονικῆς αὐξήσεως. Ή ἐπανάληψις τῶν δύο ἀρχτικῶν γραμμάτων τοῦ θέματος πρὸ τῆς χρονικῆς αὐξήσεως λέγεται ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμός· ώς

ἐγείρω	θέμα	ἐγερ-	παρακ.	ἐγήγερκα
ἀκούω	>	ἀκο	>	ἀκήκοα
ὄμούω	>	ὄμο	>	ὄμωμοκα

Γύμν. 106. Γράφον τὸ α'. πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος και τοῦ παρακείμενου τῆς δριστικῆς τῶν ξένης μετοχῶν ώς

θεείασμένος—θεείασμα!—θεάζομαι:

Δεδεσμευμένος, βεβλαμμένος, ἡδικημένος, ἡγαγκασμένος, ἀγεπτυγμένος, κεκομμένος, τετραχγμένος, τεθλιψμένος, ἐξηραμένος, ἐζωγραφημένος, πεφυλαγμένος, τεθλιψμένος, ἀπεσταλμένος, διερθηρμένος, κατωκημένος, κατησχυμένος, δεδιδαχμένος, ἡπατημένος, ἡρεθισμένος, πεποικιλμένος, πεπατημένος, γήτοιμασμένος, πεφωτισμένος, κεχωρισμένος, ἀφηρημένος, γήχμαλωτισμένος, κεχαρισμένος, ἡγαπημένος, ἐπηγιεμένος, σεσωσμένος.

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν χρόνων ἐν τῇ νέᾳ

177. Ο ἐνεστώς, ο παρατατικὸς και ο ἀόριστος ἐκφέρονται μονολεκτικῶς, δηλ. μὲ μίαν λέξιν και λέγονται μονολεκτικοὶ χρόνοι· ώς

παιδεύω	ἐπαίδευον	ἐπέδευσα
παιδεύομαι	ἐπαίδευμένην	ἐπαίδεύθην

178. Οἱ μέλλοντες, ὁ παραχείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος ἐκφέρονται περιφραστικῶς, δηλ. μὲ δύο λέξεις καὶ λέγονται: **περιφραστικοὶ χεόνοι**· ώς

Μέλλων διαρκής

Μέλλων στιγμιαῖος

Ἐνερ. θὰ παἰδεύω

θὰ παἰδεύσω

Παθ. θὰ παἰδεύωμαι

θὰ παἰδεύθω

Παραχείμενος

Ὑπερσυντέλικος

Ἐνερ. ἔχω παἰδεύσει

εἴχον παἰδεύσει

ἢ

ἔχω πεπαἰδευμένον

εἴχον πεπαἰδευμένον

Παθ. ἔχω παἰδεύθη

εἴχον παἰδεύθη

ἢ

εἴμαι πεπαἰδευμένος

γῆμην πεπαἰδευμένος

Σχηματισμὸς τοῦ ρήματος εἶμαι

‘Οριστικὴ

Ἐνεστ. εἴμαι, εἰσαι, εἰναι, εἴμεθα, εἰσθε, εἰναι.

Παρατ. γῆμην, γῆσο, γῆτο, γῆμεθα, γῆσθε, γῆται.

‘Υποτακτικὴ

Ἐνεστ. εἴμαι, εἰσαι, εἰναι, εἴμεθα, εἰσθε, εἰναι.

Εὐκτικὴ

Ἐνεστ. εἴθε νὰ εἴμαι ἢ εἴθε νὰ γῆμην κ. λ. π.

Προστακτικὴ

Ἐνεστ. ἔσο, ἔςειναι, ἔστε, ἔςειναι.

Μετοχὴ

Ἐνεστ. ὁ ὄν, γί, οὖσα, τὸ ὄν.

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν χρόνων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

179. Οἱ μέλλοντες στιγμιαῖος ἔχουν ἐνα κοινὸν τύπον καὶ ἐκφέρονται μονολεκτικῶς· ώς

παἰδεύσω =θὰ παἰδεύω —θὰ παἰδεύσω

παἰδεύθησομαι =θὰ παἰδεύωμαι —θὰ παἰδεύσομαι

Φηφιστοὶ Ιηθῆκε από τὸ Ινδότιθο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

177. Ό ένεργητικὸς παρακείμενος ἐκφέρεται μονολεκτικῶς εἰς δλας τὰς ἐγκλίσεις. Εἰς τὴν ὑποτακτικὴν δμως καὶ τὴν εὐκτικὴν ἐκφέρεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ὑποτακτικῆς ή εὐκτικῆς τοῦ ρήματος εἰμί, εἰς δὲν τὴν προστακτικὴν πάντοτε ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τῆς προστακτικῆς τοῦ ρήματος εἰμί· ως

Οριστ. πεπαιδευκα.

Ὑποτ. πεπαιδεύκω καὶ πεπαιδευκώς ώ ής, ή κ.τ.λ.

Εὐκτ. πεπαιδεύκουμι καὶ πεπαιδευκώς εἰην, εἰης, εἰη.

Προστ. πεπαιδευκώς ίσθι, ἔστω κ.τ.λ.

178. Ό παθητικὸς παρακείμενος ἐκφέρεται μονολεκτικῶς εἰς τὴν ὄριστικήν, προστακτικήν, ἀπάρεμφατον καὶ μετοχήν, περιφραστικῶς δὲ εἰς τὴν ὑποτακτικήν καὶ εὐκτικὴν διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ὑποτακτικῆς ή εὐκτικῆς τοῦ ρήματος εἰμί· ως

Οριστ. πεπαιδευματι.

Ὑποτ. πεπαιδευμένος ώ, ής, ή κ.τ.λ.

Εὐκτ. πεπαιδευμένος εἰην, εἰης, εἰη κ.τ.λ.

Σημ. α'. Καὶ δ ὑπερουντέλικος ἐκφέρεται μονολεκτικῶς ώς
ἐπεπαιδεύκειν — ἐπεπαιδεύμον

Σημ. β'. Ηεριφραστικῶς ἐκφέρεται καὶ τὸ γ'. πληθ. πρόσωπον τοῦ παθ, παρακειμένου καὶ ὑπερουντ. εἰς τὴν ὄριστικήν· ως
πεπαιδευνται καὶ πεπαιδευμένοι εἰσι.
ἐπεπαιδευντο καὶ πεπαιδευμένοι ήσαν.

Σχηματισμὸς τοῦ ρήματος εἰμί.

Οριστική

Ἐνεστώς εἰμί, εἰ, ἐστί, ἐσμέν, ἐστέ, εἰσι.

Παρατ. ή καὶ ήν, ήσθια, ήν, ήμεν, ήτε, ή ήστε, ήσαν.

Μελλων. ἔσοιλαι, ἔσῃ (ει), ἔσται, ἐσόμεθα, ἔσεσθε, ἔσονται.

Ὑποτακτική

Ἐνεστ. ώ, ής, ή, ώμεν, ήτε, ώσι.

Εὐκτική

Ἐνεστ. εῖην, εῖης, εῖη, εῖημεν καὶ εῖμεν, εῖητε, εῖησαν, καὶ εἰεν
Μέλλ. ἔσοιμην, ἔσοιο, ἔσοιτο, ἔσοιμεθα, ἔσοισθε, ἔσοιντο.

Ἐνεστ. οὐθενός, ἔστω, ἔστε, ἔστωσαν γέ, ἔστων.

Απαρχέμφατον

Ἐνεστώς	Μέλλων
εἶναι:	ἔσεσθαι:
Μετοχή	
Ἐνεστώς	Μέλλων
ὅ όν τοῦ ὄντος	ὅ ἐσόμενος
ἥ οὖσα τῆς οὐσῆς	ἥ ἐσομένη
τὸ δὲ τοῦ ὄντος	τὸ ἐσόμενον.

Γύμν. 107. Νὰ γραφῇ ἐκ παραλλήλου τὸ ἀρχαῖον μὲ τὸ νέον δις καὶ νὰ λεχθῇ ἀπὸ μνήμης ὡς ἔξῆς:

εἴμι=εἰμι, εἰ=εἰσαι, εἰστι=εἰναι
ἐστιτέν=εἰμισθαι κ.τ.λ.

Περὶ φίλης καὶ κατάληξεως

179. Τὸ ἀμετάδλητον μέρος τοῦ ρήματος κατὰ τὴν χλίσιν λέγεται φίλα ή θέμα, τὸ δὲ μεταβαλλόμενον κατάληξις. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος λέγεται: χαρακτήρ' ὡς

γράφω	θέμα	γραφ	χαρακτήρ	φ	κατάληξις	ω
λύω	»	λυ	»	υ	»	ω

180. "Οσα ρήματα ἔχουν χαρακτήρα φωνῆγεν, λέγονται φωνηντόληκτα, οσα δὲ ἔχουν χαρακτήρα σύμφωνον λέγονται: συμφωνόληκτα" ὡς πα:δεύ-ω, λύ-ω, γράφ-ω, διώκ-ω, πείθ-ω, στέλλ-ω.

Γύμν. 108. Κατὰ τὸ παιδεύω σχημάτισον καὶ τὰ ἔξῆς φωνηντόληκτα.

Κολλακεύω, βασιλεύω, φονεύω, τοξεύω, θεραπεύομαι, λύω, λύομαι, πορεύομαι.

Σχηματισμὸς τῶν βαρυτόνων φημάτων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

Γύμν. 109. Σχημάτισον τοὺς χρόνους τῶν ρημάτων φονεύω καὶ λύομαι εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις παραθέτων καὶ τοὺς τύπους τῆς νέας.

Σημ. Τὸ λύω ἔχει τὸ υ μακρόν εἰς ὅλους τοὺς χρόνους πλὴν τοῦ παθ. μέλλοντος, ἀσρίστου καὶ παρακειμένου.

Καταλήξεις

(Ἵδε πίνακα Β'.)

Γύμν. 110. Τελεία ἐκμάθησις τῶν καταλήξεων ἀφ' οὗ ἀντιγραφοῦν ὁρθῶς καὶ καλῶς ἐπὶ τετραδίου καὶ ἀπὸ μνήμης εἰς τὸν μαυροπίνακα.

Συμφωνόληκτα δῆματα

Α'. Τὰ χειροφωνόληκτα ἐν τῇ νέᾳ.—**Σχηματισμὸς τοῦ δήματος τρίβω**

(Ὕδε πίνακα Γ').

181. Χειλεοφωνόληκτα δῆματα λέγονται: ὅσα ἔχουν εἰς τὸν ἐνεστῶτα χαρακτῆρα πὴ βὴ φ καὶ ὅσα λήγουν εἰς πτω· ὡς λεί-π-ω, τρί-θ-ω, τρέ-φ-ω, θά-πτ-ω.

Σημ. Τὰ εἰς πτω ἔχουν δύο θέματα, ἐν μὲν, τὸ ὄποιον λήγει εἰς πτ, ἀπὸ τὸ ὄποιον σχηματίζεται ὁ ἐνεστῶτας καὶ ὁ παρατατικός, ἔτερον δέ, τὸ ὄποιον λήγει εἰς πὴ βὴ φ, ἀπὸ τὸ ὄποιον σχηματίζονται: ὅλοι οἱ ἄλλοι χρόνοι ὡς κόπτω, ἔκοπτον (θ. κοπτ.), ἔκοψα, ἔκόπτην, [θ. κοπ.]. βλάπτω, ἔβλαπτον, [θ. βλαπτ.], ἔβλαψα, ἔβλαβην, [θ. βλαβ.]. ὁράπτω, ἔρραπτον, [θ. ράπτ.]. ἔρραψα, ἔρραφην, [θ. ράφ.].

182. Ο χαρακτήρ τῶν χειλεοφωνολήκτων, ὅταν εὑρεθῇ πρὸ τοῦ στῶν καταλήξεων, συγχωνεύεται: μετ' αὐτοῦ εἰς ψ, πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς μ καὶ πρὸ τοῦ θ τρέπεται: εἰς φ· ὡς τρίβω, ἔτριψα, (ἔτριψα), ἔτριψην (ἔτριψθην), τετριμμένος (τετριθμένος).

Σημ. Τὰ δίμια στρέφω, τρέφω, τρέπω εἰς τὸν παθ. παρακείμενον τρέπουν τὸ εἰς α· ἑστραμμένος, τεθραμμένος, τετραμμένος.

Γύμν. 111. Σχηματίσον τὰ ἔξης δῆματα.

Ἀμείδω, βλάπτω, βλάπτομαι, πέμπω, βίπτω, βίπτομαι, σκέπτομαι, καλύπτω, καλύπτομαι, κάμπτω, κρύπτω, κρύπτομαι, ἀλείφω.

Γύμν. 112. Τρέφον εἰς ἑνικὸν τὰ δίμια τῶν ἔξης προτάσεων.

Διετρίψαμεν πολὺν χρόνον εἰς περίπατον.—Αἱ κακαὶ συναναστροφαὶ πάντοτε ἔθλαψχν, βλάπτουσι: καὶ θὰ βλάπτωσι.—Οταν ἡμεθικοὶ ἔσκεπτόμεθα περὶ παιγνιδίων, τώρα δμως ἔχομεν ἔγκαταλείψει: ταῦτα καὶ σκεπτόμεθα περὶ μαθημάτων.—Αἱ γλαῦκες τὴν ἡμέραν δὲν βλέπουσι:—Τὰ σώματα τῶν γχλῶν καλύπτονται: ὑπὸ μαλακῶν τριχῶν.—Πολλάκις οἱ λύκοι κατέστρεψαν ποίμνια.—Αἱ πεδιάδες καὶ τὰ ὅρη ἔκαλύψθησαν ὑπὸ χιόνος:—Ἐρρίψθημεν εἰς τὴν θάλασσαν.—Αἱ χειλιδόνες τρέψονται μὲν τομαῖ:—Αἱ νυκτερίδες τὴν ἡμέραν εἶγαι κεκρυμμέναι:—

Οἱ σκάπτοντες λάκκον ἄλλου θάπτουσιν ἔαυτούς.—Οἱ δρθαλμοὶ τῶν νυκτερίδων εἰναι κεκαλυμμένοι· υπὸ τριχῶν.—Γράψατε δρθῶς τὸ γύμνασμα.—Ἐχομεν ἐγκαταλειφθῆ ὑπὸ τῶν φίλων.—Τὰ ἐνδύματα ειγατε ἐρραχιμμένα.

Γύμν. 113. Τὰ εἰς ἐνεστῶτα χρόνον ρήματα τῶν ἔξης προτάσεων τρέψον α' εἰς δόριστον, β' εἰς μέλλοντα καὶ γ' εἰς παρακείμενον.

Σὺ γράφεις ἐπιστολήν.—Οἱ οὐρανὸς καλύπτεται υπὸ νεφῶν.—Βλαπτόμεθα υπὸ τῆς δργῆς.—Δικόπτομεν τὴν ἐργασίαν.—Ἀπορρίπτομεν τοὺς δρόους.—Στρέψω τὰ αἰέμματα.—Ἄλείφομαι διὰ μύρου.—Οὐ κλέπτομεν τὴν γίκην.—Κρύπτεσθε ὅπισθεν τοῦ δένδρου.—Οἱ ταπειγοὶ κύπτουσι τὸν αὐχένα.

Τὰ χειλεοφωνόληκτα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ,

(Τίτλος πίνακα Γ').

183. Οἱ ἐνεργητικὸς παρακείμενος τῶν χειλεοφωνολήκτων λήγει εἰς **φα** καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς φειν ἐκτὸς τοῦ λέλαιπα (λείπω) καὶ σέσηπα (σήπω).

Σημ. Τὰ ρήματα κλέπτω, πέμπω, στρέψω καὶ τρέπω, εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον τρέπουν τὸ θεματικὸν φωνῆν εἰς οἱ ὡς κέκλοφα πέμποφα, ἕστροφα, τέτροφα.

184. Οἱ παθ. παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν χειλεοφωνολήκτων λήγει ὡς ἔξης:

'Οριστ. μηκι· ψι· πται· μμεθι· φθε· μμένοι· εἰσι·
Προστ. — ψο· φθω· φθε· φθωσαν καὶ φθων.

'Απαρ. φθι·.

Μετοχ. μμένος, μμένη, μμένον.

Τ' περσ. μμην, ψο, πτο, μμεθα, φθε. μμένοι ησαν.

Παρατήρησις. Τὰ τέλη ταῦτα προσῆλθον ἔνεκα πολλῶν μεταβολῶν αἱ ἐποῖαι ἔγειναι εἰς τὸν καρκινῆρα καὶ τὰς καταλήξεις.

Γύμν. 114. Σχημάτισον γραπτῶς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα τῶν ἔξης ρημάτων.

Καλύπτω, πέμπω, ἀπορρίπτω, τρέπω, κρύπτω,

Γύμν. 115. Τὰ αὐτὰ ρήματα εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσυντ.

Γύμν. 116. Τὰ αὐτὰ ρήματα εἰς τὸν παθ. μέλλοντα, εἰς τὸν μέσον ἀέρ. καὶ εἰς τὸν παθ. δόριστον.

Γύμν. 117. Τὰ εἰς ἐνεστῶτα χρόνον ρήματα τοῦ 113ου γυμνάσιματος τρέψον εἰς ἀδρίστον, εἰς μέλλοντα καὶ εἰς παρακείμενον τῆς φωνῆς, ἐν ὃ εὑρίσκονται.

B'. Τὰ οὐρανισκοφωνόληγτα ἐν τῇ νέᾳ.—Σχηματισμὸς τοῦ ρήματος πλέκω

(Ἔτε πίνακα Δ').

181. Οὐρανισκοφωνόληγτα ρήματα λέγοντα: οὐκέτι εἰς τὸν ἐνεστῶτα χαρακτῆρα καὶ γῆ χ καὶ οὐκ λήγουν εἰς ττω γή σσω· ὡς διώ-κ-ω, ἔ γ-ω, τρέ-χ-ω, ταρά-τθ-ω.

Σημ. α'. Τὰ εἰς ττω γή σσων θέματα, ἐν μὲν, τὸ ὅποιον λήγει εἰς ττε γή σσυ, ἀπὸ τὸ ὅποιον σχηματίζεται ὁ ἐνεστῶτας καὶ ὁ παρατατικός, ἔτερον δέ, τὸ ὅποιον λήγει εἰς κ γῆ χ, ἀπὸ τὸ ὅποιον σχηματίζονται ὅλοι οἱ ἄλλοι χρόνοι· ὡς φυλάττω, ἐφύλαττον, (θ. φυλαττ). ἐφύλαξα, ἐφύλαχθη (θ. φυλακ), ταράττω, ἐτάραττον, (θ. ταραττ). ἐτάραξα, ἐταράχθη. (θ. ταραχ).

Σημ. β'. Τὰ ρήματα κράξω, στενάξω, ἀλαλάξω, δλολύξω, τρίξω, στάξω, στριξω, στριξάξω, συστάξω σφάξω, παιξω καὶ σαλπίξω σχηματίζουν οὐλοὺς τοὺς χρόνους πλὴν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ ἀπὸ θέμα, τὸ ὅποιον λήγει εἰς γή ἀσα εἶναι οὐρανισκοφωνόληγκτα.

186. Ο χαρακτῆρ τῶν οὐρανισκοφωνολήγκτων, οἵταν εύρεθη πρὸ τοῦ σ τῶν καταλήξεων, συγχωνεύεται μὲ αὐτὸ εἰς ξ, πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς γ καὶ πρὸ τοῦ θ τρέπεται εἰς χή ὡς

Διώκω, ἐδίωξα (ἐδίωκσα), ἐδιώχθην (ἐδιώκθην), δεδιώγμένος (δεδιώκμένος).

Γύμν. 118. Σχημάτισον τὰ ἐδῆς ρήματα.

Φυλάττω, φυλάττομαι, ἀπαλλάττω, ἀπαλλάττομαι, διατάσσω, διατάσσομαι, κηρύττω.

Γύμν. 119. Τὰ εἰς ἐνεστῶτα χρόνον ρήματα τῶν ἐδῆς προτάσεων τρέψον α'. εἰς ἀδρίστον, θ'. εἰς παρακείμενον καὶ γή. εἰς μέλλοντα.

Ταράττομαι ὑπὸ θλίψεων.—Ο στρατὸς παρατάσσεται.—Σύ με ἐκπλήττεις.—Παραδεχόμεθα τοὺς ἔρους.—Ο λεροχῆρος κηρύττει.—Οι μύες διώκονται ὑπὸ τῶν γαλῶν.—Οι κύνες φυλάττουσι τὰ ποίμνια.—Εἰσπράττω χρήματα.—Τιμεὶς πλέκετε δίκτυα.—Διά τοῦ πυρὸς τήκομεν τὰ μέταλλα.—Διά τῆς μετανοίας ἀπαλλάττεσθε τῆς αμαρτίας.

Τὰ οὐρανισκοφωνόληκτα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ

(“Ιδε πίνακα Δ’.”)

187. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος τῶν οὐρανισκοφωνολήκτων λήγει εἰς καὶ δὲ ὑπερσυντέλιτος εἰς χειν πλήν τινων ἔξαιρέσεων.

188. Ὁ παθ. παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν οὐρανισκοφωνολήκτων λήγει ὡς ἔξῆς:

Οριστ. γυμι, ξα, κτα, γμεθα, χθε, γμένος εἰσι.

Προστ. ξο, χθω, χθε, χθωσαν, καὶ χθων.

Απαρ. χθα.

Μετοχ. γμένος, γμένη, γμένον.

Τύπερ. γμην, ξο, κτο, γμεθα, χθε, γμένος ησαν.

Παρατήρησις. Τὰ τέλη ταῦτα προήλθον ἔνεκα πολλῶν μεταβολῶν, αἱ ἐποιαὶ ἔγιναν εἰς τὸν χαρακτῆρα καὶ εἰς τὰς καταλήξεις.

Γύμν. 120. Κλινον τὰ ρήματα τοῦ 118ου γυμν.

Γύμν. 121. Τὰ εἰς ἐνεστῶτα χρόνον τοῦ 118 γυμν. τρέψον α'. εἰς μέλλοντα. δ'. εἰς παρακείμενον καὶ γ'. εἰς ἀόριστον.

Γύμν. 122. Διάκρινον τὸν χρόνον καὶ τὸ πρόσωπον τῶν ἔξης ρημάτων καὶ μετατρέψον αὐτὰ εἰς τύπους τῆς νέας παραθέτων καὶ τὸ α'. πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος ἐν τῇ δριστικῇ ὡς

Καλυφθήσονται:—θά καλυφθοῦν, —γ'. πληθ. πρέσ. παθ. μέλλ. τοῦ ρήματος καλθποτιμαι.

Βέβλαφα, διώξεις, διώξουσι, δεδέγμεθα, ἐδεξάμην, ἐλέγξοιμεν, ἐλεγγχθήσονται, τέθαπται, καλύψει, ἐκαλυψάμεθα, κεκήρυχα, κέκραγχ, κεκύφασι, κέκοψαι, ἐκέχυπτο, ἀνεπτυγμένοι εἰσί, ἐσκέμμεθα, ἐλελύκεσχν.

Γ'. Τὰ δδοντοφωνόληκτα ἐν τῇ νέᾳ.—**Σχηματισμὸς τοῦ φήματος πείθω.**

(“Ιδε πίνακα Ε'.”)

189. Ὁ δδοντοφωνόληκτα ρήματα λέγονται, ὅσα ἔχουν εἰς τὸν ἐνεστῶτα χαρακτῆρα τὴ δῃθῳδὲ καὶ ὅσα λήγουν εἰς ζω καὶ τὸ πλάττω ὡς ἀνύ-τ-ω) (ἀγύω), ψεύ-δ-οματι, πεί-θω, δπλί-ζ-ω.

Σημ. α'. Τὰ εἰς ζω ἔχουν δύο θέματα. Ἐν μὲν τὸ ὅποιον λήγει εἰς ζ ἀπὸ τὸ ὅποιον σχηματίζεται δὲ ἐνεστῶς καὶ δὲ παρατατικὸς καὶ ἔτερον τὸ ὅποιον λήγει εἰς δ, ἀπὸ τὸ ὅποιον σχηματίζονται δῆλοι κρόνοι: ὡς δπλί-ζ-ω, δπλί-ζ-ω (θ. δπλί-ζ-ω) ὥπλισα, ὥπλισθη (θ. ὥπλιδ).

Σημ. β'. Τὰ λήγοντα εἰς ιζω γράφονται μὲν ἡ πλὴν τοῦ ἀθροίζω, δανείζω, γογγύζω, όσλολύζω, κατακλύζω, ἀναρρόζω, καὶ τινῶν ἄλλων.

190. Οἱ χαρακτῆρι τῶν ὁδοντοφωνολήγτων, δταν εὑρεθῇ πρὸ τοῦ στῶν καταλήξεων, ἀποδάλλεται, πρὸ δὲ τοῦ μ καὶ φ τρέπεται εἰς σ· ὡς πείθω, ἐπεισα (ἐπειθσα), ἐπείσθην (ἐπείθθην), πεπεισμένος (πεπειθμένος).

Γύμν. 123. Σχημάτισον τὰ ἔξης ρήματα:

Οὐειδίζω, οὐρίζω, οὐρίζομαι, ἀγωγίζομαι, σώζω, ἀθροίζω, ὅρίζω, ονομάζω, δοξάζω, φεύδομαι, δπλίζομαι, ἀρπάζομαι.

Γύμν. 124. Τεχνολόγησον τὰ ρήματα τῶν ἔξης προτάσεων· ὡς ἔξης:

Ἐχει ἀνατρέψει.=χρ. παρακειμένου, ἐγκλίσ. ὅριστ. φωνῆς ἐνεργ. ἀριθμ. ἐνικοῦ προς. γ., δενεστώς ἀνατρέπω.

Ἔπει τοῦ Θεοῦ τὰ πᾶν συνηρμάσθη.—Ἐξάλειψον τὴν αηλιδᾶ.—Μὴ καλύπτου διὰ βρέος ἐνδύματος.—Τοὺς Ἀθηναίους πάντοτε θὰ θαυμάζω.—Πρεσβευτὴς ἐπέμφθη εἰς τὴν πόλιν.—Τὸ φαρμακόν θέλγει.—Ἄν φροντίζῃς περὶ πλούτου θὰ ταράξῃς τὴν ζωὴν σου.—Τυμβωρύχος ἔχει ἀναρύξει τὸν τάφον.—Σύνταξον ἐπιστολήν.—Μή μου τάρατε τοὺς κύκλους.—Τὸ ἀπειθέας τέκνον θὰ ἀποκηρυχθῇ ὑπὸ τῶν γονέων.—Ἡ θεσις ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.

Tὰ ὁδοντοφωνόληκτα ἐν εῇ σεχαίᾳ.

(Ἔθε πίνακα Ε').

191. Τὰ ὁδοντοφωνόληκτα ρήματα εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλεικον λαμβάνουν κ. ὡς καὶ τὰ φωνηντόληκτα, ὁ δὲ χαρακτῆρι τοῦ θέματος πρὸ τοῦ κ ἀποβάλλεται: ὡς πείθω, πέπεικα (πέπειθκα), ἐπεπείκειν (ἐπεπειθκεῖν).

192. Οἱ παθητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλεικος τῶν ὁδοντοφωνολήκτων λήγει ὡς ἔξης:

Ὀριστ. σμική, σκι, σταί, σμεθά, σθε, σμένος εἰδί.

Προστ. σο, σθω, σθε, σθωσκν καὶ σθων.

Ἀπαρ. σθαί.

Μετοχ. σμένος, σμένη, σμένον.

Ὑπερ. σμηγη, σο, στο, σμέθα, σθε, σμένος τῆσαν.

Παρατήρησις. Τὰ τέλη ταῦτα προηλθον ἐνεκα πολλῶν μεταβολῶν αἱ ὑποτα
ζητιναν εἰς τὸν χαρτινητοσκομιητρεστατολήξαν μότο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Γύμν. 126. Σχημάτισον τὰ ρήματα τοῦ 123 γυμνάσιματος.

Γύμν. 127. Τεχνολόγησον τὰ ρήματα τῶν ἔξης προτάσεων· ώς ἐπιγέγραπται—χρ. παραν. ἐγκλίσ. ὀριστ. φωνῆς παθ. ἀριθμ. ἐνικοῦ. προσώπ. γ', ὁ ἐνεστῶς ἐπιγράφομαι.

Ἐπὶ τοῦ τύμβου ἐπιγέγραπται ποίημα.—Ἅπο τοῦ θορύβου διετεταράγμην.—Φυλάξω τὰς ἐντολάς σου.—Ο Θεὸς ἀπαντᾷ συνήρμοκεν.—Ο Ἀλέξανδρος ἐν Αἰγύπτῳ τέθαπται. Ἐν τοῖς Δράκοντος νόμοις μία ποινὴ ὥρισται, ὁ θάνατος.—Κηρυχθῆσεται τὸ Εὐαγγέλιον ἐν ὅλῃ τῇ γῇ.—Οἱ λησταὶ τὰ χρήματα κεκλόφασι.—Ο Θεὸς πάντα ὅριστα διατέταχε.—Ο στέφανος πέπλευται.—Ἡ πόλις ἐτετείχιστο.—Ἐγκαταλείπειμεθα ὑπὸ τῶν φίλων.—Α γέραφα, γέργαφε.—Ο ὑπομείνας εἰς τὸ τέλος οὗτος σωθῆσεται.—Ο παῖς ἐγεγράψει τὴν ἐπιστολήν.—Τὰ νέφη καλύψουσι τὸν ήλιον.—Διασκορπισθῆσονται οἱ ἔχθροι μου.—Ἡλειψάμην ἐλαῖψ.—Συνετάξω τῷ Χριστῷ: συνεταξάμην.—Ο υἱὸς δοξάσει τὸν πατέρα.—Πολλὰ μὲν ἀνέλπιστα πράττεται, πολλὰ δὲ πέπρακται, πολλὰ δὲ πραχθῆσεται.—Ὕγικεν ἡ ὥρα.—Ἄρπαλος τοῦ Ἀλεξανδροῦ θησαυροῦ; ἥρπακε.

Δ'. Τὰ ὑγρόληητα ἐν τῇ νέᾳ.—Σχηματισμὸς τοῦ ορήματος ἀγγέλλω.

193. Υγρόληητα ρήματα λέγονται, δια ἔχουν εἰς τὸν ἐνεστῶτα χαρακτῆρα λ. ἦ, μ. ἦ, ν. ἦ, ρ. ὡς

θά-λλ-ω, νέ-μ-ω, μέ-ν-ω, φθεί-ρ-ω.

194. Τὰ εἰς λλω γράφονται μὲ δύο λλ (πλὴν τοῦ θέλω καὶ ὄφείλω) μόνον εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατικόν, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους χρόνους ἀποβάλλουσι τὸ ἐν λ. ὡς

στέλλω—ἔστελλον—ἔστειλα—ἔχω στείλει.

195. Τὰ εἰς αίνω γράφονται μὲ αι (πλὴν τοῦ μένω καὶ στένω) μόνον εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατικόν, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους χρόνους ἀποβάλλουν τὸ ε τῆς διφθέργου· ως

ξηραίνω—ἔξηραίνον—ἔξηραγα—εἰχον ξηράνει.

196. Ο ἐνεργητικὸς ἀόριστος τῶν ὑγρολήητων σχηματίζεται, ἐν προσκολλήσωμεν εἰς τὸ θέμικ τὰς καταλήξεις ἀνευ τοῦ σ. ὡς

ψάλλωμασθεντικόντος ιστιτούτου Εικαιδευτικής Πολιτικής.

Σημ. α'. Τὰ εἰς αἶνω ρήματα ἔχουν τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν (θειατικὸν φωνῆεν) καὶ μακρὸν εἰς τὸν ἐνεργόν ἀόριστον.

Σημ. β'. Τὰ εἰς ἵνω καὶ ὑνω ρήματα ἔχουν τὸ θειατικὸν φωνῆεν καὶ ν μακρὸν εἰς τὸν ἐνεστῶτα, παρατατικὸν καὶ ἐνεργητικὸν ἀόριστον.

197. "Οσα ὑγρόληγκτα ἔχουν πρὸ τοῦ χαρακτῆρος ε, τρέπουσι τοῦτο εἰς ει εἰς τὸν ἐνεργητικὸν ἀόριστον· ὡς στέλλω, ἔστειλα ἀγγέλλω, ἤγγειλα· μένω, ἔμεινα.

198. Οσα ὑγρόληγκτα ἔχουν θέμα μονοσύλλαβον καὶ θειατικὸν φωνῆεν ε ἢ ει, τρέπουσι ταῦτα εἰς α εἰς τὸν παθητ. ἀόριστον καὶ εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ παθητ. παρακειμένου· ὡς στέλλω, ἔσταλθην, ἔσταλμένος—σπείρω, ἔσπαρθην, ἔσπαρμένος.

199. "Οσα ὑγρόληγκτα λήγουν εἰς αἶνω καὶ ὑνω τρέπουν τὸ ν πρὸ τοῦ μ τοῦ παθητ. παρακειμένου εἰς σ' ὡς
ὑφαίνω, ὑφασμένος· μολύνω, μεμολυσμένος.

Σημ. α'. Τὰ ρήματα **ξηραίνω, μαραίνω, αἰσχύνω, δέξνω** τρέπουσι τὸ ν πρὸ τοῦ μ εἰς μ· ὡς **ξηραῖνω** ἔξηραμμένος.

Σημ. β'. Τὰ ρήματα **κρίνω, κλίνω, πλήνω, καὶ τείνω** ἀποθάλλουν τὸ ν εἰς τὸν παθ. ἀόριστον καὶ παρακειμένον ὡς ἐκριθην. κεκριμένος.

Γύμν. 129. Γράψον τὸν ἐνεργητικὸν καὶ παθ. ἀόριστον καὶ τὴν μετοχὴν τοῦ παθ. παρακειμένου τῶν ἐᾶσθις ρήματων:

Κρίνω, κλίνω, θερμαίνω, μαραίνω, πλύνω, ἐκτείνω, σπείρω,
αἰσχύνω, σημαίνω, ὑφαίνω, στέλλω, ξηραίνω, μαζίνω, δέξνω, ἀπομακρύνω, μηχύνω.

Γύμν. 130. Τὰ εἰς ἐνεστῶτα χρόνον ρήματα τῶν ἐᾶσθις προτάσεων τρέψον α'. εἰς ἀόριστον, β'. εἰς μέλλοντα καὶ γ'. εἰς παρακειμένον.

"Ο γεωργὸς σπείρει.—Τὰ σώματα διαστέλλονται καὶ συστέλλονται.—Σὺ φθείρης τὰ βιβλία.—Οἱ δικασταὶ κρίνουσιν.—Ο ἄγρος μολύνεται.—Ἐκτείνω τὴν χεῖρα.—Καταγγέλλομεν τοὺς ἀτάκτους.—Ἡμεῖς αἰσχύνομεθα διὰ ταῦτα.—Τὰ ἄνθη μαραίνονται.—Ἐκείνη ὑφαίνει.

Tὰ ὑγρόληγκτα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

("Ἴδε πίνακα Γ').

200. Πάντα τὰ ὑγρόληγκτα πλὴν τοῦ μένω, νέμω, δέρω ἔχουν δύο ἔματα, ἐν μὲν μὲ θειατικὸν φωνῆεν μακρού, από τὸ οποῖον σχηματί-

ζεται ο ενεστως και ο παρατατικός, και ζτερον μὲ θεματικὸν φωνῆν
βραχύ, ἀπὸ τὸ ὄποιον σχηματίζονται οἱ οἵλοι χρόνοι: ὡς

σημαίνω	μακρὸν	θέμα	σημαῖν.	βραχὺ	θέμα	σημᾶν
φθείρω	»	»	φθεῖρ.	»	»	φθερ
στέλλω	»	»	στελλ.	»	»	στελ
πλύνω	»	»	πλῦν.	»	»	πλύν
χρίνω	»	»	χρῖν.	»	»	χρῖν

Γύμν. 131. Εὗρε και τὰ δύο θέματα τῶν ἔξις ρημάτων.

Καθαίρω, ὑφαίνω, φαίνω, λειαίνω, μαραίνω, αἴρω, ἔξοχέλλω
ἀνατέλλω, ἐντέλλομαι, ποικίλλω, κρίνω, αἰσχύνω, ὅξύνω, τείνω, θερ
μαίνω, σπείρω, κλίνω.

201. Τὰ ὑγρόληχτα ρήματα σχηματίζουν ἐνεργητικὸν και μέσον
μέλλοντα περισπώμενον η συνηργημένον: ὡς

στέλλω	στελῶ	στελοῦμα:
φαίνω	φανῶ	φανοῦμικι:

(”Δεις εἰς πίνακα Γ'. τὸν πλήρη σχηματισμὸν αὐτῶν)

Σημ. Συνηργημένον η περισπώμενον μέλλοντα σχηματίζουν και τὰ εἰς ἔξι
ὑπερδισύλλαβα: ὡς νομίζω· νομιμῶ, νομιεῖς κ.λ.π.

Γύμν. 132. Νά γραψῃ τὸ α'. πρόσωπον τοῦ ἐνεργ. και μέσου μέλλ. τῆς ὁρ
στικῆς τῶν ἔξις ρημάτων.

Καθαίρω, ὑφαίνω, μιαίνω, μαραίνω, αἴρω, ἀνατέλλω (μόνον ἐνεργ.)
ἐντέλλομαι (μόνον μέσον), ὅξύνω, τείνω, θερικίνω, σπείρω, κλίνω, κο
μίζω, δπλιζω, ἀφορίζω.

Γύμν. 133. Νά σχηματισθῇ γραπτῶς πλήρης ὁ ἐνεργ. μέλλων τῶν ἔξι
ρημάτων.

Στέλλω, αἴρω, κρίνω, αἰσχύνω, τείνω, ἀφορίζω.

Γύμν. 134. Νά σχηματισθῇ πλήρης ὁ μέσ. μέλλ. τῶν ἄνω ρημάτων.

202. Ο ἐνεργ. και μέσος ἀόριστος τῶν ὑγρολήχτων σχηματίζεται
ἔαν εἰς τὸ διάγραμμα μὴ προστελλόμενον Εντελλομένοις και άμη-

ἀγευ τοῦ σ καὶ ἐκτείνωμεν τὸ θεματικὸν φωνῆεν ε εἰς ει, τὸ ε καὶ ν
βραχὺ εἰς ε καὶ ν μακρὸν καὶ τὸ α εἰς η ὡς

στέλλω	θέμα	στελ.	ἄρ.	ἔστειλα	—	ἔστελάμην
χρ'νω	»	χρὺν	»	ἔκρινα	—	ἔκρινα
πλῦνω	»	πλύν	»	ἔπλυνα	—	ἔπλυνάμην
σημαίνω	»	σημάν	»	ἔσήμηνα	—	ἔσημανάμην

Σημ. Τὰ εἰς ιαίνω καὶ ραίνω προσέτι δὲ καὶ τὰ ισχναίω, κερδαίνω, λευκαίνω, κοιλαίνω, λειαίνω, αἴρω καὶ τινα ἄλλα ἐκτείνουν τὸ θεματικὸν φωνῆεν α
βραχὺ εἰς α μακρὸν καὶ δχι εἰς η ὡς μιαίνω (θ. μιᾶν ἐμίᾶνα μαραίνω (θ. μαρχὺν
ἐμάρχινα.

Γύμν. 135. Νὰ γραφῇ τὸ α'. ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργ. καὶ μέσου ἀόριστου
τῆς ὅριστικῆς τῶν ἔξιτης ῥημάτων.

Καθαίρω, ὑφαίνω, μιαίνω, μαραίνω, αἴρω, ἔξοχέλλω (μόνον ἐνεργ.)
ἀτατέλλω (μόνον ἐνεργ.) ἐντέλλομαι μόνον μέσος), δξύνω, τείνω, θερμαίνω,
σπείρω, κλίνω, λευκαίνω.

Γύμν. 136. Νὰ σχηματισθῇ γραπτῶς πλήρης ὁ ἐνεργ. ἀόριστος τῶν ἔξιτης ῥημάτων.

Σημαίνω, αἴρω, δξύνω, κρίνω, μένω, ἀγατέλλω.

Γύμν. 137. Νὰ σχηματισθῇ γραπτῶς πλήρης ὁ μέσος ἀόριστας τῶν ἔξιτης ῥημάτων.

Καθαίρω, αἴρω, δξύνω, ἐντέλλομαι, κλίνω.

203. Τὰ ὑγρόληκτα εἰς τὸν ἐνεργ. παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον
λαμβάνουν α, δπως τὰ φωνηγεντέληκτα καὶ δδοντοφωνόληκτα· ὡς ἀγγέλλω, ἡγγελκα, ἡγγέλκειν.

204. Τὸ ε τῶν μονοσυλλάβων ὑγρολήκτων θεμάτων τρέπεται εἰς α
τὸν ἐνεργ. καὶ παθ. παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον, τὸν παθητικὸν
μέλλοντα καὶ ἀόριστον· ὡς στέλλω, ἔσταλκα, ἔστάλκειν, ἔσταλμαι, ἔστάλμην,
ἔστάλθην, σταλθήσομαι.

Σημ' α'. Τὰ εἰς νω λήγοντα ἐνεργ. παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον δὲν ἔχου
ἐκτὸς τοῦ κρίνω, τείνω, φαίνω, καὶ τινων ἄλλων τὰ δποῖα σχηματίζουν ἐνεργ
παρακ. ἀνωμάλως.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα κρίνω, κλίνω, πλύνω, καὶ τείνω ἀποδάλλουν τὸ ν εἰς
τὸν ἐνεργ. καὶ παθ. παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον καὶ εἰς τὸν παθ. μέλλοντα καὶ
ἀόριστον.

Γύμν. 138. Νὰ γραφῇ τὸ ά. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρακεψένου τῆς δριστικῆς καὶ τοῦ ὑπερσυντελίκου τῶν ἔξης ρημάτων.

Καθαίρω, ὑφαίνω, σημαίνω, μιαίνω, αἴρω, ἀγατέλλω, δέξυνω, τείνω, χρίω, ποικίλλω, σπείρω, αἰσχύνω.

Γύμν. 139. Νὰ σχηματισθῇ γραπτῶς πλήρης ὁ ἐνεργ. παρακείμενος τῶν ἔξης ρημάτων.

Καθαίρω, αἴρω, τείνω, χρίω, ποικίλλω.

205. Ὁ παθ. μέλλων καὶ ὁ παθ. ἀδρίστος τῶν ὑγρολήκτων σχηματίζεται ἐάν εἰς τὸ βραχὺ θέμα προσκολλήσωμεν ἀπλῶς τὰς καταλήξεις, ὡς ἀγγέλλω (θ. ἀγγελ., ἀγγελθήσομαι, ἥγγελθη).

Παρατηρήσεις. Εἰς τὸν ἄνω κανόνα πρέπει νὰ ληφθῇ πρὸ ὁφθαλμῶν ὁ 204 κανὼν καὶ ἡ Ἑ'. ὡδτοῦ σημείωσις.

Γύμν. 140. Νὰ γραφῇ τὸ ά. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παθ. μέλλ.. καὶ ἀδρίστου τῆς δριστικῆς τῶν ἔξης ρημάτων.

Σηραίνω, σημαίνω, καθαίρω, ὑφαίνω, σπείρω, αἴρω, τείνω, κλίνω, χρίω, πλύνω, αἰσχύνω, δέξυνω.

Γύμν. 141. Νὰ σχηματισθῇ γραπτῶς πλήρης ὁ παθ. μέλλων καὶ ὁ παθ. ἀδρίστος τῶν ἔξης ρημάτων.

Σηραίνω, σπείρω, τείνω, χρίω, αἰσχύνω.

206. Τὰ ὑγρόληκτα εἰς τὸν παθ. παρακείμενον καὶ ὑπερσυντελίκον ἀποδάλλουν τὸ σ τῶν καταλήξεων σθε, σθαι, σθω, σθωσαν βταν εὐρεθῆ μεταξὺ δύο συμφώνων, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα συμφωνόληκτα δήματα· ὡς ἥγγελθε (ἥγγελσθε).

207. Τὰ εἰς αἶνω καὶ ὄνω τρέπουν τὸν χαρακτῆρα ν πρὸ τοῦ μ τοῦ παθ. παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελίκου εἰς σ' ώς ὑφαίνω, ὑφασμαί, ὕφανσαι κ. λ. π.

Σημ. Τὰ ρήματα ξηραίνω, μαραίνω, αἰσχύνω, καὶ δέξυνω τρέπουν τὸ ν πρὸ τοῦ μ δχι εἰς σ ἄλλα εἰς μ. ώς δέσνω, ὕδημαί.

Γύμν. 142. Νὰ γραφῇ τὸ ά. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παθ. παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελίκου τῆς δριστικῆς τῶν ἔξης ρημάτων.

Ποικίλλομαι, ἐντέλλομαι, φαίνομαι, καταισχύνομαι, τείνομαι, χρίνομαι, πλύνομαι, κλίνομαι, δέξυνομαι, σπείρομαι, μαραίνομαι.

Γύμν. 143. Νὰ σχηματισθῇ γραπτῶς πλήρης ὁ παθ. παρακείμενος καὶ ὑπερσυντελίκος, τῶν ἔξης ρημάτων.

Ἐντέλλομαι, φαίνομαι, καθαίρομαι, σπείρομαι, τείνομαι, καταισχύνομαι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Οι δεύτεροι χρόνοι

1. Ο ἐνεργητικὸς ἀδριστος β' ἐν τῇ νέᾳ

Ὀριστικὴ	Ὑποτ.	Εὐκτικὴ	Προστ.	Ἄπαρ.	Μετοχὴ
ἔμαθον	μάθω	εἰθεν γὰ	μάθε	μαθεῖν	ο μαθών
ἔμαθες	μάθης	μάθω	ἀς μάθη	η μαθοῦσα-	
ἔμαθε	μάθη		μάθετε		
ἔμάθομεν	μάθωμεν		ἀς μάθωσι		
ἔμάθητε	μάθητε				
ἔμαθον	μάθωσι				τὸ μαθὸν

208. Ο ἐνεργητικὸς ἀδριστος β' εἰς μὲν τὴν δριστικὴν ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ εἰς δὲ τὰς ἀλλακὲς ἐγκλίσεις ἀπαρέμφατον καὶ μετοχὴν τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστῶτος μὲ μόνην τὴν διαφοράν, διτι εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ εἰς τὴν μετοχὴν τονίζεται εἰς τὴν λήγουσον.

Σημ. Ἀλλη διαφορὰ ἐνεστῶτος καὶ ἀορίστου δ'. εἰναι διτι ὁ ἀόρ. δ'. σχηματιζεται συνηθέστατα ἀπὸ θέμα βραχὺ π. χ. ἐνεστῶς μανθάνω (θ. μανθαν), ἀόρ. β' ἔμαθον (θ. μαθ'), ἐνεστῶς φεύγω (θ. φευγ) ἀδριστος δ' ἔφυγον (θ. φυγ).

Γύμν. 144. Νὰ σχηματισθῶσι προφορικῶς ὅλοι οἱ ἔξῆς διτι ἀδριστοι.

"Ἐσχλον (βάλλω), ἔφργον (τρώγω), εἰδον (βλέπω) προστακτικὴ ἵδε καὶ ἵδε, ἡλθον (έρχομαι, προστ. ἐλθέ), εἰπον (λέγω προστ. εἰπέ), εύρον εὑρίσκω προστ. εὑρέ). ἔλαθον (λαμβάνω), ἀπέκαμον (ἀποκάμνω), ἔπεσον (πίπτω), ἔπιον (πίνω), ἔτυχον (τυγχάνω), ἔπαθον (πάσχω), ἀπέθανον (ἀποθηγῆσκω), ἔφυγον (φεύγω), ἡμικρτον (χιμαρτάνω), ἔλαχον (λαγχάνω). παρέσγον (παρέχω), ἔδραμον (τρέχω).

Γύμν. 145. Νὰ σχηματισθῶσι γραπτῶς πλήρεις οἱ ἔξῆς ἀόρ. δ'.

"Ἡλθον, εἰδον, ἔλαθον, ἔφυγον, ἔτυχον.

Ο ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀδριστος β'. ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

Σχηματισμὸς ἐνεργητικοῦ ἀορ. δ'.

Ὀριστικὴ	Ὑποτ.	Εὐκτικὴ	Προστακτ.	Ἄπαρ.	Μετοχὴ
ἔμαθον	μάθω	μάθοιμ	μάθε	μαθεῖν	ο μαθών
ἔμαθες	μάθης	μάθοις	μαθέτω	η μαθοῦσα-	
ἔμαθε	μάθη	μάθοι	μάθετε		
ἔμάθομεν	μάθωμεν	μάθοιμεν	μαθόντων		
ἔμάθητε	μάθητε	μάθοιτε	καὶ μαθέ-		
ἔμαθον	μάθωσι	μάθοιεν	τωσαν		τὸ μαθὸν

Σημ. Μὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἐνεργ. ἀρ. 6'. ἐν τῇ ἀρχαῖᾳ ισχύᾳ ὁ 208 κανόνις.

Σχηματισμὸς μέσου ἀσρίστου 6'.

Οριστικὴ	Τυποταχτ.	Εὐκτικὴ	Προσταχτ.	Απαρ.	Μετοχὴ
ἐλιπόμην	λίπωμαι	λιποίμην	λιποῦ		οἱ λιπόμενος
ἐλίπου	λίπῃ	λιποῖο	λιπέσθω		ἡ λιπομένη
ἐλίπετο	λίπητε	λιποῖτο	λιπεσθε		τὸ λιπόμενον
ἐλιπόμεθα	λιπώμεθα	λιποίμεθα	λιπέσθων		
ἐλίπεσθε	λίπησθε	λιποὶσθε	καὶ λιπέσθω-		
ἐλίποντο	λίπωνται	λιποὶγτο	[σαν]		

209. Οἱ μέσοις ἀσρίστοις 6'. ἔχει εἰς μὲν τὴν ὄριστικὴν τὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστῶτος μὲ μόνην τὴν διαφοράν, διτὶ τὸ 6'. ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστατικῆς περισπᾶται καὶ τὸ ἀπαρέμφατον παροξύνεται.

Γύμν. 146. Νὰ σχηματισθῶσι προφορικῶς οἱ ἑξῆς ἀσρίστοι δεύτεροι.

"Ηγαγον (ἄγω), ἡγεγκον (τέρεω), ἕδραμον (τρέχω), ἔτεκον (τίκτω), ἐγενόμην (γίγνομαι), ἀφικόμην (ἀφικνοῦμαι), ἥσθόμην (αἰσθάνομαι), ἐπιθόμην (πείθομαι), ἐπυθόμην (πυγμάνομαι). ἕδαλόμην (θάλλομαι), ἐλαζόμην (λαμβάγω).

Γύμν. 147. Νὰ σχηματισθῶσι γραπτῶς πλήρεις οἱ ἑξῆς μέσοις ἀσρίστοις 6'.

Ἐγενόμην, ἐλαζόμην, ἥσθόμην.

Γύμν. 148. Νὰ σχηματισθῶσι γραπτῶς πλήρεις οἱ ἑξῆς ἐνεργ. ἀσρίστοις β'.

"Ηγαγον (ὑποτ. ἀγάγω), ἔτεκον ἡγεγκον, (ὑποτ. ἐνέγκω).

2. Ο παθητικὸς ἀσρίστος β'. ἐν τῇ νέᾳ.

210. Ο παθητικὸς ἀσρίστος β'. σχηματίζεται, ἐὰν εἰς τὸ θέμα προσχολλήσωμεν τὰς καταλήξεις τοῦ παθητ. ἀσρίστου χ'. ἀνευ τοῦ θ. ὡς βλάπτω, παθητ, ἀσρίστον β'. ἐδλάδην.

Σημ. α'. Τὸ δὲ ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστατικῆς τοῦ παθ. ἀρ. β'. λάγε εἰς θεῖ ὡς ἐστράψῃ, στράψῃ.

Σημ. β'. "Οσα ρήματα ἔχουν θεματικὸν φωνῆν ε. ει., ἦ η, ταῦτα εἰς τὸν παθ. ἀσρ. β'. τὸ τρέπουν εἰς δὲ ὡς στρέψω. ἐστράψη, φθείρω, ἐφθάρην. στήπομαι, ἐστράπην, τοῦ δὲ πλήττομαι ἀπλοῦς μὲν ἐπλήγην σύνθετος δὲ ἐξεπλάγην.

.

Γύμν. 149. Νὰ σχηματισθῶσι προφορικῶς οἱ ἔσθῆς παθ. ἀόρ. β'.

Ἐδάρην (δέρω), ἐτάφην (θάπτω), ἐκλάπην (κλέπτω), ἐπνίγην (πνίγω), ἐστράφην (στρέψω), ἐφθάρην (φθείρω). ἐτάκην (τήκομαι), ἐξεπλάγην (ἐκπλήγομαι).

Γύμν. 150. Νὰ σχηματισθῶσι γραπτῶς πλήρεις οἱ ἔσθῆς παθ. ἀόρ. β'.

Ἐκόπην (κόπτω), ἐστάλην (στέλλω), ἐσπάρην (σπείρω).

Γύμν. 151. Ἐκ τῶν ἀσθετῶν τοῦ 149 γυμνάσιματος σχημάτισον μέλλοντα στις γμαῖσιν, ὡς.

ἐτάφην—θὰ ταφῶ

Ο παθητικὸς ἀόριστος β'. καὶ ὁ παθητικὸς μέλλων β'.

ἐν τῇ ἀρχαίᾳ σχηματίζεται

Ο παθητικὸς ἀόριστος β'. ἐν τῇ ἀρχαίᾳ σχηματίζεται: δπως καὶ ἐν τῇ νέᾳ μὲ τὰς ἴδιας σημειώσεις.

212. Ο παθητικὸς μέλλων β'. σχηματίζεται ἐὰν εἰς τὸ θέμα προσκολλήσωμεν τὰς καταλήξεις τοῦ παθ. μέλλοντος α'. ἄγεν τοῦ θ. ὡς γράφομαι, γραφήσομαι.

Σημ. Καὶ εἰς τὸν παθ. μέλλοντα δ'. τὸ θεματικὸν φωνῆν ε. ει, καὶ η τρέπεται εἰς ἦ. ὡς στρέψω, στραφήσομαι.

Γύμν. 152. Σχημάτισον προφορικῶς τοὺς παθ. ἀόρ. δ' τοῦ 149 γυμνάσιματος.

Γύμν. 153. Σχημάτισον γραπτῶς τοὺς παθ. ἀορ. δ'. τοῦ 150 γυμνάσιματος.

Γύμν. 154. Σχημάτισον προφορικῶς τοὺς παθ. μέλλ. δ'. ἐκ τῶν παθ. ἀόρ. δ'. τοῦ 149 γυμνάσιματος.

Γύμν. 155. Νὰ σχηματισθῶν γραπτῶς πλήρεις οἱ παθ. μέλλοντες δ'. κοπήσομαι, σταλήσομαι, σπαρήσομαι.

Ο τετελεσμένος μέλλων ἐν τῇ νέᾳ

Παιδεύω — θὰ ἔχω παιδεύσει: θὰ ἔχῃς παιδεύσεις κ.λ.π.

παιδεύομαι: — θὰ εἰμαι πεπαιδευμένος η θὰ ἔχω παιδευθῆ.

213. Ο τετελεσμένος μέλλων (μετ' ὀλίγων μέλλων) τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ παρακειμένου προτασσομένου τοῦ μορίου θά.

Γύμν. 156. Σχημάτισον τετελεσμένους μέλλοντας εἰς τὸ α'. ἐνικὸν πρόσωπον τῶν ἔσθῆς γρηγάτων.

Διώκω, διώκομαι, γράφομαι, ἀπαλλάττομαι, λύω, λύομαι, συναθροίζω, συναθρίζομαι, ρίπτω, ράπτω, σφραγίζω, πλέκω, πλέκομαι, διατάσσω, διατάσσομαι, δρίζω, καλύπτομαι, θερμαίνω, σημαίνω, ἀνάπτω.

Ο τετελεσμένος μέλλων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ.

Παιδεύω — πεπαιδευκώς ἔσομαι.

παιδεύομαι — πεπαιδεύσομαι; ή πεπαιδευμένος ἔσομαι.

214. Ό Τετελεσμένος μέλλων τῆς μὲν ἐνεργ., φωνῆς ἐκφέσεται: περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου καὶ τοῦ ἔσομαι μέλλοντος τοῦ εἰμί: τῆς δὲ παθητικῆς φωνῆς ἐκφέρεται η μονολεκτικῶς διὰ τῆς ρίζης τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ τῶν καταλήξεων τοῦ μέσου μέλλοντος, η περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ἔσομαι.

Γύμν. 157. Νὰ σχηματισθῶσι οἱ τετελεσμένοι μέλλοντας εἰς τὸ α'. ἐνικόν πρόσωπον τῆς δριστικῆς τῶν ἔξης ρημάτων.

Διώκω, διώκομαι, ἀπαλλάττω, ἀπαλλάττομαι, λύω, λύομαι, συναθροίζω, συναθροίζομαι, ρίπτω, ρίπτομαι, πλέκω, πλέκομαι.

Γύμν. 158. Μετάτρεψον τοὺς ἔξης τετελεσμένους μέλλοντας εἰς τύπους τῆς γένους παραβήτων καὶ τὸ α'. ἐνικόν πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος τῆς δριστικῆς ώς.

γεγράφοιμαι—θὰ εἴμαι: γεγραμμένος—γράφομαι:

Ἄφηρηκώς ἔσομαι, ἀφηρημένος ἔσομαι, ἀφηρησόμεθα, ἐκδεῖλγμένος ἔσομαι, τετιμωρηκώς ἔσομαι, τετιμωρήσομαι, τετιμήσομαι, τετάξομαι, διασεσωκώς ἔσομαι, παρασκευασμένος ἔσομαι..

Φωνητοληκτα δήματα

παιδεύω — μελετάω = μελετῶ

καλύψω — καλέω = καλῶ

ἀκούω — στεφαγόω = στεφανῶ

215. Έκ τῶν φωνητοληκτῶν ρήμάτων ὅσα ἔχουν χαρακτήρα α, ε ο συναιροῦσι τοῦτον μετά τῶν καταλήξεων τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ διὰ τοῦτο λέγονται συνηρημένα η περισπώμενα, τὰ δ' ἄλλα βαρύτονα.

Σημ. Τὰ βαρύτονα φωνητοληκτα σχηματίζονται κατὰ τὸν τύπον τοῦ ρήματος παιδεύω, (ἴδε πίνακας α').

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

216. Τὰ συγχρημένα διαιροῦνται ως πρὸς τὸν χαρακτῆρα εἰς τρεῖς τάξεις ἢ συζυγίας.

- α'. εἰς ἀω γελάω·γελῶ
- β'. » ἐω φιλέω·φιλῶ
- γ'. » ὄω δηλόω·δηλῶ

Σχηματισμὸς τῶν συνηρημένων ὁμάτων

Σημ. Εἰς τὴν α', β' καὶ γ' συζυγίαν τῷν περισπωμένων γίνονται: αἱ ἔξῆς συναίρεσις

(Ἔτε πίνακα Z'. α'. β'. γ').

α'. συζυγία	β'. συζυγία	γ'. συζυγία
αω=ω	εω=ω	ὄω=ω
αει=ᾳ	εει=ει	οει=οι
αο=ῳ	εο=ον	οο=ον
αε=ᾳ	εε=ει	οε=ον
αον=ῳ	εον=ον	οον=ον
αη=ᾳ	εη=ῃ	οη=οι
αη=ᾳ	εη=ῃ	οη=ῳ
αοι=ῳ	εοι=οι	οοι=οι

Σημ. Τὰ εἰς ἑω διεύλλαθα εἰς τὴν νέαν γλωσσαν μένουν ἀσυναίρετα: ως πλέω, πλέοντες, πλέονται. Εἰς δὲ τὴν ἀρχαίαν συναιροῦνται: μόνον, ὅπου συμπέσουν εε ἢ εει: ως πλέω, πλέοντες=πλεῖς, πλέονται=πλεῖται, πλέοντες=πλεῖτε, πλέονται κ. λ.π. Μόνον τὸ ρήμα δέω (δένω) συναιρεῖνται: εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα.

217. Τὰ φωνηεντόληκτα ρήματα, ὅταν λάδουν κατάληξιν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένην, ἐκτείνουσι: τὸν χαρακτῆρα ως ἔξῆς:

- τὸ α εἰς η τιμάω ἐτίμησα ἐτιμῆθην
- τὸ ε » η φιλέω ἐφίλησα ἐφιλῆθην
- τὸ ο » ω δηλώω ἐδήλωσα ἐδηλώθην

Σημ. α'. "Οσα ἔν τῶν εἰς αω πρὸ τοῦ α ἔχουν ρ, ι, ε, ἐκτείνουσι τὸ α δραχὺ εἰς α μακρὸν καὶ σχι: εἰς η ώς

περάω — ἐπέρασα
θεάομαι — ἐθεάσαμην
μαειδάω — ἐμειδάσα

Σημ. β'. Τὰ εἰς οω εἰς τὴν νέαν γλωσσαν λήγουν εἰς ὄνω: ως στεφανέω=στεφανώνω.

218. Τὰ ἑξῆς φωνηεντόληκτα φυλάττουσι τὸν χαρακτήρα βραχὺ εἰς
ελους τοὺς χρόνους.

α'. ἐκ τῶν εἰς ἀω—γελάω, χαλάω, θλάω, κλάω, σπάω, καὶ ἀράω.

β'. Ἐκ τῶν εἰς ἐω—ξέω, ζέω, ἀρκέω, ἐμέω, τελέω, ἀλέω, αἰδέομαι,
καὶ ἀκέομαι.

γ'. Ἐκ τῶν εἰς ὄω—τὸ ἀρόω.

219. Ὅσα ἀπὸ τὰ φωνηεντόληκτα φυλλάττουσι τὸν χαρακτήρα βραχύν,
λαμβάνουν ἐν σ πρὸ τῶν καταλήξεων, αἱ ἔποιαι ἀρχίζουν ἀπὸ μ,
τ καὶ οὐ πλὴν τοῦ ἐμέω καὶ ἀρόω· ὡς ἐτελέ-σ-θην, τετελε-σ-μένος, τετέ-
λε-σ-ται.

220. Λαμβάνουν ἐπίσης τὸ σ τοῦτο καὶ τὰ ἑξῆς βαρύτονα φωνηεντό-
ληκτα: κυλίω, ξύω, παλαίω, φαύω, σείω, κελεύω, ἀκούω, χρίω, κλείω,
θραύω, καὶ κρούω· ὡς ἥκου-σ-θην κ.λ.π.

Tὸ δῆμα ζῶ (ζάω) σχηματίζεται εἰς τὴν νέαν ὡς ἑξῆς:

Οριστικὴ Ενεστ.	ζῶ, ζῆσ, ζῆ, ζῷμεν, ζῆτε, ζῷσ.
» Παρατ.	ἔζων, ἔζησ, ἔζη, ἔζῷμεν, ἔζῆτε, ἔζων.
Τποτ.	ζῶ, ζῆσ, ζῆ, ζῷμεν, ζῆτε, ζῷσ.
Εὔκτ.	εἴθε νὰ ζῶ γε εἴθε νὰ έζων.
Προστ.	ζῆ (ζῆθι), ἀς ζῆ (ζῆτω), ζῆτε, ἀς ζῷσ (ζῆτωσαν).
Απαρ.	ζῆγ.
Μετοχ.	δ ζῶν, γε ζῷσα, τὸ ζῶν.

'En δὲ τῇ δροχαίᾳ ὡς ἑξῆς:

Οριστικὴ Ενεστ.	ζῶ, ζῆσ, ζῆ, ζῷμεν, ζῆτε, ζῷσ.
» Παρατ.	ἔζων, ἔζησ, ἔζη, ἔζῷμεν, ἔζῆτε, ἔζων.
Τποτ.	ζῶ, ζῆσ, ζῆ, ζῷμεν, ζῆτε, ζῷσ.
Εὔκτ.	ζῷμ καὶ ζώην, ζῷς καὶ ζώης, ζῷ καὶ ζώη, ζῷμεν, ζῷτε, ζῷεν.
Προστ.	ζῆθι, (ζῆ) ζῆτω, ζῆτε, ζώντων καὶ ζῆτωσαν.
Απαρ.	ζῆγ.
Μετοχ.	δ ζῶν, γε ζῷσα, τὸ ζῶν.

Σημ. Κατὰ τὸ ζῶ κλίνεται καὶ τὸ διψῶ καὶ πεινῶ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Tὸ χρῶμαι σχηματίζεται ὡς ἐξῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν.

- Οριστικὴ Ἐνεστ. Χρῶμαι, χρῆ, χρῆται, χρώμεθα, χρῆσθε, χρῶνται.
 » Παρατ. Ἐχρῶμην, ἔχρω, ἔχρητο, ἔχρώμεθα, ἔχρησθε, ἔχρῶντο.
 Υποτ. Χρῶμαι, χρῆ, χρῆται, χρώμεθα, χρῆσθε, χρῶνται.
 Εὐκτ. Χρώμην, χρῆσθε, χρώμεθα, χρῆσθε, χρῶντο.
 Προστ. Χρῶ, χρήσθω, χρῆσθε, χρήσθων καὶ χρήσθωσαν.
 Απαρ. Χρῆσθαι.
 Μετοχ. ὁ χρώμενος, ἡ χρωμένη, τὸ χρώμενον.

Γυμν. 159. Νὰ σχηματισθῶσι προφορικῶς ὁ ἐνεστώς δλος καὶ ὁ παρατατικός τῶν ἐξῆς ῥημάτων (καὶ ἐν τῷ νέῳ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ).

Ἄγχτω, ἀγχπῶμαι, γιχῶ, γῆττῶμαι, θεῶμαι, τελευτῶ, ἀκροῶμαι, τιμωρέω-ῶ, τιμωροῦμαι, ἀφαιρῶ, ἀφαιροῦμαι, ἀπαιτῶ, ἐπαινῶ, ἐπαινοῦμαι, μελῳδῶ, μεμψιμοιρῶ, μερῶ, ἀξιώ-ῶ, ἀξιοῦμαι, μισθῶ, μισοῦμαι, πληρῶ, πληροῦμαι, ὁχυρῶ, ὁχυροῦμαι.

Γυμν. 160. Εἰπὲ τὸ α'. ἐνικὸν πρόσωπον πάντων τῶν χρόνων ἐν τῇ ὅριστικῇ τῶν ἐξῆς ῥημάτων εἰς τὴν φωνὴν ποῦ εὑρίσκονται (ἐν τῇ νέᾳ).

Ἀγρυπνῶ(έω), ἀπατῶ(άω), γενγῶ, δαπανῶ, τιμωροῦμαι, πλανῶμαι, δυστυχῶ, δυσαρεστῶ, εὐεργετῶ, ἐλαττῶ(όω), μισθῶ(όω), εὐχαριστοῦμαι, ζητῶ, περῶ(άω), μειδῶ(άω), κρούω, κρούομαι, θεωρῶ(έω), γελῶ, γελῶμαι, ἀφαιρῶ. ἀφαιροῦμαι, ἀποστῶ, ἀποσπῶμαι, ἐκτελῶ, ἐκτελοῦμαι, κυλίομαι, καθιερῶ(όω), χαλῶ, ὁφελῶ(έω), σείομαι κλείομαι. μηγνύω.

Γυμν. 161. Γράψον τὸ α'. ἐνικὸν πρόσωπον πάντων τῶν χρόνων εἰς τὴν ὅριστικήν τῶν ἐξῆς ῥημάτων (ἐν τῇ νέᾳ).

Ζητῶ(έω) ζητοῦμαι—ἐλαττῶ(όω), ἐλαττοῦμαι—πλαγῶ(άω), πλανῶμαι—γελῶ, γελῶμαι—ἐκτελῶ, ἐκτελοῦμαι—κυλίω, κυλίομαι.

Γυμν. 162. Γράψον τὴν μετοχὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ ἀσρίστου τοῦ προηγουμένου γνωματοτός.

Γυμν. 163. Γράψον τὴν μετοχὴν καὶ τὸ ἀπαρέμφατον ὅλων τῶν χρόνων τῶν ἐξῆς ῥημάτων εἰς τὴν φωνὴν ποῦ εὑρίσκεται: ἔκαστον (ἐν τῇ ἀρχαίᾳ).

Χορηγῶ (έω), μαρτυρῶ (έω), φοιτῶ (άω), ἐξημεροῦμαι, μισοῦμαι, ὁχυρῶ, ὁχυροῦμαι, ἐρωτῶμαι, ἀρκοῦμαι, παύομαι.

Γυμν. 164. Νὰ σχηματισθῇ γραπτῶς δλόκληρος ὁ ἐνεστῶς καὶ ὁ παρατατικὸς τῶν ἔξῆς ῥημάτων (ἐν τῷ ἀρχαίᾳ).

Ἐκτελώ, ἐκτελοῦμαι — ἐρωτῶ, ἐρωτῶμαι — ὀχυρῶ, ὀχυροῦμαι.

Γυμν. 165. Μετάτρεψον τὰ ρήματα τῶν ἔξῆς προτάσεων εἰς τύπους τῆς νέας ὡς τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἡγώνισμα: = ἔχω ἀγωνισθῆ κ. λ. π.

Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἡγώνισμαι, τὴν πίστιν τετήρηκα, τὸν δρόμον τέτελεκα.—Ἴδος ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί.—Τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἵνεσίν σου.—Οἱ δίκαιοι εὐφρανθήσονται.—Οἱ ἀμελεῖς τιμωρηθήσονται.—Κατήργηται ἡ ἀμαρτία.—Μεμίσηκα τὸ φεῦδος.—Ο στέφχνος ἐπέπλεκτο.—Παρετκευάζωμην εἰς δόσιπορίαν.—Ἡτοι μαστοὶ τράπεζα.—Ταχέως ἡ κακία φανερωθήσεται.—Ο ὑψῶν ἔαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἔαυτὸν ὑψωθήσεται.—Αἰνέσω Κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου, φαλὼ τῷ Θεῷ μου ἔως ὑπάρχω.—Ἐκένλεεστος ἡ θύρα. Τὴν πόλιν ἐξεπεπορθήκεσσαν οἱ πολέμιοι, τοὺς οἰκους ἀναστάτους ἐπεποιήκεσσαν καὶ τὰς ἀρχὰς κατελελύκεσσαν.—Κάλλιστα τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξεται καὶ γράφεται καὶ γεγράψεται, ὅτι τὸ μὲν καλὸν ὠφέλιμον, τὸ δὲ αἰσχρὸν βλασφέρον.—Ἐκαστος ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἡ δοξασθήσεται ἡ κίσχυνθήσεται. Ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.—Οστις θέλει δπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθι ἔαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθήτω μοι. Μή ταρκσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω.—Αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἄνομοι.—Διασκορπίσθήσονται οἱ ἔχθροι—Ἐρρίφθω δ κύδος. “Οστις τοὺς πολίτας ποιήσει βελτίους, μέγιστος εὐεργέτης ἀναγεγράφθω. Ἐξαποστείλαι σοι Κύριος βοήθειαν καὶ πληρώσαι πάντα τὰ αἰτήματά σου.—Ο Θεὸς ἐλείσαι σε, τέκνον.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

Α' ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Λέξεις πρωτότυποι	Λέξεις παράγωγοι
χρίνω (χριν.)	χρίσις (
σοφδες (σοφ.)	σοφία) οὐσιαστική
πόλις (πολις.)	πολίτης (
πλέκω (πλεκ.)	πλεκτός (
ξύλον (ξύλ.)	ξύλινος (ἐπίθετα
δίκη (δικ.)	δικάζω (
θαρύς (θαρ.).	θαρύνω (ρήματα
τρέχω (τρεχ. τροχ.)	τροχάδην ἐπίρρημα

221. Πρωτότυποι λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὅποιαι δὲν παράγονται ἀπὸ ἄλλας λέξεις. Παράγωγοι δὲ ἔκειναι, αἱ ὅποιαι παράγονται ἀπὸ ἄλλας λέξεις.

220. Αἱ παράγωγοι λέξεις παράγονται ἢ ἀπὸ πρωτοτύπους ἢ ἀπὸ ἄλλας παραγώγους, ὅταν εἰς τὸ θέμα αὐτῶν προστεθοῦν μία ἢ καὶ πλειότεραι συλλαβῆι, αἱ ὅποιαι λέγονται παραγωγικαὶ καταλήξεις· ως

δίκη — δίκαιος
δίκαιος — δικαιοσύνη

223. Αἱ παράγωγοι λέξεις είναι ἡ οὐσιαστικὴ ἢ ἐπίθετα ἢ ρήματα ἢ ἐπιρρήματα,

Α' ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ

1) Οὐσιαστικὰ ἐκ δημάτων

γράφω—γραφεὺς=ἐκεῖνος, δστις γράφει
 χρίνω —χριτής = » » χρίνει
 καλῶ —κλητήρ = » » καλεῖ
 οἰκώ —οἰκοτόπος= οἰκοτόπη

224. Τὰ ἐκ ρημάτων παραγόμενα οὐσιαστικά τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις.

εύς, της, τήρ, τωρ

σημαίνουσι τὸ ἔντερον πρόσωπον.

Σημ. α'. Τὰ εἰς της, τήρ καὶ εύς ἐπὶ ἀκόμη σημαίνουσι πρᾶγμα· ὡς τομεῖς, ἐπενδύτης, νιπτήρ.

Σημ. β'. Τὰ εἰς της σχηματίζουσι θηλικόν εἰς τρια, τις, τρις. τὰ δὲ εἰς τηρεῖα, ὡς διευθυντής, διευθύντρια, ὁ προφῆτις ἢ προφῆτις (ιδος), ὁ αὐλητής, ἡ αὐλητρίς. ὁ σωτήρ, ἡ σωτειρα.

225. Ὁ χαρακτήρ τῶν ρημάτων μετὰ τὴν προσκόλλησιν τῶν παραγωγικῶν καταλήξεων πάσχει τὰς ίδιας μεταβολάς, τὰς ὅποιας πάσχει κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ρήματος· ὡς

ποιέω	(ποιε)	ποιητής	(ἐποίησα)
κυδεργάω	(κυδερνα)	κυδερνήτης	(ἐκυδέρνησα)
γυμνάζω	(γυμναδ)	γυμναστής	(ἐγγυμνάσθηγ)
ψύχω	(ψυχ)	ψυχτήρ	(ἐψύχθηγ)

Σημ. α'. Τὰ εἰς εὺς τρέπουσι συνήθως τὸ ε τοῦ θέματος εἰς ο· ὡς στρέφω στροφεύεις.

Σημ. β'. Τὰ εἰς της τὰ παραγόμενα ἐκ ρημάτων, ἔχουν τὸ διχρονον τῆς παραληγούσης βραχύ· ὡς θύτης, θύται, ἐργάτης, ἐργάται.

Γυμν. 166. Ἐκ τῶν ἑπής παράγαγε οὐσιαστικά λήγοντα εἰς:

της.—δανείζω, μάχομαι· (μαχε, μαγθάνω (μαθε), λογίζομαι, ἀγωνίζομαι, σπουδάζω, ἀκροῶμαι, παλαίω, ψεύδομαι, ίδρυω.

εύς.—διλάπτω, στρέφω, ἐκλέγω, ἀνατρέπω, διαφθείρω, διαγέμω, εἰσαγγέλλω.

τήρ.—λάζπτω, κλώθω, δίδω (δο), ἀρόω, κάμπτω.

τωρ.—πράττω, οἰκω, ἀμύγομαι, γεγνω, διδάσκω, λέγω (ρε).

διώκω	—διωγμός	δουλεύω	—δουλεία
στίζω	—στιγμή	λεγω	—λόγος
καίω	—καύσις	ἀπαλλάτω	—ἀπαλλαγή
ἐργάζομαι	—ἐργασία	καίω	—καρδιολογίκης

226. Τὰ ἐκ ρήματων παραγόμενα οὐσιαστικὰ τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις

μός, μή, σις, σία, εία, ος, ή, ἀ

εἰναι: ἀφηρημένα καὶ σημαίνουσι: πρᾶξιν.

Σημ. α'. Τὰ εἰς ος. η, η τρέπουσι τὸ ε τοῦ θέματος εἰς ο· ὡς σπείρω [σπερ] σπόρος, στέλλω [στελ] στόλος φέρω, φορά.

Σημ. β'. Τὰ εἰς σις, δταν παράγονται ἀπὸ ρήματα, εἰς τινας μόνον χρόνους ἔκτεινουσι τὸν χαρακτῆρα φυλλάτουν αὐτὸν βραχύν· ὡς ἀφαιρεῖ ἀφαιρεσίς.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς εία παράγονται ἐκ τῶν εἰς εύω ρήματων.

Τυμν. 167. Έκ τῶν ἑπῆς ουμάτων παράγαγε οὐσιαστικὰ λήγοντα εἰς

μός.—μερίζω, διδύροιμαι, δένω, σείω, σπάω, ψάλλω, χωρίζω, μυκώμαι (μυκηθ), κλαίω (κλαθ, σικτίρω, διλούδζω, διοφύρομαι, ἀγιάζω, ἀπελπίζω).

μή—ἐπίσταμαι, δέξω, γράψω.

σίς.—ποιῶ, μιμούμαι, πλάττω, παύω, γίγνομαι (γενε), γεννῶ ψύχω, λέγω, αἰτῶ, λαμβάνω (ληδ), δηλῶ, δεικνύω (δεικ), πιέζω, προσκαλῶ (κληγ), εὑρίσκω (εύρε), δέω (δένω).

σία.—φαντάζομαι, εἰκάζω, σημικίνω, ξηραίνω θύω, δινομάζω, διασκεδάζω, ἐπιμιγνύω (ἐπιψιγ).

εία.—χολακεύω, ἀλιεύω, γηστεύω, μηγστεύω, θωπεύω, πρεσσεύω, ἐπιτροπεύω.

ός.—τρέπω, στέλλω, τρέμω, τίκτω (τεκ), ῥέω, πλέω.

ή.—ἀναπνέω, ἐπιστέλλω, ἀγίω (ἀγωγ), ἄδω, ῥέω, διαβάλλω (διαβολ). τέμνω, στέργω, μέμφομαι, πλέκω, ἀλείψω, ἀμείβω.

ά.—σπείρω, φέρω, φθείρω, δέρω.

θεῶμαι —θέατρον = δ τόπος ἐνῷ θεώμεθα.

πλήττω —πλήκτρον = τὸ δργανον, δι' οὐ πλήττομεν.

κλείω —κλείθρον = » » » κλείομεν.

παλαίω —παλαίστρα = δ τόπος ἐνῷ παλαίομεν.

ἀναβαίνω —ἀναβάθμοα = τὸ δργανον, δι' οὐ ἀναβαίνομεν.

σπουδάζω —σπουδαστήριον = δ τόπος, ἐνῷ σπουδάζομεν.

227. Τὰ ἐκ ρημάτων παραγόμενα οὐσιαστικὰ τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις.

τρον, θρον, τρα, θρα, τήριον

σημαίνουν τρόπον ἢ δργανον.

Σημ. α'. Κατάλγης σημαίνουσα τὸ δργανον εἶναι καὶ ἡ ανῆ. ανον, ονη, τη-
ρια ὡς σκαπάνη, δρέπανον, περόνι, βακτηρία.

Σημ. β'. Μερικὰ ἐκ τῶν εἰς τρον εἰς τὸν πληθυντικὸν σημαίνουν ὀμοιότην ὡς
διεσκετρα, λύτρα.

Γύμν. 168. Ἐκ τῶν ἑξῆς ρημάτων παράγαγε οὐσιαστικὰ λήγοντα εἰς:

τρον, θρον.—ἀρόω, φέρω (φερε), θέλω (θελγη), σαρόω, βαίνω (βα),
τρα, θρα.—κολυμβῶ, καλύπτω, χέω, (χυ), δρχοῦμαι, ποτίζω.

τήριον.—ἐργάζομαι, ἀκροῶμαι, θυμιάω, σπουδάζω, ἀναβρύω, κοι-
μῶμαι, χαρίζομαι, καθαίρω, πιέζω, διευθύνω, ἐπισκέπτομαι, γυμνάζω,
βασανίζω, ἐμβαίνω.

πράττω—πρᾶγμα
ποιῶ—ποίημα

26. Τὰ ἐκ ρημάτων παραγόμενα οὐσιαστικὰ τὰ λαμβάνοντα τὴν κα-
τάληξιν

μα

σημαίνουν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως.

Γύμν. 169. Ἐκ τῶν ἑξῆς ρημάτων παράγαγε οὐσιαστικὰ λήγοντα εἰς:

μα.—ἀγγέλλω, ἀμαρτάνω, γεννάω, καλύπτω, καιω, δράω, χρίω,
μοιόνω, κόπτω, στίζω, ἀκούω, θύω, δρῶ, βλέπω, συμπλέκω, θεωρῶ,
πείθω, φῦω, προσβάλλω, δεικνύω, ζητῶ, ἐνδικιτῶμαι, εὑρίσκω, μανθάνω,
δχυρῶ, ραπίζω, σκώπτω, διαλείπω, δμοιόω, εἰκονίζω.

Γύμν. 170. Ἐκ ποιῶν ρημάτων παράγονται καὶ τὶ σημαίνουν τὰ ἑξῆς οὐσια-
στικά:

Λυτρωτής, δινειδισμός, διγρασία, θερμάστρα, γνώρισμα, γυμναστήριον
αἰσθησις, δυναστεία, πληθυσμός, κατηγορητήριον, ἀνατολή, φόρος, λύ-
τρον, γράμμα, δρμητήριον, τροφεύς, μηγύντωρ, ἀποδάθρα, ἔκπτωσις, τά-
ξις, λαστεία, ἑτοιμασία, τροφή, ἀποκλεισμός, θέλησις, σωζρονιστήριον,
τάγμα, φρόνησις, τίμημα, θλιψίς, προστριβή, φαντασία, μαρασμός,
θέρμανσις, δοξασία, πτούσια, πομπή, πομπή, πομπή, πομπή, Εκπαιδευτικής Πολιτικής

2 Ούσιαστικὰ ἐξ ούσιαστικῶν (παρόνυμα)

ἀνθρωπος	—ἀνθρωπίσκος	= μικρὸς ἀνθρωπος
παις	—παιδίον	= μικρὸς παις
δέσποινα	—δεσποιγινη	= μικρὰ δέσποιγα
φιάλη	—φιαλίδιον	= μικρὰ φιάλη
κύων	—κυνάριον	= μικρὸς κύων

229. Τὰ ἐξ ούσιαστικῶν παραγόμενα ούσιαστικὰ τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις.

ίσκος, ιον, ίς, ίδιον, ἀριον,

σημαίνουσι σμίκρυνσι γ τῆς ἐγνοίας ἢ ἀπλῶς ἢ χάριν περιποιήσεως ἢ χάριν περιφρονήσεως καὶ λέγονται **ὑποκοριστικά**.

Σημ. Σπανιώτεραι καταλήξεις τῶν ὑποκοριστικῶν είναι καὶ αἱ ἐξῆς:

ίσκη, ὑδριον, ύλλιον, ύφιον, ἴχνη, ἀσιον καὶ ἀφιον

ἢ *παιδίσκη, νησύδριον, ἀνθύλλιον, πολίχνη, κοράσιον, ξυράφιον* καὶ τῆς δημόδους γλώσσης *άκης*, ὡς Δημητράκης.

Γυμν. 171. Έκ τῶν ἐξῆς ούσιαστικῶν παράγαγε ούσιαστικὰ λήγοντα εἰς:

ίσκος.—οίκος, βασιλεύς, τύραννος, στόλος, μοχλός, ναός, αὐλός, ἀστήρ.

ιον.—օνυξ, λάγηνος, δρος, ποταμός, μειραξ, μάχαιρα, στρουθός, φάθος, ἄγαλμα, ἔδαφος, ἀσπίς.

ίς.—ἄλεκτωρ, έθιμός, γλωττα, θύρα, θεράπαινα, κεφαλή, χείρ.

ίδιον.—ξίφος, ὅφις, μυῖα, βακτηρία, χοῖρος, σκάφος, ὅξος, γραῦς.

ἀριον.—χήν, ἀνθρωπος, παις, ξύλον, μόσχος, γλώσσα, πτύον, ἵππος, κριθή.

Δημήτριος — Δημητριάδης = ὁ υἱὸς τοῦ ἀπόγονος τοῦ Δημητρίου.

Ξενοφῶν — Ξενοφωντίδης = ὁ υἱὸς ἢ ἀπόγονος τοῦ Ξενοφῶντος.

227. Τὰ ἐξ ούσιαστικῶν παραγόμενα ούσιαστικὰ τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις

ἀδης	ίδης
-------------	-------------

σημαίνουν τὸν υἱὸν ἢ ἀπόδγονόν τινος καὶ λέγονται **πατρωνυμικά**.
Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Σημ. α'. Τὸ εἰς τῆς καταλήξεως ἴδης μετὰ προγρουμένου εἰς συναιρεῖται εἰς εἰς ώς Ἀτρεύς, Ἀτρείδης.

Σημ. β'. Τὰ εἰς ἀδης σχηματίζουν θηλυκὸν εἰς ἄσ, ἀδος, τὰ δὲ εἰς ἴδης, εἰς εἰς· Τανταλίδης, η Τανταλίς, Λεοντιάδης, η Λεοντιάς.

Σημ. γ'. Τῶν πατρωνυμικῶν κατάληξις εἰς τὴν νέαν γλωσσαν είναι καὶ η πουλος ώς Ἀλεξανδρόπουλος.

Γυμν. 172. Ἐκ τῶν ἔξης κυρίων ὀνόματων παράγαγε πατρωνυμικά.

Γεύργιος, Βασίλειος, Ἀντώνιος, Ἀναστάσιος, Γρηγόριος, Ἀσκληπίος, Αἰνείας, Κωνσταντίνος, Ιωάννης, Πηλεύς, Χρήστος, Οἰκονόμος, Ἀλκμέων, Φίλιππος, Μιχαήλ.

Λέσθος	— Λέσθιος	Λεσθία	= κάτοικος	Λέσθου
Σπάρτης	— Σπαρτιάτης	Σπαρτιάτις	= »	Σπάρτης
Ἄθηνας	— Ἀθηνίτης	Ἀθηνίτις	= »	Ἀθηνᾶν
Μασσαλία	— Μασσαλιώτης	Μασσαλιώτις	= »	Μασσαλίας
Μέγαρα	— Μεγαρεὺς	Μεγαρίς	= »	Μεγάρων
Ἀσία	— Ασιανὸς	Ἀσιανὴ	= »	Ἀσίας
Πέργαμος	— Ηεργαμηνὸς	Ηεργαμηνὴ	= »	Περγάμου

230. Τὰ ἔξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα οὐσιαστικὰ τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις

ιος, ἀτης, ιτης, ώτης, εύς, ανός, ηνίς,

σημαίνοντα τὸ ἔθνος η τὴν πόλιν ἐκ τῆς ὅποιας κατάγεται τις καὶ λέγονται ἔθνικά.

Σημ. α'. Τὸ εἰς τῆς καταλήξεως ιος μετὰ προγρουμένου φωνήσγιος συναιρεῖται ώς Σμύρνη (Σμυρνά) Σμυρναῖος, Χίος, Χῖος.

Σημ. β'. Σπανιωτέρα κατάληξις τῶν ἔθνων είναι καὶ η ήτης καὶ ινος ώς Αἴγινα, Αἴγινήτης, Τάρας, Ταραντῖνος.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς ιτης καὶ ἀτης ἔθνικὰ ἔχοντα τὸ διέχοντον τῆς παραληγούσης μακρὸν πλὴν τοῦ Γκλάτης καὶ Δαλμάτης.

Σημ. δ'. Πολλὰ ἔθνικὰ δὲν παράγονται ἀπὸ τὸ σηματικὸν τῆς χώρας, ἀλλὰ τούτων τίον ἀπὸ τὸ ἔθνικόν παράγεται τὸ σηματικὸν τῆς χώρας· ώς Μακεδών, Μακεδονία Ιάλλος, Γαλλία.

Γυμν. 173. Πῶς λέγεται δ κάτοικος τῆς

ιος.—Ἐφέσου, Ρόδου, Χίου, Κυθήρων, Ζακύνθου, Κορίνθου, Κύπρου, Εύρων ηγιοπολίτην καὶ πατέρα Σαρρώντο Φερρώνιδαν αρέστρητην Σμύρνης.

άτης.—Κυδωνιῶν, Ποτιδαιίας, Τεγέας.

ίτης.—Κωνσταντινουπόλεως, Καλλιπόλεως, Συνάρεως.

ώτης.—Ἡπείρου, Ἡρακλείας, Σικελίας.

εύς.—Μεγάρων, Φωκίδος, Καισαρείας, Ἀλεξανδρείας, Φωκαίας.

ανός.—Ἄφρικῆς, Ἀμερικῆς.

ηνός.—Κυζίκου, Λαμψάκου, Ἀδραμυττίου, Δαμασκοῦ, Ναζιανζοῦ,

Αβδοῦ.

Γύμν. 174. Ἐκ ποιας χώρας κατάγεται ὁ

Θρᾷξ. Κεφαλήν, Αἴτωλός, Βοιωτός, Ἀχαιός, Ἀκαρνάν, Ιων, Κρής, Μάγης, Ἀρκάς, Λάκων, Ἰταλός, Πέρσης, Ἰάπων, Αἴθιοψ, Ἀραψ, Φρέξ, Φοῖνιξ.

ἐλαῖαι = ἐλαιῶν = τόπος, ὅπου ὑπάρχουν ἐλαῖαι
φάρμακα = φαρμακείον = τόπος, ὅπου ὑπάρχουν φάρμακα

231. Τὰ ἔξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα οὐσιαστικὰ τὰ λαμβάνοντα
τὰς καταλήξεις:

ων εἰον

σημαίγουν τὸν τόπον, ὅπου ὑπάρχει τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης σημαινόμενον καὶ
λέγοντας τοπικά.

Σημ. α'. Σπανιωτέρα καταλήξεις τῶν τοπικῶν είναι καὶ ἡ *ιδ.* ὡς νεοσσός.
νεοσσοία.

Σημ. β'. Τὰ εἰς *ιον* καὶ *ειον* τὰ παραγόμενα ἀπὸ τὸ ὄνομα θεοῦ ἢ θρωος ἢ
ἐπιοήπου ἀνδρός σημαίνουν τόπον ἢ γαῶν ἢ μνῆμα, ἀφιερωμένον εἰς αὐτὸν καὶ λέ-
γοντας τεμενικά· ὡς Μουσείον, Θησείον, Ἡραῖον, Ἡρόν.

Γύμν. 175. Ἐκ τῶν ἔξης οὐσιαστικῶν παράγαγε οὐσιαστικὰ λήγοντα εἰς

ών.—ὅρνις, περιστερά, κάλαμος, γυνή, ἀμπελος, δάφνη.

ειον.—κουρεύς, μοῦσα, διδάσκαλος, βιβλιοπώλης, μάγειρος, σχολή,
παιδαγώγος, ἀστεροσκόπος.

ιά.—μύριης, ρόδον (ρόδωνιά), σφήνη, πράσον.

κέραμος — κεραμεὺς = ὁ κατασκευάζων κεράμους.

ναῦς — ναύτης = ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ναῦν.

232. Ἐξ οὐσιαστικῶν παράγοντα οὐσιαστικὰ διὰ τῶν καταλήξεων

ευς της (ίτης, ότης, ώτης)

τὰ δροῖα σημαίγουν τὸν ἀγήκοντα ἢ τὸν ἀσχολούμενον ἢ ἔχοντα ὄπωσδή-
ποτε σχέσιν πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης σημαινόμενον.

Σημ. α.' Τὰ εἰς εὺς χηματίζουν ἐνίστε τὸ θηλυκὸν εἰς εια· τὰ δὲ εἰς τὴς εἰς τις· ώς ἵερεύς, ἵερεια, πολίτης, πολίτις.

Σημ. β'. Τὰ εἰς δητης, ώτης γράφονται μὲν οἱ μὲν ἔξι ηὶ πρὸ αὐτῶν συλλαβή εἰναι φύει, ηὶ θέσει μακρί, μὲν οἱ δέ, ἔξι εἰναι βραχεῖται· ώς δημότης, τοξότης, στρατιώτης· ἔξι αἰρεῖται τὸ δεσμώτης.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς ἵερης παρώνυμα ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρόν· ώς πολ' τις, ὅπλη της.

Γύμν. 176. Ἐκ τῶν ἑξῆς οὐσιαστικῶν παράγαγε οὐσιαστικὰ λήγονται εἰς εὺς.—ἱερός, χέραμος, φόνος, πορθμός, γράμμα, ἵππος, σκαπάνη, κυθραξ.

της.—ὅπλον, πόλις, δῆμος, στρατιά, τόξον, ἵππος, θίασος, ἴδιος, ναῦς ἐπαρχία, δεσμός, πρέσβυς, μῆλον, στήλη, ὁρχίς, ρόδον, λάρυγξ, κώμη.

Γύμν. 177. Πόθεν παράγονται καὶ τὶ σημαίνουν τὰ ἑξῆς οὐσιαστικά.

Νεανίσκος, πτυχίον, Ἀθανασιάδης, Μικρασιάτης, λαχανοπωλεῖον, ἀνδρών, μεσίτης, χαλκεύς, νυμφών, Θηβαῖος, Μυτιληναῖος, Πετρόδης, Νικολαΐδης, τραπέζιον, λόγιον, σποργγάριον, νεφύδριον, τραπεζίτης, ἐσπερίς, κυημίς, Ἡράκλειον.

3) Οὐσιαστικὰ ἔξι ἐπιθέτων

κακός	—κακία	(
ἀληθής	—ἀλήθεια	)
εὔνους	—εὔνοια	(
δίκαιος	—δικαιοσύνη	(
ἱερός	—ἱερωσύνη	(σύνη
διχρύς	—διχρύτης	(
θεριώδες	—θερμότης	(της

233. Τὰ ἔξι ἐπιθέτων παραχρόμενα οὐσιαστικὰ τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις.

ια (εια, οια) σύνη της

εἰναι· ἀφηρημένα καὶ σημαίνουν ιδιότητα.

234. Τὰ εἰς ια παροξύνονται καὶ παράγονται ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ εἰς οις συμφωνόληγκτα ἐπίθετα.

235. Τὰ εἰς εια προπαροξύνονται καὶ παράγονται ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὰ εἰς ης ἐπιθετικοί ηθικοί από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

236. Τὰ εἰς οια προπαροξύνονται καὶ παράγονται ἀπὸ τὰ εἰς οοσ—
ους ἐπίθετα.

Σημ. α'. Μερικῶν ἐπιθέτων τὸ ἀφγρυμένον οὐσιαστικόν, γίνεται ἀπὸ τὸ θηλυκὸν ἀφ' οὐ ἀναδιασθῆ ὁ τόνος· ως δὲ θερμός, η θερμὴ τὸ οοσ. η θέρμη, δὲ θερός, η ἔχθρα, τὸ οοσ. η ἔχθρα.

Σημ. β'. Πολλὰ τῶν εἰς οα οίσ. παράγονται καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ησ· ως εὔτυχής—εὔτυχια, εὐ· υήσ—εὔτυχια.

Σημ. γ'. Ένιστε τὸ τ τῶν εἰς τοσ καὶ τησ, σταν λάθη τὴν κατάληξιν οα τρέπεται εἰς σ ως ἀθάνατος, ἀθανασία, ἑκέτης, ἑκεσία.

Σημ. δ'. Τὰ εἰς ο(ω)σνη γράφονται μὲν ο μέν, σταν η πρὸ αὐτῶν συλλαβῆ, εἶναι φύσει η θέσει μακρά, μὲν ω δέ, σταν εἶναι βραχεῖα.

Γύμν. 178. Ἐκ τῶν ἔξης ἐπιθέτων παράγαγος οὐσιαστικὰ ἀφγρυμένα λγοντα εἰς·

ια, (εια, οια).—μακρόθυμος, δυστυχής, ἀηδής, μεγαλόψυχος, λαίμαργος, ἀγροτικός, ἀνόητος, ἀγαιόδής, μεγαλοπρεπής, μεγαλόλογος, εὔνους, εὔπλους, εὔρους, αἰσχροκερδής, ἀκριβής, εὔσεβής, ἀληθής, θυερήφανος, θοηθός, ἐνεργός, πένης, ἀλαζών, εὐδαίμων, εύκλετής, εὐπειθής.

σύνη.—ἀγρώμων, δίκαιος, παράφρων, σώφρων, αἰδήμων, ἀγαθός, καλός.

της.—ἀδελφός, αἰσχρός, δέσμιος, ἀνόικος, θερμός, βαρύς, γλυκύς, γῆς, ταχύς, θραδύς, ἀθῆρος.

B'. ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ

1) Ἐπίθετα ἐξ ὄνομάτων

Θάλασσα—θαλάσσιος = ὁ ἀνήκων εἰς τὴν θάλασσην
 δοῦς — βέσιος = ὁ ἀνήκων εἰς τὸν δοῦν
 πατέρ — πατρικός = ὁ ἀνήκων εἰς τὸν πατέρα

237. Τὰ ἐξ ὄνομάτων παραγόμενα ἐπίθετα τὰ λαμδάνοντα τὰς καταλήξεις.

ιος   ειος   ιησ

σημαίνουν τὰ ἀνήκοντα η ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης σημαινόμενον

Σημ. α'. Τὸ ε τῆς καταλήξεως ιος μετὰ προτριγυμένου α η ε συναρρεῖται εἰς αι η ει ως ἀγορά, ἀγοραῖος, τέλος, τέλειος.

Σημ. β'. Τὴν κατάληξιν ειος λαμβάνουν συνήθως τὰ παραγόμενα ἀπὸ ἔμψυχα ὡς ἀνθρώπειος, ἐλάφειος, Ὄμηρειος.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς ικὸς γράφονται μὲν οὐ πλὴν τοῦ θηλυκός, λιβυκός, δανεικός, διρεικός, κεφαλεικός καὶ δεκελεικός.

Γύμν. 179. Ἐκ τῶν ἑξῆς ὄνομάτων παράγαγε ἐπίθετα λήγοντα εἰς

ιος, (ειος).—λόγος, ἀήρ, Ὀλυμπος, θεός, καθαρός, θαυμα, σωτήρ, σεβασμός, ἀγορά, δίκη, ἀστυ, Πυθαγόρας, Σοφοκλῆς, ὅνος, ἀνήρ, πρόβατον.

ικός.—ἀδελφός, στρατιώτης, ἀνατολή, μοῦσα, νεῦρον, πόλεμος, νόμος, ἵππος, νύμφη, καρδία (ακός), ἔθνος, Αἴγιλος, ἀστυ, δάνειον, γῆλιος (ακός), Κόρινθος (ακός).

ξύλον —ξύλινος = ὁ ἔξ ξύλου κατεσκευασμένος
κίτρον —κίτρινος = ὁ ἔχων χρῶμα κίτρου
ἄργυρος—άργυρος= ὁ ἔξ άργυρου κατεσκευασμένος

238. Τὰ ἑξ ὄνομάτων παραγόμενα ἐπίθετα τὰ λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις.

ινος

εος=οῦς

σημαίνουν τὴν ὥλην ἢ τὸ χρῶμα καὶ λέγονται μετουσιαστικά.

Σημ. Τὰ εἰς **ινος**, ὅταν ὀξεῖσινται: σημαίνουν χρόνον ἢ πλησιονήν, ὡς πεδινός, νυκτερινός.

Γύμν. 180. Ἐκ τῶν ἑξῆς ὄνομάτων παράγαγε ἐπίθετα λήγοντα εἰς

ινος.—ἀδάμαντας, ἄκανθα, γύψος, ἔθενος, κάλαμος, μόλυβδος, μετημβρίχ, πρωΐα, ἄλγος, φῶς, σκότος, δέος, ἔλεος, θέρος, φθινόπωρον, ὅρος
εος-οῦς.—χρυσός, σίδηρος, χαλκός, λίνον, πορφύρα.

τροφή — τρόφιμος

239. Τὰ ἑξ ὄνομάτων παραγόμενα ἐπίθετα τὰ λαμβάνοντα τὴν κατάληξιν

ιμος

σημαίνουν τὸν κατάλληλον ἢ ἐπιτήδειον εἰς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης σημαιγόμενον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Γύμν. 181. Έκ τῶν ἔξις ὄνομάτων παράγαγε ἐπίθετα λήγοντα εἰς
ιμος.—έργασια, ὥφελεια, χρῆσις, παράδοσις, μόνος, πένθος, μάχη,
ποτόν.

πεῖνα	— πειναλέος	= ὁ ἔχων πεῖναν
ἰσχὺς	— ισχυρὸς	= » » ισχὺν
φθόνος	— φθονερὸς	= » » φθόνον
μόχθος	— μοχθηρὸς	= » » μόχθον
αἷμα	— αίματώδης	= » ». πολὺ αἷμα

240. Τὰ ἔξι ὄνομάτων παραγόμενα ἐπίθετα τὰ λαμβάνοντα τὰς κατα-
λήξεις

αλέος   ρὸς (ερός. ηρὸς)   ώδης

σημαίνουσιν πληριμονήν.

Σημ. Τὰ εἰς ώδης σημαίνοντα ἔνιστε καὶ δμοιότητα ὡς θηριώδης.

Γύμν. 182. Έκ τῶν ἔξις ὄνομάτων παράγαγε ἐπίθετα λήγοντα εἰς

αλέος.—δίψα, ϕώρα, λύσσα, ὑπνος, φρίκη.

ρὸς.—αἰσχος, ἔχθος, οίκτος, αἷμα, λύπη, δδύνη, δαπάνη, ὅκνος, πόνος, σκιά, τρόμος, τρυφή, φόδος, μόχθος, θυγυρός, ισχυρός, ἀλμυρός, βλαστυρός, βδελυρός.

ώδης.—μανία, νεῦρον, αἷμα, ἄκανθα, βόρδορος, φρίκη, θύωρ, δγκος, λαθύρινθος, γόδος.

2) Ἐπίθετα ἐκ ὄνημάτων.

νοῶ	— νοήμων	= ἐκείνος ὅστις νοεῖ
θαυμάζω	— θαυμαστὸς	= ὁ ἀξιος ἢ ὁ δυνάμενος νὰ θαυμασθῇ
ἔξορίζω	— ἔξοριστος	= ὁ ἔξωρισμένος
διορθῶ	— διορθωτέος	= ἐκείνος, ὅστις διφείλει νὰ διορθωθῇ

241. Τὰ ἐκ ὄνημάτων παραγόμενα ἐπίθετα λαμβάνουν τὰς καταλήξεις.

μων   τος   τέος

καὶ τὰ μὲν εἰς μων σημαίνουν τὸν πράττοντά τι τὰ δὲ εἰς τος τὸν παθόντα ἢ δυνάμενον ἢ ἀξιον γὰ πάθη, τὰ δὲ εἰς τέος τὸν διφείλοντα γὰ πάθη.

Γύμν. 183. Έκ των ἔξης ρημάτων παράγαγε ἐπίθετα λήγοντα εἰς μων.—έλεω, ἐπιλανθάνομαι, αἰδοσθαι, ἐπίσταμαι.

τος καὶ τέος —ἀγαπῶ, ἀγαχωρῶ, ἔξορτῶ, ἐπιχιώ, πράται, λέγω, μακαρίζω, φυλάττω, στρέφω, ἀκούω, γρίω, ποιῶ, γράψω, διαλύω, κρίνω, εὔχομαι.

Γύμν. 184. Πόθεν παράγονται καὶ τί σημαίνουν τὰ ἔξης ἐπίθετα:

Ποτάμιος, οἰκιακός, χαλκοῦς, περυσινός, νόμιμος, συσταλέος, θαρρός, τυχηρός, παιδευτός, φθονερός, πειναλέος, ἀνθηρός, χρήσιμος, ναυτικός, κόσμιος, θηγάνισμος, θηριώδης, νοσηρός, τιμωρητός, πλούσιος, διπλωμάτης, ακεινός, ἀνθρώπειος, μυστηριώδης, ἵππειος οὐράνιος, πεζικός, πήλινος, οὐλινος, πετρώδης, πέτρινος, πεδινός, μηχανικός, ἑλάφειος, ἀλγεινός, ξύλινος.

Γ'. ΡΗΜΑΤΑ ΗΡΑΓΩΓΑ

240. Τὰ ρήματα παράγονται ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔξ ὄνομάτων καὶ λαμβάνουν τὰς ἔξης καταλήξεις:

α'). ἀω—ῶ	(τόλμη	—τολμῶ	=ἔχω τόλμην.
β'). ἐω ῶ	(πόνος	—πονῶ	=ἔχω πόνον.
γ'). ὄω ῶ	(ἐλεύθερος	—ἐλευθερῶ	=κάμνω τινὰ ἐλεύθερον.
δ'). εύω	(δοῦλος	—δουλεύω	=είμαι δοῦλος.
	(ἐλπίς	—ἐλπίζω	=ἔχω ἐλπίδα.
ε'). ζω	(χάρις	—χαρίζομαι	=κάμνω χάριν.
	(Ἐλλην	—έλληνίζω	=μιμοῦμαι τοὺς Ἐλληνας.
ζ'). ἀξω	(ὄνομα	—ὄνομάζω	=δίδω ὄνομα.
η'). αἴνω	(θερμός	—θερμαίνω	=κάρμνω τι θερμόν.
η'). ύνω	(όμιλος	—όμικλύνω	=κάμνω τι ὄμιλόν.
θ'). ώττω	(ύπνος	—ύπνωτεω	=ἔχω ὅπνον.
	(τυφλός	—τυφλώτεω	=είμαι τυφλός.

Σημ. Ρήματά ταν παράγονται ἀπὸ ἐπιρρήματα καὶ λήγουσιν εἰς ζω· ώς διχάζω (θ. διχα), χωρίζω (χωρίς).

Γύμν. 185. Έκ των ἔξης ὄνομάτων παράγαγε ρήματα λήγοντα εἰς

ἀω.—γίνη, ἀπάτη, πλάνη, τόλμη, αἰτία, γῆτα, τιμῆ.

ἐω.—ἀριθμός, εύτυχής, καλλιγράφος, δρυογράφος, ξυνγράφος,

τιμωρός, ἀδιάφορος, πόνος, φίλος, νομοθέτης, εὐεργέτης. λιθοβόλος,
ἀπειλή, λύπη.

σῶ. — χρυσός, μισθός, ἀθῷος, ζημία, στέφανος, δοῦλος, ἄξιος,
δχυρός.

εύω. δοῦλος, κίνδυνος, ἀληθῆς, ἵππεύς, φονεύς, στρατός, βασιλεύς.

ἴω ή **άξω** δίκη, ὅνομα, στάσις, θαῦμα, δπλον, ἐμπόδιον, ἔρις,
Εὐρώπη, Λάκων, ψιττακός, ἀγιος, σπουδή, δοκιμή, ἀγχόνη, ἀγκάλη.

αίνω. — χαλεπώς, λευκός, θερμός, δυσχερής, κοιλος, ισχνός, λεῖος,
κέρδος.

ύνω. — λαμπρός, φαῦλος, δεύτερος, διχρύζ, δακτύς, λεπτός, πρᾶος.

Δ'. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ

243. Τὰ παράγωγα ἐπιρρήματα παράγονται ἀπὸ ὄνοματα ῥήματα
καὶ ἐπιρρήματα καὶ λήγουν εἰς

α'.	θεν	οὐρανὸς	— οὐρανόθεν	
β'.	σε	ἐκεῖ	— ἐκεῖσε	
γ'.	δε	ἔνθα	— ἐνθάδε	τοπικὰ
δ'.	θι	αὐτὸς	— αὐτόθι	
ε'.	δον (αδον. ηδον)	ἀγέλη	— ἀγεληδὸν	
ζ'.	δην (άδην)	θαίνω	— θάδην	
ζ'.	τὶ	έλληγιςω	— έλληγιστὶ	τροπικὰ
η'.	εἰ-λ	πάμψηφος	— παμψηφεὶ	
θ'.	ξ	ἐναλλαγή	— ἐναλλαξ	
ι'.	άκις	πόσον	— ποσάκις	) ποσότητος

Σημ. Περὶ τῶν εἰς ως ἐπιρρημάτων ίδε § 119.

Γύμ. 186. Ἐκ τῶν ἔξις λέξεων παράγαγε ἐπιρρήματα λήγοντα εἰς

θεν. — οὐρανός, πατήρ, οίκος, ἐμπρός, κύκλος, ἄλλος, ἄνω, ἀρχή,
μήτηρ, ἑκάτερος, αὐτός, θύρα, κάτω, ὕψος.

σε. — ἄλλος, αὐτός, ἐκεῖ.

δε. — οίκος, Μέγαρα, Ἀθῆναι.

θι. — ἄλλος, αὐτός, Οὐρανός,

δον (αδον, ηδον). — ἀγέλη, ἀναφαίνομαι, διμόθυμος, σωρός, θού-
στροφος, ποταμός, δότρυς, δάκτραχος.

δην (αδην). — μίγνυμι (μιγ), διαλέγομαι (διαρρεε), συλλαχμάνω,
αἱρω, θαίνω, φύρω, σπείρω, τρέχω.

τι. — διγομάζω, φρυγίζω, περσίζω, θαρραρίζω, νέος

ει-ι. — ἀμοχθος πάνδημος, ἀμισθος, ἀσκαρδάμυκτος, ἀμετάτρεπτος
ἀτιμώρητος.

άκις. — ὀλίγον, πολύ, τόσον, ὅσον, πλεῖστος, συχνός, δέκα, ἀπειρος

B'. ΗΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

ἀνά — θαίνω = ἀναβαίνω —

σιδηρος — δρόμος = σιδηρόδρομος

βιδλίον — πωλῶ = βιδλιοπώλης

φεύγω — δίκην = φυγόδικος

244. Αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο λέξεων λέγονται **σύνθετοι**.

245. Ἡ πρώτη τῶν λέξεων, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀποτελεῖται ἡ σύνθετος, λέγεται **πρώτον συνθετικὸν μέρος**, ἡ δευτέρα **δεύτερον συνθετικὸν μέρος**.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

συν — πίπτω = συμπίπτω

εῦ — τύχη = εὐτυχής

Θεὸς — λόγος = θεολόγος

δίπτω — ἀσπίς = δίψασπις.

246. Ὡς πρώτον συνθετικὸν μέρος τίθεται ἡ ἀκλιτον μέρος τοῦ λόγου (πρόθεσις, ἐπίρρημα) ἡ κλιτόν.

Σημ. α'. Ὄταν τὸ πρώτον συνθετικὸν μέρος εἶναι πρόθεσις γίνονται μεταξολαὶ τινες χάριν εὐφωνίας, (ἴδε περὶ προθέσεων.)

Σημ. β'. Ὡς πρώτον συνθετικὸν χρησιμεύουν καὶ τὰ ἀχώριστα μόρια **ἡμι** (= ἥμισυ), δὺς σημαῖνον δυσκολίαν ἢ κακότητα), **α** στερητικὸν (σημαῖνον στέρησην ἢ κακότητα), **αρι**, **ερι**, **ζα** (σημαίνοντα ἐπίτασιν) καὶ τινα ἄλλα· ὡς

ἡμίθεος — ἡμίγυμνος

δυστυχής — δύσεστας

ἄτυμος — ἄτυχής

ἀρέσηλος, ἔρετιμος, ζάπλουτος.

Σημ. γ'. Τὸ στερητικὸν **α** πρὸ φωνήντος λαμβάνει συνήθως **ν** καὶ γίνεται **αν** **α-άξιος** = **ἀνάξιος**, ἄλλᾳ καὶ **ἄσπλος**, **ἀδρατος**.

247. Ὅταν τὸ α' συνθετικὸν μέρος εἶναι ὅνομα, εἰς τὴν σύνθεσιν λαμβάνεται ἡ ἡ ὅνομαστικὴ αὐτοῦ κατ' ἀποκοπὴν τοῦ ν ἡ σ., ἐὰν ὑπάρχῃ, ἡ τὸ θέμα αὐτοῦ· ὡς

Θεός	— λόγος	θεολόγος
αἰσχρὸν	— κέρδος	αἰσχροκερδής
ἀστυ	— γόμος	ἀστυνόμος
νομὸς	— ἄρχω	νομάρχης
τέλος	— φέρω	τελεσφόρος

248. Πολλάκις εἰς τὸ τέλος τοῦ θέματος τοῦ α' συνθετικοῦ μέρους τίθεται: ἐν σ· ως

σῶμα — φύλαξ σωματοφύλαξ
ἰχθύς — πωλῶ ιχθυοπώλης

Σημ. α'. Τὸ γέα καὶ κρέας εἰς τὴν σύνθετιν γίνονται γέω καὶ κρέω· ὡς γεω-
μέτρησις, κρεωφάγος. ἀλλὰ καὶ γῆπεδον.

Σημ. β. Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν τὰ εἰς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες εἰς τὴν σύνθεσιν γίνονται μονο. δι., τρι., τετρα. ως μονογενής. διετής; τρίπτηχος, τετραετής.

Σημ. γ'. Ήρλλά σύνοματα συντίθενται ἀνωμάλως· ώστε

<i>πᾶς</i>	—	<i>δῆλος</i>	<i>πασίδηλος</i>
<i>αἴμα</i>	—	<i>χάρω</i>	<i>αίμοχαρής</i>
<i>όδος</i>	—	<i>πόρος</i>	<i>όδοιπόρος</i>
<i>λαμπάδα</i>	—	<i>φέρω</i>	<i>λαμπόδηφόρος</i>

249. Ὅταν τὸ πρῶτον συγθετικὸν μέρος εἶναι ὁ γῆμα καὶ τὸ δεύτερον ἀρχῆς ἀπὸ φωνῆς, εἰς τὴν σύγθεσιν λαμβάνεται τὸ θέμα ἄυτου ἢ μόνον ἢ, μὲν ἐν σ. ὠς

250. "Οταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶγαι ρῆμα καὶ τὸ δεύτερον ἀρχīζῃ ἀπὸ σύμφωνον, τὸ θέμα τοῦ ρήματος εἰς τὴν σύνθεσιν προσλαμβάνει ἐν ο, ι, ε, σι, σε· ὡς

λιπ-ο-τάκτης, ἀρχ-ι-τέκων, ἀρχ-έ-κακος, παι-σί-λυπος, καυ-σό-ξυλον,

Σηλ. "Οταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν είναι ῥῆμα συνηγγεμένον τότε εἰς τὴν σύνθετον τὸ θέμα τοῦ ῥήματος ἀποβάλλει τὸ τελικόν του φωνῆσιν, ἢν τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆσιν, ὡς φιλ.-άνθρωπος· λαμβάνει δὲ ἐν ο, ἢν τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ σύμφωνον· ὡς φιλ.-ό-πονος, μισ-ό-καλος.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

σύν	-άμα	σύγαμα	εὺ	-πιστὸς	εὔπιστος
πρὸ	-γράμμα	πρόγραμμα	χρηστὸς	-ῆθος	χρηστοήθης
κτῆγος	-τρέφω	κτηνοτρόφος	ἐπὶ	-έῆμα	ἐπίρρημα

252. Ὡς δεύτερον συνθετικὸν μέρος τίθεται ἡ ἀκλιτον μέρος τοῦ λόγου ἡ ακλιτόν.

251. Ἀκλιτον τιθέμενον ως δεύτερον συνθετικὸν μέρος μένει ἀμετάβλητον· ως

κατὰ	-δίκη	καταδίκη, κατάδικος
περὶ	-λύπη	περίλυπος
κακὸς	-ῆθος	κακοήθης

253. Τὸ ἐπίθετον ως δεύτερον συνθετικὸν μέρος μένει ἀμετάβλητον ως εὐ-πιστὸς=εὔπιστος, ἀ-γνωστὸς=ἀγνωστος, ἀει-κινητὸς=ἀεικίνητος.

254. Ὄταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἰναι πρόθεσις, τότε τὸ ὄημα ως δεύτερον συνθετικὸν μένει ἀμετάβλητον· ως διὰ-γράφω=διαγράφω, ὑπὸ-φέρω=ὑποφέρω.

255. Ὄταν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἰναι ὄημα, τὸ δὲ πρῶτον δὲν εἰναι πρόθεσις, τότε τὸ δλον σύνθετον γίνεται ἐπίθετον· ως

ταχυ	- γράφω	ταχυγράφος
δόρυ	- φέρω	δορυφόρος
ζῷον	- γράφω	ζῷογράφος.

Σημ. α'. Ἐκ τῶν συνθέτων ἐπιθέτων παράγονται ὄηματα (παρασύνθετα) εἰς ἔω· ζωγράφος, ζωγραφέω. Λέγονται: δὲ παρασύνθετα αἱ λέξεις αἱ ὅποιαι γίνονται ἀπὸ συνθέτουν λέξεις.

Σημ. β'. Ὄταν τὸ ἀρκτικὸν φωνῆσιν τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ εἰναι α, ε, ο, ἔκτεινεται: συνήθως τὸ μὲν α καὶ ε εἰς η τὸ δὲ ο εἰς ω ως στρατηγὸς (στρατός ἄγω), στρηλάτης (στρος ἐλάσινω), ἀνωφελῆς (ἀ-δψελος), ἀνώμαλος (ἀ-δμαλός), διώρυξ (διὰ δρύσω).

Σημ. γ'. Τὸ ἀρκτικὸν ρ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ διπλασιάζεται διταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγῃ εἰς βραχὺ φωνῆσιν· ως ἀρρητος (ἀ-ρητος), μελέρρητος (μελέ-ρρεω).

Σημ. δ'. Τὰ σύνθετα ἀναδιδάσσουσι συνήθως τὸν τόνον των ἀν ἐπιτρέπη ἡ λήγουσα, ἀλλ ὅχι πέραν τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ πρῶτου συνθετικοῦ μέρους· ως ἰσότιμος, εὐθύνφρων, φιλόπονος (ἄλλᾳ θεολόγος, γεωπόνος).

Γύμ. 187. Ἔνωσον τὰς λέξεις ἀποπελῶν συνθέτους.

α'. Ἐπὶ θετα: ἐπὶ-δρκος, ἀ-δάκρυον, ἀ-ἀλφάβητος, ἀ-ὅμοιος, δὺς-μορφή, αἰσχρὸν-κέρδος, χείρ-ἔργον, λόχος-ἄγω, ἵδιος-τρόπος, νίκη-φέρω, ἔργον-λαμβάνω, γῆμισυ-τέλος, εῦ-ἀνήρ, εἴκοσιν-ἔτη, ἀγαθὸς-ποιῶ, ἀ-καμπτός, ἀ-ἄγρωγή, ίσος-μέγεθος, οὐρανὸς-μῆκος, κακός-φωνή, εἰς-πούς, εἰς-διφθαλμός, εῦ-γένος, δύο-ἔτος, τρεῖς-πλευραί, τέσσαρες, στίχοι, ἐπὶ-διφελοςμέμφομαι-μοῖρα, στρέψω-δίκη, πᾶς-ἀθλιος, ράβδος-ἔχω, πόλις-ἔχω, δυσ-τρόπος, ἀ-σθένος, λίθος-ξέω, ἐν-ψυχή, ἀ-αἰδώς, ἐκατὸν-χείρ, ἀνέχομαι-θρησκεία ἀνέχομαι-κακόν, δύο-πρόσωπον, λευκός-θρίξ, χρέως-κόπτω, ὑπὸ-ἀκούω, πᾶς καλός.

β'. Οὗσιαστικά: διά-δρόμος, γῆμισια-περιφέρεια, γῆμισυ-κράγον, ἀντί-ὄνομα, ἐπὶ-ὄνομα, ἀκρον-πόλις, ἀκρον-ὅρος, σὺν-λαβή, αἴμα-χύσις, ἄγριον-μῆλον, παρὰ-λύσις, σὺν-Ὄψις, ἀ-δρεξις, ἀ-πρᾶξις, κώδων, ροῦσις, πέντε-δραχμαί, κώμη-πόλις, ὅδιωρ-ἄργυρος, ἀκανθα-χοῖρος, χρυσῆ-μυζα, πρᾶγμα-γνῶσις, ὥρα-δείκτης, γαῦς-σταθμός, ἀλέξω-κεραυνός, ποὺς-ἐλαύνω, ὕδωρ-μῆλος, ἴματιον-θήκη, ῥῖς-κέρας, κατὰ-ροή, ἀνά-θαίνω, εῦ-ρυθμός, ἀ-ρυθμός.

Γύμ. 188. Χώρισον τὰς ἔξης συνθέτους εἰς τὰ συνθετικὰ αὐτῶν μέρη.

Δυσάρεστος, ἀϋπνος, γῆμιθανής, ἀπειρος, ἀπόρρητον, λαμπαδοῦχος, γραμματοκομιστής, λαιμητόμος, ὑπερήφανος, συνωμότης, ἔξαγωνον, κρεωπώλης, ἐλεφαντόδους, οἰκοδεσπότης, ἀγάληψις, κακοῦργος, φωτοχυσία, δίπηχυς, σύνταξις, τέθριππον, μητρόπολις, ἀλατοῦχος, κλεψίτυπον, παμμίαρος, παντοδύναμος, Ἐρμούπολις, παραλληλόγραμμον παυσίπονος, πηδαλιοῦχος. γεωγράφος, δημαργός, ἀμαξηλάτης, ἀμαξιτός, ἐκκλησιάρχης, μονόζυγον, συγώνυμον.

Γύμν. 189. Σχημάτισον διας δύνασαι συνθέτους λέξεις λαμβάνων τὰς ἔξης λέξεις:

α'.) ως α'. συνθετικὸν μέρος· ώς

ἶμα, αἴμοχαρής, αἴμοδόρος, αἴμοδαφής, αἴμοσταγής, αἴμοπτυσία, αἴμόρρουεκλπ.

κρέας, γῆ, ἀεί, εῦ, πᾶν, εἰς, πέντε, τέσσαρες, γῆμισυ, πολύ, δλίγον, καί, ίς, φιλῶ, κακός, ἐπίτω, φῶς, ὀρθός, χείρ, α (στερ.), ἔξ, ἐπτά, βι-βλίοι, ἀήρ, ναῦς, ἄρχω.

β'.) ως δ' συνθετικὸν μέρος· ώς

ἔργον: πανοῦργος, κακοῦργος, χειροῦργος, θημιοῦργός, ἀγαθοῦργός κ.λ.π.

ἄγω, ἄρχω, πωλῶ, θήκη, κακός, κινητός, στάσις, ἔχω, φέρω, διμα-λόδες, ὅνομα, βαίνω, γωνία, ὀλγῶ, κίγδυνος, μέτρον, συλλαβή, γέθεος ἔτος.

Xρ.	Ἄρ. Πρόσ.	Οριστικὴ	Υποτακτικὴ	Εὐκτικὴ
'Ενεργῶς	'Εν.	1 παιδεύ-ω 2 παιδεύ-εις 3 παιδεύ-ει	παιδεύ-ω παιδεύ-γεις παιδεύη	εἰθε νὰ παιδεύω εἰθε νὰ παιδεύῃς κτλ., ἦ
	Ηλ.	1 παιδεύ-ομεν 2 παιδεύ-ετε 3 παιδεύ-ουσι(ν) καὶ-ουν	παιδεύ-ωμεν παιδεύ-ητε παιδεύ-ωσι(ν) καὶ-ουν	εἰθε νὰ ἐπαιδεύουν εἰθε νὰ ἐπαιδεύεσε κτλ.
	ἐπαιδευ-γν, ἐπαιδευ-εῖς, ἐπαιδευ-ε(ν), ἐπαιδεύ-οιμεν			
	'Εν.	1 ἐπαιδευ-σα 2 ἐπαιδευ-σας καὶ εἰς 3 ἐπαιδευ-σε(ν)	παιδεύ-σω παιδεύ-σγεις παιδεύ-ση	εἰθε νὰ παιδεύσω εἰθε νὰ παιδεύσγεις εἰθε νὰ παιδεύση
	Ηλ.	1 ἐπαιδεύ-σαμεν 2 ἐπαιδεύ-σατε 3 ἐπαιδεύ-σαν	παιδεύ-σωμεν παιδεύ-σητε παιδεύ-σωσι(ν) καὶ-ουν	κτλ.
	παιδεύ-οιμεν			
	'Εν.	1 παιδεύ-ω 2 παιδεύ-εις 3 παιδεύ-ει	παιδεύ-η παιδεύ-ωμεν παιδεύ-ητε	παιδεύ-οι παιδεύ-οις παιδεύ-οι
	Ηλ.	1 παιδεύ-ομεν 2 παιδεύ-ετε 3 παιδεύ-ουσι(ν)	παιδεύ-ωσι(ν)	παιδεύ-οιμεν παιδεύ-οιτε παιδεύ-οιεν
	παιδεύ-οιμεν			
'Άριστος	'Εν.	1 ἐπαιδευ-σα 2 ἐπαιδευ-σας 3 ἐπαιδευ-σε(ν)	παιδεύ-σω παιδεύ-σγεις παιδεύ-ση	παιδεύ-σαιμι παιδεύ-σαις-σειας παιδεύ-σαι-σειεν
	Ηλ.	1 ἐπαιδεύ-σαμεν 2 ἐπαιδεύ-σατε 3 ἐπαιδεύ-σαν	παιδεύ-σωμεν παιδεύ-σητε παιδεύ-σωσι(ν)	παιδεύ-σαιμεν παιδεύ-σαιτε παιδεύ-σαιεν-σειαν
	παιδεύ-σαιμεν			
	'Εν.	1 παιδεύ-ω 2 παιδεύ-εις 3 παιδεύ-ει	παιδεύ-η παιδεύ-ωμεν παιδεύ-ητε	παιδεύ-σαιμι παιδεύ-σαις-σειας παιδεύ-σαι-σειεν
	Ηλ.	1 παιδεύ-ομεν 2 παιδεύ-ετε 3 παιδεύ-ουσι(ν)	παιδεύ-ωσι(ν)	παιδεύ-σαιμεν παιδεύ-σαιτε παιδεύ-σαιεν-σειαν
	παιδεύ-σαιμεν			
	'Εν.	1 ἐπαιδευ-σα 2 ἐπαιδευ-σας 3 ἐπαιδευ-σε(ν)	παιδεύ-σω παιδεύ-σγεις παιδεύ-ση	παιδεύ-σαιμι παιδεύ-σαις-σειας παιδεύ-σαι-σειεν
	Ηλ.	1 ἐπαιδεύ-σαμεν 2 ἐπαιδεύ-σατε 3 ἐπαιδεύ-σαν	παιδεύ-σωμεν παιδεύ-σητε παιδεύ-σωσι(ν)	παιδεύ-σαιμεν παιδεύ-σαιτε παιδεύ-σαιεν-σειαν
	παιδεύ-σαιμεν			

Σημ. α'. Τὰ τρίτα πρόσωπα τῶν ῥημάτων τὰ λήγοντα εἰς ε ἢ ο. ὅταν εὑρε-
ἡ δοτικὴ πληθυντικὴ τῶν τριτοχλίτων ὄνομάτων, τὸ εὐφωνικὸν ν. Τοῦτο λαμβά-

Σημ. β'. Αἱ διφθοργοὶ αἱ καὶ οἱ ἐν τέλει τῶν εὐκτικῶν ἐγκλίσεων εἶναι μακραι-

τοῦ ρήματος παιδεύω

ΦΩΝΗ

Προστακτική	Απαρέμφατον	Μετοχή
παιδεύ-ε άς παιδεύ-η	παιδεύ-ειν	δ παιδεύ-ων ή παιδεύ-ουσα
παιδεύ-ετε άς παιδεύωσι(ν) καὶ-ουν		τὸ παιδεῦ-ον

ἐπαιδεύ-ετε, ἐπαιδεύ-ον

παιδεύ-σον άς παιδεύ-ση		δ παιδεύ-σας ή παιδεύ-σασα
παιδεύ-σατε άς παιδεύ-σωσι(ν) καὶ-ουν		τὸ παιδεῦ-σαν

ἀρχαία

παιδεύ-ε παιδεύ-έτω	παιδεύ-ειν	δ παιδεύ-ων ή παιδεύ-ουσα
παιδεύ-ετε παιδεύ-όντων-έτωσαν		τὸ παιδεῦ-ον

ομεν, ἐπαιδεύ-ετε. ἐπαιδεύ-ον.

παιδεύ-σον παιδεύ-σάτω	παιδεῦ-σαι	δ παιδεύ-σας ή παιδεύ-σασα
παιδεύ-σατε παιδεύ-σάντων-σάτωσαν		τὸ παιδεῦ-σαν

Θῶς: πρὸ λέξεως ἀρχομένης ἀπὸ φωνήνετος, λαμβάνουσι γάριν εὐφωνίας ὡς καὶ νους καὶ αἴ λέξεις: εἰκοσι. πέρυσι καὶ παντάπαιοι.

Χρον.	Χρον.	Πρόσ.	Οριστική	Υποτακτική	Εύκτική
Διαρκ. μέλλων		Αρ.			
Στηρ. μέλλων					
Παρακείμενος	Ev.	1 2 3	εχώ εχεις εχειται	εχώ εχεις εχηγησεις	είθε νά εχω (νά είχον) είθε νά εχηγησεις (νά είχες)...
	Πλ.	1 2 3	εχομεν εχετε εχουσι και εχουν	εχηγησεις εχωσι και εχουν	παιδεύσεις πεπαιδευμένον η πεπαιδευμένον
Υπερσ.					ειχον παιδεύσει, ειχεις παιδεύσει, ειχε παιδεύσει, ειχο-
					"Ev τη"
Μέλλων	Ev.	1 2 3	παιδεύ-σω παιδεύ-σεις παιδεύ-σει		παιδεύ-σοιμι παιδεύ-σοις παιδεύ-σοι
	Πλ.	1 2 3	παιδεύ-σομεν παιδεύ-σετε παιδεύ-σουσι(γ)		παιδεύ-σοιμεν παιδεύ-σοιτε παιδεύ-σοισεν
Παρακείμενος	Ev.	1 2 3	πεπαιδευ-κα πεπαιδευ-κας πεπαιδευ-κ(εν)	πεπαιδεύ-κω πεπαιδεύ-κης πεπαιδεύ-κη	πεπαιδεύ-κοιμι πεπαιδεύ-κοις πεπαιδεύ-κοι
	Πλ.	1 2 3	πεπαιδευ-κατε πεπαιδεύ-κασιν	πεπαιδεύ-καμεν πεπαιδεύ-κητε πεπαιδεύ-κωσιν	πεπαιδεύ-κοιμεν πεπαιδεύ-κοιτε πεπαιδεύ-κοισεν
Υπερσ.					πεπαιδεύ-κειν, πεπαιδεύ-κεις, πεπαιδεύ-κει, πε-

<i>Προστακτική</i>	<i>Απαρέμφατον</i>	<i>Μετοχή</i>
— ἔχει πεπαιδευμένον άς ἔχη πεπαιδευμένον — ἔχετε πεπαιδευμένον άς ἔχωσι πεπαιδευμένον		δ ἔχων πεπαιδευμένον ἡ ἔχουσα πεπαιδευμένον τό ἔχον πεπαιδευμένον

μεν παιδευθή, είχετε παιδευθή, εἰχον παιδευθή - ή γιμην πεπαιδευμένος

ἀρχαία

πεπαιδευκώς, υῖα, ὁς ἴσθι, ἔστω πεπαιδευκότες, υῖαι, ὅτα ἔστε ἔστωσαν	παιδεύ-σειν πεπαιδευκέ-ναι	δ παιδεύ-σων ἡ παιδεύ-σουσα τό παιδεύ-σον
--	-----------------------------------	---

παιδεύ-κειμεν, ἐπεπαιδευ-κειτε, ἐπεπαιδευ-κεσαν.

Χρόν.	*Αρ. Πρόσ.	*Οριστική	*Υποτακτική	Εύκτική
*Ενεστώς Παρατ.	Ev. Ιλ.	1 παιδεύ-ομαι; 2 παιδεύ-εσαι; 3 παιδεύ-εται; 1 παιδευ-όμεθα 2 παιδεύ-εσθε 3 παιδεύ-ονται;	παιδεύ-ωμαι; παιδεύ-γσαι; παιδεύ-ηται παιδευ-ώμεθα παιδεύ-ησθε παιδεύ-ωνται;	είθε νά παιδεύωμαι είθε νά παιδεύγσαι κτλ. η είθε νά ἐπαιδευόμηγ είθε νά ἐπειδεύεσσο κτλ.
Αδριστος		έπαιδευ-όμηγν, έπαιδεύ-εσο, έπαιδεύ-ετο, έπαιδευ-		
*Ενεστώς Παρατ.	Ev. Ιλ.	1 έπαιδεύ-θηγν 2 έπαιδεύ-θηξ 3 έπαιδεύ-θη 1 έπαιδευ-θηγμεν 2 έπαιδεύ-θηγτε 3 έπαιδευ-θηγσαν	παιδευ-θῶ παιδευ-θῆξ παιδευ-θῆ παιδευ-θῶμεν παιδευ-θῆτε παιδευ-θῶσι(ν) καὶ-σῦν	είθε νά παιδευθῶ είθε νά παιδευθῆξ είθε νά παιδευθῆ κτλ.
*Εν τῇ				
*Ενεστώς Παρατ.	Ev. Ιλ.	1 παιδεύ-ομαι; 2 παιδεύ-γ(ει) 3 παιδεύ-εται; 1 παιδευ-όμεθα 2 παιδεύ-εσθε 3 παιδεύ-ονται;	παιδεύ-ωμαι; παιδεύ-γ παιδεύ-ηται παιδευ-ώμεθα παιδεύ-ησθε παιδεύ-ωνται;	παιδευ-οίμηγν παιδεύ-οιο παιδεύ-οιτο παιδευ-οίμεθα παιδεύ-οισθε παιδεύ-οιντο
Παθητ. Αδριστος		έπαιδευόμηγν, έπαιδεύ-οι, έπαιδεύ-ετο, έπαιδευ-		
*Εν τῃ				
*Ενεστώς Παρατ.	Ev. Ιλ.	1 έπαιδεύ-θηγν 2 έπαιδεύ-θηξ 3 έπαιδεύ-θη 1 έπαιδευ-θηγμεν 2 έπαιδεύ-θηγτε 3 έπαιδευ-θηγσαν	παιδευ-θῶ παιδευ-θῆξ παιδευ-θῆ παιδευ-θῶμεν παιδευ-θῆτε παιδευ-θῶσι(ν)	παιδευ-θείγν παιδευ-θείγξ παιδευ-θείη παιδευ-θείγμε-εῖμεν παιδευ-θείητε-εῖτε παιδευ-θείγσαν-εῖεν

<i>Προστακτική</i>	<i>Απαρέμφατον</i>	<i>Μετοχή</i>
παιδεύ-ου άς παιδεύηται	παιδεύ-εσθαι	δ παιδεύ-όμενος ἡ παιδεύ-ομένη
παιδεύ-εσθε άς παιδεύωνται		τὸ παιδεύ-όμενον

όμεθα, ἐπαιδεύ-εσθε, ἐπαιδεύ-οντο,

παιδεύ-θητι καὶ παιδεύοσου άς παιδευθῆ		δ παιδευ-θεῖς ἡ παιδευ-θεῖσα
παιδεύ-θητε άς παιδευθῶσι(ν)		τὸ παιδευ-θέν

ἀρχαία

παιδεύ-ου παιδευ-έσθω	παιδεύ-εσθαι	δ παιδευ-όμενο ἡ παιδευ-ομένη
παιδεύ-οσθε παιδευ-έσθων-έσθωσαν		τὸ παιδευ-όμενον

όμεθα, ἐπαιδεύ-εσθε, ἐπαιδεύ-οντο

παιδεύ-θητι παιδευ-θήτω	παιδεύ-θηγανι	δ παιδευ-θεῖς ἡ παιδευ-θεῖσα
παιδεύ-θητε παιδευ-θέντων -θήτωσαν		τὸ παιδευ θέν

Χρόνι.	Άρ. Πρόσ.	Οριστική	Υποτακτική	Εύκτική
Διερχ. μέλλων		θὰ παιδεύωμαι, θὰ παιδεύησαι, θὰ παιδεύηται, θὰ παιδευώμεθα, θὰ παιδεύσθε, θὰ παιδεύωνται		
Στρατ. μέλλων		θὰ παιδευθῶ, θὰ παιδευθῆς, θὰ παιδευθῇ. θὰ παιδευθῶμεν, θὰ παιδευθῆτε, θὰ παιδευθῶσι(ν)		
Παρακείμενος		εχω, εχεις... παιδευθῇ είμαι, είσαι... πεπαιδευμένος	εχω, εχης... παι η είμαι, είσαι... πεπαιδευμένος	είμε νά εχω (νά είχον) είθε νά εχης (νά είχες)... παιδευθῇ η είθε νά είμας (νά ήμην) πεπαιδευμένος
Υπερ.		είχον παιδευθῆ, είχες παιδευθῆ, είχε παιδευθῆ, είχο-		
				Ἐν τῇ
Μέλλων	Ἐν. Πλ.	1 παιδευ-θήσομαι 2 παιδευ-θήσῃ(ει) 3 παιδευ-θήσεται 1 παιδευ-θησόμεθα 2 παιδευ-θήσεσθε 3 παιδευ-θήσονται		παιδευ-θησούμην παιδευ-θήσοιο παιδευ-θήσοιτο παιδευ-θησόμεθα ^η παιδευ-θήσοισθε παιδευ-θήσοιντο
Παρακείμενος	Ἐν. Πλ.	1 πεπαιδευ-μα 2 πεπαιδευ-σαι 3 πεπαιδευ-ται 1 πεπαιδευ-μεθα 2 πεπαιδευ-σθε 3 πεπαιδευ-νται	πεπαιδευμένος ῳ, ἦς, ἦ πεπαιδευμένο ῷμεν, ἤτε, ὥσι	πεπαιδευμένος είην, είης, είη πεπαιδευμένοι είημεν, είγητε, εί- ησαν, είεν
Υπερσ.		ἐπεπαιδεύ-μην, ἐπεπαιδευσο, ἐπεπαιδευτο, ἐπε-		

*Προστακτική**Απαρέμφατον**Μετοχή*

ἔσσο παιδευμένος
άς είνε πεπαιδευμένος
ἔστε πεπαιδευμένοι

δ πεπαιδευ-μένος
ή πεπαιδευ-μένη
τὸ πεπαιδευ-μένον

μεν παιδεύσει, εἴχετε παιδεύσει, εἰχον παιδεύσει ή οἵμην πεπαιδευμένος

ἀρχαία

παιδευ-θήσεοθαι

δ παιδευ-θησόμενος
ή παιδευ-θησομένη
τὸ παιδευ-θησόμενον

πεπαιδευ-σο
πεπαιδεύ-σθω
πεπαιδευ-σθε
πεπαιδεύ-σθων-σθωσαν

πεπαιδεῦ-σθαι

δ πεπαιδευ-μένος
ή πεπαιδευ-μένη
τὸ πεπαιδευ-μένον

παιδεύ-μεθα. ἐπεπαιδευ-σθε, ἐπεπαιδευ-γτο.

'Ἐν τῇ

Μέσοι:

Xρόν.	Αρ.	Πρόσ.	Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική
Μέλλων	Ἐν.	1	παιδεύ-σομαι		
		2	παιδεύ-σηγ(ει)		παιδεύ-σοιηγ
		3	παιδεύ-σεται		παιδεύ-σοιται
	Πλ.	1	παιδεύ-σόμεθα		παιδεύ-σοιμεθα
		2	παιδεύ-σεθε		παιδεύ-σοισθε
		3	παιδεύ-σονται		παιδεύ-σοιντο
Αόριστος	Ἐν.	1	ἐπαιδεύ-σαμηγ	παιδεύ-σωμαι	παιδεύ-σαιμηγ
		2	ἐπαιδεύ-σω	παιδεύ-σηγ	παιδεύ-σαιο
		3	ἐπαιδεύ-σατο	παιδεύ-σηται	παιδεύ-σαιτο
	Πλ.	1	ἐπαιδεύ-σάμεθα	παιδεύ-σώμεθα	παιδεύ-σαιμεθα
		2	ἐπαιδεύ-σασθε	παιδεύ-σησθε	παιδεύ-σαισθε
		3	ἐπαιδεύ-σαντο	παιδεύ-σωνται	παιδεύ-σαιντο

Σημ. α'. Ο μέσος μέλλων ισοδυναμεῖ τὴν πρόσ τὸν παθητικὸν μέλλοντα τῆς νέας τὴν πρόσ τὸν ἐνεργητικὸν μέλλοντα συνοδενόμενον ὑπὸ αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας· ώς

παιδεύσομαι

θὰ παῖδευθῶ (μόνος μου)

θὰ παῖδεύσω ἐμαυτὸν

θὰ παῖδευθῆς (μόνος σου)

θὰ παῖδεύσῃς σεαυτὸν.

παιδεύσῃ

δραχαιά

χρόνοι

<i>Προστακτική</i>	<i>Απαρέμφατον</i>	<i>Μετοχή</i>
	παιδεύ-σεσθαι	δ παιδευ-σόμενος γη παιδευ-σομένη τὸ παιδευ-σόμενον
παιδευ-σαι παιδευ-σάσθω	παιδεύ-σασθαι	δ παιδευ σάμενος γη παιδευ-σαμένη
παιδεύ-σασθε παιδευ-σάσθων-σθωσαν		τὸ παιδευ-σάμενον

Σημ. β'. Ο μέσος άδριστος ισσθναμει η πρὸς τὸν παθητικὸν άδριστον τῆς νέας γη πρὸς τὸν ἐνεργητικὸν άδριστον συνοδευόμενον ὅπο αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ὡς

ἐπαιδευσάμην	ἐπαιδευθην (μόνος μου)
ἐπαιδεύσατο	ἐμαυτὸν
	ἐπαιδεύθη (μόνος του)
	ἐπαιδευσεν ἑαυτὸν

Σημ. γ'. Οι ἄλλοι χρόνοι τῆς μέσης διαθέσεως ητοι, δ ἐνεστώς, δ παρατατικός, δ παρακείμενος και δ ὑπερσυντέλικος, εἰνε διμοιοι πρὸς τοὺς τῆς παθητικῆς.

ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

'En τῇ νέᾳ

255. Τὰ ρήματα σχηματίζουσι καὶ τύπους τινάς, οἵτινες ὑπάγονται εἰς ἓδικιτέραν ἔγκλισιν καλούμενην Δυνητικήν.

256. Οἱ δυνητικοὶ τύποι τοῦ ρήματος παιδεύω σχηματίζονται ὡς ἔξης:

Α'. Παρατατικὸς

'Ενεργητικὸν

θὰ ἐπαιδευον
θὰ ἐπαιδευες
κ. τ. λ.

Παθητικὸν

θὰ ἐπαιδευόμην
θὰ ἐπαιδεύεσσο
κ. τ. λ.

Β'. Αόριστος.

ηθελον παιδεύσει
ηθελες παιδεύσει
κ. τ. λ.

ηθελον παιδευθῆ
ηθελες παιδευθῆ
κ. τ. λ.

Γ'. Υπερσυντέλικος.

θὰ εἰχον πεπαιδευμένον
θὰ εἰχεις πεπαιδευμένον
κ. τ. λ.

θὰ ἦμην πεπαιδευμένος
θὰ ἦσο πεπαιδευμένος
κ. τ. λ.

Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ

259. Οἱ δυνητικοὶ τύποι σχηματίζονται ὡς ἔξῆς :

α'. Διὰ τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἐνεστῶτος, ἀσρίστου καὶ παρακειμένου συνθευομένης ὑπὸ τοῦ δυνητικοῦ μορίου ἀν· ὡς

Ἐνεστώς

Ἐνεργητικὸν
παιδεύομει ἀν
παιδεύοις ἀν
κτλ.

Παθητικὸν
παιδευόμην ἀν
παιδεύοισι ἀν
κτλ.

Ἄδριστος

παιδεύσαμι ἀν
παιδεύσειας ἀν
κτλ.

παιδευθείην ἀν
παιδευθείης ἀν
κτλ.

Παρακείμενος

πεπαιδεύκομι ἀν
πεπαιδεύκοις ἀν
κτλ.

πεπαιδευμένος ἀν εἰγν
πεπαιδευμένος ἀν εἰης
κτλ.

β' Διὰ τῆς ὄριστικῆς παρατατικοῦ, ἀσρίστου καὶ ὑπερσυντελίκου συνοδευομένης ἐπίσης ὑπὸ τοῦ ἀν· ὡς

Παρατατικὸς

Ἐνεργητικὸν
ἐπαιδευον ἀν
ἐπαιδευεις ἀν
κτλ.

Παθητικὸν
ἐπαιδευόμην ἀν
ἐπαιδεύοντος ἀν
κτλ..

Ἄδριστος

ἐπαιδευσα ἀν
ἐπαιδευσας ἀν
κτλ.

ἐπαιδεύθην ἀν
ἐπαιδεύθης ἀν
κτλ..

Ὑπερσυντέλικος

ἐπεπαιδεύκειν ἀν
ἐπεπαιδεύκεις ἀν
κτλ.

ἐπεπαιδεύμηγν ἀν
ἐπεπαιδευσο ἀν

ΕΝΕΡΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Οριστικὴ	Υποτακτ.	Εὐκτικὴ	Προστ.	Απ.	Μετοχὴ
Ἐγεστῶς οἱ, εἰς, εἰ, οἵτεν, εἴτε, οὐσι(ν)	οἱ, γέ, γ. οἵτεν, γίτε, οὐσι(γ)	οἷμ, οἵς, οἱ. οἵτεν, οἴτε, οἴεν	έ, ἔτοι, εἴτε, ἔτωσαν καὶ ὄντοι	εν., ετι,	ον., οὔσα, ον.
Παρατ.	ον, εῖ, ε(ν), οἵτεν, εἴτε, ον.				
Ἀρέσκειν σ)αἵτεν, αἴτε, αν	ο. γέ, γ. σ)οἵτεν, γίτε, ωσι(ν)	οἵμ, αἵς καὶ εἰαῖ, αὶ καὶ εἰεν σ)αἵτεν, αἴτε, αἰεν καὶ εἰαν	ον, ἀτο σ)αἴτε. αἴτω- σαν-άντων	ας, σ)ασα, αν.	
Μέλλειν σ)οἵτεν, εἴτε οὐσι(ν)	οἱ, εἰς, εἰ, οἵτεν, γίτε, ωσι(ν)	οἷμ, οἵς, οἱ, σ)οἵτεν, οἴτε, οἴεν.		εν., σ)ούσα, ον.	
Παρατητέοντελ εἰν, εἰς, εἰ, εἵτεν, εἴτε, εօσι.	ο. γέ, γ. οἵτεν, γίτε, ωσι(ν)	οἷμ, οἵς, οἱ, οἵτεν, οἴτε, οἴεν	ώς, οἵς, ὁγίσθι ἔτετο ότες, οἵται, ὁται ἔτεται, ὁτωσαν	ώς, εν., οἵται, όζ.	
Παρατητέοντελ	εἰν, εἰς, εἰ, εἵτεν, εἴτε, εօσι.				

Οριστική	Υποτακτ.	Εύκτική	Προστακτ.	Απ.	Μετοχή
ομιλ·, γι·, (ει·), εται·, όμεθα·, εσθε·, ονται·	ωμιλ·, γη·, γηται·, ώμεθα·, γηθε·, ωνται·	οίμηγην, οιο·, οιτο·, οίμεθην, οιοθε·, οιντο·.	ου, έσθιω, εσθε·, έσθιων και έσθιωσαν	εσθι·	όμενος, οιμένη, όμιλον
όμηγην, ου, ετο·, ομεθα·, εσθε·, οντο·.					
ομιλ·, γι· (ει·), εται· θηγ(ο)όμεθα·, εσθε·, ονται·		οίμηγην· οιο·, οιτο·, θηγ(ο)οίμεθην· οιοθε·, οιντο·.		θηγ(ο)εσθι·	όμενος θηγ(ο)οιμένη όμιλον
γιν·, γιε·, γι·, θ)γητεν·, γητε·, γησαν					
	θ)ειγην·, ειγης·, ειγη·, θ)άιμεν·, γητε·, θσι(ν)	θ)ητε·, ήτω, ειγημεν-ειτεν, ειγητε-ειτε, ειγησαν-ειεν	ητε·, έντων ήτωσαν	θ)ηγια·	εις·, θ)εισα·, έν·.
μαι·, σαι·, ται·, μεθα·, σθε· νται· γη· μένοι εισι·					
		μένος, ειγην·, ειγης·, ειγη·	σο·, σθω, σθε·, σθων- σθωσαν	σθι·	μένος, μένη, μένον.
μηγη·, σο·, το·, μεθα·, σθε·, ντο· γη· μένοι· γησαν.					
ομιλ·, γι· (ει·), εται· σ)όμεθα·, εσθε· ονται·		οίμηγην, οιο·, οιτο·, ο)οίμεθην· οιοθε·, οιντο·.		σ)εσθι·	όμενος, σ)οιμένη, όμιλον.
άμηγη·, ω·, αιτο·, σ)άμεθα·, άσθε·, αιντο·					
	ωμιλ·, γη·, γηται·, σ)ώμεθα·, γηθε·, ωνται·	αίμηγην, αιο·, αιτο·, σ)αίμεθην· αιοθε·, αιντο·	αι·, άσθιω, σ)ασθε·, άσθιων άσθιωσαν	αισθι·	άμενος, σ)αιμένη, άμιλον.
άμενος·, σ)αιμένη, άμιλον.					

	Όριστική	Υποτακτική	Εύκτική
Πα. Ενστάσεις	τρίβω τρίβεις...	τρίβω τρίβης...	είθε νά τρίβω ή είθε νά έτριβον...
Πα. Αδριστ. Μ. στρ. Μ. στρ.	έτριψα έτριψας...	τρίψω τρίψης...	είθε νά τρίψω
Παρακ. Μ. στρ.	θά τρίβω, θά τρίβης		
Παρακ. Μ. στρ.	θά τρίψω, θά τρίψης...		
Παρακ. Υπ.	έχω τρίψει, η έχω τετριψμένον...	έχω τρίψει,.. η έχω τετριψμένον...	είθε νά έχω τρίψει η είθε νά είχον τετριψμένον...
Πα. Ενστάσεις	τρίβω τρίβεις...	τρίβω τρίβης...	τρίβομαι τρίβοις...
Πα. Αδριστος Μ. στρ.	έτριψα έτριψας...	τρίψω τρίψης...	τρίψαμαι τρίψαις...
Παρακ. Μ. στρ. Μ. στρ.	τρίψω τρίψεις...		τρίψομαι τρίψοις...
Παρακ. Υπ.	τέτριψα τέτριψας...	τετρίψω τετρίψοις	τετρίψομαι τετρίψοις...

Πα. Ενστάσεις	τρίβω τρίβεις...	τρίβω τρίβης...	τρίβομαι τρίβοις...
Πα. Αδριστος Μ. στρ.	έτριψα έτριψας...	τρίψω τρίψης...	τρίψαμαι τρίψαις...
Παρακ. Μ. στρ. Μ. στρ.	τρίψω τρίψεις...		τρίψομαι τρίψοις...
Παρακ. Υπ.	τέτριψα τέτριψας...	τετρίψω τετρίψοις	τετρίψομαι τετρίψοις...

Προστακτική	Απαρέμφαση	Μετοχή
τρίνε άς τρίδη...	τρίζειν...	δ τρίζων....
τρίψον δς τρίψη...		δ τρίψας
έχε τετριμένον...		δ έχων τετριμένον...
<i>Ερχαια</i>		
τρίνε τριδέτω...	τρίζειν...	δ τρίζων...
τρίψον τριψάτω...	τρίψαι...	δ τρίψας...
	τρίψειν...	δ τρίψων
τετριφώς ζεθε	τετριφέναις	δ τετριφώς

	Οριστική	Υποτακτική	Εύκτική
Μ. Μέλ. Μ. Αδρ.	τρίβομαι τρίβεσαι...	τρίβωμαι τρίβησαι...	είθε νά τρίβωμαι... ή είθε νά έτριβδηγη...
Πα.	έτριβόμην, έτριβεσο, έτριβετο...		
Αδρ. Με.	έτριψθηγν έτριψθηγ...	τριψθῶ τριψθῆς...	είθε νά τριψθῶ...
Με. Με.	θά τριβωμαι, θά τριβησαι...		
Παραχ.			
Υπ.	θό τριψθῶ, θά τριψθῆς...		
Παραχ.	ἔχω τριψθῆ... ή είμαι τετριψμένος...	ἔχω τριψθῆ... ή είμαι τετριψμένος	είθε νά ᔁχω τριψθῆ... είθε νά είχον τριψθῆ...
Υπ.	είχον τριψθῆ, είχες τριψθῆ... ή γιμην τετριψμένος...		
			Ένταση
Πα.	τρίβομαι τρίβη (ει)	τρίβωμαι τρίβη	τριβοίμηγν τρίβοιο
Αδρ.:στ. Πα.	έτριβόμην, έτριβου, έτριβετο		
Αδρ.:στ.	έτριψθηγν έτριψθης	τριψθῶ τριψθῆς	τριψθείγν, τριψθείης
Μέλ.	τριψθήσομαι:		τριψθησοίμηγν τριψθήσοιο
Παραχειμ. Παραχειμ.	τέτριψμαι: τέτριψαι τέτριπται: τετρίμμεθα τέτριψθε τετριψμένοι εἰσὶ (ν)	τετριψμένος, γ, ον. ώ, ίς, ή, τετριψμένοι, αι, α, ώμεν, ίτε, ώσι (ν)	τετριψμένος, γ, ον, είγην, είγει, είη, τετριψμένοι, αι, α, είμεν, είτε, είεν.
Υπ.	έτετριψμην, έτέτριψο, έτέτριπτο, έτετριψμεθα, έτέτριψθε, τετριψμένοι ήσαν		
Μ. Μέλ. Μ. Αδρ.	έτριψάμην έτριψω	τριψωμαι τριψη	τριψαίμηγν τριψαιο
τριψομαι τριψη (ει)			τριψοίμηγν τριψοιο

Προστακτική	Απαρέμφατον	Μετοχή
τρίζου άς τρίζηται	τρίζεσθαι	δ τριεδόμενος
τριψθῆται άς τριψθῆται		δ τριψθείσ
έσσα τετριμμένος		δ τετριμμένος
ἀρχαία		
τρίζου τρινέσθω	τρίζεσθαι	δ τριεδόμενος
τρίψηται τριψθήτω	τριψθῆναι	δ τριψθείσ
	τριψθῆσθαι	δ τριψθησόμενος
τέτριψο τετρίψθω τέτριψθε τετρίψθων-ωσαν	τετρίψθαι	δ τετριμμένος ἡ τετριμμένη τὸ τετριμμένον
τρίψαι τριψάσθω	τριψασθαι	δ τριψάμενος
	τριψεσθαι	τριψόμενος

	Οριστική	Υποτακτική	Εύκτική
Μ. Ενεργός	πλέκομαι πλέκεσαι	πλέχωμαι πλέκησαι	είθε νά πλέκωμαι ή είθε νά έπλεξομην
Αρρ. Ηλ.	έπλεξθην έπλέχης	πλέχθω πλέχθης	είθε νά πλέχθω
Μ. Μ.	θά πλέκωμαι, θά πλέκησαι		
Μ. Παρακ.	θά πλέχθω, θά πλέχθης		
Υπ. Παρακ.	έχω πλέχθη ή είμαι πεπλεγμένος	έχω πλέχθη ή είμαι πεπλεγμένος	είθε νά έχω πλέχθη ή είθε νά είχον πλέχθη
Υπ.	είχον πλέχθη, είχες πλέχθη .. ή ήμην πεπλεγμένος		
<i>*Εν τη</i>			
Μ. Ενεργός	πλέκομαι πλέκη (ει)	πλέχωμαι πλέκη	πλεκόμην πλέκοιο
Αρρ. Ηλ.	έπλεξθην έπλέχθης	πλέχθω, πλέχθης	πλεγθείην, πλέχθείς
Μέλ.	πλέχθησομαι πλέχθηση (ει)		πλεχθησοίμην πλέχθησοιο
Παρακεφ.	πέπλεγμαι πέπλεξαι πέπλεκται πεπλέγμεθα πέπλεχθε πεπλεγμένοι εἰσι (ν)	πεπλεγμένος, γ., ον. ώ, ής, ή, πεπλεγμένοι. αι, α, ώμεν, ήτε, ώσι (ν)	πεπλεγμένος είγην, είης, ειη πεπλεγμένοι, αι, α, είμεν, είτε, είεν,
Υπ.	έπεπλεγμην, έπεπλεξο, έπεπλεκτο, έπεπλέγμεθα, έπεπλεχθε πεπλεγμένοιςαν		
Αρρ. Αλλ.	έπλεξάμην έπλέξω	πλέξωμαι πλέξη	πλεξαίμην πλέξαιο
Μ. Μ.	πλέξομαι πλέξη (ει)		πλεξοίμην πλέξοιο

Προστακτική

'Απαρέμφατον

Μετοχή

πλέκου
άς πλέκηται

πλέκεσθαι:

δ πλεκόμενος

πλέχθητι
άς πλεχθῆ

δ πλεγθεῖς

έσο πεπλεγμένος

δ πεπλεγμένος

ΔΟΞΑΙΑ

πλέκου
πλεκέσθω

πλέκεσθαι:

δ πλεκόμενος

πλέχθητι
πλεγθῆτω

πλεγθῆται:

δ πλεγθεῖς

πλεγθήσεσθαι:

δ πλεγθησόμενος

πέπλεσο
πεπλέχθω
πέπλεχθε
πεπλέχθων-ώσαν

πεπλέχθαι

δ πεπλεγμένος
ή πεπλεγμένη
τό πεπλεγμένον

πλέξαι
πλεξάσθω

πλέξασθαι:

δ πλεξάμενος

	Όριστική	Υποτακτική	Εύκτική
Παρ. [Εγεστός]	πείθω πείθεις	πείθω πείθης	είθε νά πείθω ή είθε θά επειθού
Παρ. [Άδροτος]	ἐπειθον, ἐπειθεις, ἐπειθε,		
[Μ.στ.Μ.δαι] Παρακ.	ἐπεισα ἐπεισας	πείσω πείσης	είθε νά πείσω
	θά πείθω, θά πείθης		
[Μ.στ.Μ.δαι] Παρακ.	θά πείσω, θά πείσης		
Παρ. [Υπτιο]	ἔχω πείσαι ή ἔχω πεπεισμένον	ἔχω πείσαι ή ἔχω πεπεισμένον	είθε νά έχω πείσαι ή είθε νά είχον πείσαι
	είχον πείσαι, είχες πείσαι... ή είχον πεπεισμένον		

Ἐν τῇ

	πείθω πείθεις	πείθω πείθης	πείθομαι πείθοις
Πα. [Εγεστός]	ἐπειθον, ἐπειθεις, ἐπειθε		
Παρ. [Άδροτος]	ἐπεισα ἐπεισας	πείσω πείσης	πείσαμαι πείσαις
Μέλλων	πείσω πείσεις		πείσουμαι πείσους
Παρ. [Υπτιο]	πέπεικα πέπεικας	πεπεικω πεπεικης	πεποικομαι πεπεικοις
	ἐπεπεικειν, ἐπεπεικεις, ἐπεπεικει		

τοῦ ρήματος πείθω

Προστατική	Απαρέμφατος	Μετοχή
πείθε πείθη	πείθειν...	δι πείθων

πείσων πείση		δι πείσας
-----------------	--	-----------

έχει πυντεισμένον		δι έχειν πυντεισμένον
-------------------	--	-----------------------

ἀρχαία

πείθε πειθάτω	πείθειν	δι πείθων
------------------	---------	-----------

πείσων πεισάτω	πείσας	δι πείσας
-------------------	--------	-----------

	πείσειν	δι πείσων
--	---------	-----------

	Οριστική	Υποτακτική	Εύκτική
Μ. Μ. Ι. Μ. Αρ.	πείθομαι πείθωσαι	πείθωμαι πείθησαι	είθε νὰ πείθωμαι ἢ είθε νὰ ἐπειθόμην
Πα.	ἐπειθόμην, ἐπείθεσο, ἐπειθώτο.		
Μ. Η. Αρ.	ἐπείσθηγη ἐπείσθης	πεισθῶ πεισθῆς	είθε νὰ πεισθῶ
Μ. Η. Μ. Ε.	θὰ πείθωμαι θὰ πείθησαι		
Παρακ.	θὰ πεισθῶ, θὰ πεισθῆς.		
Π. Υ.	ἔχω πεισθῆ είμαι πεπιστομένος	ἔχω πεισθη ἢ είμαι πεπιστομένος	είθε νὰ ᔁχω πεισθῇ ἢ είθε νὰ είχον πεισθῇ
	είχον πεισθῇ είχες πεισθῇ... ἢ είμαι πεπιστομένος		

Ἐν τῷ

Μ. Μ. Ι. Μ. Αρ.	πείθομαι πείθῃ (ει)	πείθωμαι πείθῃ	πειθόμην πείθοι
Πα.	ἐπειθόμην, ἐπείθου		
Μ. Η. Αρ.	ἐπείσθηγη ἐπείσθης	πεισθῶ πεισθῆς	πεισθείγη πεισθείης
Μ. Η.	πεισθήσομαι πεισθήσῃ (ει)		πεισθήσομην πεισθήσοι
Παρακ.	πέπεισμαι πέπεισαι πέπεισται πεπιστομέθα πέπεισθε πεπιστομένοι εἰσι	πεπιστομένος Ὥ, ὦν, ὦ, πεπιστομένοι, αἱ, α, ὦμεν, ὦτε, ὥσι.	πεπιστομένος, γι, συ είγην, είγης, είγη, πεπιστομένοι, αἱ, α, είμεν, είτε είλεν.
Π. Υ.	ἐπεπιστομήγη, ἐπέπεισο, ἐπέπειστο, ἐπεπιστομεθα ἐπέπειστε πεπιστομένοι ἡσαν.		
Μ. Μ. Ι. Μ. Αρ.	ἐπεισάθηγη ἐπεισῶ	πεισομαι πεισῃ	πεισάθηγη πεισαιο
Πα.	πείσωμαι πείσῃ		

<i>Προστακτική</i>	<i>Απαρέμφατος</i>	<i>Μετοχή</i>
πείθου άς πείθηται	πείθεσθαι	δ πειθόμενος
πείσθητε άς πεισθῇ		δ πεισθεῖς
έσσο πεπεισμένος		δ πεπεισμένος
<i>δοχαία</i>		
πείθου πειθέσθω	πείθεσθαι.	πειθόμενος
πείσθητε πεισθήτω	πεισθῆναι	δ πεισθεῖς
	πεισθήσεσθαι	δ πεισθησόμενος
πέπεισο πεπεισθώ πέπεισθε πεπεισθην-θωσκ	πεπεισθαι	δ πεπεισμένος ή πεπεισμένη τὸ πεπεισμένον
πείσαι πεισάθησαι	πείσασθαι	δ πεισάμενος

	Όρειστική	Υποταπεική	Εύκτική
Πρ. Ενεστώς Αόριστος Πλ. Μ. θια Παράχ. Γ. π. Παράχ.	άγγέλλω άγγέλλεις	άγγέλλω άγγέληγς	είθε νὰ ἀγγέλλω γι είθε νὰ ἤγγελον...
	ῆγγελλον, ἷγγελλες, ἷγγελε		
	ῆγγειλα ῆγγειλας	άγγειλω άγγειληγς	είθε νὰ ἀγγειλω
	θὰ ἀγγελλω, θὰ ἀγγελληγς		
	θὰ ἀγγειλω, θὰ ἀγγειληγς		
	ἔχω ἀγγείλεις γι ἔχω ἤγγελμένον	ἔχω ἀγγείλεις γι ἔχω ἤγγελμένον	είθε νὰ ἔχω ἀγγειλεῖν, είθε νὰ είχον ἀγγειλεῖν
	είχον ἀγγείλει, είχες ἀγγείλει... γι είχον ἤγγελμένον.		

•Εν τῇ

Πρ. Ενεστώς Αόριστος Πλ. Μελλων Παράχ.	άγγέλλω άγγέλλεις	άγγέλλω άγγέληγς	άγγέλαιμι άγγέλαις
	ῆγγελλον, ἷγγελλεν, ἷγγελε		
	ῆγγειλα ῆγγειλας	άγγειλω άγγειλεις	άγγειλαιμι άγγειλαις
	άγγειλω άγγελεις άγγελει άγγελούμεν άγγελείτε άγγελοῦσις (v)		άγγελοιμι καὶ οίην άγγελοις καὶ οίης άγγελοι καὶ οἱη άγγελοιμεν άγγελοιτε άγγελοιεν
	ῆγγελκα ῆγγελκας	ῆγγέλκω ῆγγέληγκς	ῆγγέλκαιμι ῆγγέλκαις

Προστακτική	Απαρέμφατον	Μετοχή
ἄγγελες ας ἄγγέλληγ	ἄγγέλλειν	δ ἄγγέλλων
ἄγγειλον ας ἄγγειλη		δ ἄγγειλας
ἔχει ἄγγελμένον		δ ἔχον ἄγγελμένον

ἀρχαία

ἄγγελες ἄγγελέτω	ἄγγέλειν	ἄγγέλλων
ἄγγειλον ἄγγειλέτω	ἄγγειλαι	δ ἄγγειλας
	ἄγγελεν	δ ἄγγελῶν ἢ ἄγγελοῦς τὸ ἄγγελοῦν
Ἴσθι	Ἴσθεναι	δ ἴγγελκῶς

	Όριστική)	Υποτακτική	Εύκτική
Πα. Ενεσθός	ἀγγέλλομαι ἀγγέλλεσαι	ἀγγέλλωμαι ἀγγέλλησαι	εῖθε νά ἀγγέλλωμαι ... ή εῖθε νά ἡγγελλάμην ...
Πα. Αδρ.	ἡγγελλόμην, ἡγγέλεσο, ἡγγέλεσο	ἀγγελθῶ ἀγγελθῆς	εῖθε νά ἀγγελθῶ
Μσ. Με.	θὰ ἀγγέλλωμαι, θὰ ἀγγέλλησαι ...		
Παραχ.	ἔχω ἀγγελθῆναι εἰμαι ἡγγελμένος	ἔχω ἀγγελθῆναι εἰμαι ἡγγελμένος	εῖθε νά ἔχω ἀγγελθῆναι εῖθε νά είχον ἀγγελθῆναι
Υπ.	είχον ἀγγελθῆναι, είχεσ αγγελθῆναι... ή ημην ἡγγελμένος		

·Εν τῇ

Πα. Ενεσθός	ἀγγέλλομαι ἀγγέλλῃ (ει)	ἀγγέλλωμαι ἀγγέλῃ	ἀγγελλούμην ἀγγέλλοις
Πα. Αδρ.	ἡγγελλόμην, ἡγγέλλου, ἡγγέλλεσο		
Μελλ. Αδρεσ.	ἡγγέλθην ἡγγέλθης	ἀγγελθῶ ἀγγελθῆς	ἀγγελθείην ἀγγελθείης
Μελλ.	ἀγγελθήσομαι ἀγγελθήσῃ (ει)		ἀγγελθήσομην ἀγγελθήσοις
Παραχ.	ἡγγελμαι: ἡγγελσαι:	ἡγγελμένος ω, ος, η,	ἡγγελμένος είην, είης, είη,
Υπ.	ἡγγέλμην, ἡγγελσο, ἡγγελτο		
Μεσ., Μελλον	ἀγγελοῦμαι ἀγγελῃ (ει) ἀγγελεῖται ἀγγελούμεθα ἀγγελεῖσθε ἀγγελοῦνται		ἀγγελούμην ἀγγελοῖς ἀγγελοῖτο ἀγγελούμεθα ἀγγελεῖτε ἀγγελοῖντε
Μ.Αδρ.	ἡγγελάμην ἡγγελοῦ	ἀγγελωμαι: ἀγγελην	ἀγγελαμην ἀγγεληνται

Προστακτική	Απαρέμφατον	Μετοχή
ἀγγέλλου ἀς ἀγγέλληται	ἀγγέλλεσθαι	ὁ ἀγγελλόμενος
ἀγγέλθηται ἀς ἀγγελθῆται		ὁ ἀγγελθεῖς
ἔτος ἡγγελμένος		ὁ ἡγγελμένος
δρασία		
ἀγγέλλου ἀγγελλέσθω	ἀγγέλλεσθαι	ὁ ἀγγελλόμενος
ἀγγέλθηται ἀγγελθήτω	ἀγγελθῆναι	ὁ ἀγγελθεῖς
	ἀγγελθήσεσθαι	ὁ ἀγγελθησόμενος
ἡγγελσο ἡγγέλθω	ἡγγέλθαι	ὁ ἡγγελμένος
	ἀγγελεσθαι	ὁ ἀγγελούμενος
ἀγγειλαί ἀγγειλάσθω	ἀγγειλαθαι	ὁ ἀγγειλημένος

	Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική
Ενεστώς	τιμῶ (-άω) τιμᾶς (-άεις) τιμᾶ (-άει) τιμῶμεν (-άομεν) τιμᾶτε (-άετε) τιμῶσι (ν) (-άουσι)	τιμῶ (-άω) τιμᾶς (-άγει) τιμᾶ (-άγη) τιμῶμεν (-άωμεν) τιμᾶτε (-άητε) τιμῶσι (ν) (-άωσι)	εἴθε νὰ τιμῶ εἴθε νὰ τιμᾶς η εἴθε νὰ διέμων εἴθε νὰ ἐτίμας
Πλ.	ἐτίμων (-άον), ἐτίμας (-αεις), ἐτίμα (-αει), ἐτιμῶμεν (-άομεν), ἐτιμᾶτε (-άετε)		
Άρρ.	ἐτίμησα ἐτίμησας	τιμήσω τιμήσῃς	εἴθε νὰ τιμήσω
Με.	θὰ τιμῶ, θὰ τιμᾶς		
Με.	θὰ τιμήσω, θὰ τιμήσῃς		
Παρακ.	ἔχω τιμήσαι η ἔχω τετιμημένον	ἔχω τιμήσει η ἔχω τετιμημένον	εἴθε νὰ ἔχω τιμήσει
Τητ.	εἰχόν τιμήσει, εἰχεις τιμήσει... η εἰχόν τετιμημένον		
			Ἐν τη
Ενεστώς	τιμῶ (-άω) τιμᾶς (-άεις) τιμᾶ (-άει) τιμῶμεν (-άομεν) τιμᾶτε (-άετε) τιμῶσι (ν) (-άουσι)	τιμῶ (-άω) τιμᾶς (-άγει) τιμᾶ (-άγη) τιμῶμεν (-άωμεν) τιμᾶτε (-άητε) τιμῶσι (ν) (-άωσι)	τιμῶμι καὶ τιμῷν τιμῆσ καὶ τιμῆση τιμῷ καὶ τιμῇη τιμῶμεν (-άομεν) τιμῆτε (-άετε) τιμῷεν (-άομεν)
Πρ.	ἐτίμων (-άον), ἐτίμας (-αεις), ἐτίμα (-αει), ἐτιμῶμεν (-άομεν), ἐτιμᾶτε (-άετε)		
Άρρεν.	ἐτίμησα ἐτίμησας	τιμήσω τιμήσῃς	τιμήσαμι τιμήσαις
Μέλλον	τιμήσω τιμήσεις		τιμήσομι τιμήσοις
Παρακ.	τετιμήσα τετιμήσας	τετιμήσω τετιμήσῃς	τετιμήσαμι τετιμήσαις
Τητ.	ἐτετιμήκειν, ἐτετιμήκεις, ἐτετιμήκει		

Σημ. Διὰ τὰ συνηργημένα ρήματα η κατάληξις τοῦ ἀπαρεμφάτου δὲν εἶναι εεν
ἀλλὰ εν' οθεν καὶ τιμῶν καὶ ἔκπληκτων παραπομπής.

Προστακτική	Απαρέμφατον	Μετοχή
τίμια (-αε) άς τιμᾶ (-άγη)	τιμᾶν (-άειν)	δ τιμῶν (-άων) ή τιμῶσα (-άουσα)
τιμάτε (-άετε) άς τιμῶσι (ν) (-άωσι)		τὸ τιμῶν (-άον)
ἐτίμων (α-ον)		
τίμησον άς τιμήσῃ		δ τιμήσας
ἐχε τετιμημένον		δ ἔχων τετιμημένον
ἀρχαὶ		
τίμια (-αε) τιμάτω (-άετω) τιμάτε (-άετε) τιμώντων (-άόντων) καὶ τιμάτωσαν (-άέτωσαν)	τιμᾶν (-άειν)	δ τιμῶν (-άων) ή τιμῶσα (-άουσα) τὸ τιμῶν (-άον)
ἐτίμων (α-ον)		
τίμησον τιμήσατο	τιμῆσαι	δ τιμήσας
	τιμῆσεν	δ τιμήσων
τετιμηκός ζεθι:	τετιμηκέντι	δ τετιμηκώς

	Οριστική	Υποτακτική	Εύκτική
Ἐνστόθες [Πα.	τιμῶμαι (-άσμαι) τιμᾶσαι (-άσσαι) τιμᾶται (-άσται) τιμώμεθα (-αδμεθα) τιμᾶσθε (-άσσθε) τιμῶνται (-άσονται)	τιμῶμαι (-άσμαι) τιμᾶσαι (-άγσαι) τιμᾶται (-άγται) τιμώμεθα (-αδμεθα) τιμᾶσθε (-άγσθε) τιμῶνται (-άσονται)	εἴθε νά τιμῶμαι εἴθε νά τιμᾶσαι η εἴθε νά έτιμώμην εἴθε νά έτιμᾶσο
Ἄρρεν. [Μο. Μέσ.	έτιμώμην [-αδμην], έτιμᾶσο [-άσσο], έτιμᾶτο [-άστο], έτιμώμεθα [-αδμεθα]		
Παραγ. [Παραγ.]	έτιμήθην έτιμήθης	τιμηθώ τιμηθεῖς	εἴθε νά τιμηθώ
Παραγ. [Μεσ.]	θά τιμῶμαι. θά τιμᾶσαι		
Παραγ. [Παραγ.]	θά τιμηθώ, θά τιμηθεῖς		
Παραγ. [Παραγ.]	εχώ τιμηθή η είμαι τετιμημένος	εχώ τιμηθή η είμαι τετιμημένος	εἴθε νά εχώ τιμηθή η εἴθε νά είχον τιμηθή η
Παραγ. [Παραγ.]	είχον τιμηθή, είχες τιμηθή... η ήμην τετιμημένος.		

Ἐν

Ἐπαρτός [Πα.]	τιμῶμαι (-άσμαι) τιμῆ (-άσι) τιμᾶται (-άσται) τιμώμεθα (-αδμεθα) τιμᾶσθε (-άσσθε) τιμῶνται (-άσονται)	τιμῶμαι (-άσμαι) τιμῆ (-άη) τιμᾶται (-άγται) τιμώμεθα (-αδμεθα) τιμᾶσθε (-άγσθε) τιμῶνται (-άσονται)	τιμώμην (-ασμην) τιμῷο (-άσιο) τιμῷτο (-άσιτο) τιμῷμεθα (-ασι μεθα) τιμῷσθε (-άσισθε) τιμῷντο (-άσιοντο)
Παραγ. [Παραγ.]	έτιμώμην (-αδμην), έτιμῷ (-άσιο), έτιμᾶτο (-άστο), έτιμώμεθα (αδμεθα),		
Παραγ. [Παραγ.]	έτιμήθην	τιμηθώ	τιμηθείην
Παραγ. [Παραγ.]	τιμηθήσομαι		τιμηθήσομην
Παραγ. [Παραγ.]	τετιμημαι	τετιμημένος ο	τετιμημένος
Παραγ. [Παραγ.]	έτετιμήθην, έτετιμησο		
Παραγ. [Παραγ.]	τιμήσομαι		τιμησοίμην
Παραγ. [Παραγ.]	έτιμησόμην	τιμησομαίην	τιμησομηνήν

æxala

τιμώ (-σου)		
τιμάσθω (-άσθω)		
τιμάσθε (-άσθε)		
τιμάσθων (-άσθων)	τιμάσθα: [-άσθαι]	δ τιμώμενος (-άσμενος)
καὶ τιμάσθωσαν (-άσθωσαν)		ή τιμωμένη (-άσμενη) τὸ τιμώμενον (-άσμενον)
ἔτιμάσθε [-άσθε], ἔτιμάννα [-άνντο].		
τιμήθηται	τιμηθῆναι:	δ τιμηθεῖς
	τιμηθήσεσθαι:	δ τιμηθησόμενος
τετιμήσος	τετιμηθῆσαι:	δ τετιμηθέντος
	τιμήσασθαι:	δ τιμησόμενος
τιμήσαι	τιμήσεσθαι:	δ τιμησόμενος
Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαίδευτικής Πολιτικής		

	*Οριστική	*Υποτακτική	Εύκτική
*Ενεργός	φιλώ (-έω) φιλετέ (-έτες) φιλετή (-έτη) φιλοθμεν φιλετή (-έτες) φιλοθυσιν (-έουσις) (ν)	φιλώ (-έω) φιλητές (-έτες) φιλητή (-έτη) φιλοθμεν (-έωμεν) φιλητές (-έγητες) φιλώσις (ν) (-έωσις) (ν)	είθε νά φιλώ είθε νά φιλητές είθε νά φιλητή είθε νά φιλοθμεν είθε νά φιλητές είθε νά φιλώσις
Πα.	έφιλοιν (-εον), έφιλεις (-εες), έφιλει [-εε], έφιλοιμεν [-έομεν], έφιλειτε [-έετε]		

	έφιλησα έφιλησας	φιλήσω φιλήσης	είθε νά φιλήσω
--	---------------------	-------------------	----------------

Με.	θά φιλήσω, θά φιλητής		
-----	-----------------------	--	--

Με.	θά φιλήσω, θά φιλητής		
-----	-----------------------	--	--

Παρακ.	έχω φιλήσει, ή έχω πεφιληγμένον	έχω φιλήσει ή έχω πεφιληγμένον	είθε νά είχον πεφιληγμένον
--------	------------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------

Υπ.	είχον φιλήσει, είχες φιλήσει... ή είχον πεφιληγμένον		
-----	--	--	--

Ἐν τῷ

*Ενεργός	φιλώ (-έω) φιλετέ (-έτες) φιλετή (-έτη) φιλοθμεν (-έωμεν) φιλεται (-έετε) φιλοθυσι: (-έουσις) (ν)	φιλώ (-έω) φιλητές (-έτες) φιλητή (-έτη) φιλοθμεν (-έωμεν) φιλητές (-έγητες) φιλώσις (-έωσις) (ν)	φιλοθμι καὶ φιλοίην φιλοτές καὶ φιλοίης φιλοτή καὶ φιλοίη φιλοθμεν (-έωμεν) φιλοτές (-έγητες) φιλοτεν (-οιεν)
----------	--	--	--

Πα.	έφιλοιν [-εον], έφιλεις [-εες], έφιλει [-εε], έφιλοιμεν [-έομεν], έφιλειτε [-έετε]		
-----	--	--	--

Άριστ.	έφιλησα έφιλησας	φιλήσω φιλήσης	φιληταιςιμ φιληταιςις
--------	---------------------	-------------------	--------------------------

Μελλον.	φιλήσω φιλήσεις		φιληταιςιμ φιληταιςις
---------	--------------------	--	--------------------------

Παρακ.	πεφιληγκα πεφιληγκας	πεφιληγκω πεφιληγκης	πεφιληγκοιμ πεφιληγκοις
--------	-------------------------	-------------------------	----------------------------

έπεφιληγκειν, έπεφιληγκεις. έπεφιληγκεις

Προστακτική	Απαρέμφατον	Μετοχή
φιλεῖ [εε] ἄς φιλῆ [έγ] φιλεῖτε [-έστε] ἄς φιλῶτε [γ] [-έσωτε]	φιλεῖν [έειν]	ό φιλῶν [-έων] ή φιλοῦσα [-έουσα) τὸ φιλοῦν [-έον]
έφιλουν [εον]		
φιλησσον άς φιλησση		ό φιλησσας
έχε πεφιληγμέναν		ό έχων πεφιληγμέναν
ἀρχαία		
φιλεῖ [-εε] φιλεῖτο [-εέτω] φιλεῖτε [-έστε] φιλοῦντων [-εόντων] καὶ φιλεῖτωσαν [-εέτωσαν]	φιλεῖν [-έειν]	ό φιλῶν (-έων] ή φιλοῦσα [-έουσα] τὸ φιλοῦν [-έον]
(-έστε), έφιλουν (-εον).		
φιλησσον φιλησσέτω	φιλησσαι	ό φιλησσας
	φιλησσειν	ό φιλησσων
πεφιληκός τοθι	πεφιληκέναι	ό πεφιληκός

	Οριστική	Υποτακτική	Εύκτική
Ἐγενέθε Πλ.	φιλοσύμας: [-έσμαι] φιλεῖσαι [-έσσαι] φιλεῖται [-έσται] φιλοσύμεθα [-έσμεθα] φιλεῖσθαι (-έσθε) φιλούνται: (-έσσονται)	φιλάθμας: [-έωμαι] φιλῆσαι [-έησαι] φιλῆται [-έηται] φιλώματα [-εώμεθα] φιλῆσθε [-έησθε] φιλῶνται: [-έωνται]	είθε νά φιλάθμαι είθε νά φιλῆσαι η είθε νά φιλῆσθαι είθε νά φιλεῖσο
Ἀρέσετ. Πλ.	ἐφιλεσθμην (-έσμην), ἐφιλεῖσο (-έσσο), ἐφιλεῖτο (-έστο), ἐφιλούμεθα (-έσμεθα).		
Ἄρεστ. Μ. Σ.	ἐφιλήγθην ἐφιλήθης	φιληθό ^θ φιληθής	είθε νά φιληθό
Μ. Σ. Μ. Ζ.	θά φιλῶιαι. θά φιλῆσαι θά φιληφθ. θά φιληθής		
Παραν.	ἔχω φιληθή η είμαι πεφιλημένος	ἔχω φιληθή η είμαι πεφιλημένος	είθε νά έχω φιληθή
Παραν.	είχω φιληθή, είχες φιληθή... η χριτην πεφιλημένος		
<i>Ἐν τῇ</i>			
Ἐγενέθε Πλ.	φιλούμας (-έσμαι) φιλη [-έει] φιλεῖται (-έσται) φιλούμεθα [-έσμεθα] φιλεῖθε [-έσσθαι] φιλοῦνται [-έσσονται]	φιλάθε (-έωμε) φιλῆσαι [-έησαι] φιλῆται [-έηται] φιλώμεθα [-εώμεθα] φιλῆσθε [-έησθε] φιλῶνται: [-έωνται]	φιλούμην [εσιμηγή] φιλούσιο [-έσιο] φιλούστο [-έσιτο] φιλούμεθα [-εσμεθα] φιλούσθε [-έσισθε] φιλούντο [-έσιντο]
Ἐγενέθε Πλ. Η. Η. ςόρ. Πλ.	ἐφιλούμην (-έσμην, ἐφιλέσυ (-έου), ἐφιλεῖτο [-έστο]. ἐφιλούμεθα [-έσμεθα].		
Ἄρεστ. Μ. Η. Η. ςόρ.	ἐφιλήγθην	φιληθό	φιληθείην
Παρ.	φιληθήσομαι		φιληθησούμην
Παρ.	πεφιλημα:	πεφιλημένος θ	πεφιλημένος ειην,
Παρ. Εγκ.	ἐπεφιλήμητην, ἐπεφιλησο		
Μ. Αρέ.	φιλήσομαι:		φιλησούμην
Μ. Αρέ.	ἐφιλησάμην	φιλήσωμαι	φιλησαίμην

<i>Προστακτική</i>	<i>Απαρέμφατον</i>	<i>Μετοχή</i>
φιλοῦ [-έου] άς φιλήται [-έηται] φιλεῖσθε (-έεσθε) άς φιλῶνται [-έωνται]	φιλεῖσθαι: [-έεσθαι:]	δ φιλούμενος [-εόμενος] ή φιλουμένη [-εομένη] τὸ φιλούμενον [-εόμενον]
έφιλεισθε [-έεσθει], έφιλοῦντο [-έοντο]		
φιλήθητι άς φιληθῆ		δ φιληθεῖς
έσσο πεφιληγμένος		δ πεφιληγμένος
ἀρχαία		
φιλοῦ [-έου] φιλεῖσθω [-έεσθω] φιλεῖσθε [-έεσθαι:] φιλεῖσθων [-έεσθων] καὶ φιλεῖσθωσαν [-έεσθωσαν]	φιλεῖσθαι: (-έεσθαι:)	δ φιλούμενος [-εόμονος] ή φιλουμένη [-εομένη] τὸ φιλούμενον [-εόμενον]
έφιλεισθε (-έεσθε), έφιλοῦντο (-έοντο)		
φιλήθητι	φιληθῆναι:	δ φιληθεῖς
	φιληθῆσεσθαι:	δ φιληθησόμενος
πεφιληγμός	πεφιληγθεῖς:	δ πεφιληγμένος
	φιλήσεσθαι:	δ φιλησόμενος
φιλησαί	φιλήσασθαι:	δ φιλησάμενος
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής		

Οριστική	Υποτακτική	Εύκτική
* πληρώ [-ώ] πληρωθ [όω] πληροίς [-όεις] πληροίς [-όγει] πληροί [-όει] πληροί [-όγη] πληρούμεν [-όμεν] πληρώμεν [-όωμεν] πληρούτε [-ότε] πληρώτε [-όητε] πληρού-σι [γ] (όουσι) πληρώσι [γ] [-όωσι]	πληρώ [-ώ] πληροίς [-όγει] πληροί [-όγη] πληρώμεν [-όωμεν] πληρώτε [-όητε] πληρώσι [-όωσι]	είθε νά πληρώ είθε νά πληροίς η είθε νά-έπλήρουν είθε νά έπληρους έπληρουν [-ον], έπληρους [-οει], έπλήρου [-οε], έπληρούμεν [-όμεν])
έπληρωσα έπληρωσας	πληρώσω πληρώσης	είθε νά πληρώσω
θά πληρώ. θά πληροίς		
θά πληρώσω, θά πληρώσης		
εχώ πληρώσει η εχώ πεπληρωμένον	εχώ πληρώσει η εχώ πεπληρωμένον	είθενδεξ ω πεπληρωμένον
είχον πληρώσει, είχες πληρώσει... η είχον πεπληρωμένον		
En τη		
* πληρώ [-ώ] πληροίς [-όεις] πληροί [-όει] πληρούμεν [-όμεν] πληρούτε [-ότε] πληρούσι [γ] [-όουσι]	πληρώ [-ώ] πληροίς [-όγει] πληροί [-όγη] πληρώμεν [-όωμεν] πληρώτε [-όητε] πληρώσι [γ] [-όωσιν]	πληροίμι και πληροίγη πληροίς και πληροίης πληροί και πληροΐη πληρούμεν [-όμεν] πληρούτε [-ότε] πληρούσι [-όιειν]
έπληρουν [-ον], έπληρους (-οει), έπληρου (-οε), έπληρούμεν (-όμεν)		
έπληρωσα έπληρωσας	πληρώσω πληρώσης	πληρώσαιμι πληρώσαις
πληρώσω πληρώσεις		πληρώσοιμι πληρώσεις
πεπληρώκα πεπληρωκας	πεπληρώκω πεπληρωκης	πεπληρώκοιμι πεπληρωκοις

τούς βήματος πληρώ (πληρόω)

Προστακτική	Απαρέμφατον	Μετοχή
πλήρου (-οε) άς πληροί (-όη) πληροῦται (-όετε) άς πληρώσιν(γ) (-όωσι)	πληροῦν (-όειγ)	δ πληρῶν (-όων) ή πληροῦσα (-όουσα) τὸ πληροῦν (-ό-ον)
ἐπληροῦτε (-όετε), ἐπλήρουν (-οον).		
πλήρωσον άς πληρώσῃ		δ πληρώσας
ἔχε πεπληρωμένον		δέξαν πεπληρωμένον
ἀρχαία		
πλήρου (-οε) πληρούτω (-οέτω) πληροῦτε (-όετε) πληρούσιντων (-οόντων) καὶ πληρούσινσαν (-οέτωσαν)	πληροῦν (-όειγ)	δ πληρῶν (-όων) ή πληροῦσα (-όουσα) τὸ πληροῦν (-ό-ον)
ἐπληροῦτε (-ότε), ἐπλήρουν (ο-ον)		
πλήρωσον πληρωσάτω	πληρώσας	δ πληρώσας
	πληρώσειν	δ πληρώσων
πεπληρωκῶς ισθι:	πεπληρωκένται	δ πεπληρωκός

	Οριστική	Υποτακτική	Εύκτική
Ενστόλες Πα.	πληρούμαι (-όμαι) πληρούσαι (-έσαι) πληρούται (-έται) πληρούμεθα (-όμεθα) πληρούσθε (-έσθε) πληρούνται (-ένται)	πληρώμαι [-όωμαι] πληρώσαι [-όησαι] πληρώται [-όγται] πληρώμεθα [-όώμεθα] πληρώσθε [-όησθε] πληρώνται [-όωνται]	είθε νά πληρώμαι είθε νά πληρώσαι η είθε νά έπληρούμην είθε έπληρούσσο είθε έπληρούμεθα
Λόριτσος Πα. Μ.ο.	έπληρωθηγ έπληρωθης	πληρωθώ πληρωθής	είθε νά πληρωθώ
Παρακ. Μ.π.	θά πληρώμαι, θά πληρώσαι		
	θά πληρωθώ, θά πληρωθής		
Παρακ.	έχω πληρωθή η είμαι πεπληρωμένος	έχω πληρωθή η είμαι πεπληρωμένος	είθε νά έχω πληρωθή η είθε νά είμαι πεπληρωμένος
Π.γ.	είχον πληρωθή, είχες πληρωθή... η γηγην πεπληρωμένος		
'Εν τῇ			
Ενστόλοι Πα.	πληρούμαι [-όμαι] πληρού [-έι] πληρούται [-έται] πληρόμεθα [-όμεθα] πληρούθε [-έσθε] πληρούνται (-ένται)	πληρώμαι [-όωμαι] πληρού [-όη] πληρώται [-όγται] πληρώμεθα [-όώμεθα] πληρώσθε [-όησθε] πληρώνται [-όωνται]	πλοιοίμην [-οοίμην] πληρού [-όοι] πληρούτο [-ρόιτο] πληρούμεθα [-οοίμεθα] πληρούθε [-όσιθε] πληρούντο [-όσιν.ο]
Μέλλ. Ι. Αρδ. Πα.	έπληρούμην. (-οοίμην). έπληρού (-όου). έπληρούτο (-όετο). έπληρούμεθα		
Παρ. Μ.π. Εγγ. Παρ.	έπληρωθηγ πληρωθήσομαι	πληρωθώ πληρωθείγν	
Μ. π. Μ.άρ.	πεπληρωμαί: έπεπληρώμηγν, έπεπλήρωσο	πεπληρωμένος ω	πεπληρωμένος είγν
Μ.άρ.	πληρώσομαι:		πληρωσίμηγν.
	έπεπληρωσάμηγν	πληρώσωμαι	πληρωσάμηγν

<i>Προστακτική</i>	<i>Απαρέμφατον</i>	<i>Μετοχή</i>
πληροῦ [-όσι] / άς πληρῶται: (-έγιται) πληροῦσθε [-έσεσθε] άς πληρῶνται: [-έωνται]	πληροῦσθαι: (-έεσθαι)	δ πληρούμενος (-οόμενος) ή πληροσμένη [-οομένη] τόπληρούμενον(-οόμενον)
(-οόμεθα), ἐπληροῦσθε (-έεσθε) ἐπληροῦννο (-έοντο).		
πληρώθηται άς πληρωθῆ		δ πληρωθεῖς
ζοο πεπληρωμένος		δ πεπληρωμένος
δραία		
πληροῦ [-όσι] πληρούσθω [-οέσθω] πληροῦσθε (-έεσθε) πληρούσθων (-οέσθων) πληρούσθωσαν (-έεσθωσαν)	πληροῦσθαι: (-έεσθαι)	δ πληρούμενος/-οόμενος/ ή πληρούμενη [-οομένη] τόπληρούμενον(-οόμενον)
(-οόμεθα), ἐπληροῦσθε (-έεσθε), ἐπληροῦντο (-έοντο).		
πληρώθηται	πληρωθῆναι:	πληρωθεῖς
	πληρωθήσεσθαι:	δ πληρωθησόμενος
πεπλήρωσο	πεπληρῶσθαι:	δ πεπληρωμένος
	πληρώσεσθαι:	δ πληρούμενος
πλήρωσαι:	πληρώσασθαι:	δ πληρωσάμενος

ΠΙΝΑΞ Η'

Σχηματισμὸς τῶν εἰς μι ρημάτων

260. Ρήματά τινα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ εἰς τὸ α'. πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος λήγουσιν εἰς μι ἀντὶ εἰς ω· ὡς

τίθημι	=	θέτω
δίδωμι	=	δίδω
δείκνυμι	=	δεικνύω

261. Τὰ εἰς μι ρήματα σχηματίζονται κατ' ιδίουν τρόπουν μόνον εἰς τὸν ἐνεστῶτα, παρατατικὸν καὶ δεύτερον ἀόριστον τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους χρόνους σχηματίζονται ὅπως κατὰ εἰς ω.

262. Τὰ κυριώτερα τῶν εἰς μι ρημάτων εἶναι τὰ ἔξι:

α'.	ἴστημι	θέμια	στα
β'.	τίθημι	»	θε
γ'.	δίδωμι	»	δο
δ'.	Τὰ λήγοντα εἰς ν (ν) υμ:		
	δείκνυμι	θέμικ	δεικ
	σκεδάζυμι	»	σκεδα

263. Τὰ ρήματα ταῦτα σχηματίζονται ὡς ἔξι:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

α' ίστημι

Όριστική	Υποτακτ.	Εύκτική	Προστακτ.	Άπ.	Μετοχή
Ένεστος	Ιστημι Ιστηγε Ιστηγοι(ν) Ισταμεν Ιστατε Ιστάσι(ν)	Ιστώ Ιστής Ιστή Ιστώμεν Ιστήτε Ιστώσι(ν)	Ισταιγη Ισταιγε Ισταιγη Ισταιγμεν-αίμεν Ισταιγητε-αίτε Ισταιγησαν-αίεν	Ιστη Ιστάτω Ιστατε Ιστάντων και Ιστά- τωσαν	Ιστάς Ιστάσα Ιστάν
Παρατ.	Ιστηγη, Ιστηγε, Ιστη, Ισταμεν, Ιστατε, Ιστασαν				
Άρρενος γ'	Ιστηγη Ιστηγε Ιστη Ιστημεν Ιστηγητε Ιστηγησαν	στώ στής στή στώμεν στήτε στώσι(ν)	σταιγη σταιγε σταιγη σταιγμεν-αίμεν σταιγητε-αίτε σταιγησαν-αίεν	στήθι στήτω στήτε στάντων και στήτωσαν	στάς στάσα στάν

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ένεστος	Ισταμαι Ιστασαι Ισταται Ιστάμεθα Ιστασθε Ιστανται	Ιστήμαι Ιστή Ιστήται Ιστώμεθη Ιστήσθε Ιστώνται	Ισταιγη Ιστατο Ισταιτο Ισταιγμεθα Ισταισθε Ισταντο	Ιστασσο Ιστάσθω Ιστασθε Ιστάσθων και Ιστασθωσαν	Ιστασαι Ισταμένη Ισταμενον
Παρατ.	Ιστάμην, Ιστασο, Ιστατο, Ιστάμεθα, Ιστασθε, Ισταντο.				
Άρρεν.	Δὲν θαρρεῖται				

· Οριοτική	· Υποτακτ.	· Εύκτική	Προστακτ.	· Απ.	Μετοχή
τιθημι (τιθηται)-τι- θεται τιθησι(v) τιθημεν τιθηστο τιθησασ(v)	τιθει τιθηται τιθησι τιθημεν τιθητε τιθησασ(v)	τιθειην τιθειης τιθειη τιθειημεν- τιθητε-ελεν τιθειητε-ελεν τιθειησαν-ελεν	τιθει τιθέτω τιθεται τιθέμενων και τιθέ- τωσαν		τιθεισ τιθεισα τιθεισα τιθεισα τιθειν
Παρατατ.					
τιθηγην, τιθηθαι, τιθησι, τιθημεν, τιθητε, τιθησαν.					

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

· Εγερτική	τιθεμαι τιθεσαι τιθεται τιθημεθαι τιθησθε τιθηνται	τιθημιαι τιθητη τιθηγηαι τιθημεθαι τιθησθε τιθηνται	τιθειην τιθειησι τιθειηται τιθειημεθαι τιθειησθε τιθειηνται	τιθεσαι τιθεσθω τιθεσθε τιθεσθων και τιθε- τωσαν	τιθέμενος τιθημένη τιθημένη τιθημένων τιθημέναν
Παρατατ.					
τιθηθηγην, τιθηθεσο, τιθηθετο, τιθηθημεθαι, τιθηθησθε, τιθηθηνται.					
· Αρχιοτική	θειηγην θειησαι θειηται θειημεθαι θειησθε θειηνται	θειημιαι θειητη θειηγηαι θειημεθαι θειησθε θειηνται	θειηην θειησι θειηται θειημεθαι θειησθε θειηνται	θειησαι θειησθω θειησθε θειησθων και θει- θωσαν	θειηνενος θειημενη θειημενη θειημενων θειημεναν

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

γ' δίδωμι

*Εγερτατ.	*Οριστική	*Υποτακτ.	Εύκτική	Προστακτ.	*Απ.	Μετοχή
θέσθωμ:	θέσθω	θέσθοιγν	θέσθου			θέσθούς
θέσθως	θέσθως	θέσθοιγς	θέσθωτ			θέσθοῦσα
θέσθωσις(ν)	θέσθη	θέσθοιγή	θέσθωτε			
θέσθοιτεν	θέσθοιτεν	θέσθοιγμεν-οῖτεσ	θέσθωτων			
θέσθοτε	θέσθωτε	θέσθοιγτε-οῖτε	καὶ			
θέσθωσις(ν)	θέσθωσις(ν)	θέσθοιγσαν-οῖτεν	θέσθωτοσαν			θέσθωσαν

θέσθουν, θέσθους, θέσθου,

θέσθοιτεν, θέσθωτε, θέσθωσαν.

Πληρατ.

Αρριστος Ε'

Εγερτατ.

Πληρατ.

Αρριστος Ε'

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

δ' δείκνυμι

Ενεστώς	Όριστική	Υποτακτ.	Εύκτική	Προστακτ.	Άπ.	Μετοχή
δείκνυμι	δεικνύω	δεικνύσθη:	δείκνυ			δεικνύε
δείκνυς	δεικνύγξ	δεικνύσθης	δεικνύτης			δεικνύσα
δείκνυσις(ν)	δεικνύγξ	δεικνύσθης	δεικνύτης			δεικνύσα
δείκνυμεν	δεικνύωμεν	δεικνύσθημεν	δεικνύτημεν			
δείκνυτε	δεικνύγτε	δεικνύσθητε	δεικνύτητε			
δεικνύασις(ν)	δεικνύωσις(ν)	δεικνύσθησαν	δεικνύτησαν			δεικνύν

էՇՅԱԽՎՈՎ, էՇՅԱԽՎՈՎԸ, էՇՅԱԽՎՈՎ,
էՇՅԱԽՎՈՎԵՎ, էՇՅԱԽՎՈՎՏԵ, էՇՅԱԽՎՈՎՀԵՎ.

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

•Ενεργός	δείκνυμαι	δεικνύωμαι	δεικνυόμηται	δεικνυσθαι	δεικνύσθηται	δεικνυόμενος
	δείκνυσαι	δεικνύγ	δεικνύσθαι	δεικνυόμεθαι	δεικνυόμεθαι	δεικνυόμενη
	δείκνυται	δεικνύηται	δεικνύσται	δεικνυόμεθαι	δεικνυόμεθαι	δεικνυόμενη
	δεικνύμεθα	δεικνυώμεθα	δεικνυόμεθα	δεικνυόμεθαι	δεικνυόμεθαι	δεικνυόμενη
	δείκνυσθε	δεικνύγσθε	δεικνύσθε	δεικνυόμεθαι	δεικνυόμεθαι	δεικνυόμενη
	δείκνυνται	δεικνύωνται	δεικνύσται	δεικνυόμεναι	δεικνυόμεναι	δεικνυόμενον

έθεικνύμην. έθείκνυσο, έθείκνυτο,
έθεικνύπειθα, έθείκνυσθε, έθείκνυται.

ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

<i>Ιστημι,</i>	<i>τίθημι</i>	<i>δίδωμι,</i>	<i>δείκνυμι,</i>
Μέλλων	στήσω	θήσω	δώσω
Αόριστος	θετήσα	—	δειξώ
Παρακείμενος	θετηκα(α)	τέθεικα	θέδωκα
Τπερσουντέλικος	ειστήκειν	έτεθείκειν	θέδειχα
Μέσ. Μέλλων	στήσομαι	θήσομαι	θέδειχα
Μέσ. Αόρ. α'.	θετησάμην	—	θειξόμαται
Π. Παρακείμενος	—	τέθειμαι	θέδειμαι
Π. Τπερσουντέλ.	—	έτεθείμην	θέδειγμην
Π. Μέλλων	σταθήσομαι	τεθήσομαι	θοιθήσομαι
Π. Αόριστος	θετάθην	έτέθην	θειχθην

264. Ἐκ τῶν εἰς μι οὐρανάτων ἀλλὰ μὲν πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ ἐπαναλαμβάνουσι τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον τοῦ θέματος μεθ' ἑνὸς (ἐνεστωτικὸς ἀναδιπλασιασμός), ἀλλὰ δὲ προσλαμβάνουσι μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῶν καταλήξεων τὴν συλλαβὴν νν μέν, ὅταν τὸ θέμα τοῦ οὐρανάτος λήγῃ εἰς σύμφωνον, νν δέ, ὅταν τὸ θέμα λήγῃ εἰς φωνῆν· ὡς

ἐκ θέματος δο	γίνεται ὁ ἐνεστώτης δίδωμι
» » θε	» τίθημι
» » δεικ	» δείκνυμι
» » ξω	» ζώνυμι

Σημ. α'. Ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι καὶ τινα τῶν βαρυτόνων οὐρανάτων· ως γίγνομαι, πίπτω, γιγνώσκω κτλ.

Σημ. β'. Πολλὰ τῶν εἰς (ν) νυμι οὐρανάτων σχηματίζονται πολλάκις καθ' ἀπάντας τὰς ἔγκλισεις καὶ βαρυτόνως· ως δύμνυμι καὶ δύμνω, ἀπόλλυμι καὶ ἀπολλόνω.

265. Κατὰ τὰ εἰς μι σχηματίζονται καὶ τὰ ἑξῆς:

α'. εἰμι=εἰμαι

ὅπερ ἴδε εἰς σελ. 81

β'. εἰμι=θά εἰθω=θά πορευθῶ

Ἐγεστός	εἰμι	ἴω	ἴσται, ισίγν	ἴθι	ἴών
	εῖ	ἴγ	ἴστις	ἴτω	
	εἰσι	ἴγις	ἴσι	ἴτε	ἴγιε
	ἴμεν	ἴωμεν	ἴσιμεν	ἴτε	ἴωσα
	ἴτε	ἴητε	ἴσιτε	ἴόντων	
	ἴξι(ν)	ἴωσι(ν)	ἴσιεν	καὶ ίτωσαν	ἴσιν

Παρατατ.

ἢ καὶ γειν, γεισθα καὶ γειτ., γει,
γιμεν, γιτε, γισαν καὶ γεσαν.

— Ἀπαρέμφ. ἐστάγαι. — Μετ. ἐστώς, ἐστώσα, ἐστώς

Ψηφιοποιηθῆκε από το Ινστιτούτο Εκπαίδευτικής Πολιτικής
Τὸ δὲ γ'. πληθ. πρόστατος υπερβ. ευρίσκεται καὶ ἐστάσα.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

γ' ἵημι=ἀφίνω (κατὰ τὸ τίθημι)

Όριστική	Υποτακτ.	Εύκτική	Εύκτική	Άπ.	Μετοχή
ἴημι ἴεται (ἴης) ἴησι (ν) ἴεμεν ἴεται ἴεσαι (ν)	ἴθ ἴησ ἴη ἴθμεν ἴηται ἴθσαι (ν)	ἴσιην ἴσιης ἴσιη ἴσιημεν-ἴεμεν ἴσιηται-ἴεται ἴσιησαν-ἴεν	ἴει ἴέτω ἴεται ἴόντων καὶ ἴέτωσαν	ἴεις ἴεῖσα ἴεν	
Παρατ.		ἴην, ἴεις, ἴει, ἴεμεν ἴεται, ἴεσαν	Μέλλων γίσω. Παρακ. εἰκα. Ἵπερσ. εἰκατιν.		
Αόριστος 6.	ἴκκ ἴκας ἴκε(ν) ἴεμεν ἴεται ἴεσαν	ώ ής ή ώμεν ήται ώσαι(ν)	εἴγη εἴησ εἴη εἴημεν-ἴεμεν εἴηται-ἴεται εἴησαν-ἴεν	εἴ εϊτω εἴται εἴγτων καὶ εἴτωσαν	εἴς είσα εν

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ένεστική	ἴεμαι ἴεσαι ἴεται ἴεμεθαι ἴεσθε ἴενται	ἴώμαι ἴη ἴηται ἴώμεθαι ἴησθε ἴώνται	ἴειμην ἴεσο ἴετο ἴειμεθαι ἴεσθε ἴεντο	ἴεσο ἴεσθω ἴεσθαι ἴεσθων καὶ ἴεσθωσαν	ἴεσθαι ἴειμένη ἴειμενον
Παρατ.		ἴέμην, ἴεσο, ἴετο, ἴέμεθαι, ἴεσθε, ἴεντο,	· Μέσ. μέλλ. γίσομαι.. Παθ. μέλλ. ἔθήσομαι: Παθ. ἀόρ. εἰθηγ.—Γποτακ. ἔθῶ, ἔθῆσ... Παρακ. εἴμαι.—Ἱπερσ. εἰμην.		
Αόριστος 6.	εἴμην είσο είτο είμεθαι είσθε είντο	ώμαι ή ήται ώμεθαι ήσθε ώνται	εἴμην είσο είτο είμεθαι είσθε είντο	οὖ ἔσθω ἔσθε ἔσθων καὶ ἔσθωσαν	ἔμενος ἔμένη ἔμενον

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

167

δ' φημὶ = λέγω

*Οριστική	*Υποτακτ.	Εύκτική	Προστακτ.	*Απ.	Μετοχή
φημὶ	φῶ	φαιγῆν	φάθι		φάσκων
φῆς	φῆς	φαιγῆς	φάτω		φάσκουσα
φησὶ(ν)	φῆ	φαιγῆ	φάτε		φάσκουσα
φαμεν	φωμεν	φατίμεν	φάντων		φάσκουσα
φατὲ	φῆτε	φατίτε	καὶ		φάσκουσα
φασὶ(ν)	φῶσι(ν)	φατίσαν	φάτωσαν		φάσκουσα

Παρατατ.

ἔφην, ἔφης καὶ ἔφησθα. ἔφη.

Μέλλων φήσω. Αόρ. ἔφησα.

ἔφαμεν, ἔφατε, ἔφασαν.

*Εγροτή	εἰδα	εἰδῶ	εἰδείγην	ἰσθι	εἰδώς
εἰδα	εἰδῆς	εἰδείγης	εἰδείη	ἰστω	εἰδυῖα
εἰδα	εἰδῆς	εἰδείης	εἰδείην	ἰστε	εἰδυῖα
εἰδε(ν)	εἰδῆ	εἰδείη	εἰδείηνεν	ἰστον	εἰδός
ἰσμεν	εἰδῶμεν	εἰδείημεν		καὶ	
ἰστε	εἰδῆτε	εἰδείητε		ἰστωσαν	εἰδός
ἰσασι(ν)	εἰδῶσι(ν)	εἰδείησαν			

Παρατατικός

ηδη καὶ ηδειν ἡδησθα, η ἡδεισθα καὶ
ηδεις, ηδεις καὶ ηδη
ηδειμεν η ηδειμεν, ηδειτε, η ηδειτε,
ηδεσαν.

Μέλλων εἰσεματι-

Σημ. Η δριστική τοῦ ἐνεστῶτος κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους σχηματίζεται ως ἔξης: εἰδα, εἰδας, εἰδε(ν), εἰδαμεν, εἰδατε, εἰδασι(ν).

στ'. κεῖμαι

*Οριστική	Προστακτ.	*Απαρ.	Μετοχή	Παρατατ.	Μέλλων
κεῖμαι	κεῖσο			ἐκείμηγη	
κεῖσας	κεῖσθω			ἐκείσο	
κεῖται	κεῖσθε			ἐκείτο	
κείμεθα	κείσθων	κεῖσθαι	κείμενη	ἐκείμεθα	κείσομας
κείσθε	καὶ			ἐκείσθε	
κείνται	κείσθωσαν		κείμενον	ἐκείντο	

Σημ. Τὸ κεῖμαι ὑποτακτικήν καὶ εύκτικήν δὲν ἔχει, εὑρεύτηκε μόνον τύποι
κέντρα. κένωνται καὶ κέοιτο, κέοντο.

ζ. κάθημαι

	Οριστική	Υποτακτική	Εύκτική	Προστακτ.	Απ.	Μετοχή
Ἐγεστώς	κάθημαι	καθῶμαι	καθήμην	κάθησο		καθήμε-
	κάθησαι	καθῆ	καθήσο	καθήσθω		-γος
	κάθηται	καθῆται	καθήστο	κάθησθε		
	καθήμεθα	καθώμεθα	καθήμεθα	καθήσθων	καθῆ	καθη-
	κάθησθε	κυθῆσθε	καθῆσθο	καὶ καθή-		-μένη
	κάθηνται	καθῶνται	καθῆγο	σθωσαν	καθῆ	καθήμε-
						-γον
Παρατ.	ἐκκαθήμην, ἐκάθησο, ἐκάθητο ἐκκαθήμεθα, ἐκάθησθε, ἐκάθηγο.					

Σημ. Εδρίσκεται ἡ παρατατ. καὶ καθήμην, καθῆσο κτλ.

266. Κατὰ τὸ ἔστημι σχηματίζονται καὶ τὰ ἔξης ὁρήματα:

1. **Δύναμαι**.—Μέλλ. δυνήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐδυνήθηγε καὶ ἐδυνάσθηγε, παρακ. δεδύνημαι.

2. **Ἐπίσταμαι**.—Γνωρίζω. Μέλλ. ἐπιστήσομαι, ἀόρ. γηπιστήθηγε.

• Σημ. α'. Τὰ ἄνω ὁρήματα εἰς τὴν ὑποτ. καὶ εὐκτ. σχετίζονται δπως καὶ τὰ βα-
νύσσοντα· ως δύνωμαι, δύνη, δύνηται, —δυναίμην, δύναισο κτλ.

Σημ. β'. Τὸ δύναμαι καὶ ἐπίσταμαι εἰς τὸ β' ἔνικόν πρός τοῦ παρατ. καὶ
τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεστ. ἀποδάλλουσι τὸ στῆσις καταλγήσισθε σο καὶ συναίροσιν
τὸν γαραντῆρα α μὲ τὸ σε εἰς ω.

3. **Όνινημι**.—Φέρεται.—Μέλ. ὄνήσω, ἀόρ. ὄνησα.

• Όνιναμαι. Μέλ. ὄνήσοιμαι, ἀόρ. ὄνημην, παθ. ἀόρ. ὄνηθηγε.

4. **Πίμπλημι**.—Γεμίζω.—Μέλ. πλήσω, ἀόρ. ἐπλήγησα, παρακ. πέ-
πληγκα.

Πίμπλαμαι. Μέλ. πλησθήσομαι, ἀόρ. ἐπλήγηθηγε, παρ. πέπληγμαι.

5. **Πίμπρημι**=καίω. Μέλ. πρήσω, ἀόρ. ἐπρήγησα.

Πίμπραμαι. Μέλ. πρησθήσομαι, ἀόρ. ἐπρήσθηγε, παρ. πέπρησμαι.

267. Κατὰ τὸ δεῖκνυμι: σχηματίζονται καὶ τὰ ἔξης:

1. **Ἄγνυμι**=συντρίδω (πάντοτε σύνθετον).—Μέλ. ἀξω, ἀόρ. ἐξεῖ, παρακ. ἔχω,

• Αγνυμαι. Ἀόρ. ἐγγηγη.

Ψηφωφοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

2. **Αμφιέννυμι**. = ἐνδύω. — Μέλλ. ἀμφιῶ, ἀόρ. ἡμφίεσα, παρακ. ἡμφίεσμαι.

3. **Απόλλυμι**. = ἀφανίζω — Μέλλ. ἀπολῶ, ἀόρ. ἀπώλεσα, παρακ. ἀπολώλενα.

Απόλλυμαι. Μέλλ. ἀπολοῦμαι, ἀόρ. ἀπωλόμην, παρ. ἀπώλωλα.

4. **Ζεύγνυμι**. = ζεύγω. — Μέλλ. ζούξω, ἀόρ. ἔζευξα.

Ζεύγνυμαι, Ἀόρ. ἔζεύχθην καὶ ἔζεύγην, παρακ, ἔζευγμαι. μέσ. ἀόρ. ἔζευξάμηγη.

5. **Ζώννυμι**. = ζώγω. — Μέλ. ζώτω, ἀόρ. ἔζωσα, παρακ. ἔζω(σ)μαι.

6. **Κεράννυμι**. = σμίγω. — Ἀόρ. ἐκέρασα.

Κεράννυμαι. Ἀόρ. ἐκράχθην ἢ ἐκεράσθην. παρ. κέκραμαι, μ. ἀόρ. ἐκερασάμηγη,

7. **Κρεμάννυμι**. = κρεμῶ. Ἀόρ. ἐκρέμασα.

Κρεμάννυμαι. Ἀόρ. ἐκρεμάσθην, παρ. κρέμαμαι.

8. **Μίγνυμι**. = σμίγω. Μέλλ. μίξω, ἀόρ. ἔμιξα.

Μίγνυμαι, Ἀόρ. ἐμίχθην, ε' ἐμίγην, μ. ἀόρ. ἐμιξάμηγη, παρακείμ. μέμιγμαι.

7. **"Ομνυμι**. = ὁμνύω. Μέλ. — ὁμοῦμαι, ἀόρ. ωμοσα, παρ. ωμώμουκ.

"Ομνυμαι. Μέλ. ὁμοσθήσομαι, ἀόρ. ωμόσθην καὶ μέσ. ωμοσάμηγη, παρακ. ωμώμοται, καὶ γ' πληθ. ωμώμονται.

10. **Πετάννυμι** = ἀναίγω. — Ἀόρ. ἐπέτασα.

Πετάννυμαι. Παθ. ἀόρ. ἐπετάσθην, παρακ. πέπταμαι.

11. **Πήγνυμι** = Ἀόρ. ἔπηξα. Πήγνυμαι. Παθ. μέλλ. παγήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐπάγην, παρακ. πέπηγα.

12. **"Ρήγνυμι** = σχίζω.. — Μέλ. ρήξω, ἀόρ. ἔρρηξα, παρακ. ἔρρωγχ. "Ρήγνυμαι. Μέλλ. ε' ράγησομαι, ἀόρ. ἔρράγην, μ. ἀ. ἔρρηξάμηγη.

13. **"Ρώννυμι** = ἐνδυναμώγω. — Ἀόρ. ἔρρωσα, "Ρώννυμαι. Ἀόρ. ἔρρωσθην, παρακ. ἔρρωμαι.

14. **Σβέννυμι** = σβύνω. — Ἀόρ. ἔσβεσα. Σβέννυμαι. Μέλλ. σβήσομαι, ἀόρ. ἔσβεσθην, παρακ. ἔσβηκα.

15. **Σκεδάννυμι** = σκορπίζω. — Ἀόρ. ἔσκεδασα. Σκεδάννυμαι, ἀόρ. ἔσκεδάσθην, παρακ. ἔσκεδασμαι, μ. ἀ. ἔσκεδασάμηγη.

16. **Στρώννυμι** = Ἀόρ. ἔστρορεσα (ἔστρωσα), παρακ. ἔστρωμαι.

Σημ. Ρήματά των ηφικτότερη μετατόπιστα οντοτητικά δειπνικά Πολιτικά και ἀνοικτούντα, εἰρηνικά εἰρηνιγματα.

ΠΙΝΑΞ Θ'.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΕΙΣ ΩΡΗΜΑΤΥΝ

ἐν τῇ ἀρχαίᾳ

Σημ. α') Οἱ ἐν παρενθέσει χρόνοι εἰναι: εὐχρηστοι μόνον ἐν τῇ νέῃ γλώσσῃ.**Σημ. β'**. Οἱ παρατατικὸς καὶ ὑπερουντέλικος δὲν σημειοῦνται ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ: διότι σχηματίζονται ὅμαλῶς, ὃ μὲν παρατατικὸς ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ἔνεστος, ὃ δὲ ὑπερουντέλικος ἐκ τοῦ θέματος τοῦ παρακειμένου.1. **Ἀγω**=Ἄρ. β' ἡγαγον, μέσ. ἀρ. δ', ἡγαγόμην. Οἱ ἄλλοι χρόνοι ὅμαλῶς.2. **Αἰρέω-ῶ**=λαμδάνω.—Μέλ. αἰρήσω, ἀρ. δ'. εἷλον (ἀφῆρεσα), ὑποτ. ἔλω, παρ. ἥρηκα.—Αἴρομαι. Μέσ. μέλ. αἰρήσομαι, μέσ. ἀρ. δ', εἴλόμην, παθ. μέλ. αἰρεθήσομαι, παθ. ἀρ. ἥρεθην, παρ. ἥρημαι.3. **Αἰσθάνομαι**=Μέσ. μέλ. αἰσθήσομαι, μέσ. ἀρ. δ'. ἥσθομην (ἥσθάνθην), παρ. ἥσθημαι.4. **Ἀκούω**=Μέσ. μέλ. ἀντὶ ἐνεργ. ἀκούσομαι, παρ, ἀκήκοα.5. **Ἀλείφω**=Παρακ. ἐνεργ. ἀλήλιφα. παρακ. μέσ. ἀλήλιμμαι, τὰ ἄλλα ὅμαλῶς.6. **Ἀλίσκομαι**.—συλλαμβάνομαι.—Μέσ. μέλ, ἀλώσομαι, ἀρ. β'. ἔάλων καὶ ἔλων, παρ. ἔάλωκα καὶ ἔλωκα.**Σημ.** Οἱ ἀριστος ἔάλων σχηματίζεται: οὐτω: ἔάλων, ἔάλων, ἔάλω, ἔάλωμεν, ἔάλωτε, ἔάλωσαν.—Τπ. ἀλῶ ἀλῶς, κτλ.—Ἐύκτ. ἀλσίγη, ἀλσίγε, κτλ.—Προστ. ἀλωθ: ἀλώτω, κτλ.—Απαρ. ἀλῶναι.—Μετοχή ἀλούς, ἀλούσα ἀλόν.7. **Ἀμαρτάνω**.—Μέσ. μέλ. ἀντὶ ἐνεργ. ἀμαρτήσομαι, ἀρ. δ', ἥμαρτον, (ἥμάρτησα), παρ. ἥμάρτηκα, παθ. ἀρ. ἥμαρτήθην, παρ. ἥμαρτημαι.8. **Ἀναλίσκω καὶ ἀναλόω**=δαπανῶ=Μέλ. ἀναλώσω, ἀρ. ἀνήλωσα καὶ ἔρναλωσα, παρακ. ἀνήλωκα. **Ἀναλίσκομαι**. Μέλ. παθ. ἀναλωθήσομαι, ἀρ. παθ. ἀνηλώθην (ἥναλώθην), παρακ. ἀνήλωμαι,9. **Ἀνέχομαι**.—(ἰδὴ ἔχω).10. **Ἀνοίγω καὶ ἀνοίγνυμι**.=Παρ. ἀνέψιγον (ἥνοιγον), ἀρ. ἀνέωξα (ἥνοιξα, ἥγνεψα), παρ. ἀνέψχα.—**Ἀνοίγομαι**. Παρατ. ἀνεψιγόμην (ἥνοιγόμην), μέσ. μέλ. ἀνοίξομαι, παθ. ἀρ. ἀνεψχθην (ἥνοιχθην), παρακ. ἀνέψημαι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

11. **Ἀρέσκω**=Μέλ. ἀρέσω, ἀρ. ἥρεσα,

12. **Αὐξω καὶ αὐξάνω**—Μέλ. αὐξήσω, ἀόρ. ηὔξησα, παρακ., ηὔξηκα.—Αὐξομαι καὶ αὐξάνομαι. Μέσ. μέλ. αὐξήσωμαι, παθ. μέλ. αὐξηθήσομαι, παθ. ἀόρ. ηὔξηθην, παρ. ηὔξημαι.

13. **Αφικνοῦμαι**—(ἰδεὶ ἐκυροῦμαι).

14. **Ἄχθομαι**.—δυσαρεστοῦμαι.—Μέσ. μέλ. ἀχθέσομαι, παθ. ἀόρ. ἡχθέσθηγ.

15. **Βαίνω**.—Μέσ. μέλ. ἀντὶ ἐνεργ. δήσομαι, ἀόρ. β'. ἔβην, παρακ. βέβηκα.—Ο ἀόριστος β'. σχηματίζεται, σπιως ὁ ἀόρ. β'. τοῦ ἵστημι.

16. **Βάλλω**.—Μέλ. θαλώ, ἀόρ. β'. ἔβαλον, παρ. δέβληκα.—Βάλλομαι. Μέσ. μέλ. δαλοῦμαι, παθ. μέλ. δληθήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἔβαλόμην, παθ. ἀόρ. ἔβληθηγ, παρ. δέβλημαι.

17. **Βαρύνω**.—Παθ. παρ. θεβάργημαι, τὰ ἄλλα ὅμαλῶς.

18. **Βιόω·ῶ**.—Μέσ. μέλ. ἀντὶ ἐνεργ. διώσομαι, ἀόρ. β'. ἔβίων καὶ α'. ἔβιωσα, παρακ. δεβίωκα. Ο ἀόρ. β'. κλίνεται ὡς ἔξης: Όριστ. ἔβιων, ἔβίως, ἔβιω, κτλ. Υποτ. διώ, διψή διῷ κτλ. Εὔκτ. διώην, διώης, κτλ. Απαρέμφ. διώγναι. Μετοχ. ὁ διώνες, ή διώσα, τὸ διόν.

19. **Βουλομαι**, βούλει, βούλεται.—Μέσ. μέλ. βουλήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐ(ἡ)δουλήθηγ, παρακ. δεβούλημαι.

20. **Βόσκω**.—Μέλ. βοσκήσω, ἀόρ. ἔβόσκησα.

21. **Γηράσκω**.—Μέλ. γηράσω, τὰ λοιπὰ ὅμαλῶς.

22. **Γίγνομαι**.—Μέσ. μέλ. γενήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἔγενδμην (ἔγεινα) παρακ. γεγένημαι καὶ γέρονα.

23. **Γιγνώσκω**.—Μέσ. μέλ. ἀντὶ ἐνεργ. γνώσομαι, ἀόρ. β'. ἔγνων, παρακ. ἔγνωκα.—Γιγνώσκομαι. Παθ. μέλ. γνωσθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἔγνωσθην, παρακ. ἔγνωσμαι. Ο ἀόρ. β'. κλίνεται ὡς ἔξης: Όριστ. ἔγνων, ἔγνως, ἔγνω, κτλ. Υποτ. γνῶ, γνῷς, γνῷ κτλ. Εὔκτ. γνοίην, γνοίης, γνοίη κτλ. Ηροστ. γνῶθι, γνώτω κτλ. Απαρέμφ. γνώναι. Μετοχὴ ὁ γνούς, ή γνοῦσα, τὸ γνόν.

24. **Δάκνω**.—δακνήνω.—Μέσ. μέλλ. ἀντὶ ἐνεργ. δήξομαι, ἀόριστ. ἔδηξα (ἔδάγκασσα), ἀόρ. β'. ἔδακον.—Δάκνομαι. Παθ. ἀόρ. ἔδήχθην, παρακ. δέδηγμαι.

25. **Δείδω**.—φοβοῦμαι:—Αχρηστος ἐνεστώς, παρακ. δέδοικκ μὲ σημασίαν ἐνεστώτος, μέσ. μέλλ. ἀντὶ ἐνεργ. δείσομαι, ἀόρ. ἔδεισα, δ παρακ. σχηματίζεται ὡς ἔξης: Όριστ. δέδοικα καὶ δέδισ, δέδοικας, δέδοικε καὶ δέδιε(ν), φοβούσκαμεν καὶ φοβίαν. Υποταχ. δεδοίκω ὅμι-

λῶς καὶ δεδίω, γ'. πληθ. δεδίωσις(γ). Εὔκτ. ὅμαλῶς. Προστ. δέδιθι.
Ἄπαρ. δεδοικέναι καὶ δεδιέναι. Μετοχή, δεδοικώς καὶ δεδιώκεια, δεδοικδεῖ καὶ δεδιόρ.

26. Δέω.—έχω ἀνάγκην.—Συγγέθως ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὸ γ'. ἐνικόν πρόσωπον. Ὁριστ. δεῖ. Ὑποτ. δέῃ. Εὔκτ. δέοι. Ἀπαρ. δεῖγ. Μετοχ. τὸ δέον καὶ δεῖν. Παρατ. ἔδει, μέλλ. δεήσει, ἀόρ. ἐδέησε —Δέοιμαι. Μέσ. μέλλ. δεήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐδεήθην, παρακ. δεδέημαι.

27. Δέω.—δένω.—Μέλλ. δήσω, ἀόρ. ἐδέησα (ἔδεεσαι), παρακ. δέδεικα.
Δέομαι Ἀόρ. ἐδέησάμην, παθ. μέλλ. δεδήσομαι, ἀόρ. ἐδέθηγ, παρ. δέδειμαι.

28. Διαιτάω-ῶ=κρίνω ὡς διαιτητής.—Ομαλόν, ἀλλὰ λαμβάνει αὐξησιν διπλῆγ. ὡς ἐδιήγτων, ἐδιήτητα κτλ.

29. Διδράσκω=δραπετεύω.—Πάντοτε σύνθετον, μέσ. μέλλ. ἀντὶ ἐνεργ. δράσομαι, ἀόρ. β'. ἐδραν, παρακ. δέδρακα. Ο δόριστος σχηματίζεται ώς ἑξῆς: Ὁριστ. ἐδραν, ας, α κτλ. Ὑποτ. δρῶ, φι, φ κτλ. Εὔκτ. δραΐην. ἀπαρ. δρᾶναι, μετ. δράς, δράσα. δράν.

30. Δοκέω-ῶ.—Μέλλ. δόξω, ἀόρ. ἐδόξα. Δοκοῦμαι, παθ. παρακ. δέδογμαι.

31. Δύω.—Ομαλόν. ἀλλὰ μόνον ὁ ἀόρ. β', ἔχει οὕτω: Ὁριστικὴ
ἔδυν, ἔδυς κτλ. Ὑποτ. δύω, δύῃς, δύῃ κτλ. Εὔκτ. ὑποδύομαι, ὑποδύοις,
ὑποδύοις κτλ. Ἀπαρ. δύοιαι, μετοχ. δύς, δύσα, δύν.

32. Ἐγείρω.—Ομαλόν, ἔχει μόνον παρακείμενον ἐγρήγορα, μεταγενέστ. ἐγήγερκα, μέσ. ἀόρ. β'. ἥγρόσμην, παρακ. ἐγήγερμαι.

33. Ἐθέλω—θέλω.—Μέλλ. εθελήσω καὶ θελήσω, ἀόρ. ἥθελησα,
παρακ. ἥθέληκα.

34. Ἐθω.—Ἄχρηστος ἐνεστώς, παρ. εἴωθι=έχω συνήθειαν.

35. Ἐλαύνω=καταδιώκω.—Μέλλ. ἐλθ, ἐλάξ, ἐλα κτλ. ἀόρ. ἥλασσα,
παρακ. ἐλήλακα. Ἐλαύνομαι. Παθ. ἀόρ. ἥλαθηγ, μέσ. ἀόρ. ἥλασάμην,
παρακ. ἐλήλαμαι.

36. Ἐλέγχω.—Ομαλόν, δὲν ἔχει ἐνεργ. παρακείμενον ὁ παθητ.
ἐλήλεγμαι.

37. Ἐλκω=έλκυω.—Παρατ, εἶλκον (εἴλκυον), μέλλων συνέλξω
(έλκυσω), ἀόρ. εἴλκυσα.—Ἐλκομαι (έλκυσμαι), μέσ. μέλλ, ἔλκυσομαι,
μέσ. ἀόρ. εἴλκυσάμην, παθητ. εἴλκυσθην, παρεκ. εἴλκυμαι.

38. Ἐμέω-ῶ.—Παρακ. ἐμήμεκα, παθ. παρ. ἐμήμεσμαι, τὰ ἀλλα
ὅμαλῶς.

39. Ἐσινα=εἰσιναι.—Παρακείμενος οὐδὲ στριμοτείχη ενεστώτος

τὸ ἀπαρέμφατον εἰκέναι καὶ ἐσικέναι, μετ. εἰκώς, εἰκυῖα, εἰκός καὶ ἐσικώς, ἐσικυῖα, ἐσικός, ὑπερσ. ἐψκειν.

40. **Ἐπομαι**=ἀκολουθῶ.—Παρατ. εἰπόμηγ, μέσ. μέλ. ἔψομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἐσπόμηγ, ὑποτ. σπῶμαι κτλ.

41. **Ἐρχομαι** (παρατ. ἡρχόμηγ), μέλ.. ἐλεύσομαι, ἀόρ. β'. ἥλθον, παρακ. ἐλήγουθα.

Σημ. Κυρίως ὡς παρατατικὸς τοῦ ἔρχομαι λαμβάνεται ὁ παρατατικὸς τοῦ εἶμι, ὡς μέλλων δὲ αὐτὸ τὸ εἰμι.

42. **Ἐσθίω**.—Μέσ. μέλ. ἀντὶ ἐνεργ. ἔδομαι, ἀόρ. β'. ἔφαγον, παρ. ἐδήδοκα καὶ βέδρων, παθ. παρακ. ἐδήδεσμαι καὶ βέδρωμαι.

43. **Εύρισκω**.—Μελ. εὑρήσω, ἀόρ. β'. εὑρον, παρ. εὕρηκα.—Εύρισκομαι. Μέσ. μέλ. εὑρήσομαι, παθ. μέλ. εὕρηθήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. εὑρόμηγ, παθ. ἀόρ. εὑρέθην, παρακ. εὕρημαι.

44. **Ἐχω**.—Παρατ. εἰχον, μέλ. ἔξω καὶ σχήσω, ἀόρ. β'. ἔσχον, παρακ. ἔσχηκα.—Ἐχομαι. Παρατ. εἰχόμηγ, μέλ. ἔξομαι καὶ σχήσομαι, ἀόρ. β'. ἔσχόμηγ, παθ. μέλ. σχεθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἔσχηθην, παρακ. ἔσχημαι.—Ο ἐνεργ. καὶ μέσ. ἀόρ. β'. σχηματίζονται ὡς ἔξης: Ὁριστ. ἔσχον, εξ, ε κτλ. Ὅποτ. σχῶ, σχῆς σχῆ κτλ. σύνθετον πρόσχω. Εὐκτ. σχοῖμ: καὶ σχοῖην, ης κλπ. Προστακτ. σχές, σχέτω. Ἀπαρ. σχεῖν. Μετ. σχών, σχοῦσα, σχόν.—Οριστ. ἔσχόμηγ, ου, ετο κλπ. Ὅποτ. σχῶμαι, γη, γται: κλπ. σύνθετον παράσχωμαι Εὐκτ. σχοίμηγ. Προσ. σχοῦ, σύνθετον παράσχου. Ἀπαρέμφ. σχέσθαι. Μετ. σχόμενος.

45. **Ἐψω**=ψήγω. Μέσ. μέλ. ἀντὶ ἐνεργ. ἔψήσομαι, ἀόρ. ἥψησα.—Ἐψομαι: Παθ. ἀόρ. ἥψήθην, παρακ. ἥψημαι..

46. **Ζάω-ῶ**. μέλ. ζήσω καὶ ζήσομαι.

47. **Θέω**=τρέχω, Μέσ. μέλ. θεύσομαι.

48. **Θνήσκω**.—Συνήθως σύνθετον ἀποθνήσκω, μέσ. μέλ. θανοῦμαι, ἀόρ. β'. ἔθανον, παρακ. τέθηκα, μετ' ὅλ. μέλ. τεθνήξω. Ο παρακείμενος σχηματίζεται δπως δ τοῦ ἰστημ.

49. **Ίκνοῦμαι**.—μέσ. μέλ. ίξομαι μέσ. ἀόρ. β'. ίκόμηγ, παρακ. ίγμαι, σύνθετος ἀφίγμαι.

50. **Ιλάσκομαι**.=ἔξιλεώνω.—Μ. μέλ. ίλάσομαι, μ. ἀόρ. ίλασάμηγ, παθ. ἀόρ. ίλάσθην.

51. **Καθέξομαι**.—Παρατ. ἐκαθεξόμηγ, μ. μέλ. καθεδοῦμαι.

52. **Καθεύδω**=κοιμῶμαι:—Παρατ. ἐκάθευδον, καὶ καθηῦδον, μέλλ. καθευδῆσω.

53. **Καίω καὶ νάω.**—Μέλ. καύσω, ἀόρ. ἔκκυσα, παρακ. κέκαυκα.
Καίομαι καὶ κάομαι. Παθ. μέλ. καύθησομαι, παθ. ἀόρ. ἔκαύθηγ, παρακ. κέκαυμαι.

54. **Καλέω-ῶ.**—Μέλ. καλέσω καὶ συνηρρ. καλῶ, ἀόρ. ἐκάλεσα, παρακ. κέκληκα, Καλοῦμαι. Μ. μέλ. καλέσομαι καὶ συνηρρ. καλοῦμαι, μ. ἀόρ. ἐκαλεσάμην, παθ. ἀόρ. ἐκλήθηγ. παθ. μέλλ. κληθήσομαι, παρακ. κέκλημαι.

55. **Κάμνω—κοπιάζω.**—Μέλ. καμοῦμαι, ἀόρ. θ. ἔκαμψον, παρακ. κέκμηκα.

56. **Κλαίω.**—Μέλ. κλαύσομαι καὶ κλαχ(;)ήσω, ἀόρ. ἔκλαυσα, μ. ἀόρ. ἐκλαυσάμην.

57. **Κράξω.**—Ἄόρ. β. ἔκραγον, (ἔκραξα) παρακ. κέκραγα. Ο μέλ. κεκράξομαι καὶ ἀόρ. ἐκέκραξα εἰναι μεταγενέστεροι.

58. **Λαγχάνω**—διὰ κλήρου λαμβάνω.—Μ. μέλ. ἀντί ἐνεργ. λήξομαι ἀόρ. θ' ἔλαχον, παρακ. εἴληχα. Λαγχάνομαι. Παθ. ἀόρ. ἐλήχθηγ, παρακ. εἴληγμαι.

59. **Δαυβάνω.**—Μ. μέλ. λήψομαι, ἀόρ. θ' ἔλαχον, παρακ. εἴληφα.
—Λαμβάνομαι. Παθ. μέλ. ληφθήσομαι, μέσ. ἀόρ. θ' ἐλαδόμην, παθ. ἀόρ. ἐλήφθηγ, παρακ. εἴλημμαι.

60. **Δανθάνω**—μένω ἄγνωστος.—Μέλλ. λήσω, ἀόρ. β' ἔλαθον, παρακ. λέληθα. Δανθάνομαι, μέλλ. λήσομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἐλατίσμην, παρακ. λέληται.

61. **Δέγω**—όμιλω.—Μέλ.. λέξω καὶ ἐρῶ, εἰς, εἰ, ἀόρ. ἔλεξα καὶ εἰπον καὶ εἶπα, παρακ. εἰρηγκα. Λέγομαι, μέλ. λέξομαι, μέσ. ἀόρ. ἐλεξάμην, παθ. μέλ. λεχθήσομαι καὶ ρήθησομαι, παθ. ἀόρ. ἐλέχθηγ καὶ ἐρρήθηγ μεταγεν. ἐρρέθηγ, παρακ. εἰρημμαι καὶ λέλεγμαι.

62. **Δέγω=συναθροίζω.**—Συνήθως σύνθετον, μέλλ. λέξω, ἀόρ. ἔλεξα παρακ. εἴλοχα.—Λέγομαι. Μέλλ. λέξομαι, μέσ. ἀόρ. ἐλεξάμην, παθ. μέλ. λεχθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐλέχθηγ, β' ἐλέγηγ, παρακ. εἴλεγμαι, διπερ. εἴλέγμηγ.

63. **Μανθάνω.**—Μέλ. μαχοῦμαι, μέσ. ἀόρ. β' ἔμαθον, παρακ. μεμάθηκα.=Μανθάνομαι.

64. **Μάχομαι.**—Μέλ.. μαθήσομαι, μέσ. ἀόρ. ἐμιχχεσάμηγ, παρακ. μεμάχημαι.

65. **Μέλει**=υπάρχει φροντίς.—Παρατ. ἔμελε, μέλ. μελήσει, ἀόρ. ἐμέλησε, παρακ. μεμέληκε.

66. **Μέλλω.**—Μέλ. μελλήσω, ἀόρ. ἐμέλλησα.

67. **Μένω.**—Ομαλόν, παρακ. μεμένηκα.

68. **Μυνήσκω**—ένθυμίζω. Συνήθως σύνθ. ύπομνησκω, μέλ. ύπομνησω, ἀδρ. ύπεμνησα.—Μιμηνήσκομαι. Μέλ. μνήσομαι, παθ. ἀδρ. ἐμνήσθηγ, παρακ. μέμνημαι.

69. **Νέμω**—(μοιράζω, δόσκω).—Μέλλ. νερῶ, ἀδρ. ἔγειριχ, παρακ. γενέμηγα. —Νέμομαι. Μέσ. μέλλ. νεμοῦμαι, μ. ἀδρ. ἐνειμάμηγ, παθ. μ. νεμητήσομαι, π. ἀ. ἐνεμήθηγ, παρακ. γενέμηγμαι.

70. **Οἰσμαι καὶ οἴμαι**—νομίζω.—Οἰεί, οἰσται, παρ. ωρμηγ καὶ φρηγη, φου, φετο κλπ. μ. μέλλ. οἱήσομαι, παθ. ἀδρ. φύθηγ.

71. **Οἰχομαι**—ξεχωναχωρήσει.—Μέσ. μέλλ. οἰχήσομαι.

72. **Οράω-ώ**—θλέπω.—Παρατ. έώρων, μ. μέλλ. μὲ θνεργ. σημ. σύφομαι, ἀδρ. β' εἰδον, παρακ. ἑδρακα, ἡ έώρωνα, παθ. ὁρῶμαι, παρατ. έώρωμηγ, μ. ἀδρ. β' εἰδόμηγ, παθ. μέλλ. σύθησομαι, παθ. ἀδρ. ψφθηγ, παρακ. έώρωμαι.

73. **Οφείλω**.—Μέλλ. σφειλήσω, ἀδρ. ωφείλησα καὶ β' ωφελον, παρακ. ωφείληγα. —Οφείλομαι, παρατ. ωφειλόμηγ, παθ. ἀδρ. ωφειλήθηγ.

74. **Παιξω**.—Μέσ. μέλλ. παιξοῦμαι, ἀδρ. ἔπαιξα.

75. **Πάσχω**.—Μέσ. μέλλ. πείσομαι ἀδρ. β' ἔπαθον, παρακείμ. πέπονθα.

76. **Πέτομαι**—πετῶ.—μ. μέλλ. πτήσομαι, μ. ἀδρ. β' ἐπτόμηγ.

77. **Πήγγυμι**—έμπηγω.—Ἄδρ. ἔπηξ.—Πήγγυμαι, π. μέλλ. β' παγήσομαι, παθ. ἀδρ. β' ἐπάγγη, μ. ἀδρ. ἐπηξάμηγ, παρ, πέπηγα—εῖμαι πηγμένος.

78. **Πίνω**.—Μ. μέλλ. πίομαι, ἀδρ. β' ἔπιον, παρακ. πέπωνα. Παθ. πίνομαι. Παθ. ἀδρ. ἐπόθηγ, παρακ. πέποτα.

79. **Πίπτω**.—Μέσ. μέλλ. πεσοῦμαι, ἀδρ. β' ἔπεσον, παρακείμενος πέπτωνα.

80. **Πυνθάνομαι**—πληροφοροῦμαι.—Μ. μέλλ. πεύσομαι, μ. ἀδρ. β' ἐπυθόμηγ, παρακ. πέπυσμαι.

81. **Πωλῶ** ἡ ἀποδίδομαι.—Μέλλ. πωλήσω ἡ ἀποδώσομαι, μ. ἀδρ. β' ἀπεδόμηγ, παρακ. πέπρακα. Πωλοῦμαι ἡ πιπράσκομαι. Παρατ. ἐπωλούμηγ, παθ: ἀδρ. ἐπωλήθηγ ἡ ἐπράθηγ, παρακ. πέπραμαι.

82. **Ρέω**.—Μ. μέλλ. ρύνησομαι (ρεύσω), παθ. ἀδρ. β' μὲ θνεργ. σημ. ἐρρύηγ, παρακ. ἐρρύηκα.

83. **Σκοπῶ καὶ σκοποῦμαι**.—Μ. μέλλ. σκέψομαι, μ. ἀδρ. ἐσκεψάμηγ, παρακ. ἐσκεψμαι.

84. **Τέμνω**=κόσπιω.—Μέλλ. τεμθ, ἀόρ. β' ἔτεμον, παρακ. τέτμηκα.
—Τέμγομαι μ. μ. τεμοῦμαι, μ. ἀόρ. β' ἔτεμόμην, παθ. μέλλ. τιμηθήσομαι, π. ἀόρ. ἔτμήθην, παρακ. τέτμημαι.

85. **Τίκτω**=γεννῶ.—Μ. μέλλ. τέξομαι, ἀόρ. β' ἔτεκον, παρακ. τέτοκα.

86. **Τίνω**=πληρώνω.—μέλλ. τείσω, ἀόρ. ἔτεισα, παρακ. τέτεικα, μ. ἀόρ. ἔτεισάμην, π. ἀόρ. ἔτεισθην, παρακ. τέτεισμαι.

87. **Τιτρώσκω**=πληγώνω.—Μέλλ. τρώσω, ἀόρ. ἔτρωσκ. Τιτρώσκομαι.—Π. μέλλ. τρωθήσομαι, π. ἀόρ. ἔτρωθην, παρακ. τέτρωμαι.

88. **Τρέχω**—Μέλλ. δραμοῦμαι, ἀόρ. β' ἔδραμον, παρακ. δεδράμηκα.

89. **Τυγχάνω**—Μ. μέλλ. τεύξομαι, ἀόρ. β' ἔτυχον, παρακείμ. τετύγηκα.

90. **Τύπτω**=κτυπῶ—Μέλ. τυπτήσω. Τύπτομαι.

91. **Υπισχνοῦμαι**—Μ. μέλλ. ὑποσχήσομαι, μ. ἀόρ. β' ὑπεσχόμην, παρακ. ὑπέσχημαι.

92. **Φέρω**—Μέλλ. οἴσω, ἀόρ. α' ἥγεγκα καὶ β' ἥγεγκον, παρακ. ἐνήγορα, ὑπερσ. ἐνηγόρειν.—Φέρομαι. Μ. μέλλ. οἴσομαι, μ. ἀόρ. ἥγεγκάμην, παθ. μέλλ. οἰσθήσομαι; ἦ ἐνεγκήσομαι, π. ἀόρ. ἥγεγκθην, παρακ. ἐνήγεγμαι.

93. **Φθάνω**—Μέλλ. φθάσω καὶ μέσ. φθήσομαι, ἀόρ. ἔφθασα καὶ β' ἔφθην, ὑποτ. φθῶ, ἀπακ. φθῆγαι.

94. **Χαρω**—Μέλλ. χαιρήσω, ἀόρ. ἔχάρην, παρακ. γέγηθα.

95. **Χέω**=χύνω.—Μέλλ. χέω, ἀόρ. ἔχεα.—Χέομαι. Μ. μέλλ. χέομαι, μ. ἀόρ. ἔχεάμην, π. μ. χυθήσομαι, π. ἀόρ. ἔχύθην, παρακ. κέχυμαι.

96. **Ωθῶ**=σπρώχω.—Παρατ. ἐώθουν, μέλλ. ὠσω, ἀόρ. ἔωσκ. Ωθοῦμαι. Παρατ. ἐωθούμην. μ. μέλλ. ὠσομαι, μ. ἀόρ. ἔσωσάμην π. μέλλ. ὠσθήσομαι, π. ἀόρ. ἔσωσθην, παρακ. ἔωσμαι.

97. **Ωνοῦμαι**=ἀγοράζω.—Παρατ. ἐωνούμην, μ. μέλλ. ὠνήσομαι, μ. ἀόρ. ἐπριάμην. π. ἀόρ. ἐωνήθην, παρακ. ἐώνημαι, ὑπερ. ἐωνήμην.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

Η ΑΠΛΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

1. Ὁ Σωκράτης ἦτο σοφός.	
2. Ἡμεῖς εἰμεθι μαθηται.	
3. Τὸ δένδρον θάλλει.	
4. Ὁ ἐπιμελής προσδεύει.	εἶναι ἀπλαῖ προτάσεις
5. Τὸ ψεύδεσθαι εἶναι κακόν.	
6. Οἱ ἔργα ζόμενοι ἀμείβονται.	
7. Ἡ παρὰ εἶναι πρόθεσις.	
8. Ὡ, τι ἀν εἴπης εἶνε ἀληθές.	

268. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται εἰς δυομαστικήν. Εἶναι δὲ συγήθως οὐσιαστικὸν ἢ πρασωπικὴν ἀντωνυμία (1, 2, 3,) ἀλλὰ καὶ ἐπίθετον (4) οὐσιαστικῶς λαμβαγόμενον καὶ μετοχὴ (6) καὶ ἀπαρέμφατον (5) καὶ δλόνιληρος πρότασις (8) ἐγίστε τίθενται ώς ὑποκείμενον πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἀκλιτον μέρος τοῦ λόγου (7) προτακτομένου τοῦ ἀρθρου τίθεται ώς ὑποκείμενον.

Γύμν. 190. Σχημάτων δέκα ἀπλαῖ προτάσεις, ἐκάστη τῶν ἐποίων νὰ ἔχῃ ώς ὑποκείμενον διάφορον μέρος τοῦ λόγου.

- ‘Ο Θεὸς εἶναι δίκαιος
- ‘Ο λέων εἶναι ξφων
- ‘Η Σάμος εἶναι νῆσος
- ‘Ο κῆπος ἐστιν ἡμέτερος
- ‘Ο Φίλιππός ἐστιν δ, τι ἀν εἴπη τις.

269. Ως κατηγορούμενον συγήθως τίθεται τὸ ἐπίθετον ἐγίστε ὅμως καὶ οὐσιαστικὸν καὶ ἀντωνυμία καὶ δλόνιληρος πρότασις.

Σημ. α'. Εγίστε τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ γενικήν πτῶσιν ώς ἔγω εἶμαι δέκα ἔτῶν, δ χάρτης εἶναι τοῦ σχολείου.

‘Ελληνικὴ Γραμματικὴ Ε΄ ΣΤ΄ Ημερησίου τοῦ Ινστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς 12

Σημ. β'. Ένιστε τὸ κατηγορούμενον ἐκέφερεται· καὶ μὲ αἰτιατικὴν μὲ τὰς προθέσεις εἰς, περὶ, ὑπέρ, δταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ποσὸν ὃς ἔγγιστα ώρισμένον· ὡς οἱ στρατιῶται ἥσαν περὶ τὸν τροσχίλον (=τρισχίλοις παρίπου).

Γύμν. 191. Σχημάτισον δέκα ἀπλᾶς προτάσεις, ἐκ τῶν δποιῶν αἱ πέντε νὰ ἔχουν κατηγορούμενον ἐπίθετον, αἱ δ' ἄλλαι· πέντε οἰσιαστικόν.

Οἱ ἀδάμας εἶναι λίθος.

Αἱ κυπάρισσοι γίνονται οψηλαῖ.

Οἱ Κλέαρχος ἔξελέγη στρατηγός.

270. Ως συνδετικὰν ῥῆμα χρησιμεύει τὸ εἶμαι (εἰμί) γίνομαι, ὑπάρχω, καθ σταματ, φένομα, νομίζομαι, καὶ ὑμαι, δνομάζομαι, ἐκλέγομαι, χειροτονοῦμαι καὶ τιγα ἄλλα.

Γύμν. 192. Σχημάτισον δέκα ἀπλᾶς προτάσεις μὲ τὰ ἀνωτέρω συνδετικὰ ῥῆματα.

• **Συμφωνία ὑποκειμένου πρὸς τὸ ὅγμα καὶ κατηγορούμενον.**

271. Τὸ ὑποκείμενον συμφωνεῖ πρὸς τὸ ῥῆμα κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον· ὡς οἱ δικαστὶν κρίνουσι.—Οἱ Σωκράτης ἦτο σοφός.

Σημ. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, δταν τὸ ὑποκείμενον είναι: ἀριθμοῦ πληθυντικοῦ καὶ γένους οὐδετέρου. τὸ ῥῆμα τίθεται: συνήθως εἰς ἐνικόν· ὡς τὰ παιδία παιζεῖ (ἀττικὴ σύνταξις). τούναντίον δέ, δταν τὸ ὑποκείμενον είναι: δνομια περιληπτικὸν καὶ ἐνικόν, τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς πληθυντικόν· ὡς δ στρατὸς (δηλ. οἱ στρατιῶται) ἐκράγασσεν.

272. Τὸ κατηγορούμενον, δταν εἴγα: ἐπίθετον, συμφωνεῖ μὲ τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν· δταν ὅμως είγα: οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ μὲ τὸ ὑποκείμενον πάντοτε μὲν κατὰ πτῶσιν, τυχαίως δὲ κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν.

273. Τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ ῥῆμα, γ, τὸ ὑποκείμενον, τὸ συνδετικὸν καὶ τὸ κατηγορούμενον λέγονται: κύριοι δροι τῆς προτάσεως.

Παράλειψις δρων τῆς προτάσεως.

Προσεύχομαι: — (ἐγὼ προσεύχομαι).

Ἀναγινώσκεις: — (σὺ ἀναγινώσκεις).

Μελετῶμεν: — (ἡμεῖς μελετῶμεν).

Γράφετε: — (ἡμεῖς γράφετε).

Οἱ Ἰωσήφ ἡρμήνευσε τὰ ὄντεα, διότι εἶχε πνεῦμα Θεοῦ — (διότι δὲ Ἰωσήφ εἶχε πνεῦμα Θεοῦ).

274. Τὸ ὑποκείμενον συνήθως παραλείπεται ἐπὶ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου, διότι εὐκόλως ἔνγοειται ἀπὸ τὴν κατάληξιν τοῦ ῥήματος· ἐπὶ τρίτου δὲ προσώπου, παραλείπεται, ὅταν εὐκόλως ἔνγοειται ἀπὸ τὴν σειρὰν τοῦ λόγου η̄ ἀπὸ τὰ προηγούμενα.

275. Τὸ κατηγορούμενον ώς καὶ τὸ ῥῆμα παραλείπωνται, ὅταν εὐκόλως ἔνγοοῦνται ἀπὸ τὴν σειρὰν τοῦ λόγου η̄ ἀπὸ τὰ προηγούμενα· ώς ἐγώ μὲν εἰμαι ἐπιμελῆς, σὺ δὲ δὲν εἰσαι (δηλ. ἐπιμελῆς).

ἐγώ μὲν εἰμαι ἐπιμελῆς, σὺ δὲ ἀμελῆς (δηλ. εἰσαι).

ἐγώ μὲν πίνω ψδωρ, σὺ δὲ οἶνον (δηλ. πίνεις).

Σημ. Δυνατὸν νὰ παραλείπωνται καὶ οἱ δύο ἀπὸ τοὺς δρους τῆς προτάσεως η̄ καὶ διλόχηρος πρότασις· ώς σὺ τί εἰσαι; Μαθητής (ἐγώ εἰμαι;) — Ταῦτα εἰναι ἀληθῆ; Ναι. (δηλ. ταῦτα εἰναι ἀληθῆ).

ΠΕΠΛΑΤΥΣΜΕΝΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

Ἄπλατι προτάσεις

Πεπλατυζόμεναι προτάσεις

Ο Πέτρος γράφει

Ο Πέτρος γράφει ἐπιστολὴν.

Ο Πέτρος γράφει ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.

Ο καλὸς Πέτρος γράφει ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.

Τὸ ρόδον τοῦ Μαΐου είναι εὐώδες.

Τὸ ρόδον τοῦ Μαΐου είναι πολὺ εὐώδες.

Τὸ ρόδον είναι εὐώδες

276. Ή πρότασις, η̄ δποία ἔχει ἐκτὸς τῶν κυρίων δρων καὶ ἄλλας λέξεις, λέγεται πεπλατυσμένη.

277. Εἰς ἑκάστην πρότασιν πᾶσα ἄλλη λέξις ἐκτὸς τῶν κυρίων δρων λέγεται προσδιορισμός.

278. Οἱ προσδιορισμοὶ χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ προσδιορίσουν ἀκριβέστερον η̄ νὰ συμπληρώσουν ἔνα ἄλλον δρον τῆς προτάσεως.

Γύμν. 193. Πλάτυνον τὰς ἔειδης ἀπλαχ προτάσεις θέτων ἐνα η̄ περισσοτέρους προσδιορισμοὺς· ώς Ο χρόνος παρέρχεται. — Ο χρόνος παρέρχεται ταχέως. — Ο Ηλιος φωτίζει. — Ο λαμπρός Ηλιος φωτίζει τὴν γῆν μὲ τὰς ἀκτῖνάς του.

Ο μαθητής προσθένει. — Η μήτηρ ἀγαπᾷ. — Τὰ γράμματα φωτίζουσι. —

Η ἐκκλησία είναι οἰκος. — Η παιδεία είναι στολισμός. — Η χελιδών ἀναχωρεῖ.

Ο πλοιαρχος διηγεῖ. Ψηφιστούμενος θέτει. Ο ποταμος σικερεύει. — Τὰ δρη

— Επιπολατικός Πολιτικός.

παλύπτονται. — Τὰ ποίμνα διδηγοῦνται. — Ο σύρανός καλύπτεται. — Ο ἀλέξανδρος κατέκτησε. — Δειπνά. — Κοιμάμασι. — Ἐγείρομασι. — Ἐξέρχομασι.

Γύμν. 194. Διάκρινον εἰς τὰς δέκτες προτάσεις τοὺς χυρίους δρους ἀπὸ τοὺς προσδιορισμούς.

Δυκοῦργός, ὁ νομοθέτης, ὑπῆρξε σοφός. — Οι παιδεῖς γίνονται δρμοιοι τοῖς γονεῦσι. — Ο Ἀχιλλεὺς ἦτο λίαν ταχὺς τοὺς πόδας. — Ο θυμός ελάπτει τὸν ἀνθρώπον. — Ο σίδηρος διαφέρει τοῦ χρυσοῦ. — Υπακούω τοῖς γονεῦσι. — Αναγήνωσκε ὅρθως. — Οι ἀστέρες λάμπουσιν ἐν τῷ οὐρανῷ. — Ο φρόνκως ἀνθρώπος ἀποστρέφεται τοὺς κόλακας. — Οὐδεὶς μετ' ὄργης ἀσφαλῶς σκέπτεται. — Εδώλι γονέων στηρίζουσι θεμέλια οἰκιῶν. — Τὰ καλὰ κόπι φτῶνται. — Η γλῶσσα λανθάνουσα τ' ἀληθῆ λέγει. — Κέρδος πονηρὸν ζημίαν ἀει τέρει.

Οι προσδιορισμοὶ τῆς προτάσεως.

'Ο πατὴρ ἀγαπᾷ τὰ τέκνα του.
Μετέβηγ κυθὲς εἰς τὴν ἀγοράν δι' ἔργασίαν.
Ἡ ἀργία εἰναι μήτηρ τῆς κακίας.
Ο ἐπιμελής μαθητὴς μανθάνει.
Ἡ ζωὴ εἰναι πλήρης φροντίδων.

279. Οι προσδιορισμοὶ προσδιορίζουν ἢ τὸ ῥῆμα ἢ τὸ ἐπίθετον ἢ τὸ οὐσιαστικόν.

Α'. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

α'.	'Ο Θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον. 'Ο Θεὸς πάντων ἐπιμελεῖται. 'Υπακούω τοῖς γονεῦσι.
-----	---

β'.	'Αναγίνωσκε δρυθῶς. γ'.	Οι ἀστέρες λάμπουσιν ἐν τῷ οὐρανῷ. δ'.	'Εσώθηγ κολυμβῶν.
-----	----------------------------	---	-------------------

280. Τὸ ῥῆμα προσδιορίζεται: πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας αὐτοῦ.
α'. Διὰ μιᾶς τῶν πλαγίων πτώσεων, ἡ ὅποια σημαίνει τὸ δν, εἰς τὸ δόποιον μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου. Ο προσδιορισμὸς οὗτος λέγεται **ἀντικείμενον**.

β'. Διά τινος ἐπιρρήματος. Ο προσδιορισμὸς οὗτος λέγεται **ἐπιρρήματος**.
γ'. Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

γ'. Διά τινος τῶν πλαγίων πτώσεων μετὰ προθέσεως. Ο προσδιορισμὸς οὗτος λέγεται ἐμπρόδυτος.

δ'. Διὰ μετοχῆς. Ο προσδιορισμὸς οὗτος λέγεται μετοχικός.

α'. Τὸ ἀντικείμενον

281. Αντικείμενον δέχονται τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ρήματα ἢ τοι
ὅσα σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ ἡ ἐνέργειά του μεταβαίνει
εἰς ἄλλο ὄν. ὡς

Ο Πέτρος δέρει τὸν χύνα.

Σημ. α'. "Οσα ρήματα φανερώνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ μὲν, ἀλλ' ἡ
ἐνέργεια δὲν μεταβαίνει ἀλλοῦ, λέγονται ἐνεργητικὰ ἀμετάβατα· ὡς τρέχω, πο-
ρεύομαι.

Σημ. β'. Ως ἀντικείμενον τίθεται συνήθως τὸ οὐσιαστικόν, ἀλλὰ καὶ πᾶν μέρος
τοῦ λόγου καὶ δλόκηρος πρότασις δύναται· νὰ τεθῇ ὡς ἀντικείμενον, ὡς συμβαίνει
καὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον.

Γύμν. 195. Διὰ τῶν ἔτης ρήματων σχημάτισον προτάσεις εἰς διεφόρους χρό-
νους καὶ πρόσωπα μετὰ καταλλήλου ἀντικείμενου εἰς αἰτιατικήν· ὡς καλλιεργῶ· ἐ-
γεινοργός καλλιεργεῖ τὴν γῆν.

Νικῶ, δίπτω. Θλίβω, ἀνοίγω, δέχομαι, ἀγοράζω, καλλιεργῶ. διέρκω
σπείρω. συλλαμβάνω, σπαράττω, τρέπω, σώζω, κόπτω, κτίζω, πλάττω
παιδεύω, γεννῶ, γυμνάζω, κρίω.

282. Τὸ ἀντικείμενον τίθεται συνήθως κατ' αἰτιατικήν πτῶσιν, ἐνίστε
δικιώς καὶ κατὰ γενικήν καὶ κατὰ δοτικήν. ὡς

λαύω τὸν παῖδα.
ἐπιμελοῦ τῶν μαθημάτων.
ὑπακούω τοῖς γονεῦσι.

1) Τὸ ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικήν.

283. Κατ' αἰτιατικήν δέχονται τὸ ἀντικείμενον, ὅσα ρήματα διεγεί-
ρουν τὴν ἐρώτησιν τίνα; ἡ τί; ὡς

Τὶ φυλάττει ὁ κύων; Ο κύων φυλάττει τὸ ποίμνιον.

Τίνα διώκει ἡ γαλῆ; Η γαλῆ διώκει τὸν μῆν.

284. Καὶ μὲν πᾶν ρῆμα εἴτε ἔμετάθατον εἴτε παθητικὸν εἴτε οὐδέ-
τερον συγχάπτεται αἰτιατικὴ οὐσιαστικοῦ συστοίχου πρὸς τὸ ρῆμα, ἵνα
ἀκριβέστερον προσδιορισθῇ ἡ ἔγγοια τοῦ ρήματος. Η αἰτιατικὴ αὕτη

λέγεται σύστοιχον ἀντικείμενον· ώς νοσῶ νόσον η ἀσθένειαν, ζῷ
βίον η ζωήν, κινδυνεύω κίνδυνον.

Σημ. Τὸ σύστοιχον ἀντικείμενον η παράγεται ἐκ τοῦ ίδιου θέματος μὲ τὸ φῆμα
ἢ ἄλλου μὲν θέματος, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς σημασίας.

2) Τὸ ἀντικείμενον κατὰ γενικήν.

285. Κατὰ γενικήν δέχονται τὸ ἀντικείμενον δοξα φήματα διαγείρουν
τὴν ἐρώτησιν τίνος; (=ἀπὸ τί; διὰ τί; περὶ τίνος;) ώς

Τίνος μεταλλιμβάνω; Μεταλλιμβάνω τῶν ἀχράντων μυστηρίων.

Τίνος ἐπιτυγχάνω; Ἐπιτυγχάνω τοῦ σκοποῦ μου.

*Τοιαῦτα δὲ κατὰ τάξεις εἰναι τὰ ἔξης:

α'. Τὰ ἐπιμελεῖς καὶ ἡμελεῖς σημαντικά· ώς Σωκράτης τοῦ σώματος οὐκ ἥμελει.—**Μαθημάτων φρόντιζε καὶ μὴ χρημάτων.**

β'. Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά· ώς μνήσθιτί μου, **Κύριε.**

Ἐμαυτοῦ ἐπελαθόμην.

γ'. Τὰ μετοχῆς καὶ μεταλήψεως σημαντικά· ώς η ψυχὴ τοῦ θείου μετέχει.—**Μεταλαμβάνω τῶν ἀχράντων μυστηρίων.**

δ'. Τὰ ἀπολαύσεως σημαντικά· ώς ἀπολαύω τῆς σῆς εὔνοίας.

ε'. Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας σημαντικά· ώς τύχοιμι τῆς σῆς χάριτος.—**Απέτυχε τοῦ σκοποῦ.**

ζ'. Τὰ αἰφετικά· ώς τῶν ἀλλοτρίων ἐπεθύμει.

ζ'. Τὰ ἐνάρξεως καὶ λήξεως σημαντικά· ώς ἀρχομαι τοῦ λόγου.

Δῆγε τῶν πόνων.

η', Τὰ αἰσθητικά (πλὴν τῆς ὁράσεως)· ώς ἀπτομαλ τυνος.

θ'. Τὰ ἀρχικά· ώς ὁ θεός πάντων κρατεῖ.

ι'. Τὰ πληρώσεως καὶ κειώσεως σημαντικά· ώς ἐπλήρωσαν τὸ πλοῖον σίτου.

ια'. Τὰ στερητικά· ώς δέομαι χρημάτων.

ιβ'. Τὰ χωρισμοῦ, ἀπομακρύνσεως· καὶ ἀπαλλαγῆς σημαντικά· ώς ἀπειχον ἀλλήλων.—**Απήλλασέ με φλυαρίας.**

ιγ'. Τὰ ἀνταλλάγματος καὶ χειρίας σημαντικά· ώς τῶν πόνων πωλοῦσιν ήμεν πάντα τὰ ἀγαθὰ οἱ θεοί. — **Τὸ βιβλίον τυμῆται δραχμῆς.**

ιδ'. Τὰ διαφέρω, ήττωμαι, μειονεκτῶ, ἐλαττοῦμαι, ὑπερέχω, περιγίγνομαι. ὑστερῶ κ.τ.λ.

Σημ. α'. Καὶ πολλὰ ῥήματα σύνθετα ἐκ προθέσεων λαμβάνουν γενικήν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἔννοίας των δυνάμεις τῆς προθέσεως.

Σημ. β'. Τὴν γενικήν ταῦτην ἡ ὁμιλουμένη ἀντικαθιστᾷ ὡς ἐπὶ τῷ πλεῖστον ἡ ἀπλῆς αἰτιατικῆς ἢ δι' αἰτιατικῆς μετὰ προθέσεως ἀπό, διά, ἢ περὶ μετὰ γενικῆς ὡς τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖ=ἐπιθυμεῖ τὰ ἀλλότρια.—**Ἀπηλλάγην τῆς νόσου=ἀπηλλάγην ἀπὸ τὴν νόσου.**—**Μαθημάτων φρεστιζε=φρεστιζε διὰ μαθήματα** ἢ περὶ μαθημάτων.

Γύμν. 196. Διὰ τῶν ἑξῆς ῥημάτων σχημάτισον προτάσεις εἰς διαφόρους χρόνους καὶ πρόσωπα μετὰ καταλήλου ἀντικειμένου εἰς γενικήν· ὡς ἐπιμελοῦμαι· ὁ καλές μαθητής ἐπιμελεῖται τῶν μαθημάτων.

Ἐπιμελοῦμαι, μετέχω, ἐπιτυγχάνω, στεροῦμαι, διαφέρω, βρασίλεύω, ἀπομακρύομαι, προτρέχω, γεύομαι, ἄπτομαι, λήγω, ἀρχομαι, ὠγοῦμαι, ἀπαλλάτω, ἀναμιμνήσκομαι, ἀποτυγχάνω, μειογεκτῶ, ὑπερέχω.

3) Τὸ ἀντικείμενον κατὰ δοτικήν.

286. Τὸ ἀντικείμειον κατὰ δοτικήν δέχονται ὅσα ῥήματα διεγείρουσι τὴν ἐρώτησιν τίνι; (πρὸς τί; εἰς τί; μὲ τί; κατὰ τίνος;)· ὡς

Τίσιγ ἀρμόζει ἡ σιγή; Ἡ σιγὴ ἀρμόζει τοῖς παισὶ (εἰς τοὺς παῖδας).

Τίνι δμοιάζει ὁ κόνικλος; Ὁ κόνικλος δμοιάζει τῷ λαγωῷ (μὲ τὸν λαγωόν).

* Τοιαῦτα δὲ κατὰ τάξεις εἶναι τὰ ἑξῆς:

α'. "Οσα ἔχουν τὴν ἔννοιαν τοῦ διδόναι, λέγειν ἡ προστάσσειν· ὡς ὁ Θεός ἀγαθὰ παρέχει τοῖς ἀνθρώποις.—Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς.—Ταῦτα ἐτέλλομαι ὑμῖν.

β'. "Οσα σημαίνουν φιλικὴν ἡ ἐχθρικὴν πρός τινα διάθεσιγ· ὡς ἔχαλέπαινον καὶ ὠργίζοντο τῷ Κλεάρχῳ.—Ἄρεσκε πᾶσι μὴ σαντῷ μόνῳ.

Σημ. Τὰς ὠφελεῖς καὶ ἐλάθης σημαντικὰ κατ' ἔξαιρεσιν συντάσσονται μὲ αἰτιατικῆν· ὡς ὁ θυμός βλάπτει τὸν ἀνθρώπον.

γ'. Τὰ εὐπειθεῖας, ὑποταγῆς καὶ ἀκολουθίας σημαντικά· ὡς τοῖς νόμοις πειθῶν.—Πᾶν πλῆθος καὶ πᾶς πλοῦτος τῇ ἀρετῇ ὑπείκει.—Τῇ ἀκαιστίᾳ ἔπειται ἡ ἀναισχυντία.

δ'. Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀρμόζοντος καὶ μὴ ἀρμόζογός· ὡς ἡ σιγὴ ἀρμόζει τοῖς παισί.

ε'. Τὰ ἑνώσεως, μίξεως καὶ προσεγγίσεως σημαντικά· ώς δύοις δύοις δεῖ π λάξει.—Νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ.—Κακοῖς δυμιλῶν αὐτὸς ἐκβήσει κακός.

ζ'. Τὰ ταῦτητος, ἴστητος, δύοις δεῖ π λάξει· συμφωνίας σημαντικά· ώς δύοις δύοις δύοις δεῖ π λάξει τῷ λαγωῷ.—Τὰ ἔργα οὐ συμφωνεῖ τοῖς λόγοις.—Οὐδὲν μητὶ λέξισσονται.

η'. Τὰ σημαίνοντα ἔριδα, ἄμιλλαν καὶ συνδιαλλαχγήν, ώς καταλλάγηθι τοῖς σὲ λυποῦσι. Ἐ ιζουσιν ἀλλήλοις.

η'. Μετὰ δοτικῆς συντάσσεται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τὸ χρῶμα· καὶ πολλὰ ρήματα σύνθετα δυνάμει τῆς προθέσεως.

Σημ. Ἀντὶ τῆς δοτικῆς εἰς τὴν ὄμιλουμένην μεταχειρίζομεθα ἡ ἀπλῆν αἰτιατικὴν ἡ αἰτιατικὴν μὲ τὰς προθέσεις εἰς, μέ, πρός, ἡ γενικὴν μὲ τὴν κατά, ώς φθονῶ τινά, ἀκολουθῶ τινά, ἡ οιγή ἀριόδει εἰς τοὺς παῖδας, δύοις δύοις δύοις δεῖ π λάξειν, εἶπεν δύοις τοὺς μαθητάς, δογίζομαι κατά τινος.

Γύμν. 197. Διά τῶν ἑσῆς ρημάτων σχημάτισον προτάσεις μετὰ καταλλήλου ἀντικειμένου εἰς δοτικήν· ώς

πείθομαι πείθεσθε τοῖς ἀρχουσι·

Πείθομαι, πιστεύω, ἀκολουθῶ, πρυσφέρω, χερηγῷ, λέγω, προστάσσω, ὑπακούω, προσεγγίζω, συμφωνῶ, ἀνήκω, δύοις δύοις, ίσομαι, ἐνοῦμαι, ὅγειδεῖω.

Δίπτωτα μεταβατικά.

Ο Ήρακλῆς ἀπῆλλαξε τῶν Προμηθέα τῶν δεσμῶν (ἐκ τῶν δεσμῶν).

Ο Θεὸς παρέχει ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις (εἰς τοὺς ἀνθρώπους).

Τὸ Εὐαγγέλιον διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀγάπην.

Ο Ξέρχεται ὥρισε στρατηγὸν τὸν Μαρδόνιον.

287. Ρήματά τινα δέχονται δύο ἀντικείμενα ἐκ τῶν ὅποιων τὸ μὲν ἐν λέγεται ἀμεσον (=κύριον) καὶ τίθεται πάντοτε εἰς αἰτιατικήν, τὸ δὲ ἄλλο ἔμμεσον (=δευτερεῦον) καὶ τίθεται ἡ εἰς γενικὴν ἡ εἰς δοτικὴν ἡ εἰς αἰτιατικήν.

Σημ. α'. "Οταν καὶ τὰ δύο ἀντικείμενα εὑρίσκωνται εἰς αἰτιατικήν, τὸ ἀμεσον ἀντικείμενον είναι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον σημαίνει τὸ πρόσωπον.

Σημ. β'. "Οταν καὶ αἱ δύο αἰτιατικαὶ σημαίνουν πρόσωπον τότε ἡ μία ἀπὸ αὐτὰς ἡ ὅποια σημαίνει τὸ διόπτητα ἔπειρον ἄλλην δοθεῖσαν.

ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου λέγεται: δεύτερον ἀντικείμενον η κατηγορούμενον τοῦ πρώτου· ὡς

‘Ο ἀνδροῖς ὠνόματα τὸν παῖδα Νικόλαο
Τὸν παῖδα χριστὸν ἀντικείμενον
Νικόλαον κατηγορούμενον εἰς τὸν παῖδα

Σημ. γ'. Τὸ δημιεσὸν ἀντικείμενον ἐκφέρεται συνηθέστατα καὶ διὰ πλαγίας πτώσεως ἐμπροσθέτου.

Γόμν. 198. Εἰς τὰς ἔξῆς προτάσσεις τὰ ἐν παρενθέσεις κατ’ ἔνοιαστικὴν ἀντικείμενα γράψου εἰς τὴν κατάλληλον πλαγίαν πτώσιν.

α'. **Διπλῆ αἰτιατική.** ‘Ο χρόνος διδάσκει (οἱ ἀνθρωποι η ἀλήθεια).—Ο πητήρ (ἐγώ) ἐνέδυσε (καλὴ στολὴ).—Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπότισαν (δὲ Σωκράτης κώνειον).—Ο Σέρξης ὥρισε (στρατηγὸς Μαρδόνιος).—“Απαγτες” η παῖδευσις (ἡμεροι) ποιεῖ.

β'. **Γενικὴ καὶ αἰτιατική.**—Οι ποιμένες ἀποχωρίζουσι (τὰ πρόεκτη η μήτηρ των).—Ο Χριστὸς ἡλευθέρωσεν (ἡμεῖς προπατορικὴ ἀμαρτία).—Ἐπλήρωσαν (τὸ πλοῖον σῖτος).—Ἡ ἐργασία ἀπαλλάσσει (οἱ ἀνθρωποι πολλὰ κακά).—Προτιμῶ (η ἀρετὴ η ὥραιότης).

γ'. **Δοτικὴ καὶ αἰτιατική.**—Ο Θεὸς παρέχει (οἱ ἀνθρωποι πάντα τὰ ἀγαθά).—Οι γονεῖς διδουσιν (ἀγαθαὶ συμβουλαὶ οἱ παῖδες).—Ο ιατρὸς (ἐγώ) ἐπέδαλε (δίαιτα).—Ἐν ἐκκλησίαις προσάρδομεν (ὕμνοι δὲ Θεός).—(Οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ γονεῖς) δοφείλουσιν οἱ παῖδες (σεβασμὸς ὑπακοή).—Θὰ (σὺ) εἴπω (η ἀλήθεια).—Δεῖξον (ἐγώ η εἰκών σου).

‘Ενεργητικὴ καὶ παθητικὴ πρότασις.

‘Ενεργητικαὶ

Παθητικαὶ

‘Ο κύων διώκει τὴν γαλῆν= ‘Η γαλῆ διώκεται ὑπὸ τοῦ κυνός.

‘Ο Ἄχιλλεὺς ἐφόνευσε τὸν Ἔκτορα= ‘Ο Ἔκτωρ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἄχιλλέως.

‘Ο διδάσκαλος διδάσκει τὸν παῖδα.—Ο παῖς διδάσκεται παρὰ τοῦ διδασκάλου.

288. Ή πρότασις, η ὁποία ἔχει ἐνεργητικὸν ρῆμα λέγεται ἐνεργητική, η δὲ πρότασις η ὁποία ἔχει παθητικὸν ρῆμα λέγεται παθητική.

289. Πᾶσα ἐνεργετικὴ πρότασις η ὁποία ἔχει ἀντικείμενον εἰς αἰτιατικὴν πτώσιν, δύναται νὰ τραπῇ εἰς παθητικήν, ἐὰν τὸ ἐνεργητικὸν ρῆμα τραπῇ εἰς παθητικόν, τὸ δὲ ἀντικείμενον εἰς ὑποκείμενον καὶ τὸ ὑποκείμενον εἰς γενικὴν πτώσιν μὲ τὴν πρόθεσιν τοῦ παρα

290. Ό διὰ γενικῆς μὲ τὴν πρόθεσιν ὑπὸ ή παρὰ προσδιορισμὸς εἰς τὰ παθητικὰ ρήματα λέγεται ποιητικὸν αἴτιον.

Σημ. Τὸ ποιητικὸν αἴτιον παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐκφέρεται καὶ μὲ τὴν πρόθεσιν ἐκ καὶ μὲ ἀπλῆν δοτικήν, διαν τὸ δῆμα εἶναι χρόνου παρακειμένου η ὑπερουντελέκου η τετελεσμένου μέλλοντος.

291. Η ἐνεργητικὴ πρότασις, η δοπία ἔχει δύο ἀντικειμενα, τρέπεται εἰς παθητικήν, διαν, τὸ ἀμεσον ἀντικείμενον τραπῇ εἰς ὑποκείμενον, τὸ δὲ ἄλλο μείνη ἀμετάβλητον· ὡς·

Ἐνεργητικαῖ

Παθητικαῖ

Ο Ἡρακλῆς ἀπῆλλαξε τὸν Προμηθέα τῶν δεσμῶν.

Ο Θεὸς παρέχει τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις.

Τὸ εὐαγγέλιον διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀγάπην.

Ο Προμηθεὺς ἀπηλλάγη τῶν δεσμῶν ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους.

Τὰ ἀγαθὰ παρέχονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις.

Οἱ ἀνθρώποι διδάσκονται τὴν ἀγάπην παρὰ τοῦ εὐαγγελίου.

Σημ. Οταν εἰς τὴν ἐνεργητικὴν πρότασιν ὑπάρχουν δύο ἀντικείμενα εἰς αἰτιατικὴν πτώσιν, ἐκ τῶν δποίων τὸ ἐν εἶναι κατηγορούμενον τοῦ ἄλλου, τότε εἰς τὴν παθητικὴν τρέπονται καὶ τὰ δύο εἰς ὀνομαστικὴν πτώσιν· ὡς ὁ Ξέρξης ὥριες στρατηγὸν τὸν Μαρδόνιον. — Ο Μαρδόνιος θρίσθη στρατηγὸς ὑπὸ τοῦ Ξέρξου.

Γύμν. 199. Τὰς ἑσῆς ἐνεργητικὰς προτάσεις τρέψον εἰς παθητικάς.

Οἱ στρατιῶται ἔστρεψαν τοὺς πολεμίους εἰς φυγήν. — Χιών ἔχει καλύψει τὰ ὅρη καὶ τὰς πεδιάδας. — Ο Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ κρίνῃ τὸν κόσμον, — Σύ με ἐκπλήττεις. — Αἱ κακαὶ συναναστροφαὶ πάντοτε ἔδιλα ψαγ, βλάπτουσι καὶ θὰ βλάπτωσι πάντας. — Καταγγέλλομεν τοὺς ἀτάκτους. — Τὸ ψεῦδος μισεῖ πᾶς χρηστός καὶ μοσφός. — Ο Ρωμύλος ἔκτισε τὴν Ρώμην. — Θαυμάζομεν τὰ ἀνθραγαθήματα τῶν ἡρώων. — Ο κύων θὰ συλλάβῃ τὸν λαχων. — Η Εανθίπηη θρίσκε τὸν Σωκράτην.

Γύμν. 200. Διὰ τῶν ἑσῆς ρημάτων σχημάτισον προτάσεις μὲ ποιητικὸν αἴτιον εἰς διαφόρους χρόνους καὶ πρόσωπα· ὡς συλλαμβάνομαι. — Η ἀλώπηξ συνελγίζει ὑπὸ παγῆδος.

Συλλαμβάνομαι, ἐπιπλήττομαι, ἀναγκάζομαι, τίμωρομαι, νικῶμαι, ἀγαπῶμαι, δέρομαι, διορίζομαι, φωτίζομαι, θεραπεύομαι, κατηγοροῦμαι, καλύπτομαι, κρίνομαι, μολύνομαι, διειδίζομαι, πεδεύομαι, παρηγοροῦμαι.

Γύμν. 201. Τὰς μετὰ τοῦ ἀντικειμένων ἐνεργητικὰς προτάσεις τοῦ 198 γυμνάριματος τρέψον εἰς παθητικάς.
Φημιοτοιθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Β'. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

‘Ο Θεδς ὑπάρχει πανταχοῦ.

‘Αναπαύομαι σήμερρν.

Αἱ γυντερίδες πετῶσιν ἡσύχως.

‘Ο ἄγθρωπος ἀμαρτάνει πολλάκις.

292. Ἐπειδὴ τὰ ἐπιρρήματα εἰναι τεσσάρων εἰδῶν ἢτοι τοπικά, χρονικά, τροπικά καὶ ποστητος σημαντικά, διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἐπιρρήματικοὶ προσδιορισμοὶ προσδιορίζουσι τὸ ῥῆμα κατὰ τέσσαρας τρόπους.

1) *Κατὰ τόπον.* 2) *Κατὰ χρόνον.* 3) *Κατὰ τρόπον καὶ* 4) *κατὰ ποσόν.*

Γύμν. 202. Σχημάτισον προτάσεις εἰς ἔκαστην τῶν ὅποιων νὰ ὑπάρχῃ ἐν ἀπό τὰ ἐπιρρήματα τοῦ 11 γυμνάσιος σελίς 15· ώς

ταχέως—ἐκτέλεις ταχέως τὰ ἀποφασισθέντα,

Γ'. ΕΜΠΡΟΘΕΤΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

293. Οἱ ἐμπρόθετοι προσδιορισμοὶ προσδιορίζουν τὰ ῥήματα κατά:

α' *Τόπον* | Οἱ σκώληκες ζῶσιν ἐν τῇ γῇ,
| Μεταβαίνω εἰς τὸ σχολεῖον διὰ τῆς ἀγορᾶς.
| Ἐρχομαι ἐκ τῆς οἰκίας.

β' *Χρόνον* | Αἱ Ἀθῆναι ἦκμασαν ἐπὶ Περικλέους.
| Κατεκλίθην μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

γ' *Τρόπον.* Ἀναγίνωσκε μετὰ προσοχῆς.

δ' *Ποσόν.* Ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος διήρκεσε περὶ τὰ τριάκοντα ἔτη.

ε'. *Αἰτιον.* | Ὁ Ἐκτωρ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως.
| Ἐτιμωρήθη ἐνεκα τῆς κακῆς διαγωγῆς.
| Ὁ Θεδς ἐποίησε τὰ ζῷα ἐπ' ὁφελείᾳ τῶν ἀνθρώπων.

Ϛ' *Οργανον.* Ἀκούομεν διὰ τῶν ὀτων.

ζ'. *Κατά τινα* | Οἱ ἄγθρωποι διαφέρουσι κατὰ τὴν μορφήν.
ἢ ἀναφοράν] Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Σημ. Τὸ αἴτιον εἶναι τριπλοῦν: τὸ ποιητικὸν αἰτιον ἢ τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον, τὸ ἀναγκαστικὸν ἢ προτρέπτικὸν καὶ τὸ τελικόν.

Γύμν. 203. Ἀντίγραφον τὰς ἔξης προτάσσεις γράφων πλησίον ἑκάστου ἐμπρόφετου προσδιορισμού τὴν σημασίαν αὐτοῦ.

Οἱ ἰχθύες ζῶσιν ἐν τῇ θαλάσσῃ.—Ἄποστέλλομεν τὰς ἐπιστολὰς διὰ τοῦ ταχυδρομείου.—Διὰ τῆς γυμναστικῆς κρατύνονται τὰ σώματα.—Οἱ Χριστὸς ἐσταυρώθη ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου.—Οἱ στρατιῶται ἔψυχον πρὸς τὸ δρός.—Μή λέγε λόγους μετὰ θραυστητος.—Χαίρω μὲν ἐπὶ τῇ εὔτυχίᾳ τῶν φίλων, λυπούμας δὲ ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς αὐτῶν.—Κατὰ τὸν κατακλυσμὸν ἔπιπτεν ἡ βροχὴ ἐπὶ τῆς γῆς ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας.—Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες συνεστάθησαν ὑπό τοῦ Ἡρακλέους πρὸς τιμὴν τοῦ Διός, ἐτελοῦντο δὲ κατὰ πενταετίαν παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν.—Μετὰ τὴν κροῦσιν τοῦ κώδωνος ἥλθον εἰς τὸ σχολεῖον μετὰ τοῦ πατρός μου.—Τὰ πρόθιτα βόσκονται ἀνὰ τοὺς λειμῶνας κατ' ἀγέλας.—Διὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἐμάχοντο.—Ἡ σελήνη στρέφεται περὶ τὴν γῆν καὶ σὺν τῇ γῇ περὶ τὸν ἥλιον.

294. Οἱ ἐμπρόθετοι προσδιορισμοὶ ἐκφέρονται πάντοτε διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων, διότι ὡς προθέσεις συντάσσονται μόνον μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων.

295. Ἐκ τῶν προθέσεων ἄλλαι μὲν συντάσσονται μὲ μίαν πτῶσιν καὶ λέγονται μονόπτωτοι, ἄλλαι μὲ δύο καὶ λέγονται δίπτωτοι καὶ ἄλλαι μὲ τρεῖς καὶ λέγονται τρίπτωτοι.

Γύμν. 204. Ἀντίγραφον τὰς ἔξης καὶ γράφων τοὺς ἐν παρενθέσει κατ' ὀνομαστικὴν ἐμπροθέτως προσδιορισμούς εἰς τὴν πτῶσιν, τὴν δοπιάν ἀπαιτεῖ ἡ πρόθεσις.

Μετὰ (δὲ Θεός) ὀφείλομεν νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς γονεῖς ἡμῶν καὶ νὰ ὑπακούωμεν εἰς (αὐτός). Αὐτοὶ ἐργάζονται κατὰ (ὅλη ἡ ἡμέρα) καὶ παρέχουσι πρὸς (ἡμεῖς) καὶ τὰ τρόφιμα, διὰ (τὰ δόποια) ζῷμεν καὶ τὰ ἐνδύματα διὰ (τὰ δόποια) ἐνδύματα καὶ προφυλαττόμεθα κατὰ μὲν (δὲ χειμῶν ἀπὸ (τὸ φῦχος), κατὰ δὲ τὸ (Θέρος) ἀπὸ (δὲ καύσων) τοῦ ἥλιου. Οἱ γονεῖς ἡμῶν φροντίζουσι πρὸς (ταῦτα) καὶ διὰ (ἥ ἀνατροφῆ) ἡμῶν. Κατὰ (ἐκάστη ἡμέρα) διδάσκουσιν ἡμᾶς τὰ χρέη πρὸς (δὲ Θεός), πρὸς (δὲ πλησίον) καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. Οὕτοι ἀποστέλλουσιν ἡμᾶς εἰς (ἥ σχολὴ) καὶ φροντίζουσι διηγενεῖς οὐ μόνον περὶ (ἥ διαγωγῆ) ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ (ἥ σωματικὴ καὶ διανοητικὴ ἀνάπτυξις) ἡμῶν. Ἀντὶ δὲ (πάντα ταῦτα) ὀφείλομεν σένας, ἀγάπην καὶ εὐγνωμοσύνην πρὸς (αὐτός).

296. Πολλάκις οἱ ἐμπρόθετοι προσδιορισμοί, ἐπειδὴ ἵσοδυναμοῦν πρὸς τοὺς ἐπιρρηματικούς, δύνχνται νὰ ἀντικατασταθῶσι διὰ τοιούτων ὡς καὶ τὰνάπαλιν· ὡς

μὴ λέγε λόγους μετὰ θρασύτητος—μὴ λέγε λόγους θρασέως.

Γύμν. 205. Εἰς τὰς ἑέῆς προτάσεις ἀντικατάστησον τοὺς ἐμπροθέτους προσδιορισμοὺς δι' ἐπιρρημάτων.

‘**Ἡ** ἀτμάμαξα κανεῖται μετὰ ταχύτητος.—Ἐκτέλει μετ' ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας τὰ καθήκοντά σου.—Οἱ καταρράκται ρέουσι μεθ' ὀρμῆς.—Οἱ ήλιος ἔξ οὐρανοῦ ρίπτει τὰς ἀκτίνας του εἰς ὅλα τὰ μέρη.—Οἱ Δημοσθένης ἡγόρευε μετ' εὐγλωττίας.—Μεταβαίνω εἰς τὴν οἰκίαν διὰ τῶν ποδῶν (πεζῆ).—Ἐξ ὀλων τῶν μερῶν συνέρρεον εἰς Ἀθήνας, ἵνα παιδεύθωσι.—Δύο λγοσταὶ ἐσταυρώθησαν πλησίον τοῦ Ἰησοῦ Χρηστοῦ, ὃ μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃ δὲ ἔξ αριστερῶν.—Οὐδὲν μένει διὰ παντὸς ἀμετάβλητον.—Τὰ πρόβατα ὄδσκονται κατ' ἀγέλας. Ἐπὶ τεῦ σταυροῦ τοῦ Ἰησοῦ ὑπῆρχεν ἐπιγραφὴ γεγραμμένη εἰς ἑδραῖκήν, ἐλληνικήν καὶ ḥωμαϊκήν.

Ἄι νυκτερίδες πετῶσι τὴν νύκτα (χρόνον).

‘Οἱ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔμεινεν ἐν τῇ γῇ τριάκοντα τρία ἔτη (ποσόν).
Δειλίᾳ ἔλιπον τὴν τάξιν (αἰτίαν).

‘Ἐκρουει τὴν θύραν τῇ βακτηρίᾳ (ζργανον).

‘Ἀλγῶ ιὸν πόδα (κτά τι, ἀναφοράν).

297. Πολλάκις αἱ πλάγιαι πτώσεις καὶ ἄνευ προθέσεως προσδιορίζουν τὰ ρήματα ὅπως καὶ οἱ ἐμπρόθετοι προσδιορισμοί.

Γύμν. 206. Εἰς τὰς ἑέῆς προτάσεις διάκρινον τὴν σημασίαν τῶν ἀπροθέτων προσδιορισμῶν τοῦ ρήματος.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν τινά. Ὁ Χριστὸς ἀνέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ Αἱ νύκτες τὸν μὲν χειμῶνα εἶναι μακραί, τὸ δὲ θέρος δραχεῖαι. Φύσε. ἡ ἀλώπηξ εἶναι πονηρά. Τὴν ἄνοιξιν ἀνθοῦσι τὰ δένδρα. Ὁ Ζεὺς ἐτρέφετο τῷ γάλακτι τῆς αἰγάς.—Οἱ Θεμιστοκλῆς διηγεῖκες μέλημα εἶχε πῶς νὰ ὑπερβάλῃ τῇ δόξῃ τὸν Μιλτιάδην.—Οἱ Ἡρακλῆς πάσῃ δυνάμει καὶ τῇ δοηθείᾳ τοῦ Ἰολάου ἐφόνευσε τὴν Λερναίαν Ύδραν. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔφθασαν τῇ ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ τῆς μάχης.—Τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐτείχισαν τὴν πόλιν.

Δ'. Η ΜΕΤΟΧΗ

298. ‘**Ἡ** μετοχὴ τίθεται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας τοῦ ρήματος κατὰ τρεῖς τρόπους: 1) παραδειγμῶς ἡ ἐπιφορματικῶς· 2) ἐπιθετικῶς καὶ 3) κατηγορηματικῶς.

1) Η μετοχή παραθετικῶς ἢ ἐπιρρηματικῶς.

Οἱ Ἑλληνες ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια κυριεύσαντες (=ἄφ' οὐ ἐκυρίευσαν τὴν Τροίαν).

Δὲν ταξιδεύω φοβούμενος (=ἐπειδὴ φοβοῦμαι) τὴν τρικυμίαν.

Οἱ ἀλιεῖς ζῶσιν ἀλιεύοντες (=διὰ τῆς ἀλιείας).

Οὐδέποτε θὰ ἔπραττες ταῦτα καὶ Ἡρακλέους δύγαμιν ἔχων (=ἔὰν εἴχες).

Ο Σωκράτης ὑβριζόμενος (=ἄν καὶ ὑβρίζετο) οὐδέλως ὠργίζετο.

299. Η μετοχή τίθεται παραθετικῶς ἢ ἐπιρρηματικῶς, διὰ γὰρ φανερώσῃ χρόνον, αἰτίαν, τρόπον, ύποθεσιν, καὶ ἐναντίωσιν καὶ διὰ τούτο λέγεται χρονική, αἰτιολογική, τροπική, ύποθετική καὶ ἐναντιωματική (ἔγδοτική).

300. Αἱ παραθετικαὶ μετοχαὶ ἀγαλάνονται διὰ καταλλήλου συγδέσμου χρονικοῦ, αἰτιολογικοῦ κ.λ.π. καὶ τοῦ ἄγματος τῆς μετοχῆς.

Σημ. Αἱ τροπικαὶ μετοχαὶ δὲν ἀναλέγονται δπως αἱ ἄλλαι, ἐνίστε δημιώς ἀντικαθίστανται δι' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ, ώς γελῶντες ἔφυγον=μετὰ γέλωτος ἔφυγον.

2) Η μετοχή ἐπιθετικῶς.

Η ὁδὸς ἡ ἀγούσα (=ἡ ὁποία ἀγεῖ) πρὸς τὴν ἀρετὴν εἶναι μακρὰ καὶ δρθία.

Ο Θεὸς ἀγαπᾷ τοὺς παιᾶς τοὺς ὑπακούοντας (=οἱ δποῖοι ὑπακούουσιν εἰς τοὺς γονεῖς τῶν).

Πράγματα ἀγνοούμενα (=τὰ δποῖα ἀγνοοῦνται) καὶ μὴ κοινά.

301. Αἱ ἕναρθροι μετοχαὶ πολλάκις δὲ/καὶ ἀγαρθροὶ προσδιορίζουν τὰ ὄντα ως τὰ ἐπίθετα καὶ ἀγαλάνονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν. Διὰ τούτο λέγονται ἀναφορικαί.

302. Αἱ μετοχαὶ δέχονται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον καὶ ἐγ γένεις, τι δέχεται καὶ τὸ ἄριμα· ώς

Μιλτιάδης διοριζεὶς στρατηγὸς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐγίγησε τοὺς Πέρσας.

Ο Θεὸς ἀγαπᾷ τοὺς ἐκτελοῦντας τὸ ξαυτῶν καθῆκον.

Τύμη. 207. Εἰη φαστὴ θητικριστικὴ ιστορία Εισηγμένης Πολιτείας μετο-

χῆς, τὸ ὑποκείμενον καὶ τοὺς προσδιορισμούς αὐτῆς καὶ ἀνάλυσον αὗτάς.

Οἱ παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ χαίροντες ἔψαλλον.—Οἱ Διογένης ἀνάψας λύχνον τὴν ἡμέραν ἀνθρωπον ἔζήτει. Οἱ Ιακώβ μαθών, ὅτι δὲ Ἰωσήφ ζῇ ἀπῆλθεν εἰς Αἴγυπτον. Οἱ Θεᾶς ἀγαπῶν τὸν ἀνθρωπον καὶ θέλων τὴν σωτηρίαν του ἔξαπέστειλε τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν.—Οἱ Ἀπόστολοι λοιδορούμενοι ηὐλόγουν, διωκόμενοι ἤγειχοντο, θλασφημούμενοι παρεκάλουν.—Οἱ ἀνθρωποι ἐργαζόμενοι οὐδέποτε δυστυχοῦσι. Οἱ πιστοὶ κύνες τυπόμενοι ὑπὸ τοῦ κυρίου των οὐδόλως μνησικακοῦσι.—Καὶ ζῶν δὲ φαῦλος καὶ θανὼν κολάζεται.—Οἱ γραμμάτων ἀπειρος οὐ διέπει διέπων.

Γύμν. 208. Εἰς τὰς ἔξης προτάσεις γράψον τὰς ἐν παρενθέσει μετοχὰς συμφώνως πρὸς τὸ ὑποκείμενον αὗτῶν.

Πολλὰ ἐδιάχθηγα ὑπὸ (ὅτι ἀναγγωσθεὶς καὶ ἐρμηνευθεὶς) περικοπῶν τοῦ ἱεροῦ Εὐχγελίου.—Πῶς νὰ μὴ θαυμάσωμεν τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ (διέπων) καθ' ἑκάστην τὸν γῆιον (ἀνατέλλων καὶ δυόμενος, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας (λάμπων) ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ πάντα τὴν ταχικήν αὐτῶν πορείαν (διαγράφων) ἐν τῷ σύμπαντι; Αἱ μαθήτριαι (ἐπιμεληθεὶς καὶ προοδεύσας) προειδιάσθησαν μετὰ πολλῶν ἐπαίνων. Μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς πόλεως ἐκ (ὅτι ληγφθεὶς) ἀνδρῶν ἄλλοι μὲν (καταδικασθεὶς) ἐθανατώθησαν, ἄλλοι δὲ (ἀθωθεὶς) ἥλευθερώθησαν.

3) Ἡ μετοχὴ κατηγορηματικῶς.

*Οὐ παύοις μελετῶν καὶ μανθάνων=δὲν παύω νὰ μελετῶ καὶ νὰ μανθάνω.

‘Ορῶ σε ἀναγινώσκοντα=διέπω σε, δτι ἀναγινώσκεις.

303. Ἡ μετοχὴ τίθεται μετά τινων ῥήματων ὡς κατηγορούμενον εἰτε τοῦ ὑποκειμένου εἰτε τοῦ ἀντικειμένου. Ἡ τοιαύτη μετοχὴ λέγεται κατηγοριματική.

304. Κατηγορηματικὴν μετοχὴν δέχονται τὰ ἔξης ρήματα!

α'. Τὰ αἰσθητικά, γνωστικά, δηλωτικά, δεικτικά, εὑρετικά, καὶ μημησ καὶ λήθης σημαντικά. Ταύτην εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν ἀγαλμούν διὰ τοῦ δτι καὶ δριστικῆς.

β') Τὰ κινήσεως, καρετερίας, ἀνοχῆς, ἐνάρξεως καὶ λήξεως καὶ ψυχικοῦ πάθους σημαντικά. Προσέτι δὲ καὶ τὰ ἔξης ρήματα: εἰμι, γίγνομαι, ὑπάρχω, τυγχάνω, διάγω, διατελῶ, διαγίγνομαι κ.λ.π. Ταύτην εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν ἀγαλμούν διὰ τοῦ θεωρητικοῦ Πολιτικοῦ.

Γύμν. 209. Ἀνάλυσον τὰς μετοχὰς τῶν ἔθης προτάσεων καὶ σημείωσον εἰς τίνα τάξιν ἀνήκει ἔκαστον ῥῆμα· ώς οὐ παθόμαι (λήξεως σημαντικόν) μελετῶν καὶ μανθάνων=νὰ μελετῶ καὶ νὰ μανθάνω.

Θεὸν οὐ λήξω ποτὲ προστάτην ἔχων.—Πᾶς ἀνὴρ γῆδεται τὸ φῶς δρῶν:—Οὐκ αἰσχύνομαι μανθάνων. Τοῦτο τὸ γράμμα δηλοῖ ψευδῆ τὴν διαθήκην οὖσαν.—Παρὰ τοὺς νέμους πράττων φωράται.—Ἄπειρη κα δαδίζων καὶ τρέχων. Κῦρος τῶν γλίκων διαφέρων ἐφαίνετο.—Ξέρεις ἡλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος αὐτήν. Ἀγαμέμνων τοὺς δαρδάρους ἔπαισεν ὑδρίζοντας. Οὐ δέλιπον ζητῶν καὶ μανθάνων δι τοι γῆδυγάμην ἀγαθόν.—Ἀνέχου πάσχων.—Φίλιππε, μέμνησο ἄνθρωπος ὧν.—Θεμιστοκλέας οὐκ ἀκούεις ἀνδρα ἀγαθὸν γεγονότα;

Β'. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΤΟΥ

‘Ο Πάρις μηδῆτεν αἴτιος τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου.
Οἱ παιδεῖς γίγνονται δμοιοι τοῖς γονεῦσι.
Ο Ἄχιλλεὺς γῆτο ταχὺς τοὺς πόδας.
Ο Ἄχιλλεὺς γῆτο ταχὺς λίαν.

305. Τὰ ἐπίθετα προσδιορίζεται:

α'. Διὰ γενικῆς πιώσεως. Τοιούτοις προσδιορισμὸν δέχονται τὰ ἐπίθετα τὰ διεγείροντα τὴν ἐρώτησιν τίνος; (ἀπὸ τί;). ώς

‘Ο παῖς τίνος εἶναι δρφαγός; ‘Ο παῖς εἶναι δρφαγός πατρός.

‘Η φιάλη τίνος, (ἀπὸ τί;) εἶνε πλήρης; Ή φιάλη εἶνε πλήρης οὐδατος.

306. Εἴγαι: δὲ ἡ γενικὴ αὐτῇ, ἡ δποία τίθεται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας τοῦ ἐπιθέτου.

- 1) *Γενικὴ ατητική*: ώς φίλος μου, συγγενής μου.
- 2) *Γενικὴ τῆς ἀξίας*: ώς ἀξιος ἐπαίνου, ἀνάξιος προβιβασμοῦ.
- 2) *Γενικὴ τῆς αἰτίας*: ώς ἔνοχος θανάτου, αἰτιος τοῦ πολέμου.
- 4) *Γενικὴ διαιρετική*: ώς οἱ χρηστοὶ τῶν ἀνθρώπων:

ὅ) Μὲ γενικὴν ἀντικειμενικὴν συντάσσονται τὰ ἐπίθετα τὰ συγγενῆ πρὸς τὰ ῥήματα τὰ συντασσόμενα μετὰ γενικῆς δηλ. τὰ ἐπιμελείχς καὶ ἀμελείχς, τὰ μνήμηρισκαὶ θλήθηρα πενηντογνήσεις τετελευτικοὶ καὶ ἀτοτυχίαις,

τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας, τὰ πλησμονῆς, τὰ ἐνδείας, τὰ ἀρχικά, τὰ ἀπαλλαγῆς, τὰ διαφορετικὰ καὶ τὰ παραθετικά.

Ἡ γενικὴ τῶν παραθετικῶν ἢ συγκριτικὴ γενική.

Ἡ λέμδος τίνος εἶναι μικροτέρα : Ἡ λέμδος εἶναι μικροτέρα τοῦ πλοίου.

307. Τὴν συγκριτικὴν γενικὴν δέχονται τὰ συγκριτικὰ ἐπίθετα. Ἡ γενικὴ αὕτη λέγεται καὶ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως καὶ φανερώνει τὸ ὄν, πρὸς τὸ δόποιον γίνεται ἡ σύγκρισις, ἐνῷ τὸ συγκρινόμενον λέγεται πρῶτος ὅρος τῆς συγκρίσεως· ὡς

Ο Ἀλκιδιάδης (α' ὅρος) ἦτο νεώτερος τοῦ Περικλέους (β' ὅρος).

Ο Ἀλκιδιάδης ἦτο νεώτερος ἢ (ἀπό, παρὰ) ὁ Περικλῆς.

308. Τὰ συγκριτικὰ τῶν ἐπίθετων τὸ δεύτερον ὅρον τῆς συγκρίσεως ἐκφέρουν πολλάκις δμοιοπτώτως πρὸς τὸν πρῶτον ὅρον προτασσομένου τοῦ ἢ, ὅτις λέγεται συγκριτικός.

Σημ. α'. Εἰς τὴν λαλουμένην γλώσσαν ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται καὶ κατ' αἰτιατικὴν μετὰ τῆς προθέσεως ἀπὸ ἢ παρά.

Σημ. β'. Εἰς τὰ ὑπερθετικὰ δυνατῶν νὰ λείπῃ ὁ δεύτερος ὅρος, ὅταν ταῦτα λέγονται ἀπολύτως· ὡς

Ο Σωκράτης ἦτο σοφώτατος.

Ο Ἀχιλλεὺς ἦτο ἀνδρείστατος.

309. Τὲ ἐπίθετον προσδιορίζεται :

β'. **Διὰ δοτικῆς.** Τοιούτον προσδιορισμὸν δέχονται τὰ ἐπίθετα τὰ διεγείροντα τὴν ἐρώτησιν τίνι; (εἰς, πρὸς, μὲ τίνα). ὡς

Οἱ πονηροὶ τίνι εἶναι ἐπιδλαδεῖς ; Οἱ πονηροὶ εἶναι ἐπιδλαδεῖς τῇ κοινωνίᾳ (=εἰς τὴν κοινωνίαν).

Οἱ χρηστοὶ πολῖται τίνι εἶναι ὡφέλιμοι; Οἱ χρηστοὶ πολῖται εἶναι ὡφέλιμοι τῇ πατρίδι (=πρὸς τὴν πατρίδα).

Ο λύκος τίνι εἶναι ὅμοιος. Ο λύκος εἶναι ὅμοιος τῷ κυνὶ (=μὲ τὸν κύνα).

310. Έν γένει μετὰ δοτικῆς συντάσσονται τὰ ἐπίθετα τὰ συγγενῆ πρὸς τὰ ῥήματα τὰ συντασσόμενα μετὰ δοτικῆς δηλ. τὰ ὡφελεῖας καὶ ὅλαβης, φιλίας καὶ ἔχθρας, εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς, ταυτότητος, ὅμοιότητος, ισότητος, συγγενείας, συμφωνίας, μίξεως καὶ προσ-

εγγίσεως σημαντικά· ώς εῦνους, εὔπειθής, ὑπήκοος, φίλος, ἔχθρός, δμοιος, ίσος, σύμφωνος κ.λ.π.

Σημ. Άντι τῆς δοτικῆς ἀχρήστου εἰς τὴν λαλουμένην μεταχειρίζομεθά αἰτιατικὴν μὲ τὰς προθέσεις εἰς, πρός, μέ.

311. Τὸ ἐπίθετον προσδιορίζεται:

γ'. Δι' αἰτιακῆς πτώσεως. Τοιοῦτον προσδιορισμὸν δέχονται: τὰ διεγείροντα τὴν ἐρώτησιν κατὰ τί; εἰς τί: ώς

‘Ο γέρων κατὰ τί εἶναι λευκός; ‘Ο γέρων εἶναι λευκός τὴν κόμην.

Οὗτος κατὰ τί εἶναι ὑψηλός; Οὗτος εἶναι ὑψηλός τὸ ἀνάστημα.

Σημ. Ο τοιοῦτος δι' αἰτιακῆς προσδιορισμὸς τῶν ἐπιθέτων εἰς τὴν λαλουμένην ἀκρέβεται συνήθως μετὰ τῶν προθέσεων κατά, εἰς· ώς

Λευκός κατὰ τὴν κόμην
Εὐγενῆς εἰς τοὺς τρόπους.

312. Τὸ ἐπίθετον προσδιορίζεται:

δ'. Δι' ἐπιφρήματος πασότητος σημαντικοῦ. Τοιοῦτον προσδιορισμὸν δέχονται: τὰ ἐπίθετα τὰ διεγείροντα τὴν ἐρώτησιν πόσον; ώς
Οὗτος πόσον πλούσιος εἶναι; Οὗτος εἶναι λίαν πλούσιος.

‘Ο πάγος πόσον ψυχρὸς εἶναι; ‘Ο πάγος εἶναι πολὺ ψυχρός.

Σημ. Τοὺς προσδιορισμούς τοῦ ἐπιθέτου δέχονται καὶ πολλὰ ἐπιφρήματα. ώς

‘Ο ἀσθενής εἶναι ἐκτὸς κινδύνου.

Τὸ χωρίον κείται μακρὰν τῆς πόλεως.

‘Ἐνήργησα συμφώνως τῇ διαταγῇ σου.

Γυμν. 210. Απάντησον καταλλήλως εἰς τὰς ἔξι τῆς ἐρωτήσεως:

‘Ο πτωχὸς τίνος εἶναι ἐγδεής; — ‘Ο παῖς τίνος εἶναι δρφανός; —
‘Ο ἵππος τίνι εἶναι εὐπειθής; — ‘Η θρογγὴ τίσιν εἶναι ὠφέλιμος; —
Κατὰ τί ὁ Αἴθιοψ εἶναι λευκός καὶ κατὰ τί μέλας; — ‘Ο γαύτης
τίνος εἶναι ἔμπειρος; — ‘Ο Μέγας Ἀλέξανδρος τίνος ἐγένετο κύριος; —
Κατὰ τί ὁ Ἡρακλῆς γέτο ὑψηλός; — ‘Ο κύων τίνι εἶναι ὠφέλιμος,
τίγι πιστός; — Οἱ προδόται τίνος εἶναι ἀξιοί; — ‘Η διάμετρος τίνος
εἶναι διπλασία; — ‘Η ἀλήθεια τίνι δὲν εἶναι εὐάρεστος; — Τίσιν οἱ
παιδεῖς συνήθως γίνονται δμοιοι; — Οἱ προδόται τίσιν εἶναι μισητοί; —
‘Ο φιλόμουσος τίνος εἶναι ἐραστής; — Οἱ Ρωμαῖοι τίσιν εἶναι δμό-

δόξοις; — Οι πλούσιοι τίσι πρέπει νὰ είναι δοηθοί; — Οι λόγιοι τίσι πρέπει νὰ είναι σύμφωνοι; — Ἡ ύγεια τίνος είναι προτιμοτέρα; — Ὁ δόνος τίνος είναι υπομονητικώτερος; — Ὁ Ἀριστείδης τίνος ήτο δικαιότερος; — Ἡ εἰρήνη τίνος είναι προτιμοτέρα; — Ὁ γῆλος τίνος είναι λαμπρότερος;

Γνωμ. 211. Σχημάτισον διὰ τῶν ἔξης ἐπιθέτων προτάσεις μὲ κατάλληλον προσθιορισμὸν τοῦ ἐπιθέτου· ὡς

πλήρης — ἡ ζωὴ είναι πλήρης φροντίδων.

α'. **Κατὰ γενικήν.** Κενός, δοῦλος, κάτοχος, ἐγκρατής, φειδωλός, ἀπειρος, ἀξιος, διάφορος, ἐπιλήσμων, μέτοχος, ἔνοχος, ἀπορος.

β'. **Κατὰ δοτικήν.** Φίλος, πολέμιος, ισος, ωφέλιμος, θλασσερός, συγγενής, ὑπήκοος, μισητός, δοηθός, σύμφωνος.

γ'. **Κατ' αἰτιαστικήν.** Ἐλαφρός, ξανθός, ισχυρός, μέγας, δεινός, δραδύς, ἐπιτήδειος, μέτριος.

Γ'. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΟΓΣΙΑΣΤΙΚΟΥ

‘Ο θεῖος Ἀχιλλεὺς ἀπέκτεινε τὸν λαμπρὸν Ἔκτορα.

Λυκοῦργος δὲ νομοθέτης ὑπῆρξε σοφός.

‘Η πανουργία τοῦ Ὄδυσσεως κατέστρεψε τὴν πόλιν τῶν Τρώων.

313. Τὸ οὐσιαστικὸν προσδιορίζεται:

α'. **Δι'** ἐπιθέτου, τὸ ὄποιον συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ γένος ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν. Ὁ τοιοῦτος προσδιορισμὸς, λέγεται ἐπιθετικός.

Σημ. Ως ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται καὶ αἱ μετοχαὶ, καὶ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι τὰ ἐπιπρήματα καὶ ἐμπρόθετα οὐσιαστικὰ προτασσομένοι τοῦ ἀρθρου· ὡς ὁ λάμπων. Ἡλιος θερμαίνει. — Αγαπᾶτε τὴν ἡμετέραν πατρίδα. — Ἡ ἐν τῷ σχολείῳ διαγωγὴ ὑπῆρξεν ἀρίστη. — Οἱ νῦν ἀνθρώποι διαφέρουσι τῶν πάλαι.

β'. **Δι'** οὐσιαστικοῦ, τὸ ὄποιον συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ πτῶσιν τυχαίως δὲ κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν. Ὁ τοιοῦτος προσδιορισμὸς λέγεται παραθετικὸς ἢ ἐπεξηγηματικός,

γ'. **Διὰ γενικῆς.**

Είναι δὲ ἡ γενικὴ αὕτη:

1) **Κιητική**· ως ἡ πανουργία τοῦ Ὄδυσσεως — Ὁ μγρὸς τοῦ Περικλέους. — Ἡ Ἀθηνὰ τοῦ Φειδίου.

Σημ. Τό ούσιαστικόν σημαίνει τό κτήμα, τήν ιδιότητα ἢ τό έργον, ὃ δὲ γενική τὸν κτήτορα ἢ τὸν ἔχοντα τήν ιδιότητα ἢ τό έργον.

2) **Τῆς Ιδιότητος.** Αὕτη τίθεται μὲ ἀριθμητικὰ ἢ μὲ ἐπίθετα ποσότητος σημαντικὰ πρὸς δῆλωσιν μεγέθους ἢ γῆικίς ως δόδος τριῶν ἡμερῶν.—**Παῖς τριῶν ἑτῶν.**

3) **Τῆς ψῆλης ἢ τοῦ περιεχομένου** ως σωρὸς λίθων.—**Πλοῖον σίτου.**—**Ταμεῖον ἀρετῆς.**

4) **Τῆς ἀξίας** ως βιβλίον δέκα δραχμῶν.

5) **Υποκειμενικὴ** ἢ ἀντικειμενική ως ἡ νίκη τῶν Ἐλλήνων (=ἡ νίκη τὴν ἐποίαν ἐνίκησαν οἱ Ἐλληνες) ὑποκειμενική.—**Ο πόθος τῆς πατρίδος** (=ποθῶ τὴν πατρίδα) ἀντικειμενική.

Γύμν. 211. Εἰς τὰς ἔξι προτάσεις διάκρινον τοὺς διὰ παχέων γραμμάτων προσδιορισμούς τοῦ ούσιαστικοῦ κατὰ τὰ τρία εἴδη αὐτοῦ.

‘Ο σφοδρὸς ἄγεμος ἐγείρει πολὺν κονιορτόν.—Αἱ ταχύπτεροι χελιδόνες ἐγκαταλείπουσι τὰ ψυχρὰ κλίματα.—Απόφευγε γῆτος πονηρὸν καὶ κέρδος κακόν.—Οἱ προνοητικοὶ μύρμηκες συλλέγουσιν ἀφθονον τροφήν.—Αθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς.—Τὸ ὄρος Ὅλυμπος ὑπῆρχε κατοικία τῶν Θεῶν.—Οἱ πάλαι ἀνθρώποι γῆσαν μακρόβιοι.—Ἄλληλων τὰ δάρη βαστάζετε.—Πάντα τὰ ἄνθη δὲν ἔχουσι τὸ αὐτὸν χρῶμα.—Κίμων διὰ τοῦ Μιλιτάδου γῆτο μεγαλεπήσεος.—Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος ὑπῆρχε μαθητὴς τοῦ Σωκράτους.—Ἀνδρὸς χωρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.—Ἡ παράκαιρος φωνὴ τοῦ ἀλέκτορος σημαίνει μεταβολὴν τοῦ καιροῦ.—Βασίλειος δὲ μέγας γῆτο μὲν γονέων πλουσίων καὶ εὐσεβῶν.—Ἡ γυμναστικὴ εἶναι πηγὴ τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀνδρείας.—Οἱ τρεῖς ἵεράρχαι, Βασίλειος ὁ μέγας, Γερηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος εἶναι μεγάλοι πατέρες τῆς ἐκκλησίας.

Γύμν. 212. Εἰς τὰς ἔξι προτάσεις ἀντὶ τῆς—θές κατάλληλον προσδιορισμὸν τοῦ ούσιαστικοῦ.

α'. **Ἐπιθετικόν.** ‘Ο κύων φυλάττει τὴν οἰκίαν, ὁ δὲ—κύων τὸ ποίμνιον καὶ ὁ—κύων ἀγευρίσκει τὸ κυνήγιον.—Τὸ—ὕδωρ δὲν εἶναι πόσιμον.—Προστατεύετε τὰ—παιδία. Αἱ—συγαναστροφαὶ φθείρουσιν γῆθη. ‘Ο χρυσὸς εἶναι—μέταλλον, ὁ δὲ σίδηρος—‘Ο ἔμπορος ἀγοράζει πράγματα.—‘Ο—ναὸς τῆς—Σοφίας εἶναι μέγας.

β'. **Διὰ γενικῆς.** Τὸ ἀσμα—εἶναι τερπνόν.—Κατὰ τὸ φθινόπωρον πίπτουσι τὰ φύλλα.—‘Ο ἀσθενής λαμβάνει τὴν συμβούλην.—Τὸ χρῶμα—εἶναι κυανοῦν, τὸ δὲ χρῶμα—εἶναι λευκόν.—Αἱ νύκτες—εἶναι μακραί, αἱ δὲ νύκτες—βραχεῖαι.—Εἶμις: υἱός. ‘Ο ἀργηγός—λέγεται Πατριάρχης.

γ'. **Παραθετικὸν** η ἐπεξηγηματικόν. Δημοσθένης ὁ—ἡτο Ἀθηναῖος.—Οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος τοῦ—ἥσαν σπουδαῖοι.—Ἡ πόλις—εἰναὶ πρωτεύουσα τῆς Παλλίας.—Κατώχησα ἐν τῇ πόλει—πρωτεύουσῃ τῆς Αγγλίας.

ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

314. **Σύνθετος** λέγεται ἡ πρότασις, ἡ ὅποια ἔχει πλείονα τοῦ ἐνὸς ὑποκείμενα ἢ κατηγορούμενον ὡς ὁ Μελτιάδης, ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ Κίμων ὑπῆρξεν ἀνδρεῖοι.—Ἡ χιών εἰναι λευκὴ καὶ ψυχρά.

Σημ. Σύνθετος λέγεται καὶ ἡ πρότασις, ἥτις ἔχει πλείονα τοῦ ἐνὸς ἀντικείμενα ἢ ἄμοιον προσδιορισμόν.

ΤΟ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΑΙΑ

315. Τὸ ἀπαρέμφατον μετ' ἀρθρου, ὄνοματικὸν ἀπαρέμφατον, τίθεται ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ὄνομα ὅγλ. ὡς ὑποκείμενον, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμός· ὡς νέοις τὸ σιγανὸν κρείττον ἔστι τοῦ λαλεῖν.

316. Τὸ ἀπαρέμφατον ἀνευ ἀρθρου τίθεται συνήθως ὡς ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος· ὡς

Οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.—**Ἐπιθυμῶ μαθεῖν γράμματα.**

Νομίζω τὴν παιδείαν ἀρετὴν εἶναι.

Δέγονουσιν Ἡφαιστον εύρεται τὴν σιδηρουργίαν.

317. Τὰ ῥήματα τὰ δεκόμενα ἀντικείμενον ἀπαρέμφατον ἀνευ ἀρθρου είναι τὰ ἔξης:

α'. **Τὰ λεκτικὰ καὶ τὰ δοξαστικά.** Τὸ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον ἀναλύεται ἐν τῇ νέᾳ διὰ τοῦ δτι καὶ ὀριστικῆς καὶ διὰ τοῦτο λέγεται εἰδικόν.

β'. **Τὰ ἐφετικὰ καὶ δυναμικά.** Τὸ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον ἀναλύεται ἐν τῇ νέᾳ διὰ τοῦ ντα καὶ ὑποτεχνικῆς καὶ λέγεται τελικόν.

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται δ., τ.: δέχεται καὶ τὸ ῥῆμα ὑποκείμενον, ἀντικείμενον κ.λ.π.

318. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρέμφατού είναι ἢ τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος, ἐκ τοῦ ὅποιου ἔξαρτάται τὸ ἀπαρέμφατον (**ταύτων δοσωπία**) ἢ διάφορον τοῦ ὑποκείμενου τοῦ ῥήματος (**ἔτερον δοσωπία**).

319. Ἐπί ἑτεροπροσωπίας τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου σὲν τίθεται, ἀλλ᾽ ἐννοεῖται εἰς πτῶσιν ὀνομαστικήν· ώς

Ἐπιθυμῶ (ἔγω) μαθεῖν (ἔγω) γράμματα.

320. Ἐπί ἑτεροπροσωπίας τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται εἰς πτῶσιν αἰτιατικήν· ώς

Δέγουσιν (οἱ ἀνθρώποι) εὑρεῖν (ὑποκείμ. τὸν Ἡφαιστον) τὴν σιδηρουργίαν.

Σημ. Πολλάκις τὸ ἔμεσον ἀντικείμενον τοῦ ῥῆματος χρησιμεύει· καὶ ώς ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου· ώς **Κῦρος παραγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ ἥκειν**, δποι τῷ **Κλεάρχῳ** εἶναι· καὶ ἀντικείμενον τοῦ παραγγέλλει· καὶ ὑποκείμενον τοῦ ἥκειν.

Γύμν. 213. Ἀνάλυσον τὰ ἀπαρέμφατα τῶν ἔξτις προτάσεων· ώς Ἐπιθυμῶ μαθεῖν γράμματα=ἐπιθυμῶ νὰ μάθα γράμματα.—Νομίζω τὴν παιδίαν ἀρετὴν εἶναι=νομίζω ὅτι ἡ παιδία εἶνε ἀρετή.

Οὐ δούλομα: ἐλθεῖν.—Μάτην οἱ γέροντες εὔχονται: ἀποθανεῖν. Ἐτόλημησα εἰσπηδήσαι εἰς τὴν τάφρον.—Οὐκ αἰσχύνομα: λαλεῖν τὴν ἀλήθειαν. Λέγουσιν **Ἡφαιστον** εὑρετὴν γενέσθαι τῆς σιδηρουργίας.—Κωλύωσε ἀπελθεῖν ἐντεῦθεν.—Νομίζω κάλλιστον εἶναι τοῦτον τὸν ἀγῶνα. Λέγουσιν **Ἀρτεμιν** εὑρεῖν τὴν τῶν νηπίων θεραπείαν. **Ἄριστοτέλης** ἔλεγε τῆς παιδείας τὰς μὲν **βίζας πικράς** εἶναι, τοὺς δὲ **καρποὺς γλυκεῖς**. Χριστὸς θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.—Ἐπαμεινῶνδας ἔλεγε τὸν ἐν πολέμῳ θάγατον κάλλιστον εἶναι. **Φίλους** ἔχων νόμιζε θησαυροὺς ἔχειν.—Νόμιζε μέγιστον κέρδος ἔξειν φίλον ἀγαθὸν κτησάμενος.

ΑΠΡΟΣΩΠΑ ΡΗΜΑΤΑ

*321. **Ἀπρόσωπα** ῥήματα λέγονται: ὅσα ἀπαντῶσιν εἰς μόνον τὸ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον· τοιαῦτα εἶναι: τά: **πρέπει, δεῖ, χρή, προσήκει, ἔξεστι, μέλει, πέπρωται κ.λ.π.**

322. Καὶ τὰ ἔξτις οὐδέτερα ἐπίθετα: **χαλεπόν, δάδιον, δῆλον, φανερόν, δξιον κ.λ.π.**, καὶ τὰ οὐσιαστικά: **ἀνάγκη, καιρός, ὄρα κ.λ.π.** ἀποτελοῦσι: μετὰ τοῦ ἔστι ἀπρόσωπον ῥῆμα.

323. Καὶ προσωπικά τινα ῥήματα καὶ μάλιστα τὰ λεκτικὰ λαμβάνονται: ώς ἀπρόσωπα ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ· ώς λέγεται, διμολογεῖται κ.λ.π.

324. **Ὑποκείμενον** τῶν ἀπρόσωπων ὁρμάτων εἶναι: συγήθως τὸ ἔξ αὐτοῦ ποιηθῆκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τῶν ἐξαρτώμενον ἀναρθρον ἀπαρέμφατον, τὸ ὄποιον ἐν τῇ γέᾳ ἀναλύομεν διὰ τοῦ νὰ καὶ ὑποτακτικῆς ὡς

**χεὶς τοιμᾶν, ἀξιόν ἔστι μακαρίζειν.
ὅμολογεῖται τὴν πόλιν ἀρχαιοτάτην εἶναι.**

Προτάσεις

- Ο Παῦλος μετέβη εἰς τὸν κήπον.
- Ο Παῦλος συνέλεξε ἄνθη,
- Ο Παῦλος θὰ κατασκευάσῃ ἀνθο-
δέσμην.

Λόγος

- Ο Παῦλος μετέβη εἰς τὸν κήπον καὶ συνέλεξεν ἄνθη, ἵνα κατασκευάσῃ ἀνθοδέσμην.

325. Διὰ νὰ ἐκφράσωμεν σειρὰν διανοημάτων, ἔχομεν ἀκάγκη, πολλῶν προτάσεων καταλλήλως συνδεομένων διὰ συνδέσμων.

326. Η κατάλληλος συμπλοκή πολλῶν προτάσεων λέγεται: λόγος.

Σημ. Πολλάκις καὶ μία μόνη πρότασις ἀποτελεῖ λόγον· ως δὲ Γεώργιος μελετᾷ τὸ μάθημα μετὰ προσοχῆς.

328. "Οσαὶ προτάσεις δὲν ἐκφράζουν ἀφ' ἔχυτῶν τέλειον νόημα, ἀλλὰ χρησιμεύουν ως προσδιορισμὸς ἄλλης προτάσεως, λέγονται προτάσεις δευτερεύουσαι η ἐξηρτημέναι η ὑπότοτελεῖς.

329. Η σύνδεσις κυρίας προτάσεως μὲν κυρίαν λέγεται σύνδεσις κατὰ παράταξιν.

330. Η σύνδεσις κυρίας προτάσεως μὲν δευτερεύουσαν λέγεται σύνδεσις καθ' ὑπόταξιν.

331. Αἱ κύριαι προτάσεις συνδέονται πρὸς ἄλληλας διὰ τῶν ἐξῆς συνδέσμων:

α'). **Συμπλεκτικῶν.** Ο φλότιμος μαθητὴς ἐργάζεται μετὰ προσοχῆς καὶ εὐχαριστεῖ τὸν διδάσκαλον.

β'). **Διαξευκτικῶν.** Τὸ κάλλος οὐ γόσσις ἀνήλιωσεν οὐ χρόνος ἐμάρανε.

γ'). **Ἀντιθετικῶν.** Ο Θεός τὸν μὲν καλὸν ἀνταμείβει τὸν δὲ κακὸν τιμωρεῖ. Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δ'). **Συλλογιστικῶν.** Ή διάμετρος είνε διπλασία τῆς ἀκτίνος· γί ακτίς ἄρα είναι τὸ γῆμισο τῆς διαμέτρου.

Σημ. α'. Αἱ κύριαι προτάσεις συνδέονται καὶ διὰ τοῦ μεταβατικοῦ συνδέσμου δέ. Λέγεται δὲ οὗτος μεταβατικός, διταν δὲν προγείται ὃ μέν.

Σημ. β'. Ενίστα δέος ἢ πάρισσατεραι προτάσεις ἀποτελοῦσι λόγον γερίνα τανδέωνται:

332. Αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις συνδέονται μὲν ἐκείνην, τὴν ὅποιαν προσδιορίζουν, διὰ τῶν χρονικῶν, αἰτιολογικῶν, ὑποθετικῶν, εἰδικῶν τελικῶν συνδέσμων καὶ διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιφρενάτων

333. Αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις λαμβάνουσι τὸ ὄνομα τοῦ συνδέσμου, ὁ ὅποιος συνδέει αὐτὰς μὲν ἐκείνην, τὴν ὅποιαν προσδιορίζει, ἢτοι ἔνστατος ἀρχής:

α'). **Χρονικαῖ.**—Οταν αἱ σταφολαὶ ὀριμάσωσιν, ἢ ταυγητὸς ἀρχῆς...

β'). **Αἰτιολογικαῖ.**—Ἐπειδὴ ήμην ἀσθενής, προτεκάλεσα τὸν ιατρόν.

γ'). **Υποθετικαῖ.**—Ἐὰν εἴσαι φιλομαθής, θὰ γίνῃς καὶ πολυμαθής.

δ'). **Τελικαῖ.**—Ο πατήρ ἐργάζεται, ἵνα θρέψῃ τὰ τέκνα του.

ε'). **Εἰδικαῖ.**—Οι παλαιοὶ ἐνόμιζον διτι δ "ἢ οι κινεῖται περὶ τὴν γῆν.

στ'). **Ἀναφρενικαῖ.**—Οφεῖλομεν νὰ βοηθῶμεν ἐκείνους, οἱ δποτοὶ πάσχουν.

334. Δευτερεύουσαι προτάσεις είναι καὶ ἐκείναι, αἱ ὅποιαι συνδέονται διὰ τῶν ἑξῆς συνδέσμων.

α'). Διὰ τοῦ συλλογιστικοῦ ὥστε· καὶ αἱ τοιαῦται προτάσεις λέγονται συμπερασματικαῖ· ώς

Τοσοῦτον τὸ φῦχος γήτο δριμύ, ὥστε τὰ φυτὰ ἐξηράνθησαν.

β'). Διὰ τῶν ἀντιθετικῶν καὶ ἀν, ἀν καὶ· καὶ αἱ τοιαῦται προτάσεις λέγονται· ἐναντιωματικαῖ· ώς

Ο θεὸς ὑπάρχει πανταχοῦ, ἀν καὶ δὲν βλέπομεν αὐτόν.

γ'). Διὰ τῶν ἐφερηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιφρενάτων,

ὅταν δὲν ὑπάρχῃ εἰς τὸ τέλος ἐρωτηματικὸν συμεῖον· καὶ αἱ τοιαῦται προτάσεις λέγονται πλάγιαι ἐρωτηματικαί· ώς

Σκέπτομαι, πῶς νὰ τελειώσω τὰς ὑποθέσεις μου.

*Σημ. Ο γάρ καὶ ὁ διότι ἐν τῇ ἀρχαὶ συνδέουν κατὰ παράταξιν.

335. Δύο γηραιότεραι δευτερεύουσαι προτάσεις, ὅταν προσδιορίζουν μίαν ἄλλην κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον συγδέονται πρὸς ἄλλήλας ὥπως καὶ αἱ κύριαι· ώς τὰ φύλλα τῶν δένδρων πίπτουσιν, δταν παρέλιθη τὸ θέρος καὶ (ὅταν) δρχίσῃ τὸ φθινόπωρον.

Σημ. Πολλάκις δευτερεύουσα δένναται νὰ προσδιορίζῃ ἄλλην δευτερεύουσαν, τότε αἱ τοιοῦται συγδέονται πρὸς ἄλλήλας, ὥπως καὶ ἡ δευτερεύουσα μετὰ κυρίας· ώς

Οἱ Ἑλληνες ἡκολούθησαν τὸν Κύρον, ἐπειδὴ ἐνόμιζαν, δτι δὲν θὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως.

336. Τὰς αἰτιολογικάς, χεονίκας, ὑποθετικάς, ἀναφορικάς καὶ ἐναντιωματικάς προτάσεις δυνάμεθα γὰ ἐκφέρωμεν καὶ διὰ μετοχῆς. ἐὰν ἀποδάλωμεν τὸν σύνδεσμον, ὁ ὅποιος συγδέει αὐτάς, καὶ τρέψωμεν τὸ ῥῆμα εἰς μετοχὴν τοῦ αὐτοῦ χρόνου συμφιγοῦσαν πρὸς τὸ ὑποκείμενόν της κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν· ώς

α') "Οταν ἐγείρωμαι ἐκ τῆς κλίνης, νίπτομαι·" Ἐγειρόμενος ἐκ τῆς κλίνης νίπτομαι.

β') "Ἡ Μαρία ἐτιμωρήθη ἐπειδὴ ἦτο φλύαρος·" Ἡ Μαρία φλύαρος οὖσα ἐτιμωρήθη.

γ') Ζήσεις δίον κράτιστον, ἀν θυμοῦ κρατῆς·—Ζήσεις δίον κράτιστον θυμοῦ κρατῶν.

δ') "Απόφευγε ἡδονὴν, ἡ ὅποια γεννᾷ λύπην·" Απόφευγε ἡδονὴν γεννῶσαν λύπην.

ε') "Ο φιλάργυρος, ἀν καὶ ἔχη χρήματα, εἶναι πτωχός·" Ο φιλάργυρος ἔχων χρήματα εἶναι πτωχός.

Σημ. Καὶ τινες τελικαὶ καὶ εἰδικαὶ προτάσεις συμπτύσσονται εἰς μετοχὴν κατηγορηματικήν.

337. Ἡ δευτερεύουσα πρέτασις, ἡ ὅποια ἔχει ὑποκείμενον λέξιν μὴ εὑρισκομένην εἰς τὴν κυρίαν πρέτασιν, συμπτύσσεται εἰς μετοχὴν κατὰ γενικὴν πτῶσιν, ἥτις λέγεται γενικὴ ἀπόλυτος· ώς

"Οταν αἱ πρεσβύτεροι διαλέγωνται, οἱ γεώτεροι ὀφείλουσι νὰ σιγῶσι·" Τῶν πρεσβυτέρων διαλεγομένων, οἱ γεώτεροι ὀφείλουσι νὰ σιγῶσι·

Γυμν. 214. Συμπλήρωσον τούς ἔξις λόγους γράφων ἀντί... κατάλληλον πρότασιν ὄνομάζων και τὴν σύνδεσιν· ὡς ὁ γεωργὸς ἀροτριὲ κανὰ τὸν χειμῶνα καὶ... = 'Ο γεωργὸς ἀροτριὲ κατὰ τὸν χειμῶνα και θερίζει κατὰ τὸ θέρος (κατὰ παράταξιν).

α') 'Ο Λύσανδρος ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους καὶ...—'Ο ἀμελῆς μαθητής, οὗτε ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου οὗτε...—Εἰς τὸν ἐλάχιστον θόρυβον ὁ λαγωδὲς τείνει τὸ οὖς καὶ...—Κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα ὑποφέρομεν ἐκ τοῦ ψύχους, κατὰ δέ.—"Η λέγε τι κρείττον αιγῆς ἦ...—'Ο Γεώργιος εἶναι λίαν ἐπιμελῆς, ἄρα...—Εἶσα: ἔνοχος λοιπόν...

β') Δύνασαι νὰ παιξῆς, ὅταν... Οἱ μύρμηκες ἀνοίγουσιν δπὰς ἐντὸς τῆς γῆς, ὅπου...—'Ο λίθος βυθίζεται ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἐπειδή...—Κατὰ τὸν χειμῶνα ἐνδυσμέθι διὰ μαλλίνων ὑφασμάτων, ἵνα...—Μεταβαίνω εἰς τὸ σχολεῖον διὰ νά...—Ἐργάζου κατὰ τὴν νεότητά σου, ἵνα...—'Ο διδάσκαλος ἀνέπτυξε τὸ μάθημα τόσον καλῶς, ὥστε...—Οἱ ἀνθρώποι ταξιδεύουν εὐκολώτερον ἀφ' ὅτου...—"Η Ἐλένη προώδευσεν εἰς τὰ μαθήματα, ἀν καὶ...—Ἄγαπα τὴν μελέτην, ἦ δποια...—'Απόφευγε τοὺς φίλους, οἱ ὄποιοι...—Θὰ ἔκτιζον οίκιαν ἔσν...

γ') 'Η γραμματική, τὴν δποίαν ἥγορεσσα...—"Αν καὶ ἔφαγο...—"Οταν οἱ γονεῖς γηράσωσιν...—Οἱ φευδεῖς φίλοι, ὅταν ἴδωσι δυστυχοῦντα τὸν φίλον...—Ἐπειδὴ δὲν θέλεις νὰ μὲ ἀκούσῃς...—"Ινα μεταβῇ τις εἰς γῆσον...—"Εὰν μὴ προσφυλάττῃς τὰ ἐνδύματά σου...

Γυμν. 215. Εἰς τοὺς ἔξις λόγους σύμπτυξον τὰς δευτερευούσας προτασεις εἰς μετοχάς.

'Ο Ἡρακλῆς, ἀφ' οὐ ἐδίωξε τὴν Κερυνίτιν ἔλαθον ἐπὶ ἔν ἔτος, συνέλαβεν αὐτὴν ζῶσσαν.—'Η ἀλώπηξ, ὅταν συλληφθῇ εἰς παρίδα, προσπαθεῖ γ' ἀπαλλαγῆ διὰ παντοίων μέσων ἐὰν δὲ μὴ κατορθώσῃ τούτο, πίπτει ὡς ἀναίσθητος.—'Ο Φωκίων, ἀν καὶ ἥτο πτωχός, οὐδέποτε ἐδέχετο δῶρο.—Γυνὴ τις χήρα εἶχεν ὅρνιν, ἦ δποια ἔτικτε καθ' ἔκάστηη γιμέραν.—Οἱ ἀρχαῖοι, ἐπειδὴ ἥγνόσουν τὴν κατασκευὴν τοῦ χάρτου, ἔγραψον ἐπὶ μεμβράνης.—'Ο Περικλῆς ἥτο οὔδες τοῦ Ξανθίππου, δ ὄποιος ἐνίκησε τοὺς Πέρσας ἐν Μυκάλῃ.—Προχθὲς συνέδη μεγάλη πυρκαϊά, ἥτις ἀπετέφρωσε πολλὰς οίκιας.—'Ο μικρὸς Παῦλος ἔχει θεῖον, δ ὄποιος ἀγαπᾷ αὐτὸν πολύ.—'Ο Ιάσων, ἐν ὧ διέβαινε τὸν ποταμὸν "Αναυρον" ἐξῆλθε μονοσάνδαλος, ἐπειδὴ ἀπώλεσε τὸ ἐν πέδιλον ἐν τῷ ῥείθρῳ.—'Η ἀρχηγία ἀνετέθη τῷ Ἀλκιβιάδῃ, δτε ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς ἔξορίας.—'Ο Ἀλέξανδρος, ἀν καὶ ἥτο μικρός, ἐδασίλευσεν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, δ ὄποιος ἀπεδήμει.—Χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις κατέλαβε τοὺς ποιμένας, δτε ἐμάθου τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ.—'Ο ἀνθρώπως φύσει διστάζει, δτανέπιχειρ ἥμεραργον.

Γυμν. 216. Ανάλυσον τὰς μετοχάς τοῦ 207 γυμνάσματος εἰς δευτερεύουσα προτασεις.

Γύμν. 217. Τρέψον τὰς δευτερευούσας προτάσεις τῶν ἔξης εἰς μετοχάς.

Ἐν φ ἐγὼ ἐμελέτων, σὺ ἔπαιξες.—Ἐπειδὴ παρῆλθεν ἡ ὥρα, ἀνεχώρησα.—Ἐπειδὴ ἐγένετο ταραχή, οἱ πολέμιοι ἐτράπησαν εἰς φυγήν.—Ἄν μὴ ὑπῆρχε τὸ πῦρ, θά ἐστερούμεθα τοῦ φωτός, τοῦ φωτίζοντος ἡμᾶς τὴν νύκταν.—Ἐν φ ἡ σύζυγος τοῦ Σωκράτους μανιωδῶς ἐκραύγαζε καὶ δροντοφώνως ὅβριζεν αὐτόν, οὗτος ἀτάραχος ἐξήρχετο τῆς οἰκίας αὐτοῦ.
Ἐπειδὴ ἐγένετο μεγάλη τρικυμία καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευεν, οἱ γαῦτα ἔρριψαν τὸ φορτίον εἰς τὴν θάλασσαν.—Οτε ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς μάγοις ἦλθον ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς Ἱεροσόλυμα.—Οτε ἀνεχώρησαν οἱ μάγοι, ἐφάνη ἄγγελος Κυρίου τῷ Ἰωσήφ.

Γύμν. 218. Τὰς ἔξης γενικὰς ἀπολύτους τρέψον εἰς δευτερευούσας προτάσεις.

Ἀποπλεύσαντος τοῦ πλοίου, ἡγέρθη ἀγεμος.—Ταῦτα ἔκείνου λέγοντος, ἡκούσθη θόρυβος.—Λήξαντος τοῦ θέρους καὶ ἀρχομένου τοῦ φθινοπώρου τὰ φύλλα τῶν δένδρων πίπτουσι.—Ασθενοῦντος τοῦ πατρός μου, προσεκάλεσσα τὸν ιατρόν.—Τοῦ προέδρου κρούσαντος τὸν κώδωνα, διελύθη ἡ συγέλευσις. Ηαγετοῦ γενομένου, τὰ ψυτὰ ἐξηράνθησαν. Δύσαντος τοῦ Ἡλίου καὶ ἐπελθόντος σκότους, ἐπαυσεν ἡ μάχη.—Τοῦ λίθου σφραγισθέντος ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ στρατιωτῶν φυλασσόντων τὸ ἀχραντόν σου σῶμα, ἀνέστης τριήμερος, Χριστέ. Δρυδὸς πεισούσης, πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΣΤΙΞΕΩΣ

338. Σημεῖα τῆς στίξεως εἶναι τὰ ἔξης:

1ον) **Ἡ Τελεία στιγμή**, ἡ ὅποια τίθεται εἰς τὸ τέλος ἐκάστου λόγου.

2ον). **Ἡ ἀνω στιγμή**, διὰ τῆς ὅποιας χωρίζομεν ἐκτενῇ λόγον εἰς μικρότερα τμήματα διγραμμάτων καὶ λόγων.

3ον). **Τὸ κόμμα**, διὰ τοῦ ὅποίου χωρίζομεν:

α'. Τὰς δευτερευούσας προτάσεις ἀπὸ τῶν κυρίων ὡς

“Οφείλομεν νὰ βοηθῶμεν ἐκείνους, οἱ δποῖοι πάσχουν.

β'. Τὰς κυρίας τὰς μὴ συγδεομένας διὰ τῶν συμπλεκτικῶν ἢ διατεκτικῶν συνδέσμων ὡς.

‘Ο Θεὸς τὴν μὲν αἰτίαν ἀντομείβει τὸν δὲ τακτὸν τιμωρεῖ

γ'. Τοὺς ὄμοίους δρους τοὺς μὴ συνδεσμένους διὰ τῶν συμπλεκτικῶν
ἢ διαζευτικῶν συνδέσμων· ὡς

Τὰ τέχνα διφείλουσι πρὸς τοὺς γονεῖς σένας, ἀγάπην, ὑπακοήν καὶ
εὐγνωμοσύνην.

δ'. Τὰς κλητικὰς πτώσεις καὶ τὰς φράσεις, αἱ ὅποιαι παρενθίενται
ἐν τινὶ προτάσει, χωρὶς ν' ἀποτελῶσι μέρος αὐτῆς· ὡς

Μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ δασιλείᾳ σου.

Ο "Εσπερος εἶναι, ὡς πάντες γνωρίζομεν, ὁ λαμπρότατος τῶν
χοστέρων.

339. Ως σημεῖα τῆς στίξεως θεωροῦνται τὰ ἔξη;

α'. *Tὸ ἔρωτηματικόν;*

β'. *Tὸ θαυμαστικὸν ἢ ἐπιφωνηματικόν!*

γ'. *H παρένθεσις* ( ) εἰς τὴν ὅποιαν ἐγκλείσομεν πρότασιν ἢ λέξιν
τεθεῖσαν χάριν ἐπεξηγήσεως, ἢ ὅποια ἡδύνατο καὶ νὰ παραλειψθῇ· ὡς

λεοντῆγ (δέρμα λέοντος) ἐφόρει ἡ Ἡρακλῆς.

δ'. *Tὸ εἰσαγωγικόν* «» ἐντὸς τοῦ ὅποιου ἐγκλείσομεν λόγον ἃλλου
προσώπου αὗτολεξεὶ τιθέμενον· ὡς

Ο Ηειμιστοκλῆς ἔλεγεν: «οὐκ ἐστὶ με καθεύδειν τὸ τοῦ Μιλτιάδου
τρόπαιον».

ε'. *Tὸ ἀποσιωπητικόν*... τὸ ὅποιον μεταχειρίζομεθα δταν θέ-
λωμεν ν' ἀποσιωπήσωμεν τινὲς· ὡς

Σιώπα, εἰ δὲ μή . . .

Γύμν. 219. Σχημάτισον λόγους διὰ τῶν ἔξης προτάσεων συνδέσουν
ἀντάς καταλλήλως καὶ μεταβάλλων τιγάς εἰς μετοχάς.

1). Φιλάργυρος ἐπώλησε τὰ κτηματά του—ήγόρασε τεμάχιον χρυ-
σοῦ—ἔκρυψε τὸ τεμάχιον εἰς τὴν γῆν—ἐπεσκέπτετο τὸ τεμάχιον συ-
χάκις.

2). "Ελαχος παρεμήρησεν ἐγτὸς τοῦ ὕδατος τὴν σκιάν της. "Ἐχαιρε
διὰ τὰ μικρὰ κέρατα.—"Ἐβλεπε τὸ μέγεθος καὶ τὴν ποικιλίαν αὐτῶν.—
"Ἐλυπεῖτο πολὺ διὰ τοὺς πόδας της.—"Ἐβλεπεν αὐτοὺς ἀδυνάτους.

3). Ό χειμώνας ἔφθασε, πνέει σφοδρὸς ἄνεμος—ό τέττιξ ἔρχεται πρὸς τὸν μύρμηχα—ζητεῖ δλίγους κόκκους διὰ τροφήν,

4). Αἱ χελιδόνες ἀφῆκαν τὰς χώρας γῆμῶν—μετέδησαν εἰς θερμοτέρους τόπους—θάξεις κατὰ τὸ ἔαρ—θάξεις κτίσωσι πάλιν τὰς φωλεάς των.

5). Ό Κωνσταντίνος κάθηται παρὰ τὸ γραφεῖόν του, μελετᾷ, μετὰ προσοχῆς τὰ μαθήματά του—αἱ ἔξετάσεις πλησιάζουν.

6). Εἰς τὴν ἐπαυλήν τὴν γύντα δλοὶ κοιμῶνται—ό πιστὸς κύων μόνον μένει ἀγρυπνος—φυλάττει τὴν ἐπαυλήν ἀπὸ τοὺς κλέπτας.

Γύμν. 220. Ανάπτυξον καὶ σύνθεσον καταλλήλως τὰς ἔξῆς προτάσεις, ἵνα ἀποτελέσῃς διήγημα,

Κόραξ ὑπέφερεν ὑπὲ διψῆς.—βλέπει στάμνον περιέχουσαν ὕδωρ.—ΐσταται πρὸ τῶν χειλέων αὐτῆς.—Δὲν δύναται νὰ φθάσῃ τὸ ὕδωρ.—πειρᾶται νὰ θραύσῃ τὴν στάμνον διὰ τοῦ φάμφους. "Αδυνατεῖ.—μάτην δοκιμάζει νὰ ἀνατρέψῃ αὐτήν· βίπτει τέλος ἐντὸς χάλικας.—τὸ ὕδωρ ἀνέρχεται, πίνει.

Εσαΐαχ

ΤΕΛΟΣ

024000019898

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής